CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

65	Bhagavatam (Chaturth)	भागवतम् (चतुर्थ)

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

[illegible]

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नेत्रि का यः से को नुँ व ज्ञू र म नो नु ग्र ग टि पा ति का र डुं का रं श्रवि पि

बति र म न स्य स्मा रिं यि झ न र पा र कापि वु च मा ऊँ मि ट ने ठ यँ ग डुं

हि व सें नेब

लप ए श्मा ले दि क्ष्णु कू टे यें ल वु ल्ल त कु रु मू र न ट तें

ली गा ला

नो ख

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ഹരിഃ ശ്രീഗണപതയെ നമഃ അവിഘ്നമസ്തു [illegible]

[illegible]

[illegible]

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

[illegible]

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सकामघ्नमेतत्प्रधानं प्रयुक्ता ।१२। त्वमप्यंब मां प २५
नव्याधिशासौ ॥ बद्ध क्लेशभोजं बतीभोजने उंभ वाक्षा।न मकन भ ४ स्वाद्य पा
रां ।१३। श्रेनेन स्त वेनोदराद बिकेशं परांभक्ति मात व तोये ग मक्षि
न्टतौ निर्भयास्त लससं लभ से द्व कदं भोत्रम च्छे समा सौ नमीरां ॥
१४। शैवं भुजंगप यासं समा सं ॥ प्रबं पोदितजो नरार्द्धक पुषासिंहेन
नुसारित स्तो यंवि सवसः ग्र तोऽसुर सताग भौ मा वोराव ण ।ः ते नातीव सदा गत्रपभि
दं स्तु हे नसंत्तापितं त्रातस्त द्धघ हेतवे दरार पातू सीराम नामा हरिः ॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

स्वामं पातारमेताहृशं मे ॥२॥ इदानीमिदानीमप्यति मेभविनीत्यहासः मताच
पीडितोस्मि ॥ कथं वा ममाभूर्न्मृतो भीतिरेषा नमस्ते गती नीगते नीलकण्ठ ॥५॥
स्त्र मर्यादमेवा — ममा बालहृ र्छं हरन्त हृताशं समीक्ष्या स्मि मीतः ॥ मृ
तौ ताव दस्यातवै — व प्रसादाम वानीपते निर्णयो — हं भवानि ॥ जराग
ना गमोधिवासा — दि दुःखान्यसल्पा निजस्मा अग ज्ञाय वोन ॥ भव त्वं विना
मे गतिर्भैवशंभो दयालो न जागर्ति किं वा दयाते ॥७॥ शिवायेति राह्वोनमः पूर्व
ाबस्फुट मुक्ति कृष्ण मृत्यु हातत्व वा वी ॥ मभे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्थठमावयेयं ।४। यदा यातनादेहसद्देहवाही भवेदात्मदेहेन मोहो मलो ।
तदाकाररारीतं शुसंकाशंमी रास्मरारे वपुस्तेन मस्तेस्मरा ।।५। यदा पारम
कायमस्थानम भिर्जनैर्वाविहीनं गमिष्यामि मार्गं ।। तदा त्विन्दुरुद्धं
छातार्थं वमार्गं म्महादेव मह्य म्मनो गं प्रय क्र ।६। यदा रौरवेह
स्मरन्नैव भीत्या व्रजन्नैव मोहं गमिष्यामि घोरे ।। तदा मामैहोत्त
तकिंतारयिष्यस्यनावं पराधीनमद्धे हु मैलो ।७। पयास्वे तमत्राय तालंस्वह्य
राक्षैः छतानागचान्म क्तादाक्ति त्यभारात्रैः ।। तथा प्रहि मांपार्वतीवल्लभानाऽह

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हरिः यदा कुरुणाम्भपण्णाश्च पाणामे भविष्यत्युपावेक्षतानस्यद्रुताः ॥ तदाम्भम्भ
नस्वत्पदां भोरुहस्थकपश्चिस्थलस्याब्जमसेस्तरौ भो ॥१॥ यदा दुर्भिवार
व्यथोहं रायानो लुठन्निष्टनन्निरस्टताव्यक्तवाणिः ॥ तदा जङ्घ कान्या
लं धृतं तेजटाम रडलम्भम्भ नोमद्धिरं स्याद् ॥२॥ यदा पुत्रमित्रां दयो
मात्सकाशे रुदाम थ्यस्यहाकीदृशी यन्द्रशोति ॥ तदा देव देवेश
गौरीशशंभो नमस्तेऽस्तु शिवा यैत्यजसंब वाणि ॥३॥ यदा यस्यतामा ममसौ वेत्तिनास्मा
न यं रवासएवे तिवा वो भवेयुः ॥ तदा भूति भूषं भजे गाव नद्धं पुरारे भवन्तं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

रा कै खरां य न मु॥मां तौ एड यें न मः॥ न्य ख स्य क एठ रा र चां प ह स्तृति पु
न मीङ्गं व र दं व रे रांय॥ रा नै स्व रं भू त ग तौ ई तं तं न मा म्य ह क्षुः
रव कि ना रा ना य॥ रा नि स्त वं स मा मं॥ सी रा मा यं न भः
ति षा॥ पा द न्त्र क लि का ग॥ म यी म ध्ये तु का च्ची पु री नाभि द्वार
क ती व सा सिद्ध द ये मा या पु री यो गि नः॥ जि ह्वा मू ल मु दा ह रत्नि मध्य रा
ना सा ग्र वा रा ता सी ता वं क्र ह्म प दं व दं लि म न यो यो ध्या पु री म स्त कं॥
ति फ त्ये ता र्ष त म्न न्ये ग क ती ति कि म त्मु तं न व द्वा रे व पुः कं मे जीव जीभ पपूरि तं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मन्दवारे रुचिस्नातात्पुत्वाहारो जितोद्भियः ॥ तन्द्रीकृत्सुमेध्मौद्दमध्यच्य
द्विजसत्तमैः ॥ प्रजापितार्ग्घ्यपाद्यो स्वश्लोऽयं यः प्रयतः पठेत् ॥ चित्तिसानि च स
र्वाणि सम्भाव्य क्तिनसंशयः ॥ पुत्रकामो लभेत्पुत्रं धनकामो ध
नं लभेत् ॥ राजे स्वरभयमास्ति न दम्भीमायु स्वकिंन्तु ॥ जनमो
र्क्षपुत्राय राभैख रायवीहार व्योंजनमेचकाय ॥ सुतार्हस्य
म्मम काममा शुफल प्रदो मे भव स्तूर्यपुत्र ॥ श्रीसूर्यपुत्राय नमः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

थ माभा ज न म र कृत्य दा नै स्वरँ। रा नि नीत भ्य न्ड ज्ञा त स्वस्था नँ ग त
पः॥ स्व स्था न हृ त तों ग त्वा प्रा प्त का मो भ व त दा॥ को ए: य नै स्व रो भ न्द्व ब्र
न न्द नः॥ मा त्तं ... एड ज रत्त या सौ रिः पा तं गि ण ठ ना यु काः॥
ज्ञा र क मी च नी ... न व स्वे अ न द्यु तिः द्वा द शे ... ता नि ना
स त्था य यः प ... हेर॥ द्वा द शा ष्ट म ज म्म स्थो प्प ... का द स
रा नै स्व र भ प भास्ति न दमी मा यु स्व वि न्द तिः स प्त ज म्म द्वा तं प
ता दे व न स्य तिः॥ वि प म स्थो प्रि न ग वा न्द्र स्त्र पी त रत्त स्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स ग तो पि का ॥ कपः पु नः सद्द या यु क्तः शुचि स्ना ता समाहि तः ॥ या
मु भ्य च्य प्र ति माँ लोहगा म्म म ॥ मा षे द नि ति नैम्मि सँ द द्या भो हैं च
स्यो गाँ वा द्र पे ता पि मा क्षु हि स्य द्वि जा त ये ॥ महि ने ऽ वि शे षे
ने न पु ज ये त ॥ पु ज यि त्वा ज पेत सौ त्रँ भ त्वा दै व कृ तौ जि
(6) पी डा भ वै वा हैं कारि ष्यामि क दा च न ॥ गो च रे जन्मत न्न वा द
त्वापि ॥ त्य द्या मिस त तं चा स्य पी डाँ वा न्य ग्र ह स्य च ॥ श्र ने नै व पु का
डा म्म कं ज गा भे वे ला क र द्व य नु सं प्रा प्प रा जा द श र ष स्त दा ॥ मे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ह्रीं क्लीं दं छ रो मा स पार्थि वं।। त्वा नि रू वा च।। नु ष्ठो ह न्त व रा जे द्ध स्त्वा नं णा नें न
वरं ब्रू हि प्र दा स्या मि म न सा य द भी सि तं।। द्व हार ष्ठ उ वा चं।। श्री ध प भू ति
पी डा का र्या न क स्य वि त।। दे वा स्त स्त र म नु ष्या णां प शु पु ब
श नि रू वा च।। ग्र ह णा ञ्च ग ह्रा जे या ग्रहाः पी डा क रा स्स्ये ताः।।
रो स्मा भि स्त्त ष्टो ह ड द दा मि ते।। दे वा सु र म नु ष्या स्च सि द्ध वि द्या
प शु पक्षि म्ह गा वृ न्दः पी डा म्भो व्यवि स र्व दा।। त्व या पो तं मि दं स्तो त्रं यः प
तः।। ए क का लं द्वि का लं वा पी डां मु ञ्चा मि त स्य वै।। इ त्यु स्था न ग तो वा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

देहा पनि त्यं योगं रता प च॥ ज्ञा ब ह्र ष्टे न म स्तेस्ता का रय पा त्म ज स
श्रेद दासि राज्यंच्च रुष्ट्वै ह र सि द्ध गा त॥ दे वा सु र म न्ष्या स्च सि द्ध
गा॥ च या व लोकि तास्सर्वे दे न्य मा ए ब ज नि ते॥ ब ह्मा रा ज्ञो
ज्ञा ष यः स सु तार का॥ रा ज्य मे ष्टा न्ते व ली ह तत्वह्र प्या व लो
16 रा स्च न ग र ब्रा मा ही पा स्चभि र प स्त धा त्वं या व लोकि तास्स र्वे
स न त्तः॥ प्र सा दं कु रु मे सौ रे व रा स्थ्यो य न्त व स्त वः॥ त्व मे वं स्तु य से सौ
न व रा मै स्व र॥ त्वं स्तु त स्त दा सौ रि र्ब्र ह रा जो म हा ब लः॥ श ब लि ह

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पकलोकुरव नमोस्तु ते ॥ सूर्यप्रज नमस्ते स्तु भास्करे भयदायिने ॥ अघो

द्भैं नमस्ते स्तु संवर्तक नमो नमः ॥ कालाग्निरुद्ररूपाय कृतान्तायन

मो नमः ॥ नमो मन्दगते तुभ्यंब्रिस्त्रैंशाय नमो नमः ॥ पापमार्गस्थ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ध्यातात्तरस्वतीद्धवीगणानाथं विकायकं॥ राजाद्दरायस्त्राञ्जं सोरिर्दम
ध्याकरोम्॥ दारायउवाच॥ नमः कृष्णाय कालाय शितिकण्ठिनिभाय च॥ नमो नी
लमस्तकाय नीलोत्पलनिभाय च॥ नमो निर्मांसदेहाय दीर्घश्मश्रु
३ जटाय च॥ नमो वि—— शालनेत्राय शुष्कोदरभयानक॥ नमः पूरुष
गात्राय स्थूलरोमा नमो नमः॥ नमो नित्यं दुर्धात यक्षाटता यते न
मः॥ नमो दीर्घाय रुक्षाय कालदंष्ट्राय ते नमः॥ नमस्ते क्रोधरूपाय मृत्युरीश्वा
य ते नमः॥ नमो घोराय रौद्राय भीषणाय करालिने॥ नमस्ते सर्वभक्षा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ब्रूहि प्रदास्यामि मनसा यदभीप्सितं। दशरथ उवाच॥ रोहिणीं शकटं भित्त्वा न
गन्तव्यं कदाचन॥ सरितः सागरा यावद्यावच्चन्द्रार्कमेदिनी॥ याचितं तु महा
सौरे नान्यमिच्छा म्यहं वरं॥ सीचेद व्यास उवाच॥ एवमुक्त्वा दशरथ
स्य तवानुव्रतो स्य वै॥ एवमस्त्विति संप्रीतो वरं तं मे प्रदत्त
वान्॥ कीर्तिरेषा त्वदीया च त्रैलोक्ये तु भविष्य ति॥ प्राप्यैवं तु वरं रा
जा कृतकृत्योऽभवत्तदा॥ द्वादशाब्दं तु दुर्भिक्षं कदाचिन्न भविष्यति॥ एवं च वरं
तु सौ प्राप्य हृष्टरोमा स पार्थिवः॥ रथोपस्थे धनुः स्थाप्य कृत्वा चैव कृतांजलिः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

रकारकोच लैः॥ व्यञ्जनान्तदाकारोद्वितीयतुवभास्वरः॥ आकर्णापूर्णचापं लसं
हारखानियोजितं॥ संगृह्य तरसा तस्यै राज्ञो दशरथो रथे॥ कृत्तिकान्ते शनिस्थित्वा पुवि
२ राजकिलरोहिणीं॥ दृष्ट्वा दशरथं चाग्रे स्थितं सभ्रुकुटीमुखं॥ संहारास्त्र रा
२ निर्दृष्ट्वा सुरासुर भयंकरं॥ हसित्वा तापयासौ रिरिर्दृ चवा म
बबीज॥ शनैश्च रउवाच॥ साहसं कवराजेन्द्र मयादृष्टं न क
स्यचित्॥ देवासुरमनुष्याणां सिद्धविद्याधरोरगाः॥ मयावलोकिता राजन्
भस्मतां यान्ति ते॥ तुष्टोहं तव राजेन्द्र तपसा पौरुषेणा च वरं

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मुखाद्विजाय'' रामाधानें किमस्यासि ब्रूत मे द्विजसत्तमाः'' प्रजानीपरिरक्षायेत
रिमवभिक्षेत्रतः प्रजाः'' तच्छ्रुत्वा मुनयः सर्वे प्रोचुरस्य बलमहुत'' आबयुः उचुः''
उदं योगमसाध्य तुब्रह्मराक्षादिभिः सदा'' ताव संचितमनः सासाहस
परमब्रह्मरत'' स मादायधनुर्दिव्यं दिव्या युध — समर्थितं'' यमा
रूढवेगेनगतो बदत्र मसाङ्तं'' सयाद योजनं लवं सुर्यस्यो परिसं
स्थितेरोहिणीपृष्ठत स्थापराजादशरथसुतदा'' रथोतु कांचनैर्दिव्यै मणिरत्न
विभूषिते'' हंसवर्णाः उपैर्युक्ते महावेगे संक्षिप्ते'' दीप्यमानो महारजेनैकरः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्रीगणेशायनमः रघुवंश इतिख्यातो राजा दशरथः पुरा ॥ चचारवनितासख

गेयः स मही पाधिपो बली ॥ क्षातिकाक्षेशनेयीत्रा क्षेत्र जैनीपि महि सः ॥ रौ

हिणीशकटंभि त्वा शनिर्यास्यति सांप्रतं ॥ इतिसशकटंभेदेवद्वा

दशाब्दं तु दुर्भिक्षं भविष्यति सुदारुणं ॥ ॥ रासुरभयंकरं

देशाश्च नगरग्रामभयभीतास्समन्ततः ॥ व जति सर्वलोका

स्ववायमेतास्सनगमे ॥ एवमुक्ता स्तवावाक्यमंत्रिभिःसह पार्थिवः ॥ य

कोलं तु जगद्दृष्टापौरजानपदादिकं ॥ पप्रच्छपयतोभूमौ स जातवसिष्ठप

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

चन्द्रोद्भासितशेखरे स्मरहरे गंगाधरे शंकरे सर्पैर्भूषितकण्ठकर्णविवरे ने
त्रोत्थवैश्वानरे॥ दन्तित्वक्कृतसुन्दरांबरधरे त्रैलोक्यसारे हरे मोक्षार्थं कु
रुचित्तवृत्तिमच लामन्यैस्तु किं कर्मभिः॥14॥ इति श्रीमच्छंकराचा
र्यविरचितं शिवापराधक्षमापनस्तोत्रं समाप्तं॥ ꣸ ꣸ ꣸ ꣸ ꣸ ꣸ ꣸

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कायजं वा सवणनयनजं वा मानसं वापराधं। विहितमविहितं वा सर्वमेतत्तत्
क्षमस्व जय जय करुणाब्धे श्रीमहादेव देव ॥१२॥ किं दानेन धनेन वाजिकरिभिः प्रा
प्तेन राज्येन किं किं वा पुत्रकलत्रमित्रपशुभिर्देहेन गेहेन किं ज्ञात्वैत
त्क्षणभंगुरं सपदि रे त्याज्यं मनो दूरतः स्वात्मार्थं गुरुवाक्यतो भज
भज श्रीपार्वतीवल्लभं ॥१३॥ आयुर्नश्यति पश्यतां प्रतिदिनं याति क्षयं यौव
नं प्रत्यायान्ति गताः पुनर्न दिवसाः कालो जगद्भक्षकः। लक्ष्मीस्तोयतरंगभंगचप
ला विद्युच्चलं जीवितं तस्मान्मां शरणागतं शरणद त्वं रक्षरक्षाधुना ॥१४॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नेस्व प न ज ल वि धी ना द्द तं गां ग तो यं प्र जा र्थं वा क दा वि ढ्व ह त र ग ठना स[illegible]ड वि ल्ली द लानि

ना नी ता प म मा ला स र सि वि क सि ता गं ध प्र पे स्व द र्थं दा त व्यो मे ।९॥ ध्या नं चि त्रं शि वा ख्यं

प्र चु र त र ध जं द्दु[illegible] व द तं द्वि जे भ्यो ह व्य तो ल दा सं ख्यं ह्र त व ह व द ने नापि

तं वी ज मं त्रैः ।[illegible] ह्र पं गां ग ती रे ७ त प ऽ च र सौ रु डु जा प्ये न दे

वं द्वा त व्यो मे ॥१०॥ ड्ग धै र्म्म धा ज्य यु तो र्ह ट श त स हि तं स्वा पि तं वे व

लिं गं नो लि सं च द्द ना द्यैः का न का वि र चि तै र्द्ध व सौ र्न प्र स्व नैः॥ घ्न पैः का पू र यु तो र्वि

सि ध र स यु तै र्नै व म दो प हा रैः दा त व्यो ॥११॥ क र व र सा स रो ज्ञो क तं वा क र्म्म जं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नो श क्षे स्मा र्त कर्म प्रति प द ग ह नं प्र त्य वा या क्र ला र्यं सौ ते वा ती क थं मो द्दि ज कु ल वि
श्लेष्म प्रा गे ख सा रा ज्ञा तो ध र्मो वि वा र ॥ अ व सा म न न यो को नि द ध्या सि त व्य ॥ द्वा त्रि
श्रि त्वा स्था ने स रो जे प्र ता व म प म रा क्रां भि ते ब्र ह्म र ध्रे खा ते श्रौ त प्र ली ने
प्र क टि त ग ह ने ष्वो ति त्र पे प रा स्वो न लिं गं ते ब्र ह्म वा चं स क ल स्त्र र न तं
नै व ह्य हृ ॥ क दा चि त व्द ता व्यो मे ॥७॥ न ब्धो नि ॥ शं क शू न्य स्ति ग ताः वि र हि तो
ध्रु स गो हीं ध का रो ना सा ग्रे न्य स्त ह ष्टि र्वि ह त भ व भ यो नै व हृ प ॥ क दा चि त् व्द ता व्यो मे ॥ ष्वा
न्या न स्थ या तां वि ग त क लि म लं शं क र न स्म रा मि व्द त व्यो मे ॥८॥ स्नात्वा प्र त्यू ष वा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नों श कंप वैंढू पे भो म व गु ।।ज न ता ज स वो भा तु द त्रि॥ जारो गो थ्य डुः ख्ब डु द न प र
व शः रां का र भ्र स्म रामि द्व फ व्यो मे प रा धः शि व शि व शि व भौ शी मु ढ़ी दे वशीं
भो॥३॥ पो ढो हं यो व न स्थो वि प य वि पद्य रेः पं च भि र्म म सां वां द ष्टो न
ष्ठो वि वे काः स्तु त ध न यू व ति स्वा द्रु सो स्थ नि षप्त ः॥ शे वांचि ना व्य तां
तु म म हृ द य म हो मा न ग बोधि स्फू ढं द्व न व्यो॥ ॥४॥ वा द्धं वे वे क्षि पा
राांधि जा ति ग ति म ति स्वाधि दै वाधि ता पैः पा पै रो गै र्वि यो गै र्व व सि त्त व पु षः प्रो
ढ ढी नं व दी नं॥ मि थ्या मो हा भि ला षै र्ब म ति म म म नो धूर्ज टे ध्धी न स्तू न्यं द्वा स्त्यो॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सीगरोशापनमः॥ वन्दे देवमुमापतिं सुरगुरुं वन्दे जगत्कारणं वद्दे पन्न
गभूषणं शशिधरं वन्दे पशूनां पतिं। वंन्दे सूर्यशशाङ्कवह्निनयनं वन्दे मु
२ कुन्दप्रियं वन्देभ क्तजनाश्रयं च वरदं वन्दे शिवं शंकरं॥१॥ श्रादोक
१ र्म्मिपुरं गात्काल पतिकल्पं मातृकृदौस्थित स्यतान्न्ह या मध्यम
ध्येव्यथ पति नि तरां ज्ञाठरो चात वेदः॥ पंद्य द्वा ताज डुःखंवि पं
२ गति विषमं शर्व्यते केन वत्तां कानन्त व्योमे पराधः शिव शिव शिव भो। सीमहा
देव शंभो श॥ बाल्ये डुःखातिरेको मलल्लुलितवपुः स्तन्यपाने पिपासः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तौ राम लक्ष्मणौ॥ सन्नद्धः कवचीखड्गी चापबाणधरो युवा॥ गच्छमनोदधे

रक्षाकरामः पातु सलक्ष्मणाः॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सकलं वपुः॥ एतां रामबलोपेतां रक्षां यः सुकृती पठेत्॥ स चिरायुः सुखी पुत्री विनयी वि
जयी भवेत्॥ पातालभूतलव्योमचारिणः छद्मचारिणः॥ न द्रष्टुमपि शक्तास्ते रक्षितं रा
मनामभिः॥ रामेति रामभद्रेति रामचन्द्रेति च स्मरन्॥ नरो न लिप्यते पापैर्भु
क्तिं मुक्तिं च विन्दति॥ जगज्जैत्रैकमंत्रेण रामनाम्नाभिरक्षितं॥ यःक
ण्ठे धारयेत्तस्य करस्थाः सर्वसिद्धयः॥ वज्रपञ्जरनामेदं यो राम
कवचं स्मरेत्॥ अव्याहताज्ञः सर्वत्र लभते जयमंगलं॥ आदिष्टवान्यथा स्वप्ने रा
मरक्षामिमां हरिः॥ तथा लिखितवान्प्रातः प्रबुद्धो बुधकौशिकः॥ ततौंर

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तु कण्ठं भरतवन्दितः॥ स्कन्धौ दिव्यायुधः पातु भुजौ भग्नेशकार्मुकः॥ करौ सीतापतिः
पातु हृदयं जामदग्न्यजित्॥ वक्षः पातु कबन्धारिः स्तनौ गीर्वाणरात्रुहा मध्यं
पातु खरध्वंसी नाभिं जाम्बवदाश्रयः॥ सुग्रीवेशः कटी पातु सक्थिनी ह
नुमत्प्रभुः॥ गुह्यौ जितेन्द्रियः पातु विजितामाघृणा निधिः॥ पश्चिमं पातु
काकुत्स्थो हृद्व्याहृः स्वविनाशनः॥ ऊरू रघूद्वहः पातु रक्षःकुलविना
शकृत्॥ द्वारौ जानुशिरः पातु भक्तानामभयंकरः॥ जानुनी सेतुकृत्पातु जंघे दशमुखा
न्तकः॥ गुल्फौ गण्ठिनिधिः पातु काकुत्स्थः पातु चाङ्गुलीः॥ पादौ विभीषणश्रीदः पातु रामो

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सोऽगणोपचनमः इन्दीवरश्यामतनुर्मायतादान्यनुर्द्धरन्नीलजटावब्द्धडं पास्वद्दु पलक्ष्मण
वैरिंपलोध्येयानुपेयमाणं पुणतौस्मि रामं ॥ ध्यात्वा नीलोत्पलश्यामं रामं राजीवलोचनं जान
कीलक्ष्मणोपेतं जटामुकुटमण्डितं ॥ सासितूणधनुर्बाणपाणिं न
क्तंचरान्तकं स्वलीलया जगत्त्रातुमाविर्भूतमजं विभुं ॥ रामरक्षां
पठेत्प्राज्ञः पापघ्नीं सर्वकामदीं जेतुमिक्षासे यस्यै ततमयं सर्वमयं पद्म
तः शिरो मे राघवः पातु फालं दशरथात्मजः कौसल्येयो दृशौ पातु विश्वा
मित्रप्रियः श्रुती घ्राणं पातु मखत्राता मुखं सौमित्रिवत्सलः ॥ जिह्वां विद्यानिधिः पा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः सिद्धं अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ ऌ ॡ ए ऐ ओ औ अं अः
क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म य र ल व श ष
स ह ळ क्ष ॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न्वेह कपिता निगदन्त्यनुभ्यो भक्तिं परां परमहंसगतौ लभेत ॥ ३१ इति श्रीभागवते महा
पुराणे पारमहंस्यां संहितायां मष्टादशसाहस्रिकायां एकादशस्कन्धे एकत्रिंशोऽध्यायः ३१
२ एकादशस्कन्धस्समाप्तः ॥ अपरिश्रिते तालेख्ये च पलशे यो यद्यदस्ति द्रुल्लिखितं ॥ तत
ए हरकरतपाँबुनिधौ मातः सत्यमखिलवाग्ग्धिपैः ॥ मातृकादोषतो वापि लि
श्र खितं ह्रींषतोपि वा ॥ न्न नातिरितो ग्रन्थस्वेसर्वोद्य साद्विरजसा ॥ शुभमस्तु

10

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

अर्जुनः प्रेषयस्सत्त्वरथ्युक्तयूरथ विरहातुरः ॥ आत्मानं सान्त्वयामास कृष्णयोगी तैस्सद्युतिभिः
बर्ह्णाब्रघृगोत्राणामर्जुनस्सौपरीयकौ ॥ हतानींकारयामास यथावदनुपूर्वशः ॥ द्वार
कांहरिणात्यजांसमु … द्रप्लावयत्स्वणारः ॥ वज्रं पितामहाराजश्रीमद्भगवद्वालयं
नित्यं सन्निहितस्तउ … भगवान्मधुसूदनः ॥ स्मृत्यशेषाणु … भहरं सर्वमंगलमंग
लं ॥ स्त्रीबालवृद्धानाथ … यहतशेषाधनंजयः ॥ इन्द्रप्र … स्थं समावेश्य वज्रंसत्रा
बंधपंचपत्रः ॥ श्रुत्वासु … हृद्दुर्धं राजन्नर्जुनान्तेपितामहाः ॥ तांतुवं शाबुकारेक्षात्वा अगमु
स्सर्वे महापथं ॥ यत्रतद्देवदेवस्य विष्णोः कर्मणीतिजन्म च ॥ कीर्त्यते कृष्णजन्मत्यसर्वपापैः प्र
मुच्यते ॥ इत्थं हरेर्लिंगवतो रुचिरावतारवीर्याणि बालचरितानि च शन्तमानि ॥ अन्यो

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ःत्याय क्रह्यास्वपदवीं पुराँ॥ प्रयातः कीर्तिये इभ क सामेवाप्नोत्यनुत्तमौं॥ दारुकौ द्वारका
मेत्य वसुदेवोग्रसेनयोः॥ पतित्वा चरणावास्रैन्यषिञ्चत्कृष्णविच्युतः॥ कृप्य पामास
निधनं वृष्णीनां कृ त्स्नयो नृप॥ तच्छ्रुत्वोद्विग्नहृदया जनाः शोकविमूर्छिताः॥
तत्र स्म त्वरिता जग्मुः कृष्णविश्लेषविह्वलाः॥ तोरते व्यसवो यत्र ज्ञातयो ब्र
ह्मण्यानं॥ देवकी रोहिणी चैव वसुदेवस्तथा सुतौ॥ कृष्णरामावपश्यन्तः शो
कार्ता विजहुस्स्मृतिं प्राणान्स्वाव विजहुस्तत्र भगवद्विरहातुराः॥ उपगूह्य पती
स्तांस्तांश्चितामारुरुहुस्त्रियः॥ रामपत्न्यश्च तद्देहमुपगुह्याग्निमाविशन्॥ वसुदेवप
त्न्यस्तद्गात्रं प्रद्युम्नादीन्हरेस्नुषाः॥ कृष्णपत्न्यो विशन्नग्निं रुक्मिण्याद्यास्तदात्मकाः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विद्या॥ किंवा न आवेन लभेत शान्तिं पथ्याशिशाया मृडु पेपन बिभ्रे॥ सीरकः॥ इति बुध
तिस्तृतवैरपोगरुडनां कनः॥ खमुत्पपाता राजेन्द्र सा खद्ध जंउ दीक्ष तः॥ तमवगकलि
आनिविष्णुप्रहरता — निच॥ तेनातिविस्मितात्मा नं स्तूतमाहजनार्दनः॥ गरुडाख
तेस्तताशातीनाद्रिधु नम्मियः॥ संकर्षणास्यनिर्यातौ बंधुश्योबुद्धिमद्दरां॥
द्वारकायाश्चनस्थेपं मवृतभिस्तुसबन्धुभिः॥ सयात्य— त्वां पडुपुरीसमुद्रः
मावयियिष्यति॥ स्वस्वंप रिगृहं सर्वमादायपितरौ च नः॥ अर्जुनेनाबितास्तवैद्र
पुस्यंगमिष्यथ॥ तं तुमध्ये मामास्थाय यज्ञान निष्ठुर पेसकः॥ मन्माया रचिता मे तांविकायो
परामंत्रज॥ इत्युक्त्वा स्तुपरिक्रम्य नमस्कृत्य पुनः पुनः॥ तत्र पादौ शिरीर्ष्यु पालेधाय दुर्म्भनाः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त म्स रु ज हि वै कु स्लेः एड़ पा प्मा न म्स ग लुब्धा कं" य पा पु न र हं स्ते व भ्र कु र्यां स द ति क्र मे" य स्या
भ यो ग च रि त भ वि द्रु र्विरि श्व त द्रा द यः स्मु म त यः प त यो गि रा यें" त्व म्रा य या पि हि त द्द घ्र य एत
द उ ः किं — स्य ते व य म स त्र ग त यो ष्ट णी मः" भ ग वा श" मा भौ ज्ञ र त्व मु ति षु का
म रा प ह्र तो हि मे" या हि त म्म द नु गा ता स्व र्ग सु क्ष ति नां प दं" इ त्या दि ष्टौ भ ग व
ता क्ष षे ने का ता री रि एा" उ ः प रि क्र म्य त न त्वा वि मा नं दि वं य यौ" द्वा रु कः कु स्य प द
वी मा ब्र क श्रा धि ग म्य तां" दा यु त्तु ब्र सि का मो द — मो ग्रा या भि म्रु खं य यो" तं ब्र ज न्ति ग म्ड
ति मा यु धौ र्द त म स्व त्य मू ने ह्र ना के त नं प तिं" स्ने ह म्नु ता त्मा नि प पा त पा द यो र पा द त स्त्र त्यस
वा ष — लौ च न ः" अ प र्य त स्ते च र णौ बु जं प्र भो र्हं षिः प्र न ष्ट त म सि प्र

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विष्टा॥ दिशो न जाने न लभेत शान्तिं यथा निशायामुडुपे प्रनष्टे॥ दारुकः॥ इति ब्रुव
ति सूते वै रथो गरुडलाञ्छनः॥ खमुत्पपात राजेन्द्र साश्वध्वज उदीक्षतः॥ तमन्वगच्छन्दि
व्यानि विष्णुप्रहरणा – नि च॥ तेनातिविस्मितात्मानं सूतमाह जनार्दनः॥ गच्छ द्वारव
तीं सूत ज्ञातीनां निधनं मिथः॥ संकर्षणस्य निर्याणं बन्धुभ्यो ब्रूहि मद्दशां॥
द्वारकायां च न स्थेयं भवद्भिस्त्वं सबन्धुभिः॥ मया त्यक्तां यदुपुरीं समुद्रः
प्लावयिष्यति॥ स्वं स्वं परिग्रहं सर्वमादाय पितरौ च नः॥ अर्जुनेनाविताः सर्वे इन्द्र
प्रस्थं गमिष्यथ॥ त्वं तु मद्धर्ममास्थाय ज्ञाननिष्ठ उपेक्षकः॥ मन्मायारचितामेतां विज्ञायो
पशमं व्रज॥ इत्युक्तस्तं परिक्रम्य नमस्कृत्य पुनः पुनः॥ तत्पादौ शीर्ष्ण्युपाधाय दुर्मनाः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विधूम इव पावकः॥ श्रीवत्साङ्कं घनश्यामं तप्तहाटकवर्च्चसा॥ कौशेयाम्बरयुग्मेन परिवीतं
सुमङ्गलं॥ सुन्दरस्मितवक्त्राब्जं नीलकुन्तलमण्डितं॥ पुण्डरीकाभिरामाक्षं स्फुरन्मकरकुण्ड
लं॥ कटिसूत्रब्रह्मसूत्र किरीटकटकाङ्गदैः॥ हारनूपुरमुद्राभिः कौस्तुभेन विराजितं
वनमालापरीताङ्ग मूर्त्तिमद्भिर्निजायुधैः॥ कृत्वोरौ दक्षिणे पादमासीनं पङ्क
जातदृशं॥ मुसलावशेषा यःखण्डकृतेषुर्लुब्धको जरः॥ मृग स्याकारचरणं विव्याध मृ
गशङ्कया॥ चतुर्भुजं तं पुरुषं दृष्ट्वा स कृतकिल्बिषः॥ भीतः पपात शिरसा पादयोर
सुरद्विषः॥ अजानता कृतमिदं पापेन मधुसूदन॥ क्षन्तुमर्हसि पापस्य उत्तमश्लोक मेऽनघ॥ य
स्यानुस्मरणं नृणामज्ञानध्वान्तनाशनं॥ वदन्ति तस्य ते विष्णो मयासाधु कृतं प्रभो॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

ग्रं कामात्मा भवत्यपरिग्रा मुष्टिं नादत्ताः॥ जन्तु द्विंपसत्त्वक्लेशेन वाच्यी माएा सत्तार्तं स्वतं॥ प्रत्य
नीकम्मन्यमाना बलभद्रं स्वमोहिताः॥ हर्तुं क्षत धियो राजक्षत्रासन्ना त्रात तापिनः॥ त्रयता
वपि संक्रुद्धा कुद्यम्य . . क्रूःरू नर्द्दन॥ एर का मुवि परिशौचरक्षो गघ्नतुष्टि॥ बुद्धा
पोपसत्त्वानीक्षप मा . . यावृतात्मना॥ स्वद्धी क्रोधः दयब्धि न्ये वे एवोधिन स्थिया व
नें॥ एवन्नषेषु सा . वैषु कुलेषु स्वषु केरावः॥ त्रव तारितो मुवो भार इति मे
नैवरोषितः॥ रामस मुद्रदेलायां योगमास्थाय पौरुषं॥ तस्माज्जलोकमाविस्य संयो
आत्मानमात्मनि॥ रामनिष्याएमालोक्य भगवान्देवकीसुतः॥ निषसाद धरोपस्थे तु
वीमासाद्य पिप्पलं॥ बिभ्रच्चतुर्भुजं रूपं भ्राजिष्णुः प्रभया स्वया॥ दिशो वितिमिराः कुर्व

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ता त्र प ता का र प कु अ रा र्व भिः रव रो कृ गो भि म्मीहि षे र्न्नु रै र पि॥ भि प स्ख मे त्या स्व त रै स्व द्रु म्मी
दाव्य इ क्क रै ईतवि रि व द्वि पा व ने॥ प्र घु क्ष सौ बो यु धि रू ढ मास रा व क्रु र भो जा व नि र द्ध सात्य
की॥ सु भ द्र सं ख्या म वि तौ सु चा रु ग दौ सु भि त्रा सु र पौ स मी य उः॥ अ न्ये च ये वै नि रा ठो न्मुका
द्र य स ह स्त्रा जि क्रु त जि तभा नु मु स्याः॥ मन्यो न्य मा सा द्य मदा न्ध का रि ता ज द्यु म्रु कुन्देन
वि गोठि ता भू शं॥ कृ शा हि द्दृ हृप्यं ध क भो ज सा त्व ता म द्ध्य यि का मा धु र सु र से नाः वि
सर्जि ताः कु क्रु राः कुन्त प स्व मि प स्कु व धु स्कु वि सृज्य सौ हृदं॥ पु त्रा अ यु द्धव पि तृ भ्री भ्री तृ
भि स्व स्वं स्त्री य दौ हि त्र पि तृ व्य मां त्र वैः॥ मि त्रा णि मि त्रै स्सु हृ द स्कु हृद्भि र्जी ती स्त्र ह न्न ज्ञा त य ए व सू द्धाः॥
दा रे षु हीय मा ने षु भज्य मा ने षु ध न्व सु॥ दा स्त्रे षु ही य मा णे षु मुष्टि भि र्जु हु रे र काः॥ ता व

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

माहिताः॥ देवताः पूजयित्वाम स्नापनालेपनार्हणैः॥ ब्राह्मणांस्तु महाभागान् कृतस्व
स्त्ययना वयं॥ गोभूहिरण्यवासोभिर्गजाश्वरथवेश्मभिः॥ विधिरेष ह्यरिष्टघ्नो मङ्गलाय
नमुत्तमं॥ दैवद्वि जगवां पूजा भूतेषु परमा दया॥ इति सर्वे समाकर्ण्य यदु
वृद्धा मधुद्विष॥ तथेति नौभिरुत्तीर्य प्रभासं प्रययू रथैः॥ तस्मिन्भग
वतादिष्टं यदुदेवेन यादवाः॥ चक्रुः परमया भक्त्या सर्वश्रेयोपबृंहितं॥ त
तस्तस्मिन्महापानं पपुर्मैरेयकं मधु॥ दिष्टविभ्रंशितधियो यद्द्रवैर्भ्रश्यते मतिः॥ म
हापानाभिमत्तानां वीराणां दृप्तचेतसां॥ कृष्णमायाविमूढानां संघर्षस्सुमहानभूत्॥ युयु
धुः क्रोधसंरब्धा वेलायामाततायिनः॥ धनुर्भिरसिभिर्भल्लैर्गदाभिस्तोमरर्ष्टिभिः॥ प

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नितो ह्यापः॥ॐ राजा॥ ततो महाभागवत उद्धवे निर्गते वनं॥ द्वारवत्यां किमकरोद्भगवान्भूतभा
वनः॥ ब्रह्मशापोपसंसृष्टे स्वकुले यादवर्षभः॥ प्रेयसीं सर्वनेत्राणां तनुं स कथमत्यजत्॥ प्र
त्याकृष्टुं नयनमब लायत्र लग्नं न शेकुः कर्णाविष्टं न सरति ततो यत्सतामात्मल
ग्नं॥ यच्छ्रीर्वाचां जनय तिरतिं किं नु मानं कवीनां दृष्ट्वा जि ष्णोर्युधि रथगतं यच्च त
त्साम्यमीयुः॥ आक्षि तिभुव्यन्तरिदे चमहोत्पाता न्वसमुत्थिता॥ दृष्ट्वासी
नाथसुधर्मायां कृ ष्णः प्राह यदून्निदं॥ श्रीभगवान्॥ एते घोरा महोत्पाता द्वार्वत्यां ना
दाहेन वः॥ मुहूर्तमपि न स्थेयमत्र नो यदुपुंगवाः॥ स्त्रियो बालाश्च वृद्धाश्च शंखोद्धारं व्रज
न्तितः॥ वयं प्रभासं यास्यामो यत्र प्रत्यक्सरस्वती॥ तत्राभिषिच्य शुचय उपोष्य सुस

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्रीशुकः॥ स एवमुत्तमहरिमेधसोद्धवः प्रदक्षिणं तं परिसृत्य पादयोः॥ शिरो निधायाश्रुक
लाभिरार्द्रधीर्न्यषिञ्चदद्वन्द्वपरोप्युपक्रमे॥ सुदुस्त्यजस्नेहवियोगकातरो न शक्नुवंस्तंपरि
हातुमातुरः॥ कृच्छ्रं य यौ मूर्द्धनि भर्तृपादुके बिभ्रन्नमस्कृत्य ययौ पुनः पुनः॥ ततस्त
एन मन्तर्हृदि सन्निवेश्य गतो महाभागवतो विशालां॥ यथोपदि ष्टं जगदेकबन्धुना तप
स्समास्थाय हरेरगा त्पदं॥ य एतदानन्दसमुद्रसंभृ तं ज्ञानामृतं भागवता
य भाषितं॥ कृष्णेन यो गेश्वरसेविताङ्घ्रिणा सच्छ्रद्धयासेव्य जगद्विमुच्यते॥ भवभय
मपहन्तुं ज्ञानविज्ञानसारं निगमकृदुपजह्रे भृङ्गवद्वेदसारं॥ अमृतमुदधितश्चापाययद्
भृत्यवर्गान्पुरुषमृषभमाद्यं कृष्णसंज्ञं नतोस्मि॥ इति श्रीभागवते एकादशस्कन्धे एकोन

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मू लं को न्यं स मी या क र स्स — त्वि दी यं॥ हृ कण्ण ख मे सु हृ ढ स्ने ह पा शो दा रा ईं वृद्ध्यंश्च
क सा त्वि तो षु॥ प्र सा रि त स्स्रि प्टे वि हृ द्ध ये त्व या स्व मा य याथात्म सु बो ध हे ति ना॥ न मो स्तु ते म
हा यो गिन्व प्र प न्न म — नु शा धि मां॥ य था त्व च्च र णां भो रु ज र ति स्या द न पा यि नी
भ ग वा न्॥ ग को छे व — म या हि षो ब द प्यां ख्य म्म मा श्रमं — त त्र म त्या द नी र्थी दे स्वा
नो प र स्व — शौ — स्सु वि ः॥ ई द्व या भ क न्दा या वि — धू ता शे ष क ल्म षः॥ व
सा नो व क्ला लं दा सो — व ब्ध कृ सु ख नि स्पृ हः॥ ति ति क्षु ई न्द्व मा त्रा णां सु शी ल स्सं य ते न्द्रि
यः॥ शा न्त स्स मा हि त धि या ज्ञा न वि ज्ञा न सं यु तः॥ म तो नु शि क्षि तं य त्ते वि वि क्त म नु भा व य॥ म
य्या वे शि त वा क्चि त्तो म द्ध र्म नि र तो भ व॥ अ ति व्र ज्य ग ती स्ति स्रो मा मे ष्य सि त तः प रं॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

रिच्छते॥ ज्ञाने कर्म्मणि योगे च वार्त्तायां दण्डधारणे॥ यावानर्थो नृणां तात तावांस्तेहं चतुर्विधः॥
मर्त्यो यदा त्यक्तसमस्तकर्म्मा निवेदितात्मा विचिकीर्षितो मे॥ तदामृतत्वं प्रतिपद्यमानो मयात्मभूयाय च
५ कल्पते वै॥ श्रीशुकः॥ स एवमादर्शितयोगमार्गस्तदोत्तमश्लोकवचो निशम्य॥
ग बद्धाञ्जलिः प्रीत्युपरुद्धकण्ठो न किंचिदूचेश्रुपरिप्लुताक्षः॥ विष्टभ्य चित्तं
प्रणयावघूर्णं धैर्येण राजन्बहुमन्यमानः॥ कृताञ्जलिः प्राह
यदुप्रवीरं शीर्ष्णा स्पृशंस्तच्चरणारविन्दं॥ उद्धवः॥ विद्रावितो मोहमहान्धकारो
य आश्रितो मे तव सन्निधानात्॥ विभावसोः किं नु समीपगस्य शीतं तमो भीः प्रभवन्त्यजा
द्य॥ प्रत्यर्पितो मे भवतानुकंपिना भृत्याय विज्ञानमयः प्रदीपः॥ हित्वा कृतज्ञस्तव पाद

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF
CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मूलं कोन्यं स मी या क र स त्व दी यं॥ हृ कण्ठ ख मे स्तु हृ ढ स्नेह पा शो दा या ई हृत्स्वं च
कसा त्व ते षु॥ प्र सा रि त स्फूर्ति वृ द्ध ये त्व या स्व मा य या त्वा त्म स्तु बो ध ढे त ना॥ न मौ स्त ते म
हा योगिन्व प्र प न्न म नु शा धि मां॥ य पा त्व च्च र णौ मो क्षज र ति स्या द न पा पि नी
ग ग वा द॥ ग को ढ्व म या दि षो ब द प्या ख्य म्म मा रामं॥ त त्र म त्या दृ ती सौ दे न्ना
नो प ख रा नै स्तु वि॥ ई द या ब क न न्दा या वि धू ता रो ष का ष्मा षः॥ व
सा नो व ल्या लं वा सो द न्व कृ पु ख नि स्पृ हः॥ ति ति क्षु ई न्दू मा त्रा णां स्तु शी ल सौ य ते ब्धि
यः॥ या कः स्स मा हि त धि या ज्ञा न वि ज्ञा न सं य तः॥ म त्तो नु शि क्षि तं य ते वि वि क्ता म नु भा व य॥ म
प्या वे शि त वा क्चि त्तो म द्ध र्म नि र तो भ व॥ अ ति व्र ज्य ग ती स्ति स्रो मा मे ष्य सि त तः प रं॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ऽतद्विज्ञाय मच्चोत्तपूरुषो नष्टसंशयः ॥ स्वविविक्तात्मवत्प्रसन्नमयोक्तमपि धारयन् ॥ सनातनं ब्रह्म
गुह्यं परं ब्रह्माधिगच्छति ॥ य एतन्ममभक्तेषु संप्रदद्यात्सुपुष्कलं ॥ तस्याहं ब्रह्मदायस्य ददा
म्यात्मानमात्मनः ॥ य एतत्समधीयानः पवित्रं परमं शुचिः ॥ स पूयेताहरहर्मांज्ञान
दीपेन दर्शयन् ॥ य एतच्छ्रद्धया नित्यमव्यग्रश्शृणुयान्नरः ॥ मयि भक्तिं परां कु
र्वन् कर्मभिर्न स बद्ध्यते ॥ अप्युद्धव त्वया ब्रह्म सखे समवधारितं ॥ अपि ते विग
तो मोहश्शोकश्चासौ मनोभवः ॥ नैतत्त्वया डांभिकाय नास्तिकाय शठाय च ॥ अशुश्रूषो
रभक्ताय दुर्विनीताय दीयतां ॥ एतैर्दोषैर्विहीनाय ब्रह्मण्याय प्रियाय च ॥ साधवे शुचये ब्रूयाद्भ
क्तिस्स्याच्छूद्रयोषितां ॥ नैतद्विज्ञाय जिज्ञासोर्ज्ञातव्यमवशिष्यते ॥ पीत्वा पीयूषममृतं पातव्यन्नात

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कारा वियन्ति हि॥ विसृज्य स्मयमानस्वां दृशं व्रीडां च दैहिकीं॥ प्रणमेद्दण्डवद्भूमावाश्वचण्डाल
गोखरं॥ यावत्सर्वेषु भूतेषु मद्भावो नोपजायते॥ तावदेवमुपासीत वाङ्मनःकायवृत्तिभिः॥ सर्वं
ब्रह्मात्मकं तस्य विद्यया त्ममनीषया॥ परिपश्यन्नुपरमेत्सर्वतो मुक्तबन्धनः॥ अयं हि स
र्वकल्पानां सध्रीचीनो म तो मम॥ मद्भावः सर्वभूतेषु मनोवा क्कायवृत्तिभिः॥ न ह्यङ्गोप
क्रमे ध्वंसो मद्धर्मस्योद्धवा ण्वपि॥ मया व्यवसितं सम्यङ्निर्गुणत्वा दनाशिषः॥ यो यो मयि
परे धर्मः कल्प्यते निष्फला य चेत्॥ तदायासो निरर्थः स्याद्भयादेरिव सत्तम॥ एषा बुद्धिमतां
बुद्धिर्मनीषा च मनीषिणां॥ यत्सत्यमनृतेनेह मर्त्येनाप्नोति मामृतं॥ एष तेऽभिहितः कृत्स्नो ब्रह्मवादस्य
संग्रहः॥ समासव्यासविधिना देवानामपि दुर्गमः॥ अभीक्ष्णशस्ते गदितं ज्ञानं विस्पष्टयुक्तिमत्॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न्त ते वर्णयिष्यामि मम धर्म्मान्सुनिर्म्मलान्॥ याञ्छ्रद्धयाचरन्मर्त्यो मृत्युं जयति दुर्ज्जयं॥ कुर्य्या
त्सर्वाणि धर्म्माणि मदर्त्थं शनकैस्स्मरन्॥ मय्यर्प्पितमनश्चित्तो मद्धर्म्मात्ममनोरतिः॥ देशान्
पुण्यान्संश्रयेत मद्भक्तैस्साधुभिश्श्रितान्॥ देवासुरमनुष्येषु मद्भक्ताचरिता
नि च॥ पृथक्सत्रेण वा मह्यं पर्व्वयात्रामहोत्सवं॥ कारयेद्गीतनृत्ताद्यैर्महारा
जविभूतिभिः॥ मामेव सर्व्वभूतेषु बहिरन्तरपावृतं॥ ईक्षेतात्मनि चात्मानं यथाख
ममलाशयः॥ इति सर्व्वाणि भूतानि मद्भावेन महाद्युते॥ सभाजयन्मन्यमानो ज्ञानं के
वलमाश्रितः॥ ब्राह्मणे पुल्कसे स्तेने ब्रह्मण्येऽर्के स्फुलिंगके॥ अक्रूरे क्रूरके चैव समदृक्प
ण्डितो मतः॥ नरेष्वभीक्ष्णं मद्भावं पुंसो भावयतोऽचिरात्॥ स्पर्द्धासूयातिरस्कारास्साह

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कृप

स्वरयोगकर्मभिस्स्वभावयामीविहतानमानिनः॥ किंवित्रमच्युततवैतद्रोषबन्धो
दासेषुनन्यदारणोषुपदाभदर्शं॥ योरोचयतत्सहमृगैस्स्वयमीश्वराणां श्रीमत्कृरि
टतटपीडितपाद पीठः॥ तं त्वामिखिलाभदयितेश्वरमाश्रितानां सर्वार्थदसु
कृतविद्विषेन्नकौ नु॥ कोवाभजेत्तकिमपिविस्मृत येनुवृत्यैकिंवाभवे
न्नुतवपादरजोजु षाब्जः॥ नैवोपयांत्यपविर्तिक वयस्सवेदाब्रह्मायुषा
पिकृतमृद्धमदस्य रकः॥ योसर्वहिस्सनुवृत्तामशुभंविधूवन्नाचाप्रचेतवपु
षास्वगतिंव्यनक्ति॥ श्रीरङ्गकः॥ ऽपुद्धवेनात्यनुरताचेतसापदेशोंगगाः श्रीडनकस्वराज्ञि
तिः॥ व्रहीतमूर्तिजयईस्वरेस्वरोजगादसप्रेममनोहरस्मितः॥ भगवान्॥ ह

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

योगेश्वरानुवृत्त्या वा हन्यादशुभदाञ्छनैः॥ केचिद्देहमिमं धीराः सुकल्पं वयसि स्थिरं॥ विधा
य विविधोपायैरथ युञ्जन्ति सिद्धये॥ न हि तत्कुशलादृत्यं तदायासो ह्यपार्थकः॥ अन्तवत्वाच्छरी
रस्य फलस्येव वनस्पतेः॥ योगं निषेवतो नित्यं कायश्चेत्कल्पतामियात्॥ तच्छ्रद्दध्यान्नम
तिमान्योगमुत्सृज्य मत्परः॥ योगचर्यामिमां योगी विचरन्मदपाश्रयः॥ नान्त
रायैर्विहन्येत निःस्पृहः स्वसुखानुभूः॥ इति श्रीभागवते एकादशस्कन्धे अष्टाविंशोध्या
यः॥ उद्धवः॥ सुदुस्तरामिमां मन्ये योगचर्यामनात्मनः॥ यथाञ्जसा पुमान्सिद्ध्येत्तन्मे
ब्रूह्यञ्जसाच्युत॥ प्रायशः पुण्डरीकाक्ष युञ्जतो योगिनो मनः॥ विषीदन्त्यसमाधानान्मनोनिग्र
हकर्शिताः॥ अथात आनन्ददुघं पदाम्बुजं हंसाः श्रयेरन्नरविन्दलोचन॥ सुखं नु विश्वे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गृहीतं कुणाकमिव चैत्रमज्ञानमात्मन्यविवित्तमंगं ॥ निवर्तिते तन्न पुनरीक्षयेव न गृह्यते ना
पि विसृज्य आत्मा ॥ यथा हि भानोरुदयो नृचक्षुषां तमो निहन्यान्न तु सद्विधत्ते ॥ एवं समीक्षा नि
पुणा सती मे हन्यात् मिस्रं पुरुषस्य बुद्धेः ॥ एष स्वयंज्योतिरजो प्रमेयो महानुभू
कृ तिस्सकलानुभूतिः एको द्वितीयो वचसां विरामो ये नेशिता वागसवश्चर
न्ति ॥ एतावानात्मसंमो ह्यो यद्विकल्पस्तु केवले ॥ आत्मन्यृतं स्वमात्मानमवलंबो
न यस्य हि ॥ यन्नामाकृ तिभिः ग्राह्यं पञ्चवर्णमबाधितं ॥ व्यर्थेनाप्यर्थवादोऽयं द्वयं पण्डि
त मानिनां ॥ योगिनोऽपक्वयोगस्य युञ्जतः काय उत्थितैः ॥ उपसर्गैर्विहन्येत तत्रायं विहितो विधिः
योगधारणया कांश्चिदुपसर्गान्विनिर्दहेत् ॥ कांश्चित्तमानुध्यानेन नामसंकीर्तनादिभिः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

परं॥ तथापि संगः परिव[illegible]र्जनीयो गुणेषु मायारचितेषु तावत्॥ मद्भक्तियोगेन दृढेन तावद्रज
निरस्येत मनःकषायं॥ यथामयोसाधुचिकित्सितो नृणां पुनःपुनः संतुदति प्ररोहन्॥ एवम्म
नोपक्वकषायकर्म कुयोगिनं विध्यति सर्वसंगं॥ कुयोगिनो ये विहितान्तरायैर्मनु
ष्यभूतैस्त्रिदशोप सृष्टैः॥ ते प्राक्तनाभ्यासबलेन भूयो युञ्जन्ति योगं न तु क
र्म्मतंत्रं॥ करोति कर्म्म क्रियते च जन्तुः केनाप्यसौ चोदित आनिपातात्॥ न तत्र विद्वा
न्प्रकृतौ स्थितोपि निवृ त्ततृष्णः स्वसुखानुभूत्या॥ तिष्ठन्तमासीनमुत व्रजन्तं शयानमु
क्षन्तमदन्तमन्नं॥ स्वभावमन्यत्किमपीहमानमात्मानमात्मस्थमतिर्न वेद॥ यदिस्म पश्यत्यसदिन्द्रि
यार्थं नानानुमानेन विरुद्धमन्यत्॥ न मन्यते वस्तुतया मनीषी स्वाप्नं यथोत्थाय तिरोदधानं॥ प्रवि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ते एकादशस्कन्धे सप्तविंशोऽध्यायः ॥ भगवान् ॥ परस्वभावकर्म्माणि न प्रशंसेन्न गर्हयेत् ॥ विश्व
मेकात्मकं पश्यन् प्रकृत्या पुरुषेण च ॥ परस्वभावकर्म्माणि यः प्रशंसति निन्दति ॥ स आश्वभ्रश्य
ते स्वार्थादसत्यभिनि वेशतः ॥ तैजसे निद्रयापन्ने पिण्डस्थो नष्टचेतनः ॥ मायां प्रा
प्नोति मृत्युं वा तद्वन्ना नार्थदृक् पुमान् ॥ किं भद्रं किमभद्रं वा द्वैतस्यावस्तुनः कियत्
वाचोदितं तदनृतं मनसा ध्यातमेव च ॥ छाया प्रत्याह्वयाभासा ह्यसन्तोऽप्यर्थकारि
णः ॥ एवं देहादयो भावा यच्छन्त्यामृत्युतो भयं ॥ आत्मैव तदिदं विश्वं सृज्यते सृजति
प्रभुः ॥ त्रायते त्राति विश्वात्मा ह्रियते हरतीश्वरः ॥ तस्मान्न ह्यात्मनोऽन्यस्मादन्यो भावो निरूपितः ॥
ऽनिरूपितेयं त्रिविधा निर्मूला भातिरात्मनि ॥ इदं गुणमयं विद्धि त्रिविधं मायया कृतं ॥ एत

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

दा यत्र श्रद्धा मांस्तत्र चार्च्चयेत् ॥ सर्वभूतेष्वात्मनि च सर्वात्माहमवस्थितः ॥ एवं क्रियायोगपथैः
पुमान्वैदिकतान्त्रिकैः ॥ अर्च्चन्नुभयतस्सिद्धिम्मत्तो विन्दत्यभीप्सितां ॥ मदर्च्चां संप्रतिष्ठाप्य मन्दि
रं कारयेद्दृढं ॥ पुष्पोद्यानानि रम्याणि पूजायात्रोत्सवाश्रिता ॥ पूजादीनां प्रवाहार्थं म्महा
पर्वस्वथान्वहं ॥ क्षेत्रापणपुरग्रामान्दत्वा मत्सार्ष्टितामियात् ॥ प्रतिष्ठया सार्वभौमं
सद्मना भुवनत्रयं पूजादिना ब्रह्मलोकं त्रिभिर्म्मत्साम्यतामियात् ॥ मामेव नैरपे
क्ष्येण भक्तियोगेन विन्दति ॥ भक्तियोगं स लभत एवं यः पूजयेत मां ॥ यस्वदत्तां
परैर्दत्तां हरेत सुरविप्रयोः ॥ वृत्तिं स जायते विड्भुग्वर्षाणामयुतायुतं ॥ कर्तुश्च सार
थेर्हेतोरनुमोदितुरेव च ॥ कर्म्मणां भागिनः प्रेत्य भूयो भूयसि तत्फलं ॥ ॐ इति श्रीभागव

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF
CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विद्वान्मुदितं ज्ञानविज्ञाननेपुणं ॥ नविन्दति न च स्तौति लोके चरति सूर्यवत् ॥ प्रत्यक्षेणानुमा-
नेन निगमेनात्मसंविदा ॥ आद्यन्तवदसज्ज्ञात्वा निःसङ्गो विचरेदिह ॥ उद्धवः ॥ नैवात्मनो न देह-
स्य संसृतिर्द्रष्टृदृश्य योः ॥ अनात्मस्वदृशोरीश कस्य स्यादुपलभ्यते ॥ आत्माव्ययोऽगु-
णः शुद्धः स्वयंज्योतिरन नावृतः ॥ अग्निवद्दारुवदचिद्देहः कस्येह संसृतिः ॥ भ-
गवानुवाच ॥ यावद्देहेन्द्रि यप्राणैरात्मनः सन्निकर्षणं ॥ संसारः फलवांस्तावद-
पार्थोऽप्यविवेकिनः ॥ अ र्थेप्यविद्यमानेपि संसृतिर्न निवर्तते ॥ ध्यायतो विषयानस्य
स्वप्नेनर्थागमो यथा ॥ यथा ह्यप्रतिबुद्धस्य प्रस्वापो बह्वनर्थभृत् ॥ स एव प्रतिबुद्धस्य न वै
मोहाय कल्पते ॥ शोकहर्षभयक्रोधलोभमोहस्पृहादयः ॥ अहंकारस्य दृश्यन्ते जन्म मृ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ष्टस्त्वात्मनः॥ देहेन्द्रियप्राणमनोभिमानो जीवोन्तरात्मा गुणकर्म्मदतिः॥ सूत्रं मन्म(ण)
नित्यसूर्त्तौ कह गीत संसार श्राधावर्त्तिकालतंत्रः॥ अमूलमेततबहुरूपरूपमन्नो
वचःप्राणाद्यरीर कर्म्म॥ ज्ञानासिनोपासनयाशितेन छित्वा मुनिर्गां विचर
त्यतृष्णः॥ ज्ञानं विवेको निगमस्तपस्च प्रत्यक्षमैतिह्यमयानुमानं॥ आद्य
न्तयोरस्य यदेव केवलं कालस्य हेतुस्च तदेव मध्ये॥ यथा हिरण्यं स्वकृ
तं पुरस्तात पश्चाच्च सर्वस्य हिरण्मयस्य॥ तदेव मध्ये व्यवहार्यमाणं नानापदे
शैरहमस्य तद्वत्॥ विज्ञानमेतत्त्र्यवस्थं मंगगुणत्रयं कारणकार्यकर्तृ॥ समन्वयेन
व्यतिरेकतस्च येन तुरीयेण तदेव सत्यं॥ न यत्पुरस्तादुत यन्न पश्चान्मध्ये च

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हविःपावाद्युतेन तु॥ प्रास्याज्यभागावाबोरौ दत्वा चाज्यप्लुतं हविः॥ जुहुयान्मन्त्रमेणोपांड
त्याचीवदानतः॥ धर्म्मादिभ्यो यथान्यायमर्म्मैस्विष्टकृतं बुधः॥ अभ्यर्च्य पनमस्कृत्य पार्षदेभ्यो
बलिं हरेत्॥ मूलमं त्रं जपेत् ब्रह्मस्मरन्नारायणात्मकं॥ दत्वाचमनमुक्किपृंवि
पुकसेनायकल्पयेत्॥ मुखवासं सुरभिमत्तां बुलाद्युत्त थार्हयेत्॥ उपगायन्नृ
त्यन्नृत्यन्नकुर्म्माण्य शिनपन्मम॥ मत्तकृयाथवयक्कु शवन्महुतंश्चणकोभवेत्
स्तवैस्तद्यावदैयोत्ते ःपौराणैः प्राकृतैरपि॥ स्तुत्वा प्रसीदभगवन्निति वन्देत दण्डकः
शिरसेमन्नपादयोः कृत्वा बाहुभ्यां परिरभ्य च॥ प्रपन्नं पाहिमामीशा भीतम्मृत्युग्रहार्णवात्॥ इति
रोषाम्मयादत्तां शिरस्याधायसादरं॥ उद्वा(स)येद्वेदुद्वास्य ज्योतिर्ज्योतिषि तत्पुनः॥ अग्न्यादिषु य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गीन्धं सुमनसो ज्ञनं॥ धूप दीपोपहारा णि दद्यान्मे यज्ञ द्धयार्थं कृः॥ ७५ ल पायस स्न पीषि रा फुल्या
पूप मोदक का॥ संयाव दक्षि सूपांख नैवेद्यं सति कल्पयेत्॥ ब्रध्यं गो ब्रह्म ना दर्वी दर्भ धा वार्भं पे
७१ व नं॥ अब्ला द्यं गीत वृत्तानि पर्वणाय पित्त पा ब ठं॥ विधिना विहिते कुण्डे मेखलाव
क त्ते वेदि कि:॥ कुण्डे वा स्थण्डिले वा पि मेखलावि स्तु योजिते॥ अग्निमाधाय
न्य परित स्त सू हे त्वा णा नोदित॥ परिस्तीर्यां पप त्रु द्वैद व्याधाय पु पा विधि
प्रोक्ष्या त्र विराज्य द्धु त्वा णा प्रोक्ष्या ग्ना वाव हेत मां॥ तप्त जांबूनद प्रस्य रां ख चक्र
गदां बुजैः॥ पुत्ताय त ऽर्ध जं रां सं प म किं अन्न क वास सं॥ स्फुरत्किरीट कट कर्णि
सन्नां गदा युतं॥ श्रीवत्स वक्ष संभ्राजत्त कोस्तुभं वनमालिनं॥ ध्यायन्न भ्यर्च्य दारुणि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न प्रकाशयेत्॥ धर्म्यादिभिस्स्वनवभिः कन्यायित्वासनमासमं॥ पत्मामपृदलंफत्र कोर्तिका
केसरोसुवर्णं॥ ढुभाभ्यां वेदंतं आभ्याम्मत्यहृमयासिद्धये॥ सुदर्शनं पाशवज्रं न्यंगदासीपुधनुठ
लाक्ष्ममुसलं कौस्तुभं मानांसीवसश्चानुपूजयेत्॥ नन्देस्तनन्देगरुडं प्रचण्डंचण्ड
मैवच॥ महाबलंबलं चैवकुमुदंकुमुदेक्षणं॥ दुर्गां विनायकंव्यासंविष्वक्से
नं श्रुत्वसुरसरान्स्वे खेस्थानेत्वभिमुखाब्पूजयेत्पु कपालादिभिः॥ चन्द्रनोन्नो
रकासीरकुंकुमागा रुवासितैः॥ सन्निधेस्थापयेन्मंत्रैर्भिन्नत्वदाविमवेसति॥ स्वर्णंवभा.
कुवाकेनमहापुरुषविद्यया॥ पोरुषेणापिसूक्तेन सामनीराचनादिभिः॥ वस्त्रोपवीताभर
णपुष्पस्रग्गंधलेपनैः॥ भूनैकुर्वीत सप्रेमं महाभक्तो मांप्रचोदितं॥ पाद्यमाचमनीयंक्ष

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

डुंसलिलेसलिलादिभिः॥ सद्धयोपहृतं प्रेपुं भक्तेन मम मवायीपि॥ गन्धो धूप स्तुमन्नुसो
दीपो भायं ध किं पुनः॥ ऊचि स्रेष्ट तसंभा. र प्राग्दभैः कसितासनः॥ आसीनः प्रागुदग्वा द्वे दे
वीयां वयसम्मुखः॥ ध्वतन्यासो मदर्द्वी घ पाणिनाभिम्रूरोत्सुधीः॥ कलशौ प्रोक्षणी
क यचव पयावद्रुपसा धुयेत॥ तदत्तभिर्द्व व पजनं द्रव्या एपामान मेव च॥ प्रोक्ष
भ पात्राणि त्रीण्यत्र हवि स्सै सैदुर्व्यै स्वसाधयेत॥ पाद्याद्यर्घ्याच मनीपार्घ्य स्त्रीणि पात्राणि
दीप्रकः॥ हृद्दाशीर्षा चाष्टिरखपागायत्र्या चाभिमंत्रयेत॥ पिण्डेवा पूर्वाभि संदृष्टे हृ
तपत्यस्यां पराम्मम॥ आपूर्णी अीवक तन्ध्याये ब्रादात्तेसि द्ध भावितां॥ तयात्मभूतयापिण्डे व्याप्तसं
पूज्य तन्मयः॥ आवाहयेदाचादि षु स्थाप्यन्यसां गम्भो प्रपूजयेत॥ पाद्योपस्यर्शी हेणादीन्यपचारा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

द्व च ण भ्राजि प तो द्वैत स्व रु रु म्मा म मा य या॥ पूर्वं स्न नं प्र कु र्वीत धौ त द ज्ञौ ग ः रु ड्ढ दे॥
ऽ मं यै र पि च स्त्रा न म्मं त्रै र्म्हत्र ग्र ठ ॥ दि भिः॥ सं ध्यो पा स्त्या दि क म्मा ण वे द सं चो दि . ता नि मे॥
प्र त्रीं तैः का त्य ये त स म्य क सं क ल्पं क र्म्म पा च नीं॥ रौ ला द रु म यी नौ ही ले स्या ले पा च सै
कं नी॥ म नो म यी म णि म यी प्र ति मा ष्ट वि धा स्मृ ता॥ च ला च लै ति द्वि वि धां प्र ति ष्ठा जी
व म न्दि रं॥ उ द्वा सा वा ह ने न स्तः स्थि रा या मु क्क वा ची नं॥ न स्थि रा यां वि कल्प स्या त स्य
लिं ड ले उ भ वे त्र द्व यं स्न प नं त्व पि ले प्या या म न्य त्र प रि मा र्ज नं॥ द्र व्यैः प्र सि द्धैः र्म्म वा
वा ः प्र ति मा दि प मा यि न ः म ता स्य च य पा क्ष ल स्रौ र्हि हि मा वे न चै व हि॥ स्त्रा वा लं का र त्ताँ पे
क भ क्ता या गे त ड्र क्क वः॥ स्य हि ने ॥ त्व वि न्या सो व ह्य वा ज्य पु तं ह वि ः॥ स्र यैं या भ्य र्हं त्ताँ पे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

द्व दत्ति मनु न पो म हर्षिरो य स न्नृणाँ॥ ना र को भ ग वा न्वा स मा चा र्यों ग र स स्क तः॥ गैं स्स

७ तं जो म्रु खौं भा जा यस्था ग ग वा न जु॥ पु ते भ्यो भृ ग म्र स्थे भ्या दे व्यै च भ ग वा व भ व॥ ता त दै सर्व

क णां वां मा स मा ण च्च सु म्म तं॥ से य सा मु त म म्म न्ये स्ती स्य दा णा श्च मा न द॥ ए त त्प्र क

न म ल प त्रा का क र्म्म बं न्ध वि मो च नं॥ भ ता य चा नु र ता य बु द्धि वि स्व त्व रे

स्व र॥ भ ग वा न्व॥ न द्य सो न स पा र स्य क र्म्म का ण्ड स्य वो द्धु व॥ सं क्षि प्य व र्णा

पि ष्या म्भिं य था व द नु पू र्व शः॥ वै दि क स्त्वा त्रि को भि स्त इ ति मे त्रि वि धो म तः॥ त्र्या

१ णा मी सि त्ते नै व वि धि ना मां स म र्च ये त्॥ य दा स्व नि ग म ग मे नो ता द्वि ज त्वं प्रा प्य पू रु षः

१ य था जे वै त मां भ क्त्या स ह्द या त न्नि बो ध मे॥ अ र्चा यां स्थ ण्डि ले वा ग्नौ स ये प्सु हृ दि वा द्वि जो॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

लब्धवतस्साधोः किमन्यदवशिष्यते॥ मय्यनन्तगुणे ब्रह्मण्यानन्दानुभवात्मनि॥ यथो
पश्रयमाणस्य भगवन्तं विभावसुं॥ शीतं भयन्तमोप्येति साधून्संसेवतस्तथा॥ निमज्यो
न्मज्जतां घोरे भवाब्धौ हि परायणं॥ सन्तो ब्रह्मविदश्शान्ता नौर्दृढेवाप्सु मज्जतां॥ अन्न
ं हि प्राणिनां प्राणा आर्तानां शरणं त्वहं॥ धर्मो वित्तं नृणां प्रेत्य सन्तोर्वाग्बिभ्यतोरणं॥
सन्तो दिशन्ति चक्षूंषि बहिरर्कस्समुत्थितः॥ देवता बान्धवास्सन्तः सन्त आत्माह
मेव च॥ वैतसेनस्ततोप्येवमुर्वश्या लोकनिस्पृहः॥ मुक्तसङ्गो महीमेतामात्मारा
मश्चचार ह॥ ३५ इति श्रीभागवते एकादशस्कन्धे षड्विंशोध्यायः॥ उद्धवः॥ क्रियायोगं
समाचक्ष्व भवदाराधनं प्रभो॥ येन त्वां ये यथार्चन्ति सात्वतास्सात्वतर्षभ॥ एत

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्माराभेत्वरस्थितेभगवत्तमधीश्चजं॥ बोधितस्यापिमेदेव्यास्तूतालाभेनदुर्मतेः॥
मनोगतोमहामोहोनापयात्यजितात्मनः॥ किमेतयामेपद्यत्तंरचांवासर्पयोत
सः॥ दृष्टंस्वरूपा विद्धषोपोहंयदविते द्धिपः॥ क्वायम्मेलीमसःकायोदौर्गन्ध्या
द्यात्मकोःषविकः॥ कु ग्धतांसौमुनस्याधात्वंह्यासोवि द्ययाद्वतः॥ पित्रोःकिंस्व
बुभार्यायाःस्वामिनो र्जेस्वगहदैपा॥ किंमात्मनःकिंसुहृ दामित्तियोनावसोयतो
तस्मिन्नकर्णेवरेमे ध्वोतुकनिष्ठेविषशुतौ॥ अहोस्तुमहंस्तुनसंसुस्मितचमल्खखि
यः॥ त्वङ्मांसरुधिरस्नायुमेदोमज्जास्थिसंहतौ॥ विण्मूत्रपूयपरमतौकिमिणांकियदन्तरं
न्यापिनोविषयैतत्सौख्यखेलोष्टुचार्यविह॥ विषयेष्वियसौयोगान्मनःकुर्य्यातिनान्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हृ वे दा भि नि म्यु तो स्व रेण ताए ग्घु दि त्तो मू पा॥ मुषि तो व र्ष पू गा नि कात्स हानि ग मा ता न्यु तश्च॥ अ हो
मे श्रा म स ———— म्मोहो ये ना मा ये षि तां श तः॥ क्रीडा म्र ग स्थु क व र्तौ न र क्ष्दे व शि खा मु णः॥
स्व पु र कु द म्मा भा नं हि त्वा तु भि णा मि वे र व रं॥ या सी स्त्रि यं चा न्व ग म भ्रु गुन्तु ष्म त व
दु दृ न॥ कु त स्न स्या नु भा व स्या ते ज ई शि त्व म व गा॥ यो व ग कं स्त्रि यं या सी ख र वु ह
पा द ता डि तः॥ किं वि द्य या किं न प सा किं त्या गे न श्रु ते न वा॥ किं वि वि त्तो ने मो ने
न स्त्री भि र्य स्व म नो हृ तं॥ स्वा र्थ स्या को वि दं धि ङ्मा म्मू र्खं प ण्डि त मा नि नं॥ या ह मी श्व
र तां प्रा प्य स्त्री भि र्गो ख र व ञ्जि तः॥ से व तो व र्ष पू गा न्मे ऽ द्वे हृ ण्या अ ध रा स वं॥ न तृ प्त श्रा
न्त म नुः का मो व ह्नि रा हु ति भि र्य था॥ पुं श्च ल्या प हृ तं चि त्तं को न्व न्यो मो चि तुं प्र भुः॥ आ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

भागवते एकादशस्कन्धे पंचविंशोऽध्यायः॥ श्रीभगवानुवाच॥ मल्लक्षणमिमं कायं लब्ध्वा मद्धर्म आस्थितः।
आनन्दं परमात्मानमात्मस्थं समुपैति माम्॥ गुणमय्या जीवयोन्या विमुक्तो ज्ञाननिष्ठया॥ गुणेषु मा
यामात्रेषु दृश्यमानेष्ववस्तुतः॥ वर्तमानोऽपि न पुमान्युज्यतेऽवस्तुभिर्गुणैः॥ संगं न कुर्या
दसतां शिश्नोदरतृपां क्वचित्॥ तस्यानुगस्तमस्यन्धे पतत्यन्धानुगान्धवत्॥ ऐलस्स
म्राडिमां गाथामगायत बृहच्छ्रवाः॥ उर्वशीविरहान्मुह्यन्निर्विण्णः शोकसंयुतः॥ त्यक्त्वा
त्मानं व्रजन्तीं तां नग्न उन्मत्तवन्नृपः॥ विलपन्नन्वगाज्जाये घोरे तिष्ठेति विक्लवः॥ कामा
नतृप्तोऽनुजुषन्क्षुद्रकान्वर्षयामिनीः॥ न वेद यान्तीर्नायान्तीरुर्वश्याकृष्टचेतनः॥ ऐलः॥ अहो
मे मोहविस्तारः कामकश्मलचेतसः॥ देव्या गृहीतकण्ठस्य नायुःखण्डा इमे स्मृताः॥ ना

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

हदैन्योत्थं निर्गुणं मदपाश्रयं॥ द्रव्यं देशः फलं कालो ज्ञानं कर्म्म च कारकः॥ श्रद्धावस्थाकृति
र्न्निष्ठा त्रैगुण्यस्सर्व एव हि॥ सर्वे गुणमया भावाः पुरुषाव्यक्तधिष्ठिताः॥ दृष्टं श्रुतमनुध्या
तं बुद्ध्या वा पुरुषर्षभ एतास्संसृतयः पुंसो गुणकर्म्मनिबन्धनाः॥ येनेमे निर्जिताः सौ
गु म्य गुणा जीवेन चित्तजाः॥ भक्तियोगेन मन्निष्ठो मद्भावाय प्रपद्यते॥ तस्माद्दे
प्र हमिमं लब्ध्वा ज्ञानविज्ञानसंभवं॥ गुणसङ्गं विनिर्धूय मां भजन्तु विचक्षणाः॥ नि
स्संगो मां भजेद्विद्वान अप्रमत्तो जितेन्द्रियः॥ रजस्तमश्चाभिजयेत्सत्वसंसेवया मुनिः॥
सत्वं चाभिजयेद्युक्तो नैरपेक्ष्येण शान्तधीः॥ संपद्यते गुणैर्मुक्तो जीवो जीवं विहाय मां॥ जीवो जीववि
निर्मुक्तो गुणैश्चाशयसंभवैः॥ मयैव ब्रह्मणा पूर्णो न बहिर्नान्तरश्चरेत्॥ ॐ इति श्री

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्यादुगसाकरचारिणः ॥ सत्वेप्रलीनाः स्वर्यान्ति नरलोकं रजोलयः ॥ तमोलयास्तुनि
रयं यान्ति मामेव निर्गुणाः ॥ मदर्पणं निष्फलं वा सात्विकं निजकर्मतत् ॥ राजसं फलसंक
ल्पं हिंसाप्रायादितामसं ॥ कैवल्यं सात्विकं ज्ञानं रजो वैकल्पिकं तु यत् ॥ प्राकृतं तामसं ज्ञा
नं मन्निष्ठं निर्गुणं स्मृतं ॥ वनं तु सात्विको वासो ग्रामो राज सउच्यते ॥ तामसं द्यूत
सदनं मन्निकेतं तु निर्गुणं ॥ सात्विकः कारकोऽसंगी रा गान्धो राजसः स्मृतः ॥ ता
मसः स्मृतिविभ्रष्टो निर्गुणो मदपाश्रयः ॥ सात्विक्याध्यात्मिकी श्रद्धा कर्मश्रद्धा तु राजसी
तामस्यधर्मे या श्रद्धा मत्सेवायां तु निर्गुणा ॥ पथ्यं पूतमनायस्तमाहार्यं सात्विकं स्मृतं ॥ राजस
ञ्चेन्द्रियप्रेष्ठं तामसं चार्तिदाशुचि ॥ सात्विकं सुखमात्मोत्थं विषयोत्थं तु राजसं ॥ तामसमो

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

खरं विशं हं स्थितं॥ तदा रक्षेन युज्येत धर्मज्ञानादिभिः पुमान्॥ यदा जयेत्तमस्सत्त्वं रजस्संगं
भिदा चलं॥ तदा दुःखेन युज्येत कर्मणा यशसा श्रिया॥ यदा जयेद्रजस्सत्त्वं तमो मूढं लयं जडं॥ युज्ये
त शोकमोहाभ्यां निद्रया हिंसयाशया॥ यदा चित्तं प्रसीदेत इन्द्रियाणां च निर्वृतिः॥ देहेऽभ
यं मनोऽसंगं तत्सत्त्वं विद्धि मत्पदं॥ विकुर्वन्क्रियया चाधीरनिर्वृतिश्च चेतसः॥ गात्रा
स्वास्थ्यं मनोभ्रान्तं रज एतैर्निशामय॥ सीदच्चित्तं विलीयेत चेतसो ग्रहणेऽक्षमं॥
मनो नष्टं तमो ग्लानिस्तमस्तदुपधारय॥ एधमाने गुणे सत्त्वे देवानां बलमेधते॥ असुरा
णां च रजसि तमस्युद्धवरक्षसां॥ सत्त्वाज्जागरणं विद्याद्रजसा स्वप्नमादिशेत्॥ प्रस्वापं तमसा
जंतोस्तुरीयं त्रिषु संगतं॥ उपर्युपरि गच्छंति सत्त्वेन ब्रह्मवादिनः॥ तमसाधोऽध आमु

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

शा सन्नि पात म पो नु २२ (तम॥ सन्नि पात स्तं ह भि ति म मे त्यु च्छ्व व या मतिः॥ व्य व हार सन्नि
पातं म नो मा त्रें न्द्रि या सु भिः॥ धर्मं चा र्थं च का मं च य दा सो प रि नि ष्ठि ताः॥ ७५ ॥ ग्ना नौ स न्नि का
यैं पं सद्धा र ति सु ख व ह्व॥ प्र वृ ति ल द सा न्नि ष्यं पु मान्धाहि ग्रहा श्र मे॥ स्वध
र्मं चा नु ति ष्ठे त ७५ सा नां स भि ति हि सा॥ पु रु षं स त्वसं यु ता म न्न मे या क ना
दि भिः॥ का मा दि भी रु जो यु तो को धा द्यै स्त म सा यु तः॥ य दा भ ज ति मा न ता
नि र पे क्ष स्व क र्मभिः॥ तं स त्व प्र धा तिं वि द्या त्पु रु षं खि य मे त वा॥ य दा श्रा ति पत्रा
शास्त्र मां य जे त स्व क र्मभिः॥ तं र जः प्र धा तिं वि द्याद्धिं सा मा शा स्य ता म सं॥ स त्व र ज स्त म
७५ ता जीव स्य नै व मे॥ चि त्त जे यो द्व हृ ता नां स त्र मा नो नि ब द्धा ते॥ य दे त रौ न चे त स्त वं भा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

लब्धात्मस्थो विकल्पापायलक्षणः॥ एवमबीक्षमाणस्य कार्य वैकल्पिकोभ्रमः॥ मनसो हृदि
तिष्ठेत व्योम्नीवार्कोदये तमः॥ एष सांख्यविधिः प्रोक्तः संशयग्रंथिभेदनः॥ प्रतिलोमानुलो
माभ्यां परावरदृशा मया॥ ॐ इति एकादशस्कन्धे चतुर्विंशोध्यायः॥ ॐ भगवानु॥
चु गुणानामसमिश्राणां पुमान्येन यथा भवेत्॥ तन्मे पुरुषवर्येदमुपधारय
हा शंसतः॥ शमो दमस्तितिक्षेक्षा तपस्सत्यं दया स्मृतिः॥ तुष्टिस्त्यागोस्पृहा श्रद्धा ह्रीरसं
गस्सुनिर्वृतिः॥ काम ईहा मदस्तृष्णा स्तंभ आशीर्भिदा सुखं॥ मदोत्साहो यशः प्रीति
७ र्हास्यं वीर्यं बलोद्यमः॥ क्रोधो लोभोनृतं हिंसा याच्ञा दंभः क्लमः कलिः॥ शोकमोहौ विषादा
र्ती निद्राशा भीरनुद्यमः॥ सत्वस्य रजसश्चैतास्तमसश्चानुपूर्वशः॥ वृत्तयो वर्णितप्रा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

1 तावत्तत्पौर्वापर्येण नित्यशः॥ महानहङ्कारो विसर्गार्थस्थित्यन्तो यावदादृशां॥ विराड्व्या
साह्वगनो लोककल्पविकल्पकः॥ पञ्चत्वाय विशेषाय कल्पते भुवनैस्सह॥ अन्ने प्रली
यते मर्त्ये अन्नं धानासु लीयते॥ धाना भूमौ प्रलीयन्ते भूमिर्गन्धे प्रलीयते॥ अ
प्सु प्रलीयते गन्ध आपश्च स्वगुणे रसे॥ लीयते ज्योतिषि रसो ज्योती रूपे
प्रलीयते॥ रूपं वायौ स च स्पर्शे लीयते सोऽपि चाम्बरे॥ अम्बरं शब्दतन्मा
त्र इन्द्रियाणि स्वयोनिषु॥ योनिर्वैकारिके सौम्य लीयते मनसीश्वरे॥ शब्दो भूता
दिमप्येति भूतादिर्महति प्रभुः॥ स लीयते महान्स्वेषु गुणेषु गुणवत्तमः॥ तेऽव्यक्ते संप्रली
यते तत्काले लीयतेऽव्यये॥ कालो मायामये जीवे जीव आत्मनि मय्यजे॥ आत्मा केव

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

दं॥ मत्पर्यां दीर्घां च भूश्लोकास्थितानां तत्परं॥ अधो गुरुस्स ~~णा भा मां भें भू मे से को स्ट जनृप~~
ष्टः। त्रिलोकीं गतः स्वर्गः कर्मणां त्रिवृणां मनां॥ योगस्य तपसस्थैर्यस्य स्वर्गतपोमलाः
महर्जनस्तपस्सार्थं भक्तियोगस्य महत्वगतिः॥ मया कालात्मना धात्रा कर्मयुक्तमिदं जगत्
गतः॥ गुणप्रवाहपा तस्मिन्क्षुब्धमजानि महजितिः॥ अण्डबृंह इति रसस्थलोपो योभावः
पुसितस्यतेः॥ सर्वोद्भव यसंयुक्तः प्रकृत्या पुरुषेण च यस्य परस्यादिरव्यक्त
वै महदांश्च तस्य तत्र॥ विकारो व्यवहार्थो यः यातेजसपार्थिवाः॥ ~~य~~ दुपादायपु
रुषस्य भावो विकुरुते यदं॥ आदिरनोयदा यस्मिन्नाशस्त्वमभिधीयते॥ प्रकृतिर्यस्थौ
पादानमाधारः पुरुषः परः॥ सतोभिव्यञ्जकः कालो ब्रह्मतत्त्रितयं त्वहं॥ सर्गः प्रवर्तते

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्मिका॥ ज्ञानशक्त्यात्मभावः पुरुषस्सोऽभिधीयते॥ तमोरजस्सत्वमिति प्रकृतेरभवन्गुणाः॥ म
याप्रक्षोभ्यमाणायाः पुरुषानुमतेन वा॥ तेभ्यस्समभवत्सूत्रं महान्सूत्रेण संयुतः॥ ततो विकुर्व
तो तस्मे योऽहंकारो विमोहनः॥ वैकारिकस्तैजसश्च तामसश्चेत्यहं त्रिवृत्॥ तन्मात्रेन्द्रियम
नसां कारणं चिदचिन्मयः॥ अर्थस्तन्मात्रिकाज्जज्ञे तामसादिन्द्रियाणि च॥ तैजसाद्दे
वता आसन्नेकादश च वैकारिकात्॥ मया संचोदिता भावाः सर्वे संहत्यकारिणः॥ अ
ण्डमुत्पादयामासुर्ममायतनमुत्तमं॥ तस्मिन्नहं समभवमण्डे सलिलसंस्थि
तौ॥ मम नाभ्यामभूत्पद्मं विश्वाख्यं तत्र चात्मभूः॥ सोऽसृजत्तपसा युक्तो रजसा मदनुग्रहा
त्॥ लोकान्सपालान्विश्वात्मा भूर्भुवस्स्वरिति त्रिधा॥ देवानामोक आसीत्स्वर्भूतानां च भुवःप

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

धनं च दृष्ट्वा रोगान्तं ज्ञामः पुत्रज्यगौ पयीट मानइ स्यं॥ भिरा हृतो सत्त्वभिरपि स्वधर्मी द कंपितो सौ मुनि
राहगा यां॥ स्वरवद्धंस प्रदे वान्यः पुरुषस्यात्मविभ्रमः॥ भिज्ञो दासीनरूपवश्शं सारस्वमनः कृतः॥
तु तस्मात्सर्वात्मना तात विग्रहोषु मनोधिया॥ मय्यावेशितया युक्त एतावान्योगसंग्रहः॥ यप
कृ तोभिरुपागीतांबत्स निष्ठां समाहितः॥ धारयञ्छ्राव यञ्छृण्वञ्द्वैनैवाभिभूयतो॥ कु
इति श्रीभागवते पका दशस्कन्धे त्रयोविंशोऽध्यायः॥ श्रीभगवानुवाच॥ अथ ते संप्रवक्ष्यामि सांख्यं
पूर्वैर्विनिश्चितं॥ यद्विज्ञाय पुमान्सद्यो जह्याद्वैकल्पिकं भ्रमं॥ आसीत्ज्ञानमथो अर्थ एकमेवाविकल्पितं॥ यदा विवेकनिपुणा आद्ये कृतयुगे जनाः॥ तन्मायाफलरूपेण केवलं निर्विकल्पितं॥ वाङ्मनोगोचरं सत्यं द्विधा समभवद्बृहत्॥ तयोरेकतरो ह्यर्थः प्रकृतिः सोभयात्मिका

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

आत्मा यदि स्यात्सुखदुःखहेतुः किमन्यतस्तत्र निजस्वभावः॥ न ह्यात्मनोऽन्यद्यदि त
त्कस्मै न सुखं न दुःखं॥ अथ ग्रहा निमित्तं सुखदुःखयोश्चेत्किमात्मनो जस्य जनस
स्यैव भवन्ति पीडाः क्रु ध्येत कस्मै पुरुषस्ततोऽन्यः॥ कर्मास्तु हेतुः सुखदुः
मन स्तद्धि जडाजडत्वे देहस्त्वचित्पुरुषोयं सुपर्णः क्रु ध्येत कस्मै न
कालस्तु हेतुः सुखदुःख यो स्चेत्किमात्मन स्तत्र तदात्मनोसौ नाग्नेर्हि तापो न हिमस्य त
स्यात्क्रुध्येत कस्मै न परस्य द्वन्द्वं॥ न केन चित्क्वापि कथञ्चनास्य द्वन्द्वोपरागः परतः परस्य
यथाहमः संसृतिरूपिणस्स्यादेवं प्रबुद्धो न बिभेति भूतैः॥ एतां समास्थाय परात्मनिष्ठामध्यासितां
पूर्वतमैर्महर्षिभिः॥ अहं तरिष्यामि दुरन्तपारं तमो मुकुन्दाङ्घ्रिनिषेवयैव॥ भगवानुवाच॥ निर्वि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्वा क्ष त्वं॥ ब्र सं यं ख म नो ति न दे प द्वा ना दि भि स्त्रे द प रं कि मे भिः॥ म नो व दो न्ये हि न व कि दे

वा म न स्व ना स्व व त्वां स मे ति॥ श्री मो हि दे व स्त ह स स्त ही य न्यु ज्या द्व रां त्र सो हि दे व द्व वः ता

नु द्वु र्ज यं त्र नु म सद्व वे ग म रु क्षु द त्र त्र वि जि त्य के चि त॥ द्ध र्व व्य स हि ग ह म त्र म त्यें

न्व र्भि ज्ञा रा यु द सी न स्त्र वं वि स्न ढाः॥ दे ह म्म नो मा त्र भि मं ग ही वा म मा हि भि त्यं न्द्

वि यो म नु ष्याः॥ त षो ह म न्यो य मि ति त्र मे ण द्व र त्न पा रं त म

नो स्य हे तु स्स स्न तु र व यो स्वे त कि मा म्म न स्त्र त्र हि भौ म यो स्त्र त॥ जि

ति. त्वा ति स्व द त्व भि स्त हे द ना यां क त मा य क्र प्ये त॥ द्वः स्व स्य हे तु यि दि दे व

स्त त्र वि का र यो स्त त॥ य दं ग मं गे त्र न भि ह न्य ते क्वचि त ज्ञा ह्यो त क रे मे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

चु म व क्ष्णू त म स उ नाः॥ दृ प्सांः प थ्यी ग व न्न भ द्रु ब द्री भिः प रि शू ति भिः॥ के चि त्रि वे एं अ ग हे रे के
म त्र क म एं ड लू॥ पी ठं श्चै के त्र स्रू त्र श्च कु शां स्वी रां ए के च न॥ प्र दा व च पु न स्ता नि द र्शि तां न्वा कु
ष्मु नेः॥ ब्र ग्न श्च भै श्च सं प न्नं भु आ न स्य स रि त टे॥ मू त्र य श्चि च पा पि ष्ठा ष्ठी वं स्य स्य
च सू ई नि॥ य त वा चं वा च य श्चि ता ड य श्चि न व श्चि चे त॥ त त्रै यं स्य प रे वा ग भि स्ते
नो य भि ति वा दि नः॥ ब ध्र श्चि र श्चा तं के चि त ब द्धा तां द्धा ता भि ति॥ क्वि पं स्ये के व जा नु
श्चि ए ष ध श्चि द्धु ज ष्ठा ठः॥ द्वी ए वि त इ मां तृ त्ति म ग्र हीत स्व ज नो क्ति तः॥ त्रे हो ए ष म
हा सा रो ध्व ति मा न्र गि रि रा डि व॥ मो ने न सा ध यं स्य र्थ्यि ब क व दृ ढ नि स्व यः॥ इ त्ये के ति ह सं स्थे न भे
के ड वा तृ य श्चि च॥ तं ब ब न्धु र्भि रू त्र धु य्यि या क्री ड न कं द्वि जं॥ ए वं स भै ता क कुः स्वं दै वि कां दे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हि कं च यत ॥ भो ता व्य मा त्म नोहि षं प्रा सं प्रा प्त म बु द्धा त ॥ प रि श्व त द भीगा पा भ गा य त नु रा ध मे ॥
पा त य त भि स्व ध र्म्म स्यो धृ ति मा ख्या य सा वि कीं ॥ भि द्यु ॥ ना य ज नो मे स्तु स्त ड ख ठे ड डि दे व
ता त्मा ब्र ह क र्म्म का ला ॥ म वः प रं के व ल भा म न मि सं सा र च कं प रि व र्ति वे य त ॥ म नो
व ड णा नु वे स्ट न ते व लो य स्त त स्व क र्म्मा णा दि ल क णा नि ॥ स्तु आ नि क श्या नि न्य
व लो हि ता नि ते भ्य स्स वृ णा स्स्ट त यो भ व ति ॥ भ्र नीह श्या मा म न स स्स मी हि तं
हि र ण्म यो म त्तो स्व ड दि च षे ॥ म न स्व लि गं प रि ग्रह्य का मा अ प भि ब क्षो गु णा सं
बा तो सो ॥ दा नं स्व ध र्म्मो नि य मो य म स्व श्रु ता नि क र्म्मा णि च स द्व ता नि ॥ स र्वे म नो नि ग्र ह ल क्ष
णा न्ता ॥ प रो हि यो गो म न स स्स मा धिः ॥ स मा हि तं य स्य म नः प्र शां न्तं दा ना दि भि ः किं व द त

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

बलं॥ कुशलापनसिद्धाञ्जिगरढः किंबुसाधयेत्॥ तस्मात्संक्लिश्यतो विधीनवच...या...यो...या
सकृत्॥ कस्य चिन्माययाबूनं लोकोयं सुविमोहितः॥ किंबध्नेद्धनदेवीं किं कामेषीका मदेरतां
मृत्युनाग्रस्यमानस्य कर्मभिर्वीतजन्मभिः॥ नूनन्मम भगवान् कृष्णः दुर्वमयोह
रिः॥ येनबीतोदरा मेतान्निर्वदस्वामिनः पुर्वडः॥ सोहं कालावशेषेण शोषयि
पिप्पेगमामन्नः॥ अ प्रमत्तोखिलाय्येषु यदि स्यांसिद्धश्रा मभि॥ तत्रमामनुमो
देरदेवाखिभुदवेक्ष राः॥ मुहूर्तेनबत्थालोकं खट्वांगस्समसाधयत्॥ नगवाकुं॥ ड
त्यभिप्रेत्य मनसा ह्यावं त्याद्विजसत्तम॥ उभ्मुच्यहृदयग्रंथिं शास्त्रोभिर्दुरश्च्युनि॥ सचवारम
हीमेतां संयताल्मेद्वियानिलः॥ भिक्षासिकुगरग्रामानसंगान्नचितोविचरात्॥ तं वै प्रवयसंभि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सतोव्यपे॥ नतोपभोगश्च यास स्वास स्विताभ्र मोन्नृणां॥ स्तेयं हिंसानृतं दम्भः कामः क्रोधः स्मयो मद
मः॥ भेदो वैरमविश्वासः संस्पर्धा व्यसनानि च॥ एते पञ्चदशानर्था ह्यर्थमूला मता नृणां॥ त
स्मादनर्थमर्थाख्यं श्रेयोर्थी दूरतस्त्यजेत्॥ भिद्यन्ते भ्रातरो दाराः पितरः सुहृदस्तथा
एकयार्थकपासद्यस्र्वे चाप्यरयः कृताः॥ अर्थेनाल्पीयसा ह्येते संरब्धा दीप्तमन्य
वः॥ त्यजन्त्याशु स्पृधो घ्नन्ति सहसोत्सृज्य सौहृदं॥ लब्ध्वा जन्मामरप्रार्थ्यं मानुष्यं
तद्द्विजाग्र्यतां॥ तदनादृत्य ये स्वार्थं घ्नन्ति यान्त्यशुभां गतिं॥ स्वर्गापवर्गयोर्द्वारं प्रा
प्य लोकमिमं पुमान्॥ द्रविणे कोऽनुषज्जेत मर्त्योऽनर्थस्य धामनि॥ देवर्षिपितृभूतानि ज्ञातीन्बन्धूंश्च
भागिनः॥ असंविभज्य चात्मानं यक्षवित्तः पतत्यधः॥ व्यर्थयार्थेहया वित्तं प्रमत्तस्य वयो

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विहीनस्य चक्षुः पंक्षभागिनः॥ तदवध्यानविध्वस्तपुण्यस्कंधस्य भूरिद॥ अश्रीध्यग
कृविधनं बहुयासपरिश्रमः॥ ज्ञातयोजगद्धेः किंचिद्बकचिदस्यकडुद॥ वतः कालतः
विज्ञातबहुबंधोभू पार्थिवात्॥ सगवन्दुविगोनष्टेधर्म्मकामविवर्जितः॥ उपेक्षित
पा ख्खजनैर्विमायद्धु रत्ययां॥ नस्वैवन्ध्यापत्तोदीर्घबु षटापज्ञपवित्रनः॥ ख
द्यतोबाष्यकर्तस्य निर्वेदस्सुमहाननुभूतः॥ सचाहेद महोकष्टवृत्यामात्मेनु
तापितः॥ नधर्म्मोय नकामायपस्यापियासईदृशः॥ प्रायेणसिःकदर्यीणाभूरु
खायकाकवन॥ इहचात्मोपतापायमृतस्यनरकायच॥ यशोपहारिणांवृद्धं खाद्यायेऽ
र्गनांवृद्धगाः॥ लोभस्वर्योपितानहं जितस्विन्नोरूपम्भिवेशितं॥ अस्मिस्वसाधनेसिद्धउत्कर्षैर

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

भाषे श्रवणीयवीर्यः॥ भगवान्॥ बार्हस्पत्य स वै नात्र साधुर्वै दुर्जनेरितैः॥ दुरुक्तैर्भिन्नमा
त्मानं यः समाधातुमीश्वरः॥ न तथा तप्यते विद्धः पुमान्बाणैस्तु मर्म्मगैः॥ यथा तुदन्ति मर्म्मस्था ह्य
सतां परुषेषवः॥ कथयन्ति महत्पुण्यमितिहासमिहोद्धव॥ तमहं वर्णयिष्यामि
निबोध सुसमाहितः॥ केनचिद्भिक्षुणा गीतं परिभूतेन दुर्जनैः॥ स्मरता धृ
तियुक्तेन विपाकं निजकर्म्मणः॥ अवन्तिषु द्विजः कश्चिदासीदाढ्यतमः श्रिया॥
वार्तावृत्तिः कदर्यस्तु कामी लुब्धोऽतिकोपनः॥ ज्ञातयोऽतिथयस्तस्य वाङ्मात्रेणापि नार्च्चिताः॥
शून्यावसथ आत्मापि काले कामैरनर्च्चितः॥ दुश्शीलस्य कदर्यस्य द्रुह्यन्ते पुत्रबान्धवाः॥ दारादु
हितरो भृत्या विषण्णा नाचरन् प्रियं॥ तस्यैवं यक्षवित्तस्य च्युतस्योभयलोकतः॥ धर्म्मकाम

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नेपि संसृतिर्न्न निवर्त्तते ॥ ध्यायतो विषयानस्य स्वप्ने नर्त्थागमो यथा ॥ तस्मादुद्धव मा भुंक्ष्व
विषयानसदिंद्रियैः ॥ आत्माग्रहणनिर्भातं पश्य वैकल्पिकं भ्रमं ॥ क्षिप्तोवमानितो सद्भिः प्रल
ब्धो सूयितोथ वा ॥ ताडितः सन्निरुद्धो वा वृत्त्या वा परिहापितः ॥ निष्ठ्युतो मूत्रितो वाज्ञै
र्बहुधैवं प्रकंपितः । श्रेयस्कामः कृछ्रगत आत्मनात्मानमुद्धरेत् ॥ उद्धवः ॥
यथैवमनुबुद्ध्येयं वदनो वदतां वर ॥ सुदुःसहमिमं मन्य आत्मन्यसदति
क्रमं ॥ विदुषामपि विश्वात्मन् प्रकृतिर्हि बलीयसी ॥ ऋते त्वद्धर्म्मनिरताञ्छान्तांस्ते
चरणालयान् ॥ इति श्रीभागवते एकादशस्कन्धे द्वाविंशोध्यायः ॥ श्रीशुकः ॥ स एवमा
शंसित उद्धवेन भागवतमुख्येन दाशार्हमुख्यः ॥ सभाजयन् भृत्यवचो मुकुन्दस्तमाब

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नोर्थं व॥ गुणाम्मनोरविद्यैर्यौमयीत्यन्यासो ह्यावचास्त नः॥ गुणासंगाद्रूपादते कादिवतकांक्षिजहा
ति च॥ आत्मनः पितृपुत्राद्यामनुमेयौ भवाप्ययौ॥ भवाप्ययौ त्वकस्तुनामभिज्ञौ द्वयलक्षणाः॥ तरो
बीजविपाकाभ्यां यौ विद्व जन्मसंपमौ॥ तरोर्विलक्षणो द्रष्टा एवं द्रष्टा तनोः पृथक्॥ प्रकृ
तेरेवमात्मानमविवि च्याबुधः पुमान्॥ तत्त्वेन स्पर्शसम्मूढः संसारं प्रतिपद्यते॥ सत्
त्वसंगात् ऋषीन्देवान् रजसासुरमानवान्॥ तमसा भूततिर्यक्त्वं भ्रामितो याति कर्म
भिः॥ नृत्यतो गायतः प श्यन्यथैवानुकरोति तान्॥ एवं बुद्धिगुणान् पश्यन्नीहोऽप्यनुका
र्यते॥ यथांभसा प्रचलता तरवोपि चला इव॥ चक्षुषा भ्राम्यमाणेन दृश्यते भ्रमतीव भूः॥ यथा मनो
रथधियो विषयानुभवो मृषा॥ स्वप्नदृष्टश्च दाशार्ह तथा संसार आत्मनः॥ अर्थे ह्यविद्यमा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गन्म त्वा मित या एं सु स्स र्व भा वे न भू रि द ॥ विषय स्वी कृतं प्राहुर्य पारव्व मा मनो र थ गत
स्मा ब्ज गो र पुं खे स्य प्रा त्का न भ स्म र त्य सौ ॥ तन्न पूर्व मि वा मा न म पूर्व श्चानु प श्यति ॥ इ
ट्टि या य नु तु ष्णु षे दं त्रै वि द्धां भाति वस्कु नि ॥ बहिरन्त र्भि दा हेतु र्जनो सौ ज्ञ न कु त्वया ॥
नित्य दा ह्य ग भ ता नि भ व ज्जि न भ व ज्जि य ॥ का ले ना ल क्ष्य ते गे भ सू क्ष्म तीत्र भ
ह स्यते ॥ य थार्चि पां खा त सां च फला नां वा क न स्यते ॥ त था च सर्व भूता नां [illegible] थाव
स्था व त त स कृ त्ता ॥ सो य न्द्रि पौ र्चि षां य द्वत्त सो त सा न दि दं ज ग [illegible] न ॥ सौ य पुमा नि ति दृ णां
स्व पा णी द्वि स्वि धा यु षां ॥ न्त्रा द्य ख क स्मि बीजे न जा य ते जो व य ॰ पु मान ॥ भ्रि य ते चा म रो थाँ [illegible] या
का द्वी र सं यु तः ॥ निषे क ग र्भ जन्मानि बा ल्य कौ मा र यौ व नं ॥ व योमध्यं ज रा मृ त्यु रि त्य वस्था सृ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्री
न
प्र

मेद्धतोविकारः प्रधानमूलान्महतः प्रसूतः॥ अहंत्रिवृन्मोहविकल्पहेतुर्वैकारिकस्ताम
स ऐन्द्रियश्च॥ आत्मापरिज्ञानमयो विवादो ह्यस्तीति नास्तीति भिदार्थनिष्ठः॥ व्यर्थोपि नैवोपरमे
त पुंसां मत्तः परावृत्त धियां स्वलोकात्॥ उद्धव उवाच॥ त्वत्तः परावृत्तधियः स्वकृतैः कर्मभि
र्विभो॥ उच्चावचान्यथा देहान्गृह्णन्ति विसृजन्ति च॥ तन्ममाख्याहि गोविन्द दुर्वि
भाव्यमनात्मभिः॥ न ह्येतत्प्रायशो लोके विद्वांसः सन्ति वञ्चिताः॥ भगवानुवाच॥ मनः
कर्ममयं नृणामिन्द्रियैः पञ्चभिर्युतं॥ लोकाल्लोकं प्रयात्यन्य आत्मा तदनुवर्त्तते॥ ध्याय
न्मनोऽनु विषयान्दृष्टान्वानुश्रुतानथ॥ उद्यत्सीदत्कर्मतन्त्रं स्मृतिस्तदनु शाम्यति॥ वि
षयाभिनिवेशेन नात्मानं यत्स्मरेत्पुनः॥ जन्तोर्वै कस्यचिद्धेतोर्मृत्युरत्यन्तविस्मृतिः॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तिः पुरुषस्सोऽसौ यद्यप्यात्मविलक्षणो॥ न्यत्र न्यान्यापाद्यमानक्षयदृश्यते न भिदानयोः॥ प्रकृतौ ल
क्ष्यते ह्यात्मा प्रकृतिस्वतत्वात्मनि॥ एतत्मे पुण्डरीकाक्ष महात्मन् संशयं हृदि॥ केतुमर्हसि तन्मे
शावचोभिर्न्नयनेपु णौः॥ त्वत्तो नान्यो हि जीवानां प्रमोपस्त्रवशाक्तितः॥ त्वमेव ह्यात्मनमाया
यागतिर्वेत्थ न चापरः भगवान्॥ प्रकृतिः पुरुषस्चेति वि कल्पः पुरुषर्षभ॥ तव
वैकारिकस्सर्गोऽप्रा व्यतिकरात्मकः॥ ममाङ्ग माया गु णमय्यनेकधावि[illegible]
बुद्धिश्चगऽऽणो विधत्ते वैकारिकस्त्रिविधोऽध्यात्ममेकमथाधिदैवमधिभूतमन्यत्॥ दृग्रू
पमार्कं वपुरत्र रन्ध्रे परस्परं सिद्ध्यति न स्वतो सौ॥ आत्मा यदेषामपरा य आद्य स्वयानुभूत्या
खिलसिद्धसिद्धिः॥ एवं त्वगादि श्रवणादि चक्षुर्जिह्वादिनासादि चित्तयुक्तं॥ योऽसौ गुणाक्षो

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पुरुषे दाया ॥ लब्धवीर्यां सृष्ट जत्य उँसंठ ताः प्रकृते र्बलात् ॥ स मे वधात वदति तन्ना स्यो॰
पीन्र खादयः ॥ जानमात्मो भयाधा रस्ततो देठें द्वियासवः ॥ नैकमन्यतरः क्वापि विहाये ठोपल
न भ्यते ॥ बडित्यत्रापिभ्र तानि पञ्च षषुः परः पुमाब्द ॥ ते युक्त आत्मसंभूते सृष्ट बुद्धे [illegible] सोम
ब पाभिरादः ॥ चत्वार्येवे ति जत्रापि तजन्यापो न्न मात्मनुः ॥ जातानि तैरिदं जा[illegible] ज
न्मा कयुविनः खलु ॥ एकादशात्वन्यामासौ महाभूतेन्द्रि याणि च [illegible] स्वथा ने[illegible] सम
दशा केभूत मात्रेन्द्रि याणि च ॥ पञ्च पञ्चैव मनसा आत्मा सप्तदश स्मृतः ॥ त [illegible] पो
ड्ढ्रासंस्या नश्चामैव मन उच्यते ॥ भूतेन्द्रियाणि पञ्चैव मनआत्मा त्रयोदश ॥ इति नाना प्रसं
१ ख्यानं कृत्वा ना मुनिभिः कृतं ॥ सर्वं न्याय्यं युक्तिमत्वाद्विदुषां किमशोभनं ॥ ५ [illegible] वः ॥ प्रकृ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नद्रोभवेत्॥ पुरुषेश्वरयोरज्ञे नवैलक्षण्यमवेपि॥ तदन्यकत्पं नापायीशानश्च प्र
कृतेर्गुणाः॥ प्रकृतिर्गुणसाम्यं वै प्रकृतेर्गुणमनोगुणाः॥ सत्वं रजस्तम इति स्थित्युत्पत्य
न्तहेतवः॥ सत्वं ज्ञानं रजः कर्म तमो ज्ञानमिहोच्यते॥ गुणव्यतिकरः कालश्चभा
वस्तत्रमेव वा॥ पुरुषः प्रकृतिर्व्यक्तमहंकारो नभो निलः॥ ज्योतिरापश्चक्षि
तिरिति तत्वान्युक्तानि मे नव॥ स्रोत्रं त्वग्दर्शनं घ्राणोजिह्वेति ज्ञानतात्तु यः॥
वाक्पाणिपायूपस्थपायुवी कर्माणि गोभयमनः॥ ताद्दृश्यस्पर्शौ रसो गन्धो रूपं चेत्यर्थ
जातयः॥ गत्युक्तसर्गशिल्पानि कर्मायतनसिद्धयः॥ सर्गादौ प्रकृतिर्ह्यस्य कार्यकारणरूपि
णी॥ सत्वादिभिर्गुणैर्धत्ते पुरुषो(हो)व्यक्तमीक्षितेः॥ व्यक्तादयो विकुर्वा(णा) धातवः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गापत्तिप्रपंगायुबाधिद्बोवक्रमहेसि ॥ भगवान् ॥ युक्तायस्मात्सर्वज्ञमाषके ब्राह्म
णायथा ॥ मायास्मदीयामुत्तगृह्णकदत्तांकिं बुद्धवर्द्धं ॥ नैतदेवंपर्यायस्त्वंपदहं व्यम
तन्तव्या ॥ एवं विव दत्तोहेतुश्वाज्ञायोमेदुरत्यया: ॥ यासांव्यंतिक्रमादासीद्विन
ष्टोवदत्तांपदं ॥ प्राप्ते यमदमेप्येतिवादस्तमनुशा स्यति ॥ परस्परा प्रवे
शात्तत्वानांपुरुषषे नं ॥ पौर्वापर्यप्रसंख्यानंयथाव क्तुर्विवक्षितं ॥ एकस्मि
न्नपि दृश्यन्ते प्रवि ष्टानीतराणि च ॥ पूर्वस्मिन्वा परस्मिन्वा तत्त्वेतत्त्वानि सर्व
शः ॥ पौर्वापर्यमतोमीषां प्रसंख्यानमभीक्ष्णतां ॥ यथाविविक्तां यद्युक्तां गृह्णीमो युक्तिसं
भवात् ॥ अनाद्यविद्यायुक्तस्य पुरुषस्यात्मवेदनं ॥ स्वतोनसंभवादन्यस्तत्त्वज्ञो ज्ञा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्तज्ञ्नास्ति पतं स्वयं॥ गायत्र्युष्णिगनुष्टुप्च बृहती पङ्क्तिरेव च॥ त्रिष्टुब्जगत्यतिच्छन्दो ह्यत्य
ष्ट्यतिजगद्विराट्॥ किं विधत्ते किमाचष्टे किमनूद्य विकल्पयेत्॥ इत्यस्या हृदयं लोके नान्यो म
द्वेद कश्चन॥ मां वि धत्ते विचष्टे मां विकल्प्यापोह्यते ह्यहं॥ एतावान् सर्ववेदार्थः
शब्द आस्थाय मां भिदां॥ मायामात्रमनूद्यान्ते प्र तिषिध्य प्रशाम्यति॥ इ
ति श्रीभागवते ए कादशस्कन्धे एकविंशोऽध्यायः॥ उद्धव उवाच॥ कति तत्त्वा
नि विश्वेश संख्याता न्यृषिभिः प्रभो॥ नवैकादश पञ्च त्रीण्यात्थ त्वमिह शुश्रुम॥
केचित् षड्विंशतिं प्राहुरपरे पञ्चविंशतिं॥ सप्तैके नव षट् केचिच्चत्वार्येकादशापरे॥
केचित्सप्तदश प्राहुः षोडशैके त्रयोदश॥ एतावत्त्वं हि संख्यानामृषयो यद्विवक्षया॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ड पे ह दे व ता. य जै गी त्वा रं स्या म हे दि ति" त स्या स इ ह श्र या स्म म हा रा ला म हा का ला:" ए वं पु ष्पि
त या वा चा व्या दि प्त म न सा ब्र ह्मा ण" मा नि ना श्या ति र त्न ध्या ना म्म द्व तीं पि न रो च ते" वे दा ब द्धा मि वि ष या
खि का ए ड वि ष या ग्रि पि प रो क्ष वा दा जा ष य: प रो क्ष म्म म चु त्रि ये" रां द्व ब भ्र सु दु वौ दीं प्रा
ए द्रि य म नो म ये" स्र न न पा रं गं भी र दु र्वि गा ह्यं स मु द्व व त्व" म पो प बृं हि तं भू
क्षा बु त्म ए न त रा ति ना" भू ते षु बो ष रू पे ए वि ष्ठ से ष्ठ तीं व ल क्ष्य ते" य
ना भि र्द द या द्र ए ग्नि मु ध ह ते मु ख ता" आ का शे त बो ष वा न प्रा ए म न सा स्थ रू
पि ए" कं द्वो. म यो म्र त म य स्स हे ख प द वीं प्र मु श्रीं का रा द्यु त्रि तां स्थ री ख रो पा
स्य भ्रु षि तां" वि चि त्र भा पा वि त तां स्क द्वो भि स्वा ड रू. त रै" म्र न क्ष या रा बु ड तीं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

लोभमोहभयापहः॥ विषयेषु गुणाद्यासात् पुंसः सङ्गस्ततो भवेत्॥ संगात्तत्र भवेत्
कामः कामाद्देवकाग्निरूपिणः॥ कलेर्द्विविषहः क्रोधः सुमहत्समनुवर्तते॥ तमसा ग्रस्यते पुंसः स्वे
तज्ज्ञानव्यापिनी दुर्मतिः तयाच रहित साधो बहुस्मृत्यायकल्पते॥ ततोस्य स्वार्थविभ्रं
शो भ्रंशितस्य मह त स्य च॥ विषयाभिनिवेशेन बालमा नं वेदनापरं॥ बुद्धिजी
विकृया जीवनव्यर्थं भस्त्रेव च चखसन्॥ फलस्तुतिरि युक्ताणां नृणां रसे यो रोचनं
परं॥ रसे योर्विव ञ्च्या पोतायपायैषज्यरोचनं॥ उत्पत्ते वहिरामासु प्राप्तेषु कुक्ष
जनेषु च॥ अभ्यासस्तामन सोमत्यीं आत्मनो नस्यं हेतुषु॥ न तानवि दूषस्वार्थमाम्यतो बुद्धि
नाद्वि नि॥ कथं युक्तमात्र पुनस्तेषु तांस्त मोविरातो बुधः॥ एवं व्यवसितं तं कोचिदृष्टिज्ञाय

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

क्र कुद्ध यः ॥ फलस्तु ति कु सुंभि ता मवेद ज्ञा व द ति हि ॥ का मि नः क्र प ण लुब्धाः पु ष्पे षु फ लं व

द्ध य ॥ क्र मि मक्र धा धूमता सा खं नो क भ्रमि द मि तो ॥ न ते षा मे ग वा न कि हृ दि स्थं य ड ई यं

तः ॥ उकपवासाह्य स्तु तृ पो य या नीहार य द्रु षः ॥ ते मे म त भ वि ज्ञा य प रो कं कव

यामि काः ॥ वृ पापस्त न वि हिं स्यं ते हिं स्य ते पे त्य ते स्मृ तेः हिं सा यां य द्वि रा ग स्व द्य

न रा व न चो द ना ॥ इ ति वे द द्व निं स्तु त्वा न प्रबु ध्या वु का म्भि स्तु हिं सा वहा

रा त्मा ल ध्रौः प स्तु ग स्व सु खे क या ॥ य ज से दे क ता प शैः पि तृ व इ ता प तीव रक्त लाः

स्व प्ना प म म मुं लो क म सौ तं स्व व रा प्र यं ॥ श्रा रि षो द्व दि सं का त्व त्य जं त्य स्थी व ज्य प्या वीसा

र ज स्स त त मो नि ष्ठा र ज स्स त्व त मो ज्जु षः ॥ उ पा स ने इ द्व मुस्वा दे वा दी न य पे व माँ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

व्यस्वाभिचिकित्सार्थं गुणदोषौ शुभाशुभौ ॥ धर्म्मार्थं व्यवहारार्थं यात्रार्थमपि चानघ ह
रितोयम्मयाचारोधर्म्मामुद्वहतांध्रुरं ॥ भूम्यंबुब्भनिनाकाराभूतानां पंचधातवः
त्र श्राद्धस्थावरादी नांतारीराश्रामसंयुतां ॥ वेदेवनामरूपाणिविषमा
न्य णांसमेषुपि ॥ धातुं षुड्ववकार्य्यके एतेषां स्वार्थसि द्धये ॥ देराज्ञाम्भा
वानांचस्वनाम्नामस्त म ॥ गुणदोषौविधीयेतोनिय मार्थंति कर्म्मणां ॥ छ
ध हेसारोदेशाना मबुद्धातायोशुचिर्भवत ॥ हससारोप्यसौवीरकीकला
तंस्कस्वतंरिणा ॥ कर्म्मण्योगुणावानकालोद्भव्यतास्वतसकबा ॥ यतोनिवर्त्यतोकर्म
सादोषोकर्म्मवास्ततः ॥ द्रव्यस्वशुह्राशुद्धीचद्धवेणाकुचनेन चास्य संस्कारेणापि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कालेन महत्वा सतयातप॥ रात्र्या त्र्या पवाबुद्ध्या समृद्ध्या चतपामनः॥ अन्ये ऽद्धृंसि
हि तथा देशाकस्थानुसारतः॥ धान्यादार्वस्थितचूर्णारसतेजसचर्म्मणां॥ कालवायुग्निरसंयोगैः
पार्थिवानां युतायुतैः॥ अमेध्यलिप्तपयोबगन्धलेपंथपोहतिभजतेपशलितकस्यात
कौचल्लावदिब्यतेः॥ स्ना नदानतपोवस्थावीर्यसंस्कारक म्यभिः॥ मनुष्यस्यावान
सौचरुद्धकर्मीचरे द्विजः॥ मनुस्य च परिज्ञानं कर्म्मिऽ द्विम्मदूर्पणां॥ धर्म्मसं
पद्यते पर्स्ति र धर्म्म सात्विपथ्यैः॥ बावितगुणौपदोषस्याद्वौपापविविनागुणाः॥ बु
णादोषावर्थनियमस्तत्र्यक्रमेवबाधते॥ समानकर्म्मीचरणे पतितानाभपाकृतकं॥ श्रौतपतितो
ऽपौरसंजोवसयानःपतत्यधः॥ यतोयतोनिवर्तेत्तविमुच्यतततत्तत्॥ तत्त्वधर्म्मीन्तरा -

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कथंचिद्यदि वाञ्छति ॥ न किञ्चित्साधवो धीरा भक्ता ह्येकान्तिनो मम ॥ वाञ्छन्त्यपि मया दत्तं कैवल्यम-
पुनर्भवं ॥ नैरपेक्ष्यं परं प्राहुर्निःश्रेयसमनल्पकं ॥ तस्मान्निराशिषो भक्तिर्निरपेक्षस्य मे
भवेत् ॥ न मय्येका न्तभक्तानां गुणदोषोद्भवा गुणाः ॥ साधूनां समचित्तानां बु-
द्धेः परमुपेयुषां एवमेतान्मयादिष्टाननुतिष्ठन्ति मे पथः ॥ क्षेमं विन्दन्ति म
त्स्थानं यद्ब्रह्म प रमं विदुः ॥ इति श्रीभागवते एकादशस्कन्धे विंशो
ऽध्यायः ॥ श्रीभगवा न् ॥ य एतान्मत्पथो हित्वा भक्तिज्ञानक्रियात्मकान् ॥ क्षुद्रान्कामां-
श्चलैः प्राणैर्जुषन्तः संसरन्ति ते ॥ स्वे स्वेधिकारे या निष्ठा स गुणः परिकीर्तितः ॥ विपर्य-
यस्तु दोषः स्यादुभयोरेष निश्चयः ॥ शुद्ध्यशुद्धी विधीयेते समानेष्वपि वस्तुषु ॥ द-

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तः॥ ७ एतद्दोषविधानेन संगानाश्याजनेकया॥ जातश्रद्धो मत्कथास्तु निर्विण्णस्सर्व्वकर्म्म
सु॥ वेद दुःखात्मकान्कामान्परित्यागेप्यनीश्वरः॥ ततो भजेत मां प्रीतः श्रद्धालुर्दृढनि
श्चयः॥ जुषमाण श्च तांश्च कामान्दुःखोदर्कांश्च गर्हयन्॥ प्रोक्तेन भक्तियोगे
न भजतो मासकृ न्मुनेः॥ कामा हृदय्या नश्यन्ति सर्वे मयि हृदि स्थिते॥
भिद्यते हृदयग्रं थिश्छिद्यन्ते सर्वसंशयाः॥ क्षी यन्ते चास्य कर्म्माणि मयि
दृष्टेखिलात्मनि॥ त स्मान्मद्भक्तियुक्तस्य योगिनो वै मदात्मनः॥ न ज्ञानं न च वैरा
ग्यं प्रायश्श्रेयो भवेदिह॥ यत्कर्म्मभिर्यत्तपसा ज्ञानवैराग्यतश्च यत्॥ योगेन दानधर्म्मेण श्रे
यो भिरितरैरपि॥ सर्वं मद्भक्तियोगेन मद्भक्तो लभतेञ्जसा॥ स्वर्गापवर्गं मद्धाम

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न मार्गेणात्मकवान् येत॥ मनोगतिं न विस्तृणोति तत्खासो जितेन्द्रियः॥ स तत्संपन्न याबद्ध्यां मनआ
मकलान् येत॥ एवं पुरमा योगी मननस संस्कारठस्मृतः॥ ददयज्ञत मविभेर्ष्यरये वार्वणोमुरुः॥
सां स्वे न सर्वभावानां प्रतिनो मानुनो मतः॥ भवाप्य यावनुद्ध्या येभया याव त्वपु सा
दति॥ निर्विणास्यः विर ज्ञस्य पुरुषस्याम वेदिनः॥ म न स्य ज्ञातिः दैभी ग्यं क्षिति
तस्या नु वित या॥ यमो द्विभि र्योग प पे स बीक्षिक्याच वि द्य या॥ म मा च्चोपास
नाभि वीनान्यो यी वां स्मरे भनः॥ यदि क र्या त्प्रमादे न योगी कर्म विगर्हितं॥
योगेनैव दहेदंहो नान्यैर्यत्नैः कदाचन॥ खे खे विकारे यानिष्ठा स गुणः परिकीर्तितः॥
विपर्ययस्तु दोषः स्यादुभयोरेष निर्णयः॥ कर्मणां जात्यशुद्धानामनेन नियमः कृ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्वर्गे णो पेत मिक्रान्त लोके ब्रह्मयणां स्त्त्या॥ साधकं ज्ञानभक्ति भ्यां मुभयात्त दसाधकं॥ नेन र
स्वर्गीतिं कां दोषा र कीर्ष वि चक्राणः॥ ने मं लो कां स्य कां दोत देहावेशात्प्रमा द्यतिः॥ एतद्विद्वान्मवए
रा मुत्यो रभवायप ते त सः॥ अप्रमत्तइ दं ज्ञात्वा मर्त्य मप्य र्थ सिद्धि दं॥ कि द्य मात्तं यमै
रै नुं क्रा न्तनीडेक न स्पातिं॥ स्वग स्व केत मत्स्ट ज्य ह्वो मं यातिह्य नं प टः॥ मे हो
राने रिक द्य मा नं बुद्धा युर्भ यके पयुः मुता सेगः परंबु ह्वा नि री ठड पशाम्यति
नृ दे ह मासा द्य सु दुर्लभं वयः स्पू वं स्स कन्यं गरु कृ णाधारं॥ मयानु कूले नु नभ स्वते
रितं पुमाब भ काब्धि ब ततरे त्स ग्रात्महा॥ यदारं भे षु निर्वि ण्णो विरक्ता संयतेन्द्रियः॥ अभ्या
समनो योगी धार येद चलम्मनः॥ धा र्यमाणम्मनो यर्हि भ्राम्या दा स्व न वस्थितं॥ त ज्ञान्दितो नु रोधे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कुशलेश्वर॥श्रेयस्त्वनुपलब्धेर्थे साध्यसाधनयोरपि॥गुणदोषभिदादृष्टिर्निगमात्तेन
हि स्वतः॥निगमेनापवादश्च भिदाया इति मे भ्रमः॥भगवान्॥योगास्त्रयो मया प्रोक्ता नॄणां श्रे
योविधित्सया॥ज्ञानं कर्म्म च भक्तिश्च नोपायोन्योस्ति कुत्रचित्॥निर्व्विण्णानां ज्ञानयोगो
न्यासिनामिह कर्म्मसु तेष्वनिर्व्विण्णचित्तानां कर्म्मयोगस्तु कामिनां॥यदृच्छयाम
त्कथादौ जातश्रद्धस्तु यः पुमान्॥न निर्व्विण्णो नातिसक्तो भक्तियोगस्य सिद्धिदः
तावत्कर्म्माणि कुर्वीत न निर्व्विद्येत यावता॥मत्कथाश्रवणादौ वा श्रद्धा यावन्न जा
यते॥स्वधर्म्मस्थो यजन्यज्ञैरनाशीःकाम उद्धव॥न याति स्वर्गनरकौ यद्यन्यन्न समाचरेत्॥
अस्मिंल्लोके वर्त्तमानः स्वधर्म्मस्थो नघः शुचिः॥ज्ञानं विशुद्धमाप्नोति मद्भक्तिं वा यदृच्छया॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्त्वगुणोदयः॥ नरकस्तमउन्नाहो बन्धुर्गुरुरहं सखे॥ गृहं शरीरं मानुष्यं गुणाढ्यो ह्याढ्य
उच्यते॥ दरिद्रो यस्त्वसंतुष्टः कृपणो योऽजितेन्द्रियः॥ गुणेष्वसक्तधीरीशो गुणसंगो विपर्य
यः॥ एत उद्धव ते प्र श्नास्सर्वे साधु निरूपिताः॥ किं वर्णितेन बहुना लक्षणं गुणदो
षयोः॥ गुणदोषदृ शिर्दोषो गुणस्तूभयवर्जितः॥ ॐ इति श्रीभागवते एका
दशस्कन्धे एकोनविं शोऽध्यायः॥ ॐ उद्धवः॥ विधिश्चप्र तिषेधश्च निगमो हीश्व
रस्य ते॥ अवेक्षता रविन्दाक्ष गुणदोषश्च कर्मणां॥ वर्णाश्रमविकल्पञ्च प्रतिलो
मानुलोमजं॥ द्रव्यदेशवयःकालान्स्वर्गन्नरकमेव च॥ गुणदोषभिदादृष्टिमन्तरे
ण वचस्तव॥ निःश्रेयसं कथं नॄणां निषेधविधिलक्षणं॥ पितृदेवमनुष्याणां वेदश्चक्षुस्तव

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

दश स्मृताः ॥ पुंसामुपासितास्तात यथाकामं दुहन्ति हि ॥ शमो मन्निष्ठता बुद्धेर्दम
यसंयमः ॥ तितिक्षा दुःखसम्मर्षो जिह्वोपस्थजयो धृतिः ॥ दण्डन्यासः परो दान
मत्यागस्तपस्मृतं ॥ स्वभाव विजयश्शौर्यं सत्यं च समदर्शनं ॥ ऋतं च सू
नृता वाणी कविभिः परिकीर्तिता ॥ कर्मस्वसंगमश्शौचं त्यागस्सन्यास उच्यते
धर्म इष्टधनं नृणां यज्ञोऽहं भगवत्तमः ॥ दक्षिणा ज्ञानसंदेशः प्राणायामः परं
बलं ॥ भगो म ऐश्वरो भावो लाभो मद्भक्तिरुत्तमः ॥ विद्यात्मनि भिदाबाधो जुगुप्सा
ह्रीरकर्मसु ॥ श्रीर्गुणा नैरपेक्ष्याद्याः सुखं दुःखसुखात्ययः ॥ दुःखं कामसुखापेक्षा पण्डि
तो बन्धमोक्षवित् ॥ मूर्खो देहाद्यहंबुद्धिः पन्था मन्निगमः स्मृतः ॥ उत्पथश्चित्तविक्षेपः स्वर्ग

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

द यः॥ उद्धवः॥ प मः कृतिविधः प्रोतो भि च मो वा रि क र्ती न॥ कु त्सा मः को द मः क्षु क्ष्म का ति ति त्सा धृ
ति ः पु भो किं क्वा नं किं ज प श्शे य्यं किं स त्य मृ त तौ च को॥ क स्त्या गः किं न्धृ नं श्वे पृं को य जः का च द द्वि णा॥
पुं सः किं खि तः ब लं खे षुं भ गो ला भ स्व के श व॥ का वि द्या ह्वीः प रा का स्त्री किं स्तु स्वं हु स्व मे ध्वा
कः प ण्डि तः कु स्व स र्व ः कः प न्था उ ह प थ स्व कः॥ क स्व गौ न र कः क स्व त कौ बं
धु रु तः किं ग ट ह॥ क ग्रा मः को द रि द्रो वा द्य प णः कः क ई श्व रः॥ ए ता न प्र श्ना न
म ब्रू हि वि प री तौ स्त्र स त्य ते॥ भ वा क्॥ त्र हिं सा स त्य म स्ते य म सं गो ह्री र सं श्र
यः॥ श्रा स्ति क्यं ब्र ह्म च र्य्यं च मौ नं स्थै र्य्यं [illegible] मा भ यं॥ शौ चं अ प स्त पो हो मा स्त्य [illegible] ती र्थ
द र्श नं॥ ती र्था ट नं प रा र्थे हा तु ष्टि [illegible] चा र्य्य से व नं॥ ए ते य मा स्स नि य मा उ नं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ता त्र्मानुबद्धुरपस्वाओदध र्म्मानपृच्छत॥ तानहं तेभि धारयामि देवव्रत मुखात्कुतान्त॥ न्नु
६ त्रिज्ञानवैराग्यप्रद्धाभ तुय प बृंहितान्॥ नवैका दश पं च जीवभावान्हृतेषु ये न वे॥ ई दवे ता
रु वेकमप्येषु नत्तरवा नम्भमनिश्चितं॥ त त देवहितिज्ञानवतप्येको न येन यतस्थ
प्र स्ठत पत्स प्ययान पृ दयेत भावानां त्रिगुणात्मनां॥ आदा व तु च मछो च सृज्यात
सृजप य दत्रिया र॥ पुनस्तत्प्रतिसंक्रामे यत्किंचेत नदैव सत्॥ श्रुति प्रत्य
६ क्षमैतिह्यमनुमा नं चतुष्टयं॥ प्रमाणेष्वनवस्थानाद्विकल्पात्स विरज्यते॥ कर्म्म
णां परिणामत्वादाविरिंच्याद मंगलं॥ विपश्चिन्नश्वरं पश्येदहदृष्टमपि दृष्टवत्॥ भक्तियो
गः पुरैवोक्तः प्रीयमाणाय तेनघ॥ पुनश्च कथयिष्यामि मद्भक्तेः कारणं परं॥ ६१

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मृतकथायां मे शश्वन्मदनुकीर्तनं॥ परिनिष्ठा च पूजायां स्तुतिभिं स्तवनं मम॥ आदरः
परिचर्यायां सर्वांगैरभिवंदनं॥ मद्भक्तपूजाभ्यधिका सर्वभूतेषु मन्मतिः॥ मदर्थेष्वं
गचेष्टा च वचसा मद्गुणेरणं॥ मय्यर्पणं च मनसः सर्वकामविवर्जनं॥ मद
र्थेर्थपरित्यागो भोगस्य च सुखस्य च॥ इष्टं दत्तं हुतं जप्तं मदर्थं यद्व्रतं त
पः॥ एवं धर्मैर्मनुष्याणामुद्धवात्मनिवेदिनां॥ मयि संजायते भक्तिः कोन्योर्थो
स्यावशिष्यते॥ यदात्मन्यर्पितं चित्तं शान्तं सत्वोपबृंहितं॥ धर्मं ज्ञानं स वैराग्यमैश्व
र्यं चाभिपद्यते॥ यदर्पितं तद्विकल्पे इन्द्रियैः परिधावति॥ रजस्वलं चासन्निष्ठं चित्तं विद्धि विप
र्ययं॥ धर्मो मद्भक्तिकृत्प्रोक्तो ज्ञानं चैकात्म्यदर्शनं॥ गुणेषु संगो वैराग्यमैश्वर्यं चाणिमा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तिमौवै संसिद्धिमु नपौत्र गतैः ॥ तव युद्धवा ज यत्ति पखिति घोविकारो मा पातनां पतितिनाद्य
पकर्गी पोष्यतः ॥ जन्मा द पोंस्थ य दु मी तें व त स्य किं स्युरा ह्यन्वे योर्थ द सं तोमित्त देव मह्ये
ऽद्धुवः ॥ ज्ञान विरुद्ध विपुर्न य दैन्दै राज्य विज्ञान युतं पुराणं ॥ श्रीरव्याहि विखे खर वि
खसूतौ वत भक्ति पा गं भिं श्च म ठ दु मृ ण्यं ॥ ता पत्र ये णाभिह तरय बोरे सत्य
मानस्य भवद्ध नीर पुरस्याभिनाब्धे करणाम वां विद्व द्युत पत्राद म्यताभि कर्षी
तः ॥ द षूं अनु संप्रति तविलेस्मिन्न कालहिनाकुलम्रुरवोरुतर्षार्ष ॥ समुद्रैर्नकु
पसापकवैयर्ये चोभिरासिं च महानुभाव ॥ भगवान् ॥ इस्य मेतात्र पुरा राजा भीष्मन्ध म्मिन्मे तां व र
त्र जातात्रातुः पप्रकसर्वेषा मोनुत्र एवतां ॥ निवृत्ते भारते युद्धे रुद्ध ध न विद्व न ॥ सु

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

कृपयुतो जिह्वे यसकरः परः॥ एतत्ते भिहितं साधो भवान्पृच्छति यच्च मां॥ यथा स्वधर्मसंयु
तो भक्तो मां समियात्परं॥ इति श्रीभागवते एकादशस्कन्धे अष्टादशोध्यायः॥ श्रीभगवानुवाच॥
यो विद्याश्रुतसंपन्नः आत्मवान्नानुमानिकः॥ मायामात्रमिदं ज्ञात्वा ज्ञानं च मयि संन्यसे
त्॥ ज्ञानिनस्त्वहमेवेष्टः स्वार्थो हेतुश्च संमतः॥ स्वर्गश्चैवापवर्गश्च नान्यो
र्थो मदृते प्रियः॥ ज्ञानविज्ञानसंपन्नाः परं श्रेष्ठं विदुर्मम ज्ञानी प्रियतमो
तो मे ज्ञानेनासौ बिभर्ति मां॥ तपस्तीर्थं जपो दानं पवित्राणीतराणि च॥ नालं कुर्व
न्ति तां सिद्धिं या ज्ञानकलया कृता॥ तस्माज्ज्ञानेन सहितं ज्ञात्वा स्वात्मानमुद्धव॥ ज्ञानविज्ञा
नसंपन्नो भज मां भक्तिभावितः॥ ज्ञानविज्ञानयज्ञेन मामिष्ट्वात्मानमात्मनि। सर्वयज्ञ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

एडिन्द्रियसारथिः ॥ ज्ञानवैराग्यरहितस्तत्त्वदण्डमुपजीवति ॥ सुराणामानमामसंविद्ध
तेमांश्च धर्म्मिष्ठा ॥ अविपक्वकषायस्माद्दम्भमूचकिडीयते ॥ भिक्षौढुम्मरशामोहिंसातप
ईकाकनौकसः ॥ वट हिणोभूतांरक्षेज्याद्विजस्याचार्यसेवनं ॥ ब्रह्मचर्यव्रतप
स्योचौसंतोषोक्षत सौहृदं ॥ वटहस्यस्वाप्यूतोगंसुस वैषाम्मदृपासनं ॥ इति
मीयस्वधर्मेणाभजे क्षित्यमनन्यभाक् ॥ सर्वभूतेषु मद्भावो मत्सभक्तिं विं
दतेविरागमत्योद्ध वानपायिन्या सर्वलोकमहेश्वरे ॥ सर्वोत्पत्यव्ययं ब्रह्म
कारणाम्नोपयातिसः ॥ इति स्वधर्म्मनिर्णीतौ सत्वो निर्जीता महत्मतिः ॥ ज्ञानविज्ञानसंप
न्नो विरक्तस्सम्पैहि मां ॥ वर्णास्त्रमवतान्धर्म्मण्याचारलक्षणाः ॥ सतावमहाभ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ढि ब ढा

त्रिषीदेतकानेकालेतानं क्कविंत॥ नध्यानद्व ऐंभ्रुतिमानुभपदैवयंत्रितं॥ आद्यराथिं
समीहेतयुत्ताभत्त्वाराधारतां॥ तवंविं मृत्स्यतेतेनतद्विज्ञायभिक्षुमुच्यते॥ यदृक्केयोप
पञ्चाभमधाक्कंषु मुतापरं॥ तयावासत्तथाऽशय्यांपामंपामंभजेन्मुनिः॥ शौ
चमाचमनंस्नानं नतुचोदनयाचरेत्॥ अन्या स्युनियमाञ्ज्ञानीयथा
हंलीलयेश्वरः नहितस्यविकल्पार्थ्यक्रियामम कौङ्गपाहृता॥ व्यादेहा
तंकचित्स्वातिसन् तस्संपद्यतेमया॥ दुःखोदर्केषुकामेषुजातनिर्वेदआत्मवान्॥
अजिज्ञासीतमद्धर्मोमुनिंगुरुमुपव्रजेत्॥ तावत्परिचरेद्भक्तास्सद्धावानन्नस्त
यकः॥ यावद्ब्रह्मविजानीयात्मामेवगुरुमादृतः॥ यस्त्वसंयतषड्वर्गःप्रचं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तथापश्येद्दृश्यमानं विनश्वरं॥ असत्तच्चित्तो विरमेदिहामुत्र चिकीर्षितात्॥ यदेतदा
त्मनि जगन्मनोवाक्प्राणसंहतं॥ सर्वं मायेति तर्केण स्वस्थस्त्यक्त्वा न तत्स्मरेत्॥ ज्ञा
ननिष्ठो विरक्तो वा मद्भक्तो वानपेक्षकः॥ सलिंगानाश्रमांस्त्यक्त्वा चरेदविधिगो
चरः॥ बुधो बालकवत्क्रीडेत्कुशलो जडवच्चरेत्॥ वदेदुन्मत्तवद्विद्वान्
गोचर्यां नैगमश्चरेत्॥ वेदवादरतो न स्यान्न पाषण्डी न हैतुकः॥ शुष्क
वादविवादे न कंचित्पक्षं समाश्रयेत्॥ नोद्विजेत जनाद्धीरो जनं चोद्वेजयेन्न तु
अतिवादांस्तितिक्षेत नावमन्येत कंचन॥ देहमुद्दिश्य पशुवद्वैरं कुर्यान्न केनचित्॥ एक
एव परो ह्यात्मा भूतेष्वात्मन्यवस्थितः॥ यथेन्दुरुदपात्रेषु भूतान्येकात्मकानि च

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्वा तत्रो पस्पृश्य वाग्यतः॥ विभज्य याचितस्तो षं भं ज्ञीता शेषमा
मेताभिस्तां गस्तं यतेन्द्रियः॥ ग्रामक्रीडं ग्रामरतं ग्रामवासमदर्शनः लब्धान
तरतो मृत भाव विमलाशयः॥ ग्रामानं विजये देकमभेदेनम
निः॥ ग्रा वी केताम नो बन्धं म्मोक्षश्च बानं निष्ठया बन्ध इच्छियवि दोषा
मोक्षता पांश्च सेय मः॥ तस्माद्विययम्य षड्वर्गं म्मभा वेबिमनं चरे न्मुनिः
विरक्तः क्षु लकामे न्यो लब्धाम निस्पृह स्मह तः॥ पुरग्राम व जान्सर्वा न्भिक्षा
र्थि प्रविसंश्च रेत॥ पुण्य देश सरित्कैल वनाश्रम वती म्महीं॥ दानप्रस्थाश्रमप
देष भी क्षां भै क्ष माचरेत॥ संसिद्ध्या त्यावसी म्मोह स्पृ ह सत्व सिलाभ सा॥ नैतई

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

क्षीणः समारोप्य महित्वतोऽग्निं समाविरोहेत् । यदा कर्मविपाकेषु लोकेषु निरयात्मसु ॥ विरागो
जायते सम्यक् न्यासाग्निः प्रव्रजेत्ततः ॥ ६ प्राप्य यो पदे शमौह्यं तात सर्वं स्वमतिं जे ॥ अश्वं सम्प्राप
आत्मेत्युविनरः पेक्षः प रिवृजेत ॥ विप्रस्य वै सन्न्यासो तो देवादारा द्रूपिणः ॥ विलंकु
र्वस्य यत्नं स्यान्नात्म्य सामियानु परं ॥ विश्वपावे न्मुनिर्वी सः कौपीनाच्छादनं परं
त्यक्तान्य दुरुपात्मा मन्यत किंचिद्दनापदि ॥ दृष्टिपूतं न्यसेत्पादं वस्त्रपूतं
पिबेज्जलं ॥ सत्यपूतां वदेद्वाचं मनःपूतं समाचरेत् ॥ मौनानीहानिलालापामोद
उडवान्देहे चोत्तसां ॥ नह्येते यस्य संस्यगवेत्त अभिवेदयानि ॥ श्रोत्र तुषुव यौषधि
ग त्यौ वजं पंस्य रैरः ॥ सभागाराभ संकुसां स्तपये ऽर्धनतीवतां ॥ बहिर्जनास्त संग

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्वास्तारद्राअलोव्याकणमवनस्थितिरएवंवृत्तस्तपश्चरेत॥अग्निपकुंस्तमग्नीया
त्कालपक्कमपापिबे॥तुनूस्वर्णाश्मकुस्थेवादत्तोनूस्वर्णा॥स्व.यसौचकुपास
र्वमात्मनोवृत्तिकार ऐंद्रेशकालदेयाकिंशोनादद्दीतान्यदाद्द तं॥कन्येस्वसपु
रोडाशाभिर्वपेतका लचोदितान॥नतुथ्रोतनपक्त नामाप्यजेतबनाथ
मी॥व्रतिनोहोत्रंचद दीस्वपूर्णमासस्वपर्वकृत॥ चातुर्मास्यानिवमुनेरा
मातानिचवैगमेधा एवंश्रीणिनतपुसामेनिर्दिष्टमनिसेवतः॥मानपोमयमारा
द्धानापिलोकाइपैतिमां॥यखेतन्नकाकृतस्वीणिनपौर्णेशयसम्महत्॥कामापापीवसे
दुआरबालिशःकोपरस्तुतः॥यदासौनियमेकन्योजरयाजातवेपथुः॥आत्मन्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्वारात्क्रमतिर्गेहे पुत्रवित्तेषणातुरः॥ स्वैरेणाः क्रूपणाधीर्मूढो ममाहमिति बद्धा
ते॥ अहो मे पितरौ वृद्धौ भार्या बालात्मजात्मजाः॥ अनाथा मामृते दीनाः कथं
जीवन्ति दुःखिनः॥ एवं गृहाशयाक्षिप्तहृदयो मूढधीरयं॥ अतृ
प्तस्ताननुध्यायन् मृतोऽन्धं विशते तमः॥ ॐ इत्येकादशस्क
न्धे सप्तदशोध्यायः॥ ॐ भगवानुवाच॥ वनं विविक्षुः पुत्रेषु भार्यां न्यस्य स
हैव वा॥ वन एव वसेच्छान्तस्तृतीयं भागमायुषः॥ कन्दमूलफलैर्वन्यैर्मेध्यैर्वृत्तिं
प्रकल्पयेत्॥ वसीत वल्कलं वासस्तृणपर्णाजिनानि वा॥ केशरोमनखश्मश्रुमलानि बि
भृयाद्दती॥ न धावेदप्सु मज्जेत त्रिकालं स्थण्डिलेशयः॥ ग्रीष्मे तप्येत पञ्चाग्नीन् वर्षा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

थंचन॥ शूद्रवृत्तिं भजेद्वैश्यः शूद्रः कारुकटक्रियां॥ कृच्छ्रान्मुक्तो न गर्ह्येण वृत्तिं लिप्सेत
कर्मणा॥ वेदाध्यायस्वधास्वाहाबल्यन्नाद्यैर्यथोचितं॥ देवर्षिपितृभूतानि मद्रूपाण्यन्वहं य
जेत्॥ यदृच्छयोपपन्नेन शुक्लेनोपार्जितेन वा॥ धनेनापीडयन्भृत्यान्न्यायेनैवा
हरेत्क्रतून्॥ कुटुम्बेषु न सज्जेत न प्रमाद्येत्कुटुम्ब्यपि॥ विपश्चिन्न
श्वरं पश्येददृष्टमपि दृष्टवत्॥ पुत्रदाराप्तबन्धूनां सङ्गमः पान्थसङ्ग
मः॥ अनुदेहं वियन्त्येते स्वप्नो निद्रानुगो यथा॥ इत्थं परिमृशन्मुक्तो गृ
हेष्वतिथिवद्वसन्॥ न गृहैरनुबध्येत निर्ममो निरहंकृतः॥ कर्मभिर्गृहमेधी
यैरिष्ट्वा मामेव भक्तिमान्॥ तिष्ठेद्वनं वोपविशेत्प्रजावान्वा परिव्रजेत्॥ य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न्यान्यामेव जीवेत सिलेर्वी दोष हृक यो॥ बाह्य स्मस्वहि देहो यं स्तु दु कामा यने च्यते॥
द्युङ्काय त प से वे हृपे त्यान न सु रवा य वं॥ सि लो म्क वृ त्या प रि उ प चि नौ ध म्मे म्म हा त वि र जं
सु षा ता: भ य्या र्पि ता मागृहृ प व ति पु ञा ति प स क स्त मु पे ति सां वि॥ स मुद्ध र ति
ये वि पं सीद सम्मापरा य णं॥ ता न्द्ध रि ष्वे न चि राद्व प त्र च्यो बो रि वा पा वार॥
स र्वा स्स मुद्ध रे द्वाजा पि ते व व्य स नात प्र जो॥ न्या मा नं च्या मि ना धी रो य न्या ग
व प ति गं जा स॥ ए वं वि धो न र प ति र्वि मा ने ना कि व द्यी सा॥ सिध्र ये ठा रु भं क्षात्त्र भिद्व ता
स ह मो द ते॥ सी द त्व वि प्रो व पा व्वृ त्ता प ये रे वा प द म रे त॥ स्व ड्गे ने वा प रा ज्ञा नो न स हत्या
क पं च ज॥ वै स्प वृ त्या उ रा ज न्यो जी वे च्छ ग य पापि च॥ च रे द्वा वि प रू पे र पा न स हत्या क

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

चमाचमनं स्नानं संध्योपास्ति र्म्मि मार्च्चि नं॥ तीर्थसेवा जपो स्वाध्याय भक्त्या संभाषवर्जनं॥
सर्वीस्य मप्रवृत्तो पश्चि यमः क्रन्नन्द्रनं॥ मतभाव स्सर्वेक्षु तेषु मनोवाक्काय संयमः॥ एवं
बहुद्ध्ता ध रोबाह्म ... योगिनरि व च्चु लवं॥ मत भतास्तीव तपसा दग्ध कर्म्मा शयोमलः
ब छ्यानन्तर मावेद्य ... यपाजिबासिताग मः॥ गुरवेद ... क्षिणां दत्वा स्नायात् गु
न वनुमोदितः॥ गृ ... हकनं वो पवि रोत प्रबुजै बद्धा ... द्विजोत्तमः॥ आश्रमाद्
श्रमं गच्छेद् ब्रान्यथा ... महापरस्य रैत॥ गृहास्थी सद्दशोभा या मुद्वहेदजुगुप्सितां॥
यवीयसीं तु वयसा पांसवर्णिं मनुक्रमात्॥ इज्याध्ययनदानानि सर्वेषां द्विजन्मनां॥ प
तिग्रहोद्ध्यापनं च ब्राह्मणास्यैव याजनं॥ प्रतिग्रहम्मन्यमान स्तपस्तेजो यशोनुदं॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

चार्यगोविप्रगुरुवृद्धसुराञ्छुचिः॥ समाहित उपासीत संध्ये च यतवाग्जपन्॥ आचार्यं मां वि
जानीयान्नावमन्येत कर्हिचित्॥ न मर्त्यबुद्ध्यासूयेत सर्वदेवमयो गुरुः॥ सायंप्रातरुपासीत्
भैक्षं तस्मै निवेदयेत्॥ यच्चान्यदप्यनुज्ञातमुपयुञ्जीत संयुतः॥ शुश्रूषमाण आचार्यं
सदोपासीत नीचवत्॥ यानशय्यासनस्थानैर्नातिदूरे कृताञ्जलिः॥ एवं वृत्तो गु
रुकुले वसेद्भोगवि वर्जितः॥ विद्या समाप्यते यावद्बिभ्रद्व्रतमखण्डितम्॥ यद्य
सौ छन्दसां लोकमारो क्ष्यन्ब्रह्मविष्टपं॥ गुरवे विन्यसेद्देहं स्वाध्यायार्थं बृहद्व्रतः
अग्नौ गुरावात्मनि च सर्वभूतेषु मां परं॥ अपृथग्धीरुपासीत ब्रह्मवर्चस्व्यकल्मषः॥ स्त्री
णां निरीक्षणस्पर्शसंलापक्ष्वेलनादिकं॥ प्राणिनो मिथुनीभूतानगृहस्थोऽग्रतस्त्यजेत्॥ शौ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पचपेवैरवप्रकृतयस्त्विमाः। रुरूष पाद्विजगवाद्वैवानामप्यमापया॥ तत्र लब्धं नस
तोषत्स्यद्प्रकृतयस्त्विमाः॥ शौचमनृतं स्तेयं नास्तिक्यं रुक्षविग्रहः॥ कामः क्रोध स्वतंष
रवरवभावोतोवसापि नाँ॥ अहिंसा सत्यमस्तेयमकामक्रोधलोभता॥ भूतप्रियहितं
ब न वाक्षधर्म्यं यं सार्वव र्णिकः॥ द्वितीयं प्राप्यानुपूर्व्या जन्मोपनयनद्विजः॥ व
सबण्डरुकुलेशतो ब्रह्माधीयीत वाग्यतः॥ मेखला जिनदण्डदाब्रह्मधीपी
सवास्त्रवकमण्डलू जटिलो धौतदत्त्वस्य वासः पीतकवान्दद्दे॥ स्नानभोजन
होमेषु जपोच्चारे च वाग्यतः॥ न छिन्द्यान्नखरोमाणि कक्षोपस्थगतान्यपि॥ रेतो नावं
किरेज्जातु ब्रह्मव्रतधरः स्वयं॥ व्रतीव्यावगाह्याप्सु यतासुर्जपदीत पेतु॥ न व्यकी

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प्रणव एवागो धर्म्मोहं वृषरूपधृक् ॥ उपासंजे तपोभि ष्पाहं सा मा म्मुना । किरबि षाः एतामु
स महाभाग प्राणान्मे ददपाज यी ॥ विद्याप्रादुरभूत्तस्या ब्रह्ममासंभि हेन्म खः विपश्चिन्‌नि
यविटंक द्रामुख बाहु रूपादजाः ॥ वैराजात्पुरुषाज्जाताय आमाचोरलक्ष्मणाः ग्र
हास्त्रमौज वनतो ब्रह्मे चर्य्यं हृदो मम ॥ वक्षस्थलाद्वने बासस्सन्यासः सोषण
स्थितः ॥ वर्णानामाश्र माणां च जन्म भूम्यनुसारिणीः ॥ आसन्प्रकृतयो नृणां
नीचैर्नीचोत्तमोत्तमाः ॥ शमो दमस्तपश्शौचं संतोषः क्षान्तिरार्जवं ॥ मद्भक्तिश्च द
यासत्यं ब्रह्मप्रकृतयस्त्विमाः ॥ तेजो बलं धृतिश्शौर्य्यं तितिक्षौदार्य्यमुद्यमः ॥ स्थैर्य्यं ब्रह्मण्यमै
श्वर्य्यं क्षत्रप्रकृतयस्त्विमाः ॥ आस्तिक्यं दाननिष्ठा च अदंभो विप्रसेवनं ॥ अतुष्टिरर्था

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मर्हसि॥ पुरा किल महाबाहो धर्मं परमकं भवान्॥ यमाह हंसरूपेण ब्रह्मणे
भ्यात्थ माधव॥ स इदानीं सुमहता कालेनामित्रकर्शन॥ न प्रायो भविता मर्त्यलोके प्राग
नुशासितः॥ वक्ता कर्ताविता नान्यो धर्मस्याच्युत ते भुवि॥ सभायामपि वैरिं
ब च्यां यत्र मूर्तिधराः कलाः॥ कर्त्राविज्ञा प्रवक्त्रा च भवता मधुसूदन॥ त्यक्ते
महीतले देव विनष्टं कः प्रवक्ष्यति॥ तत्त्वमतः सर्व धर्मज्ञ धर्मस्त्वद्भक्ति
लक्षणः॥ यथाय स्य विधीयेत तथा वर्णय मे प्रभो॥ भगवान्॥ धर्म्य एष तव
प्रश्नो नैःश्रेयसकरो नृणाम्॥ वर्णाश्रमाचारवतां तमुद्धव निबोध मे॥ आदौ कृतयु
गे वर्णो नृणां हंस इति स्मृतः॥ कृतकृत्याः प्रजा जात्या तस्मात्कृतयुगं विदुः॥ वेदः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

टिराः॥ तेजः श्रीः कीर्तिरैश्वर्यं ह्रीस्त्यागस्सौभगं भगः॥ वीर्यं तितिक्षा विज्ञानं यत्र यत्र स मेंऽ
शकः॥ एतास्ते कीर्तितास्सर्वास्संक्षेपेण विभूतयः॥ मनोविकारा एवैते यथा वाचाभिधीयते॥ वाचं
यच्छ मनो यच्छ प्राणां यच्छेन्द्रियाणि च आत्मानमात्मना यच्छ न भूयः कल्पसेऽध्वने॥ यो
वै वाचा मनसी सम्यङ्असं यच्छन्धिया यतिः॥ तस्य व्रतं तपो दानं स्रवत्यामघटाम्बुव
त्॥ तस्मान्मनो वचः प्राणान्नियच्छेन्मत्परायणः॥ मद्भक्तियुक्तयाभत्या
बुद्ध्या ततः परिसमा प्यते॥ इति श्रीभागवते एका दशस्कन्धे षोडशोध्यायः
॥ उद्धव उवाच॥ यस्त्वयाभिहितः पूर्वं धर्मस्त्वद्भक्तिलक्षणः॥ वर्णाश्रमाचारवतां सर्वेषां द्विपदा
मपि॥ यथानुष्ठीयमानेन त्वयि भक्तिर्नृणां भवेत्॥ स्वधर्मेणारविंदाक्ष तन्ममाख्यातु

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

रा॥ विखावसुः प्रवं चित्ति गन्धर्वाप्सरसां महं॥ भूधराणामहं स्थैर्यं गन्धमात्रमहं भु
वः॥ अपां रसश्च परमस्तेजिष्ठानां विभावसुः॥ प्रभा सूर्येन्दुताराणां शब्दो हं नभसः परः॥
ऊहं लयानां बलिरहं वीराणामहमर्जुनः॥ भूतानां स्थित्युत्पत्ति रहं वै प्रति
संक्रमः॥ गत्युक्त्युत्सर्गोपादानमानन्दस्पर्शदर्शनैः। आस्वादश्रुत्यवघ्राणा
महं सर्वेन्द्रियेन्द्रियं। पृथिवी वायुराकाशमापो ज्योतिरहं महान्॥ विकारः पु
रुषो व्यक्तं रजस्सत्वं तमः परं॥ अहमेतत्प्रसंख्यानं ज्ञानं तत्वविनिश्चयः॥ म
येश्वरेण जीवेन गुणेन गुणिना विना॥ सर्वात्मनापि सर्वेण न भावो विद्यते क्वचित्॥
संख्यानं परमाणूनां कालेन क्रियते मया॥ न तथा मे विभूतीनां सृजतोण्डानि को

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नारायणो मुनीनाञ्च कुमारो ब्रह्मचारिणां॥ धर्म्माणामस्मि सन्न्यासः क्षेमाणामबहिर्म्मतिः॥
गुह्यानां सूनृतं मौनं मिथुनानामजस्त्वहं॥ संवत्सरोऽस्म्यनिमिषां ऋतूनां मधुमाधवौ॥
मासानाम्मार्गशीर्षो ऽहन्नक्षत्राणान्तथाभिजित्॥ अहं युगानाञ्च कृतं धीराणान्देव
लोऽसितः॥ द्वैपायनो ऽस्मि व्यासानां कवीनां काव्य आत्मवान्॥ वासुदेवो भग
वतान्त्वन्तु भागवते ष्वहं॥ किम्पुरुषाणां हनुमान् विद्याध्राणां सुदर्शनः॥
रत्नानां पद्मरागो ऽस्मि पद्मकोशः सुपेशसां॥ कुशोऽस्मि दर्भजातीनां गव्यमाज्यं ह
विःष्वहं॥ व्यवसायिनामहं लक्ष्मीः कितवानां छलग्रहः॥ तितिक्षास्मि तितिक्षूणां सत्त्वं सत्त्व
वतामहं॥ ओजः सहो बलवतां कर्म्माहं विद्धि सात्वतां॥ सात्वतान्नवमूर्त्तीनामादिमूर्त्तिरहम्प

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

चैःश्रवास्तुरंगाणां धातूनामस्मि काञ्चनं।। यमः संयमतां चाहं सर्पाणामस्मि वासुकिः।। ना
गेन्द्राणामनन्तोहम्मृगेन्द्रः शृंगिदंष्ट्रिणां।। आश्रमाणामहं तुर्यो वर्णानां प्रथमोनघ। तीर्था
नां स्रोतसां गंगा समुद्रः सरसामहं।। आयुधानां धनुरहं त्रिपुरघ्नो धनुष्मतां।
धिष्ण्यानामस्म्यहम्मेरुर्गहनानां हिमालयः।। वनस्पतीनामश्वत्थ ओषधी
नामहं यवः।। पुरोधसां च वसिष्ठोहं ब्रह्मिष्ठानां बृहस्पतिः।। स्कन्दोहं स
र्वसेनान्यामग्रण्यां भगवानजः।। यज्ञानां ब्रह्मयज्ञोहं व्रतानामविहिंसनं। वाय्व
ग्न्यर्काम्बु वागात्मा शुचीनामप्यहं शुचिः।। योगानामात्मसंरोधो मंत्रोस्मि विजिगीषतां।।
आन्वीक्षिकी कौशलानां विकल्पः ख्यातिवादिनां।। स्त्रीणां तु शतरूपाहं पुंसां स्वायंभुवो मनुः।

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

णानां चाप्यहं साम्यं गुणिन्यौत्पत्तिको गुणः॥ गुणिनामप्यहं सूत्रं महतां च महानहं॥
सूक्ष्माणामप्यहं जीवो दुर्जयानामहं मनः॥ हिरण्यगर्भो वेदानां मन्त्राणां प्रणवस्त्रिवृत्॥
क्षराणामकारोऽस्मि पदानिच्छन्दसामहं॥ इन्द्रोऽहं सर्वदेवानां वसूनामस्मि हव्यवाट्॥
आदित्यानामहं वि ष्णू रुद्राणां नीललोहितः॥ ब्रह्मर्षीणां भृगुरहं राज
र्षीणामहं मनुः॥ देवर्षीणां नारदोऽहं हविर्धान्यस्मि धेनुषु॥ सिद्धेश्वराणां
कपिलस्सुपर्णोऽहं पतत्रिणां प्रजापतीनां दक्षोऽहं पितॄणामहमर्यमा॥ मां वि
द्ध्युद्धव दैत्यानां प्रह्लादमसुरेश्वरं॥ सोमं नक्षत्रौषधीनां धनेशं यक्षरक्षसां॥ ऐराव
तं गजेन्द्राणां यादसां वरुणं प्रभुं॥ तपतां द्युमतां सूर्यं मनुष्याणां च भूपतिं॥ उ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ङ पासि नाः प्र प द्य ते सं सि द्धिं त द्व द स्व मे॥ अ ढ स्व र सि क्ष ते षु क्ष ण मा क्ष त भा व नः
ने वी प रय क्लि ष्ट ता नि प रय सम्मोहि ता नि ते॥ यः का स्व भ्न मौ दि वि वा र सा यं वि भ्न त यो दि द्रुम
हा वि भ्न तेः॥ ताम ब्रु मा रव्या ह्य नु भ्रा वि ता स्ते न मा भि ते ती र्थि प वं ङि प र्स॥ म
गु वा न्॥ त त मे व कु म ठ पृ षः प्र त्नं प्र रन वि दौ व र॥ यु पु त्तु ना वि न रा वे सप
नैं र जुं वे न वै॥ ज्ञा वा ज्ञा ति क धं ग र्हि म ध र्म्मि रा अ हे ड कं॥ त तो नि ष्ट ता
ह मा ठ ह तों ढ मि ति लौं कि कः॥ स त दा पु रु ष व्या घो यु त्या मे प्र ति बो धि तः॥ अ भ्य मा
ष त मा मे वं य प्या त्व र णा म्न द्ध नि॥ अ ह मा त्मो द्ध वा मी षां क्ष ता नां सु दृ दी स्व रः॥ अ हं स र्वा
णा भ्न ता नि ते षां स्थि त्य स्त भ वा प्य यः॥ अ हं ग ति र्ग ति म तां का लः क ल य ता म हं॥ ७६

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

याबदव्वैताव्वत्तौ योगमुत्तमे॥ मयासंपद्यमानस्य कालंकनुपणाहेतवः॥ जनौ
पतितःपोमतेपीनतीऽरडसिद्धः यः॥ योगेनाप्रोतितासर्वः नाक्षे योगगतिं तुजेतः॥
सदीसामपसिद्धी नांडेडःपतिरहंप्रभुः॥ अहं योगस्य सौख्यस्य धर्मस्य
बल्लभकिंगॉ॥ अड मामाश्चरोबाङ्मोनाव्टतस्सर्व देहिनौ॥ यत्याञ्चतामि
मृतेषुबहिरघ स्वढंत्तया॥ ऊनतिप्रकादरा स्कन्धेपञ्चाकरोध्यापः
ऊडक्कवः॥ तेब त्मपरमंयोमसाध्याद्वानाद्यन्तमनादृतां॥ सर्वैःपामपिभूता
नांप्राणास्थित्यपायोत्तमवः॥ उद्याववेषुभूतेषुदुर्जयमकृतामभि॥ उपासतेतां
मेगवव्यायातप्येनबात्मगणः॥ येषुयेषुचभावेषुस्यायांपरमपंचः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

कल्पयेत्बुद्ध्या यदा वा मत्परः पुमान्॥ मयि सत्ये मनो युंजंस्तथा तत्समुपाश्नुते॥
यो वै मद्भावमापन्न ईशितुर्वशितुः पुमान्॥ न कुतश्चिन्न हन्येत तस्य चाज्ञा यथा
मम॥ मद्भक्त्या शुद्धसत्वस्य योगिनो धारणाविदः। तस्य त्रैकालिकी बुद्धि
र्जन्ममृत्यूपबृंहिता॥ अग्न्यादिभिर्न हन्येत मुने र्योगमयं वपुः॥ मद्यो
गशान्तचित्तस्य यादसामुदकं यथा॥ मद्विभूती रभिध्यायन् श्रीवत्सा
स्त्रविभूषिताः॥ ध्वजातपत्रव्यजनैः स भवेदपराजितः॥ उपासकस्य मा
10 मेवं योगधारणया मुनेः॥ सिद्धयः पूर्वकथिता उपतिष्ठन्त्यशेषतः॥ जितेन्द्रियस्य
दान्तस्य जितश्वासात्मनो मुनेः॥ मद्धारणां धारयतः का नु सिद्धिः सुदुर्लभा॥ अन्तरा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हितो मरः॥ स्मप्याश्चात्मनि प्राणे मनसा बोषमुद्वहन्॥ तचोपलभ्यमानां हंसोश
चस्थूलोत्यसौ॥ चक्षुस्वप्नेऽरिस योज्यलप्रारमपि चक्षुषि॥ मासत्रे मनसा ध्यायन्विश्वं
पश्यति सूक्ष्म दृक्॥ म नोमयि सुसी योज्य देहक दनुवायुना॥ मद्धारणा
नुभावेन तत्रामायु त्रवैमनः॥ यदा मनउपादाय यद्युद्दपिबुभृषति॥
ततगवेभ्म. नोरूपं म्मद्योगबलमाश्रितः॥ परका पंविरेरा वरीसिद्धेश्चामा
.नक्षत्रभावयेत्॥ पिण्डहि त्वाविरात्प्राणोवायुभूतष्पडं(ब्रवेत्॥ पार्श्वपीड्य
दं प्राणहृदुरः कण्ठमूर्द्धसु॥ आरोप्य ब्रह्मरंध्रेण ब्रह्मनीत्वोत्सृजेत्तनुं॥ विहरिष्यन्सु
राक्रीडे मत्स्यसर्वंविभावयेत्॥ विमानेनोपतिष्ठन्ति सत्वहृत्तिं सुरस्त्रिपः॥ यथासं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प्नोति भूतानां च पृथक्पृथक्॥ परमाणुमये चित्तं भूतानामस्मयि रञ्जयेत्॥ कालसूक्ष्मात्मको
योगी लघिमानमवाप्नुयात्॥ धारयन्मय्यहं तत्त्वे मनो वैकारिकेऽखिलं॥ सर्वेन्द्रियाणामा
त्मत्वं प्राप्तिं प्राप्नोति मन्मनाः॥ महत्यात्मनि यः सूत्रे धारयन्मयि मानसे॥ प्राकाम्यं
पारमेष्ठ्यमविन्दते व्यक्तजन्मनः॥ विष्णौ त्र्यधीश्वरे चित्तं धारयेत्का
लविग्रहे॥ स ईशित्वमवाप्नोति क्षेत्रज्ञक्षेत्रचोदनात्॥ नारायणे तुरी
याख्ये भगवच्छब्दशब्दिते॥ मनो मय्यादधद्योगी मद्धर्मा वशितामियात्॥
निर्गुणे ब्रह्मणि मयि धारयन्विशदं मनः॥ परमानन्दमाप्नोति यत्र कामोऽवसी
यते॥ श्वेतद्वीपपतौ चित्तं शुद्धे धर्ममये मयि॥ धारयञ्छ्वेततां याति षडूर्मिर

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तं पः ॥ अणिमा महिमा मूर्तेर्लघिमा प्राप्तिरिद्धियेः ॥ प्राकाम्यं श्रुतदृष्टेषु शक्तिप्रेरणमी
शिता ॥ ७५ ॥ गुणेष्वसंगो वशिता यत्कामस्तदवस्यति ॥ एता मे सिद्धयः सौम्य अष्टावौत्पत्तिका
मताः ॥ अनूर्मिमत्त्वं देहेस्मिन् दूरश्रवणदर्शनं ॥ मनोजवः कामरूपं परका
य प्रवेशनं ॥ स्वच्छन्द मृत्युर्देवानां सह क्रीडानुदर्शनं ॥ यथा संकल्प संसि
द्धि राज्ञाप्रतिहता गतिः ॥ त्रिकालज्ञत्वमद्वंद्वं परचित्ताद्यभिज्ञता ॥ अग्न्यर्कां
बुविषादीनां प्रतिष्टंभो पराजयः ॥ एताश्चोद्देशतः प्रोक्ता योगधारणसिद्धयः
यया धारणया या स्याद्यथा वा स्यान्निबोध मे ॥ भूतसूक्ष्मात्मनि मयि तन्मात्रं धारयेन्मनः ॥ अणिमान
मवाप्नोति तन्मात्रोपासको मम ॥ महत्यात्मन्मयि परे यथासंस्थं मनो दधत् ॥ महिमानमवा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सुस्मितं भावयेन्मुखं॥ तत्र लब्धपदं चित्तमाकृष्य व्योम्नि धारयेत्॥ तच्च त्यक्त्वा मदारोहो न किं
चिदपि चिन्तयेत्॥ एवं समाहितमतिर्मामेवात्मानमात्मनि॥ विचष्टे मयि सर्वात्मन् ज्योति
र्ज्योतिषि संयुतं॥ ध्या नेनेत्थं सुतीव्रेण युञ्जतो योगिनो मनः॥ संयास्यत्याशु निर्वा
त णं द्रव्यज्ञानक्रिया भ्रमः॥ इति श्रीभागवते महा पुराणे एकादशस्क
कु न्धे चतुर्दशोऽध्यायः श्रीभगवानुवाच॥ जितेन्द्रियस्य युक्त स्य जितश्वासस्य योगि
नः॥ मयि धारयत श्चेत उपतिष्ठन्ति सिद्धयः॥ उद्धव उवाच॥ कया धारण
या कास्वित् कथं वा सिद्धिरच्युत॥ कति वा सिद्धयो ब्रूहि योगिनां सिद्धिदो भवान्॥ भगवानुवाच॥
सिद्धयोऽष्टादश प्रोक्ता धारणा योगपारगैः॥ तासामष्टौ मत्प्रधाना दशैव गुणहे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मुखिदुमबृपत्रांसकाक्षिं कौ॥ काक्षिकायान्यसेत्स्व थ्यसो माध्वी नुतरोतरं॥ वहिमध्येरमरे
दुपमभैतध्यानमंगलं॥ समंप्रशान्तं सुमुखं दीर्घबाहुं चारुचतुर्भुजं॥ सुचारुसुन्दराङ्गं
वै सुकपोलं रुचिरस्मि तं॥ सुमानकर्णविन्यस्तस्फुरन्मकरकुण्डलं॥ हेमाम्बरंघन
श्यामं श्रीवत्सश्री निकेतनं॥ शंखचक्रगदापद्म वनमालाविभूषितं॥ श
रैर्विलसत्पादं कौस्तुभप्रभयायुतं॥ द्युमत्किरीटकटककटिसूत्राङ्ग
दयुतं॥ सर्वाङ्गसुन्दरं हृद्यं प्रसादसुमुखेक्षणं॥ सुकुमारमभिध्यायेत्स
र्वाङ्गेषु मनोदधत्॥ इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यो मनसाकृष्य तन्मनः॥ बुद्ध्या सारथिना धीरः
प्रणयेद्बहि सर्वतः॥ तत्सर्वव्यापकं चित्तमाकृष्यैकत्र धारयेत्॥ नान्यानि चिन्तयेद्भूय.

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सीदन्खिन्नपेन्मामतुद्रितः॥ नतथास्यभवेत्क्लेशो बन्धस्थान्यप्रसंगतः॥ योषित्संगाद्यथापुं
सो यथा तत्संगिसंगतः॥ उद्धवः॥ यथा त्वामरविन्दाक्ष यादृशं वा यदात्मकं॥ ध्यायेन्मुमु
क्षुरेतन्मे ध्यानं वं — — वक्तुमर्हसि॥ भगवान्॥ सम आसन आसीनस्समका
यथासुखं॥ हस्तावुत्संग आधाय स्वनासाग्रकृतेक्षणः॥ प्राणस्य
शोधयेन्मार्गं कुंभ पूरकरेचकैः॥ विपर्ययेणापि शनैरभ्यसेन्निर्जिते
न्द्रियः॥ हृद्यविच्छिन्नमोंकारं घण्टानादं बिसोर्णवत्॥ प्राणेनोदीर्य तत्राथ पुनस्सं
वेशयेत्स्वरं॥ एवं प्रणवसंयुक्तं प्राणमेवं समभ्यसेत्॥ दशकृत्वस्त्रिषवणं मासा
दर्वाग्जितानिलः॥ हृत्पुण्डरीकमन्तस्थमूर्ध्वनालमधोमुखं॥ ध्यात्वोर्ध्वमुख

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वाग्गद्गदा द्रवते यस्य चित्तं हसत्यभीक्ष्णं रुदति क्वचिच्च ॥ विलज्ज उद्गायति नृत्य
ते च मद्भक्तियुक्तो भुवनं पुनाति ॥ यथाग्निना हेम मलं जहाति ध्मातं पुनस्स्वं भजते च रू
पं ॥ आत्मा च कर्मानु शयं विधूय मद्भक्तियोगेन भजत्यथो मां ॥ यथा यथात्मा प
रिमृज्यतेसौ मत्पुण्य गाथाश्रवणाभिधानैः ॥ तथा तथा पश्यति वस्तु सूक्ष्मं चक्षु
र्यथैवाञ्जनसंप्रयु क्तं ॥ विषयान्ध्यायतश्चित्तं विषयेषु विषज्जते ॥ मामनुस्मर
तश्चित्तं मय्येव प्रवि लीयते ॥ तस्मादसदभिध्यानं यथा स्वप्नमनोरथं ॥ हित्वा मयि स
माधत्स्व मनो मद्भावभावितं ॥ स्त्रीणां स्त्रीसंगिनां संगं त्यक्त्वा दूरत आत्मवान् ॥ क्षेमे विविक्त आ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

येयंयद्धि रे (ह)भिः॥ नफिंस वा मय्यनुरक्तचित्तास्थाम्ना महास्रोस्निन जीववस्सलाः॥ कामै रना॥
धीधियोजुपत्तिते नैरपे द्यहिवि दुःसुखम्ममं॥ बाध्यमानोपि मद्भक्तो विषयैरजितेन्द्रियः॥ प्र
हास्त याद्धि मभत्यावि षपैर्नाभिभूयते॥ यथाग्निस्सुसमिद्धार्चिः करोत्यैधांसि भस्मसा
तथा मद्विषयाभ क्तिरुद्धवैनांसि कृत्स्नशः॥ नसा धयति मां धेम्मा न सां
योग ऽद्धवा॥ नखा ध्यायस्तपस्त्यागो यथा भक्तिस्या मोर्जिता॥ भत्म्याहमेक
आह्य श्रद्धयात्मा प्रियस्सतां॥ भक्तिः पुनाति मन्निष्ठा स्वपाकानपि संभवान्॥ धर्मस्स
(१) त्यदयापेतो विद्या वा तपसान्विता॥ मत्तभत्यापेतमात्मानं न सम्यक्प्रपुनाति हि॥ कथं
विना रोमहर्षं द्रुवता चेतसा विना॥ विनानन्दाश्रुकलया शुद्ध्येद्भत्त्या विनाशयः॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यथारुचि॥ धर्म्ममेके यत्रस्थान्ये कामं सत्यं दमं शमं॥ अन्ये वदन्ति चार्थं वै ऐश्वर्यं त्यागं
भोजनं॥ केचिद्यज्ञं तपो दानं व्रतानि नियमान्यमान्॥ आद्यन्तवन्त एवैषां लोकाः कर्म्मवि
निर्म्मिताः॥ दुःखोदर्का स्तमोनिष्ठा क्षुद्रानन्दा शुचार्पिताः॥ मय्यर्पितात्मनः सभ्य निर
पेक्षस्य सर्व्वतः॥ म यात्मना सुखं यत्तत्कुतः स्याद्वि षयात्मनां॥ अकिञ्चन
स्य दान्तस्य शान्तस्य स मचेतसः॥ मया सन्तुष्टमनस सर्वाः सुखमया दिशः॥
न पारमेष्ठ्यं न महेन्द्रधिष्ण्यं न सार्वभौमं न रसाधिपत्यं॥ न योगसिद्धीरपुनर्भवं वा
मय्यर्पितात्मेच्छति मद्विनान्यत्॥ तथा न मे प्रियतम आत्मयोनिर्न शङ्करः॥ न च सङ्कर्षणो न श्रीर्नै
वात्मा च यथा भवान्॥ निरपेक्षं मुनिं शान्तं निर्वैरं समदर्शनं॥ अनुव्रजाम्यहं नित्यं पू

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कः॥ निरस्य सर्वतः सङ्गं येन त्वय्याविशेन्मनः॥ भगवान्॥ कालेन नष्टा प्रलये वाणीयं वे
दसंज्ञिता॥ मयादौ ब्रह्मणे प्रोक्ता धर्मो यस्यां मदात्मकः॥ तेन प्रोक्ता च पुत्राय मनवे पूर्व
जाय सा॥ ततो भृग्वादयोगृह्णन्सप्त ब्रह्ममहर्षयः॥ तेभ्यः पितृभ्यस्तत्पुत्रा देवदा
नवगुह्यकाः॥ मनुष्यास्सिद्धगन्धर्वास्सविद्याधरचारणाः॥ किन्देवाः किन्न
रा नागा रक्षः किम्पुरुषादयः॥ बह्व्यस्तेषां प्रकृतयो रजस्सत्त्वतमोभुवः॥
याभिर्भूतानि भिद्यन्ते भूतानाम्मतयस्तथा॥ यथाप्रकृति सर्वेषां चित्रा वाचस्स्रवन्ति
हि॥ एवं प्रकृतिवैचित्र्याद्भिद्यन्ते मतयो नृणाम्॥ पारम्पर्येण केषाञ्चित्पाषण्डमतयो
ऽपरे॥ मन्मायामोहितधियः पुरुषाः पुरुषर्षभ॥ श्रेयो वदन्त्यनेकान्तं यथाकर्म

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

करत॥ मयैत द्ग तां वो वि प्रा ग्ड ह्रो यत्सां रप्य पो ग यो:॥ जा नीत मा ग तं य बं यु प्म क्र मीति व दा
या॥ म्र हं यो ग स्य सो रव स्प स त्य स्य तै रय ते ज स:॥ प स प पाँ द्वि ज से ष्ठो: यि य: कीर्ते दं म
स्य च॥ माँ भ जं सि ग्ड णा स्स तैं नि ग्ड णा नि र पे दा कं॥ स्स हृ दं प्रि. य मा भा नं सा
म्बा म्या सँ गा द या ग्ड णा:॥ इति तेकि न स दे हु म्ड न य स्स न का दं य:
स णा वं थि ता प रया भ क्या ग्ट णा न सं स्त वै:॥ तेरहं प्रा जि त स्स म्य व सं स्ता:
मत् मत् म पि भि:॥ प्र ती. या य स्व कन्धी म प स्य त: प र मे ष्ठि न:॥ इति श्री भाग
व ते ए का द शस्क न्धे त्र यो द शो ध्या य:॥ ॐ उ द्ध व:॥ व द न्ति कृ ष्ण श्रे यां सि ब हू नि ब्रह्म वा
दि न:॥ ते षां वि कल्प प्राधा न्य मु ता हो ए व मु ख्य ता॥ भ व तो दा हृ त स्वा मिन् भ क्ति यो गो न पे क्ष

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न स दु त्ता ती क्ष्मा ज्ञा ना सि ना भ ज त मा खि न सै श या चिं॥ ई दे त वि भ्र म मि द म्न न सो सि ला

सि द्द र्ध्दिव न ष म ति नौ न म ला त च कौं॥ षि जा न मे क म्रु रु धौ व बि भा ति मा पा स्व न्नै य था ग्रु ता

छि त्रि सर्वा क्रु तो वि वा प ॥ द्दि त त ः प ति नि बु र्त्य नि ब्रु त ट ष्मा त्स रत्न स्रै॥ भ वे भि ज

त्र र्द्ध स्वा नु भ वे नि रीह ॥ सा ह्र स्य ते बा च य दी द म वे स्त्य बु ध्या त्य तौ श्र मा य न भ

वे ता स्व त्ति सा वि वा ता त॥ दे ह भ्रु न स्व र म व स्थि ता म्रु क्ति त वा सि ह्रो न प स्य

ण ति य तो द्द्य ग म त्स्व रू पं॥ दै वा कु प त म य दै व व शा दे पे तं बा सो य या प रि

क्ष त म्म दि रा म दा ध्य॥ दे हो हि दै व क रा ना ः स्व न्नु क र्म्मि या व त्त स्वा रं भ वां सु ति स्त्री

दा त रा व सा धु ः॥ तां सां प्र पं च म भि रू ढ स मा धि यो ग स्वा नं पु न र्न भ ज ते प्र ति बुद्ध

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प्तं च गुणतो बुद्धिवृत्तयः ॥ तासां विलक्षणो जीवस्साक्षित्वेन विनिश्चितः ॥ यर्हि संसृतिबंधोऽयमात्म
नो गुणवृत्तिदः ॥ मयि तुर्ये स्थितो जह्यात्त्यागस्तद्गुणचेतसां ॥ अहंकारकृतं बन्धमात्मनोऽर्थवि
पर्ययं ॥ विद्वान्निर्विद्य संसारचिन्तां तुर्ये स्थितस्त्यजेत् ॥ यावन्नानार्थधीः पुंसो न नि
वर्तेत युक्तिभिः ॥ जागर्त्यपि स्वपन्नज्ञः स्वप्ने जागरणं यथा ॥ असत्त्वादात्मनो
न्येषां भावानां तत्कृता भिदा ॥ गतयो हेतवश्चास्य मृषा स्वप्नदृशो यथा ॥ यो
जागरे बहिरनुक्षणधर्मिणोऽर्थान् भुंक्ते समस्तकरणैर्हृदि तत्सदृक्षा
न् ॥ स्वप्ने सुषुप्त उपसंहरते स एकः स्मृत्यन्वयात्त्रिगुणवृत्तिदृगिन्द्रियेशः ॥ एवं विमृश्य
गुणतो मनसस्त्र्यवस्था मन्मायया मयि कृता इति निश्चितार्थाः ॥ संछिद्य हार्दमनुमा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

पद्यत कर्मधीः॥ स मामचिंतयद्देवः प्रश्नपारतितीर्षया॥ तस्याहं हंसरूपेण सकाशमगम
तदा॥ दृष्ट्वा मां त उपव्रज्य कृत्वा पादाभिवंदनं॥ ब्रह्माणमग्रतः कृत्वा पप्रच्छुः को भवानिति॥ इत्यहमु
निभिः पृष्टस्तत्त्वजिज्ञासुभिस्तदा॥ यदवोचमहं तेभ्यस्तदुद्धव निबोध मे॥ वस्तुनो यदि
नानात्व आत्मनः प्रश्न ईदृशः॥ कथं घटेत वो विप्रा वक्तुर्वा मे क आश्रयः॥ पञ्चा
त्मकेषु भूतेषु समानेषु च वस्तुतः॥ को भवानिति वः प्रश्नो वाचारंभो निरर्थकः॥ म
नसा वचसा दृष्ट्या गृह्यतेन्यैरपीन्द्रियैः॥ अहमेव न मत्तोन्यदिति बुध्यध्वमंजसा॥
गुणेष्वाविशते चेतो गुणाश्चेतसि वः प्रजाः॥ जीवस्य देह उभयं गुणाश्चेतो मदात्मनः॥ गुणेष्वावि
शतेचित्तमभीक्ष्णं गुणसेवया॥ गुणाश्च चित्तप्रभवा मद्रूप उभयं त्यजेत्॥ जाग्रत्स्वप्नसुषु

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

भयेहते॥ आगमोपः प्रजादेशः कालः कर्म च जन्म च॥ ध्यानम्मन्त्रोथ
संस्कारो दशैते गुणहेतवः॥ तत्तत्सात्विकमेवैषां यद्यद्वृद्धाः प्रचक्षते॥ निन्दन्ति तामसं यत्तद्राजसं
७ तदुपेक्षितं॥ सात्विकान्येव सेवेत पुमान्सत्वविवृद्धये॥ ततो धर्म्मस्ततो ज्ञानं यावत्स्मृ
त तिरपोहनं॥ वेणुसंघर्षजो वह्निर्दग्ध्वा शाम्यति तद्वनं॥ एवं गुणव्यत्ययजो देह
प स्शाम्यति तत्क्रियः॥ उद्धव॥ विदन्ति मर्त्याः प्रायेण विषयान्पदमापदां॥ तथा
पि भुंजते कृष्ण तत्कथं श्वखराजवत्॥ भगवान्॥ अहमित्यन्यथाबुद्धिः
प्रमत्तस्य यदा हृदि॥ उत्सर्पति रजो घोरं ततो वैकारिकम्मनः॥ रजोयुक्तस्य मनसस्संक
(७) ल्पस्सविकल्पकः॥ ततः कामो गुणध्यानाद्दुस्सहस्स्याद्धि दुर्म्मतेः॥ करोति कामवशगः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ण्यविजितेन्द्रियः॥ दुःखोदर्कान्संपश्यन्रजोवेगविमोहितः॥ रजस्तमोभ्यां यदपि विद्वा
न्विक्षिप्तधीः पुनः॥ अतन्द्रितो मनो युञ्जन्दोषदृष्टिर्न सज्जते॥ अप्रमत्तोनुयुञ्जीत मनो
मय्यर्पयञ्छनैः॥ अनिर्विण्णो यथाकालं जितश्वासो जितासनः॥ एतावान्योग आदि
ष्टो मच्छिष्यैस्सनकादिभिः॥ सर्वतो मन आकृष्य मय्यद्धावेश्यते यथा॥ उद्धव उ॥
यदा त्वं सनकादिभ्यो येन रूपेण केशव॥ योगमादिष्टवानेतद्रूपमिच्छामि वेदि
तुं॥ भगवानुवाच॥ पुत्रा हिरण्यगर्भस्य मानसास्सनकादयः॥ पप्रच्छुः पितरं सूक्ष्मां योगस्यैका
न्तिकीं गतिं॥ गुणेष्वाविशते चेतो गुणाश्चेतसि च प्रभो॥ कथमन्योन्यसंत्यागो मुमुक्षोरतितीर्षोः॥
भगवानुवाच॥ एवं पृष्टो महादेवस्स्वयंभूर्भूतभावनः॥ ध्यायमानः प्रश्नबीजं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सारतरुः पुराणः कर्मात्मकः पुष्पफले प्रसूते॥ द्वे अस्य बीजे शतमूलस्त्रिनालः पंचस्कन्धः पंचरस
प्रसूतिः॥ दशैकशाखो द्विसुपर्णनीडस्त्रिवल्को द्विफलोर्कं प्रविष्टः॥ अदन्ति चैकं फलमस्य गृध्रा
ग्रामेचरा एकमरण्य वासाः॥ हंसाय एकं बहुरूपमिज्यैर्मायामयं वेद स वेद वेदं
एवं गुरूपासनयैकभक्त्या विद्याकुठारेण शितेन धीराः॥ प्रवृश्च्य जी
वाशयमप्रमत्तः संपद्य चात्मानमथ त्यजास्त्रं॥ ॐ [illegible] एकादशस्कन्धे द्वादशो
ध्यायः॥ ॐ श्रीभगवानुवाच॥ सत्वं रजस्तम इति गुणा बुद्धेर्न्न चात्मनः॥ सत्वेनान्यतमौ ह
न्यात् सत्वं सत्वेन चैव हि॥ सत्वाद्धर्मो भवेद्वृद्धात् पुंसो मद्भक्तिलक्षणः॥ सात्विकोपासया सत्वं
ततो धर्मः प्रवर्त्तते॥ धर्मो रजस्तमो हन्यात् सत्ववृद्धिरनुत्तमः॥ आशु नश्यति तन्मूलो ह्यधर्म उ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मामेवं शरणमात्मानं सर्वदेहिनां॥ याहि सर्वात्मभावेन मया स्या ह्यकुतोभयः॥ उद्धवः॥ संशय
श्शृण्वतो वाचं तव योगेश्वरेश्वर॥ न निवर्तत आत्मस्थो येन भ्राम्यति मे मनः॥ श्रीभगवान्॥ स एष
जीवो विवरप्रसूतिः प्राणेन घोषेण गुहां प्रविष्टः॥ मनोमयं सूक्ष्ममुपेत्य रूपं मात्रा
स्वरो वर्ण इति स्थविष्ठः॥ यथानिलः खेऽनिलबन्धुरूष्मा बलेन दारुण्यधिमथ्य
मानेऽणुः प्रजातो हविषा समिध्यते तथैव मे व्यक्तिरियं हि वाणी॥ एवं गदिः कर्म
गतिर्विसर्गो घ्राणो रसो दृक्स्पर्शः श्रुतिश्च॥ संकल्पविज्ञानमथाभिमानः सूत्रं रजस्सत्त्वतमोवि
कारः॥ अयं हि जीवस्त्रिवृदब्जयोनिरव्यक्त एको वयसा स आद्यः॥ विभक्तशक्तिर्बहुधेव भाति बीजानि
योनिं प्रतिपद्य यद्वत्॥ यस्मिन्निदं प्रोतमशेषमोतं पटो यथा तन्तुवितानसंस्थः॥ स एष सं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

म स्तं बा ० मा मु पा ग ता ः॥ के व ल्ले न हि मा वे न गो प्ये गा वो मृ गाः स्व गाः॥ ये न्ये मृ ढ धि यो ना गा सि द्ध

मा मी पु रं ज सा॥ य न्न यो गे न सौ रव्ये न दा न ब त त पो द्व रैः॥ व्या रव्या स्वा ध्या य स न्या सैः प्रा पु या द्य

न्ते ॰ बा न पि॥ रा मे पा सा धं म छ रां प्र णी ते स्वा व त कि ना म य ऌ प ता वि ताः॥ वि मा ई भा वे न

न मे श्वि यो ग स्त्री बा ध यो न्य इ द श्र स्तु स्वा य॥ पा सौ क्ष पाः प्रेष्ठ त मे न नी ता म यै व वृ द्धा

व न गो य रे स॥ क्षणा र्द्ध व तोः पु न रं ग ता सौ ही न म्म या का त्स प स मा ब भू वुः॥ ता ना वि द

म्म य्य नु षं ग बं न्ध धि य स्व मा त्मा न म द स्तु ये दं॥ य था स मा धौ मु न यो ब्धि तो ये न द्यः प्र विष्टा

इ व ॰ ना म ज्ञ पे॥ म त्त का मा र म णं जा र म्म त्स्व रू पा वि दो ब लाः॥ ब्र ह्म मी प र मं प्रा पु सं गा क ता स ह

स्र शः॥ त स्मा त्व मु द्ध वो त्सृ ज्य चो द नां प्र ति चो द नां॥ प्र वृ त्तं च नि वृ त्तं च श्रो त व्य श्रु त मे व च॥ म मे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ंगुह्यं स्वात्मनो यदुकुनन्दन ॥ सुगोप्यमपि वक्ष्यामि त्वम्मे भृत्यस्सुहृत्सखा ॥ ॐ इति श्रीभागवते एकाद
शस्कन्धे एकादशोध्यायः ॥ श्रीभगवान् ॥ न रोधयति मां योगो न सांख्यं धर्म एव च ॥ न स्वाध्यायस्तपस्त्यागो
नेष्टापूर्तं न दक्षिणा ॥ व्रतानि यज्ञश्छन्दांसि तीर्थानि नियमा यमाः ॥ यथावरुन्धे सत्सङ्गः सर्वसङ्गा
ल पहो हि माम् ॥ सत्सङ्गेन दैतेया यातुधाना मृगाः खगाः ॥ गन्धर्वाप्सरसो नागास्सिद्धा
ठ श्चारणगुह्यकाः ॥ विद्याधरा मनुष्येषु वैश्याः शूद्राः स्त्रियोन्त्यजाः ॥ रजस्तमःप्रकृतयस्त
स्मिंस्तस्मिन्युगेनघ ॥ बहवो मत्पदं प्राप्तास्त्वाष्ट्रकायाधवादयः ॥ वृषपर्वा बलिर्बाणो
मयश्चाथ विभीषणः ॥ सुग्रीवो हनुमानृक्षो गजो गृध्रो वणिक्पथः ॥ व्याधः कुब्जा व्रजे गो
प्यो यज्ञपत्न्यस्तथापरे ॥ तेनाधीतश्रुतिगणा नोपासीतमहत्तमाः ॥ अव्रतातप्ततपसो

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पुंज्यान्निवेदितं॥ यद्यदिष्टतमं लोके यच्चातिप्रियमात्मनः॥ तत्तन्निवेदयेन्मह्यं तदानंत्याय क
ल्पते॥ सूर्योऽग्निर्ब्राह्मणो गावो वैष्णवः खं मरुज्जलं॥ भूरात्मा सर्वभूतानि भद्र पूजापदानि मे॥ सूर्ये
तु विद्यया त्रय्या हवि षाग्नौ यजेत मां॥ आतिथ्येन तु विप्राग्र्ये गोष्वंग यवसादिना॥ वैष्णवे
बंधुसत्कृत्या हृदि खे ध्याननिष्ठया॥ वायौ मुख्यधिया तोये द्रव्यैस्तोयपुरस्कृतैः
स्थंडिले मंत्रहृदयै र्भोगैरात्मानमात्मनि॥ क्षेत्रज्ञं सर्व भूतेषु समत्वेन यजेत
मां॥ धिष्ण्येष्वेतेषु मद्रू पं शंखचक्रगदांबुजैः॥ युक्तं चतुर्भुजं शांतं ध्यायन्नर्चेत्समाहितः
इष्टापूर्तेन मामेवं यो यजेत समाहितः॥ लभते मयि सद्भक्तिं मत्स्मृतिं साधुसेवया॥ प्रायेण
भक्तियोगेन सत्संगेन विनोद्धव॥ नोपायो विद्यते सम्यक् प्रायेण हि सतामहं॥ अथैतत्पर

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तात्वाशात्वाच्च येषां मां यावद्द्वा स्वात्मया ह्दराः ॥ भजन्त्यनन्यभावेन ते मे भक्ततमा मताः ॥ म
ल्लिंगमद्भक्तजनदर्शनस्पर्शनार्चनं ॥ परिचर्या स्तुतिप्रह्वगुणकर्मानुकीर्तनं ॥ मत्क
थाश्रवणे श्रद्धा मदनुध्यानमुद्धव ॥ सर्वलाभोपहरणं दास्येनात्मनिवेदनं ॥
मज्जन्मकर्मकथनं मम पर्वानुमोदनं ॥ गीततान्डववादित्रगोष्ठीभिर्मद्गृहो
त्सवः ॥ यात्राबलिविधानं च सर्ववार्षिकपर्वसु ॥ वैदिकी तान्त्रिकी दीक्षा
मदीयव्रतधारणं ॥ ममार्चास्थापने श्रद्धा स्वतः संहत्य वोद्यमः ॥ उद्यानोपवनाक्रीडपु
रमन्दिरकर्मणि ॥ सम्मार्जनोपलेपाभ्यां सेकमण्डलवर्त्तनैः ॥ गृहशुश्रूषणं मह्यं दास
वद्यदमायया ॥ अमानित्वमदम्भित्वं कृतस्यापरिकीर्तनं ॥ अपि दीपावलोकम्मे नोप

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नां भित्तिश्च प्रच्छद वसनान्तन्मे ।। संसर्गनलक्ष्य पाभक्त्या मयि समापयतु पायितः ।। स वै मे दर्शितं सद्भि रञ्
सारिन्दते पदं ।। उद्धवः ।। साधूत्तमश्लोक मनः कीदृग्विधं प्रभो ।। भक्तिस्त्वय्युपयुज्येत कीदृशी सद्भि
रादृता ।। एतन्मे पुरुषप व्याब्रूप पन्नाय वक्तव्यं तां ।। त्वं ब्रह्म परमं व्योम पुरुषः प्रकृतेः परः
अवतीर्णोसि भगवान् स्वेच्छोपात्तपृथग्वपुः ।। भगवानुवाच ।। कृपा लुरकृतद्रोहस्तितिक्षु
सर्वदेहिनां ।। सत्यसारोनवद्यात्मा समस्सर्वोपकारकः ।। कामैरहतधी
र्दान्तो मृदुश्शुचिरकिंचनः ।। अनीहो मितभुक्छान्तः स्थिरो मच्छरणो मुनिः ।। अ
प्रमत्तो गभीरात्मा धृतिमाञ्जितषड्गुणः ।। अमानी मानदः कल्यो मैत्रः कारुणिकः कविः
आज्ञायैवं गुणान्दोषान्मयादिष्टानपि स्वकान् ।। धर्मान्सन्त्यज्य यस्सर्वान्मां भजेत स च सत्तमः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न कुर्यान्न वदेत्किंचिन्न ध्यायेत्साधु साधु वा ॥ आत्मारामोनया वृत्त्या विचरेज्जडवन्मुनिः ॥ श
ब्दब्रह्मणि निष्णातो न निष्णायात्परे यदि ॥ श्रमस्तस्य श्रमफलो ह्यधेनुमिव रक्षतः ॥ गां दुग्धदोहा
मसतीं च भार्यां देहं प राधीनमसत्प्रजां च ॥ वित्तं त्वतीर्थीकृतमङ्ग वाचं हीनां मया रक्ष
ल ति दुःखदुःखी ॥ यस्यां न मे पावनमङ्ग कर्म स्थित्युद्भवप्राण निरोधमस्य ॥ लीलावता
क्र रेप्सितजन्म वा स्याद्वन्ध्यां गिरं तां बिभृयान्न धीरः ॥ एवं जिज्ञास यापोह्य नानात्वभ्रममात्मनि ॥
उपारमेत विरजं म नो मय्यर्प्य सर्वगे ॥ यद्यनीशो धारयितुं मनो ब्रह्मणि निश्चलम् ॥ मयि
७ सर्वाणि कर्माणि निरपेक्षः समाचर ॥ श्रद्धालुर्मत्कथाः शृण्वन् सुभद्रा लोकपावनीः ॥ गायन्न
नुस्मरन् कर्म जन्म चाभिनयन्मुहुः ॥ मदर्थे धर्मकामार्थानाचरन्मदपाश्रयः ॥ लभते निश्च

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

था॥ इन्द्रि यैरि न्द्रि यार्थे षु ण तो र पिण तो षु च॥ ब्रह्म मा णो ष हं क र्यो अपि द्वान्यः स्तु विक्रि य॥ः॥ दे
वा धी ने ता री रे स्मि न्न ण ता भा यो न कर्म्म णा॥ व र्त मा नो बु ध स्त त्र क तीठ भिन्तिब्रम न्ये तो॥ ध्य तै॥ एवं
वि र ता स्था य न श्री स ना ट न म ज ने॥ द री न स्य स्री न ज्ञा ण मो ज न स्त च ण दि षु॥ नत्त
या व ध्य ते वि द्वां स्तत्त्वत चा द दा त ण णा॥ प्र कृति स्थो प्य सं त तो य पा खं स वि ता नि ल
ः॥ वै रा र द्वे क्ष या सं ग शि त या कि ञ सं श य॥ प्रति बुद्ध इ व स्व म ज्ञा नी स्वा भि नि
व र्ति तो॥ य स्य स्यु वीत सं कल्प्या॥ प्रा णो न्द्रि य म नो धि यां॥ वृत्त य स्त तु नि र्मु तो देह स्थो पि
हि त त ण णो॥ यस्या न्नाहं स्प ते हि रे यं न किं चि ध द्द क या॥ अ श्री ते बा वा चि तं ज न व्य ति की व तैं
बु ध॥ न स्त वीत न मि द्वे त कु र्व त सा ध्व सा धु वा॥ त द तो ण णा द्वो षा भ्यां वर्जि त स्स म द्द मु निः॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ङ ता इति श्चा रव्या ङ ए तो मे न क स्त तः॥ ङ ए स्य मा या मू ल त्वा न्न मे मो दो न ब न्य र्ग॥ रो वा मो ठो रङ खदु
ख दै ठा पति स्व मा य या॥ स्व प्ने य यात्म नः रव्याति सी स्टति र्नु तु वा स्त वी॥ वि धावि द्वे म म त नू वि ह्य द्व व
दा री रि ए॥ मो स वं न्थ क री श्रा द्वे मा य या मे वि र्नि र्मि ते॥ ए क स्ये व म मा रा रय जी व स्ये व म
ठा म ते॥ ब न्धो स्मा वि द्य या नादि र्दि द्या या व त थे त रः॥ न्य प व न्ध स्य मु ता स्य वे न द
ए वं ब दा भि ते॥ वि रु द्ध धा र्मि ए सा त स्थि त यो रे क धा र्मि णा रु प णी वे तौ स द र शा
रवा यौ य इ क या का त नी डौ च ह दो॥ ए क स्त यो रवा द ति पि प्प ला न्न म न्यो जि र ज्ञो पि
ब लो न क्ष या व॥ श्रा त्मा न म न्यं च स वे दृ वि द्वा न्न न पि प्प ला दो न ठ न तु पि प्प ला दः यो वि द्व या यु
रा ठ नि त्य ब द्धो वि द्या म न्यो य सा ठ नि त्य मु क्तः दे ह स्थो पि न दे ह स्थः क्ष म ति रव प्न इ व्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गुणस्रजे जनि कर्मणि गुणान्नु सृजते गुणान् ॥

ज्ञीकन्त गुणसंख्यातो भुंक्ते कर्मफलान्यसौ ॥ यावत्स्याद्गुणवैषम्यं तावन्नानात्वमात्मनः ॥ नानात्व

मात्मनो यावत्पारतन्त्र्यं तदैव हि ॥ यावदस्यास्वतन्त्रत्वं तावदीश्वरतो भयं ॥ य एतत्

समुपासीरंस्ते मुह्यन्ति शुचार्पिताः ॥ काल आत्मागमो लोकः स्वभावो धर्म एव च ॥ इति मां ब

हुधा प्राहुर्गुणव्यतिकरे सति ॥ उद्धवः ॥ गुणेषु वर्तमानोऽपि देहजेष्वनपावृतः ॥

गुणैर्न बध्यते देही बध्यते वा कथं विभो ॥ कथं वर्तेत विहरेत्कैर्वा ज्ञायेत लक्षणैः ॥ किं

भुञ्जीतोत विसृजेच्छयीतासीत याति वा ॥ एतदच्युत मे ब्रूहि प्रश्नं प्रश्नविदां वर ॥ नित्यमुक्तो नि

त्यबद्ध एकमेवेति मे भ्रमः ॥ इति श्रीभागवते एकादशस्कन्धे दशमोऽध्यायः ॥ श्रीभगवान् ॥ बद्धो

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तैः स्थानैर्यागक्रन्तितः कृणः॥ इष्ट्वेह देवता यज्ञैः स्वर्लोकं याति याज्ञिकः॥ भुञ्जीत देववत्तत्र भोगा
न्दिव्यान्निजार्जितान्॥ स्वपुण्योपचिते शुभ्रे विमान उपगीयते॥ गन्धर्वैर्विहरन्मध्ये देवानां हृद्यवे
षधृक्॥ स्त्रीभिः काम्यग यानेन किङ्किणीजालमालिना॥ क्रीडन्न वेदात्मपातं सुराक्रीडेषु नि
र्वृतः॥ तावत्प्रमोदते स्वर्गे यावत्पुण्यं समाप्यते॥ क्षीणपु ण्यः पतत्यर्वागनिच्छन्
कालचालितः॥ यद्यधर्म रतः सङ्गादसतां वाजितेन्द्रियः॥ कामा त्मा कृपणो लुब्धः स्त्रैणो भू
तविहिंसकः॥ पशून विधिनालभ्य प्रेतभूतगणान्यजन्॥ नरकानवशो जन्तुर्गत्वा यात्युल्ब
णं तमः॥ कर्माणि दुःखोदर्काणि कुर्वन्देहेन तैः पुनः॥ देहमाभजते तत्र किं सुखं मर्त्यधर्मि
णः॥ लोकानां लोकपालानां मत्तो भयं कल्पजीविनां॥ ब्रह्मणोपि भयं मत्तो द्विपरार्धपरायुषः॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हौ स्मृति वीयथा॥ तत्तदाकृतिभेदेन जायते भिद्यते च धीः॥ एवमप्यंग सर्वेषां देहिनां देहह
योगतः॥ कालावयवतः संति भावा जन्मादयोऽसकृत्॥ तत्रापि कर्मिणां कार्हं रखातं त्र्यंबलन
द्यते॥ नौ तुःखदुःख सुखयोः को न्वर्थो विवर्तं भजेत्॥ न देहिनां सुखं किंचिद्विद्वि
द्यते विदुषामपि॥ तथाच दुःखं मूढानां वृथाहंकारिणां परं॥ यदि प्राप्तिं विघातं
च जानन्ति सुखदुःखयोः॥ कस्मात्ते दुःखराहितं सुखं न प्राप्नुयुस्सदा॥ तेप्यद्धान
त्रिदुःपैगम्मृत्युर्भग्रभवद्यपायः॥ को न्वर्थः सुखयत्येनं कामो वा मृत्युरंतिके॥ आ
घ्रातं नीयमानस्य वध्यस्येव न तुष्टिदः॥ श्रुतं च दृष्टवदुष्टं स्पर्धासूयात्ययाव्ययैः॥ बहुत
रायबामत्वात् कृषिवत्सोपि निष्फलः॥ अन्तरायैरविहतो यदि धर्मः स्वनुष्ठितः॥ तेनापि निर्जि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नात्मस्वदृक्॥ यथाग्निर्दारुणो दाह्याद्दाहकोन्यः प्रकाशकः॥ निरोधोत्पत्त्यणुबृहन्नानात्वं तत्कृ
तान्गुणान्॥ अन्तःप्रविष्ट आधत्त एवं देहगुणान्परः॥ योसौ गुणैर्विरचितो देहोयंपु
रुषस्य हि॥ संसार स्तन्निबन्धोयं पुंसो विद्याच्छिदात्मनः॥ तस्माज्जिज्ञासयात्मानं
ल मात्मस्थं केवलं प र॥ संगम्य निरसेदेतद्वस्तुबुद्धिं यथाक्रमं॥ आचार्यो
व रणिराद्यः स्यादन्ते वास्युत्तरारणिः॥ तत्सन्धानं प्रवचनं विद्यासन्धिस्सुखा
वहः॥ वैशारदी सातिविशुद्धबुद्धिर्धुनोति मायां गुणसंप्रसूतां॥ गुणांश्च
संदह्य यदात्ममेतत्स्वयं च शाम्यत्यसमिद्यथाग्निः॥ अथैषां कर्मकर्तॄणां भोक्तॄणां
सुखदुःखयोः॥ नानात्वमथ नित्यत्वं लोककालागमात्मनां॥ मन्यसे सर्वभावानां संस्था

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कोमयं॥ पुंसो युक्तस्य नानात्वीभ्रमस्सगुणदोषकृत्॥ कर्माकर्मविकर्मेति गुणदोषधियोर्भिदा॥
तस्माद्युक्तेन्द्रियग्रामो युक्तचित्त इदं जगत्॥ आत्मनीक्षस्व विततमात्मानं मय्यधीश्वरे॥ ज्ञा
नविज्ञानसंयुक्त आत्मभूतश्शरीरिणाम्॥ आत्मानुभवतुष्टात्मा नान्तरायैर्विहन्यते॥
दोषबुद्ध्योभयातीतो निषेधान्न निवर्तते॥ गुणबुद्ध्या च विहितं न करोति य
थार्भकः॥ सर्वभूतसुहृच्छान्तो ज्ञानविज्ञाननिश्चयः॥ पश्यन्मदात्मकं विश्वं
विपद्येत वै पुनः॥ इत्युक्तः॥ इत्यादिष्टो भगवता महाभागवतो नृप॥ उद्धवः प्रणि
पत्याह तत्त्वजिज्ञासुरच्युतं॥ उद्धवः॥ योगेश योगविन्यास योगात्मन् योगसंभव॥ निश्श्रेयसाय मे प्रो
क्तस्त्यागस्सन्न्यासलक्षणः॥ त्यागोयं दुष्करो भूमन् कामानां विषयात्मभिः॥ सुतरां त्वयि सर्वात्म

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प्रवेश्य त्यक्तुद्धवं समभाषत ॥ इति सीभागवते एकादशस्कन्धे षष्ठोध्यायः ॥ भगवानुवाच ॥
यदात्थ मां महाभाग तच्चिकीर्षितमेव मे ॥ ब्रह्मा भवो लोकपालाः स्वर्वासं मेभिकाङ्क्षिणः ॥ मया निष्पा
दितं ह्यत्र देवकार्य मशेषतः ॥ यदर्थमवतीर्णोहमंशेन ब्रह्मणार्थितः ॥ कुलं वै
शापनिर्दग्धं नङ्क्ष्य त्यन्योन्यविग्रहात् ॥ समुद्रः सप्तमे ह्येनां पुरीं च प्लावयि
ष्यति ॥ यर्ह्येवायं मया त्यक्तो लोकोयं नष्टमङ्गलः ॥ भविष्य त्यचिरात्साधो कलिनापि
निराकृतः ॥ न वस्तव्यं त्वयैवेह मया त्यक्ते महीतले ॥ जनोधर्मरुचिर्भद्र भविष्यति
कलौ युगे ॥ त्वं तु सर्वं परित्यज्य स्नेहं स्वजनबन्धुषु ॥ मय्यावेश्य मनः सम्यक्समदृग्विच
रस्व गां ॥ यदिदं मनसा वाचा चक्षुर्भ्यां श्रवणादिभिः ॥ नश्वरं गृह्यमाणं च विद्धि मायामनोम

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तास्समचितेतवझ्रवत्तृ॥ ङ इतिं एकादशस्कंधे नवमोध्यायः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ मयोदितेष्ववहित
स्वधर्मेषु मदाश्रयः ॥ वर्णाश्रमकुलाचारमकामात्मा समाचरेत् ॥ अन्वीक्षेत विशुद्धात्मा देहिनां
विषयात्मनां ॥ २ ॥ गुणेषु तत्वध्यानेन सर्वारंभविपर्ययं ॥ सुप्तस्य विषयालोकंध्यायतोवा
मनोरथः ॥ नानात्मकत्वा द्विफलस्तथाभेदात्मधीर्गुणैः ॥ निवृत्तं कर्मसेवेतप्रवृत्तं मत्पर
परस्त्यजेत् ॥ जिज्ञासायां संप्रवृत्तो नाद्रियेत कर्मचोदनां ॥ य मानभीक्ष्णं सेवेत नियम
मान्मत्परः क्वचित् ॥ मद भिज्ञं गुरुं शान्तमुपासीत मदात्मकं ॥ अमान्यमत्सरो दक्षो निर्मम
मोदृढसौहृदः ॥ असत्वरोर्थजिज्ञासुरनसूयुरमोघवाक् ॥ जायापत्यगृहक्षेत्रस्वजनद्रविं
णादिषु ॥ उदासीनस्समं पश्येत्सर्वेष्वर्थमिवात्मनः ॥ विलक्षणः स्थूलसूक्ष्माद्देहादात्मे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ह्युसपत्नइवगेहपर्तिलुनति॥ स्टश्चपुराणिविविधान्यजयात्मराक्ष्याद्दोन्वसरीस्टपपद
न्नसवर्न्दराम‌त्स्यान्वनैस्तैरतुषृहृदयःपुरुषंविधायब्रह्मावलोकधिषणाम्मुदमापदेवः॥ नक्षार
द्दर्भामिदंबह्वसं भवांतोमानुष्यमर्थदमनित्यमपीहधीरः॥ तूर्णंयतेतनं
पतेदनुमृत्युपा वक्षिसेपसापविषयःखलुजन्म तस्यात्॥ एवंसंजातवैरा
ल बेयाविज्ञाना नोकध्या ग्यवि॥ विचराभिमहीमेताम्मुक्तसं गोनहंकृतिः॥ नह्येकस्मा
न्नगुरो ज्ञानंसुस्थिरंस्यात्सुपुष्कलं॥ ब्रह्मैतदद्वितीयंवैगीयते बहुधर्षिभिः॥
७ श्रीभगवानुवाच॥ इत्युक्त्वासयदुंविप्रस्तमामंत्र्यगंभीरधीरधीः॥ वंदितोभ्यर्चितोराजाय
यौप्रीतोयथागतं॥ अवधूतवचश्श्रुत्वापूर्वेषान्नसपूर्वजः॥ सर्वसंगविनि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पत्रः यत्र मणो देही धारयेत्स कलौ धिया॥ स्नेहाद्वेषाद्भयाद्वापि यातित तत्स्वरूपतां॥ कीटः पेशा
स्कृतं ध्यायन् कुड्यां तेन प्रवेशितः॥ यातित त्साम्यतां राजन् पूर्वरूपं नु सोऽप्यजन॥ एवं
गुरुरप्यात्तेऽप्य एषा मेरितश्चितामतिः॥ स्वात्मोपरिश्चितौ बुद्धिः स्वरूपमेवदत्तः प्रभो॥
देहो गुरुर्मम — वि रक्तिविवेकहेतुर्विभ्रत स्वसत्वनि धनं सततं स्थुद्रक्षुः॥ त
त्वान्येन विक्ष शाभिपथातेयापि पारत्र्यभित्यव सितोविचरम्यसंगः
जापामजात्यीपत्तुहे त्यक्त्वाहाप्रवगीरपुक्षातिपतरप्रियपिकीर्षपावितद्धत॥ स्वा
तोस्तुकाकमव रुद्ध धनत्स देहस्य बह्वास्य बीजमवसीदति हृदन्धर्म्मा जिह्रे कतीमुमपकर्ष
तिनाहिं तबैरिखोन्यतस्वगड्द रंसवणां कुतश्चित॥ ब्राणोन्यतस्यपलदृक्च कर्म रातिःर्व

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मुनिरेकोल्पभाषणः॥ गृहारम्भो हि दुःखाय विफलश्चाध्रुवात्मनः॥ सर्पः परकृतं वेश्म
प्रविश्य सुखमेधते॥ एको नारायणो देवः पूर्वसृष्टं स्वमायया॥ संहृत्य कालकलया क-
ल्पान्त इदमीश्वरः॥ एक एवाद्वितीयोभूदात्माधारोखिलाश्रयः॥ कालेनात्मानुभावेन
साम्यं नीतासु शक्तिषु॥ सत्वादिष्वादिपुरुषः प्रधान पुरुषेश्वरः॥ परावरा-
णां परमश्चास्ते कैवल्यसंज्ञितः॥ केवलानुभवानन्दसन्दोहो निरुपाधिकः॥
केवलात्मानुभावेन स्वमायां त्रिगुणात्मिकां॥ संक्षोभयन् सृजत्यादौ तया सूत्रमरिन्द-
म॥ तामाहुस्त्रिगुणव्यक्तिं सृजन्तीं विश्वतोमुखं॥ यस्मिन्प्रोतमिदं विश्वं येन संसरते पुमान्॥
यथोर्णनाभिर्हृदयादूर्णां संतत्य वक्त्रतः॥ तया विहृत्य भूयस्तां ग्रसत्येव महेश्वरः॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ब्रह्मैवेति मे मतिः॥ सोऽहम्मामहमिति ब्रह्मैव मति
र्विणाशेऽब्रह्मण्यप्याविरचितात्मणि सानुबन्धो॥ तत्त्वमसानिगदितं भवताययाहं संसाध्याया
मि भगवन्ननुशाधि शिष्यं॥ सत्यस्यते स्वहृदात्मन आत्मनोऽन्यं वक्तारमीशविबुधोप्यपि
नानुचक्षे॥ सर्वैर्विमोहितधियस्तव मायये ह शब्दादयश्चानुभूतो बहिरर्थमा
त्राः॥ तस्मात् भवन्तमनवद्यमनन्तपारं सर्वज्ञमीश्वरमखण्डविकु
ण्ठधिष्ण्यं॥ निर्विण्णधीरहमिह वृजिनाभितप्तो नारायणं नरस
खं शरणं प्रपद्ये॥ श्रीभगवानुवाच॥ प्रायेण मनुजा लोके लोकतत्त्वविचक्षणाः॥ समुद्ध
रन्ति ह्यात्मनात्मानमात्मनैवाशुभाशयात्॥ आत्मनो गुरुरात्मैव पुरुषस्य विशे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पतः॥ परप्रसादानुमानाभ्यां श्रेयोसावनुविन्दते॥ पुरुषत्वे च मान्धीरास्सांख्ययोगविशारदाः॥
माविस्तरां प्रपश्यन्ति सर्वशक्त्युपबृंहितं॥ एकद्वित्रिचतुष्पादो बहुपादस्तथापदः॥ बह्व्यस्स
न्ति पुरस्सृष्टास्तासां मे पौरुषी प्रिया॥ अत्र मां मार्गयन्त्यद्धा युक्ता हेतुभिरीश्वरं॥ गृ
ह्यमाणैर्गुणैर्लिङ्गै रग्राह्यमनुमानतः॥ अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं
पुरातनं॥ अवधू तस्य संवादं यदोरमिततेजसः॥ अवधूतं द्विजं कंचि
च्चरन्तमकुतोभयं॥ कविं निरीक्ष्य निपुणं यदुः पप्रच्छ धर्मवित्॥ कुतो बुद्धिरि
यं ब्रह्मन्नकर्तुस्सुविशारदा॥ यामासाद्य भवाल्लोकं विद्वांश्चरति बालवत्॥ प्रायो धर्मार्थका
मेषु विवित्सायां च मानवाः॥ हेतुनैव समीहन्ते आयुषो यशसः श्रि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

यः॥ वक्तुं कल्यः कविरिन्दुस्सुभगो मितभाषणः॥ न वक्तुर्मीठ सेकिंचिज्जडोन्मत्त
पिशाचवत्॥ अग्नेर्बुध द्युमाजेषु कामनो भद्वाग्मिना॥ न तप्यसेग्निना मुक्तो गंगांभस्थइ तद्दिपः॥
प तहिनः पङ्क्तांबु ह्म ज्ञात्मक्यानं द्वकारणं॥ ब्रूहि स्पर्शविहीनस्य भवतः केव
लामनः॥ भगवान्॥ यदुनैव महाभागो ब्रह्मण्येन महात्मना॥ पृष्टस्स भाजितः
प्राह प्रश्रयावनतं द्विजः॥ ब्राह्मणः॥ सन्ति मे बहवो रा जन्गुरवो बुद्ध्युपाश्रिताः
यतो बुद्धिमुपादाय मुक्तोटामीह तान्छृणु॥ पृथिवी वायुराकाशमापोग्निश्चन्द्रमारविः
नापोतोजगरस्सिन्धुः पतंगो मधुकृद्गजः॥ मधुहा हरिणो मीनः पिंगला कुररोर्भकः॥ कुमा
री शरकृत्सर्प ऊर्णनाभिस्सुपेशकृत्॥ एते मे गुरवो राजं चतुर्विंशतिराश्रिताः॥ शि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

दा इति भिरते पामव्लरिदाभिहाम नः॥ यत्तो पदनुरिद्याभि यथा वानाद्रु षाम ज॥ तत
प्या पुरुष व्याघ्रनि बोध कथ याभि ते॥ क्षते राक म्यमा णोपिधी रोदैकव शानुगे॥ तद्वि द्वा
न्नु च लेम्मा गीदनुरि | क्षत्रद्विते र्वतं॥ राखत्र परास्थं स वेंहः परास्थे कान्त संभवः॥
साधुरिस्रा दोत वैक्षमे | र नुरि क्षन्त्र बतान्त रं॥ प्राणवृत्यै | वे सन्तुष्येन्मुनि र्नै वे
द्रि यप्रियैः॥ ज्ञानं य | पान नश्येत नाव कीर्येत वापुन | ॥ विषये ष्वाविशन् यो
गी नाना धर्मेषु स | र्वतः॥ गुणदोब्रव्यपेतात्मा न विषज्येत वायुवत्॥ पार्थिवे
ष्वपि देहेषु प्रविष्टस्तद्गुणाश्रयः॥ गुणैर्न युज्यते योगी गंधैर्वायुरिवात्मदृ
क्॥ अन्तर्हितश्च स्थिरजंगमेषु ब्रह्मात्मभावेन समन्वयेन॥ व्याप्त्याव्यवच्छेदमसंग—

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मात्मनो मुनिर्नभस्त्वं विततस्य भावयेत्॥ तेजोंबन्नमयैर्भावैर्मेघाद्यैर्वायुनेरितैः। नस्पृश्य
ते नभस्तद्वत्कालसृष्टैर्गुणैः पुमान्॥ स्वच्छः प्रकृतितः स्निग्धो मधुरस्तीर्थभूर्नृणां॥ मुनिः
पुनात्यपां मित्रमी क्षोपस्पर्शकीर्तनैः॥ तेजस्वी तपसा दीप्तो दुर्धर्षोदरभा
जनः॥ सर्वभक्षो ऽपि युक्तात्मा नादत्ते मलमग्निवत्॥ क्वचिच्छन्नः क्वचित्स्प
ष्ट उपास्यः श्रेय इच्छ तां॥ भुंक्ते सर्वत्र दातॄणां दहन्प्रागुत्तराशुभं॥ स्वमाय
या सृष्टमिदं सदस ल्लक्षणं विभुः॥ प्रविष्ट ईयते तत्तत्स्वरूपोऽग्निरिवैधसि॥
कालेन ह्योघवेगेन भूतानां प्रभवाप्ययौ॥ नित्यावपि न दृश्येते आत्मनोऽग्नेर्यथार्चिषां॥
विसर्गाद्याः श्मशानान्ता भावा देहस्य नात्मनः॥ कलानामिव चन्द्रस्य कालेनाव्यक्तवर्त्मना॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सा॥ गुणैर्गुणानुपादत्ते यथाकालं विमुञ्चति॥ न तेषु युज्यते योगी गोभिर्गा इव गोपतिः॥ बुद्धिं सं
स्थे न भेदेन व्यत्यस्त इव तत्र गतः॥ लक्ष्यते स्थूलमतिभिरात्मा—चावस्थितोर्क्कवत्॥ नाति
स्नेहः प्रसंगो वा कर्त व्यः क्वापि—केनचित्॥ कुर्वन्विन्देत सन्तापं कपोत इव दीन
धीः॥ कपोतः कश्च नारण्ये कृतनीडो वनस्पतौ॥ कपो त्या भार्यया सार्द्धमुवास
कतिचित्समाः॥ कपो तौ स्नेहगुणितहृदयौ गृहधर्मि णौ॥ दृष्टिं दृष्ट्यांगमंगे
न बुद्धिं बुद्ध्या बबन्ध तुः॥ शय्यासनाटनस्थानवार्ताक्रीडाशनादिषु॥ मिथुनी
भूय विस्रब्धौ चेरतुर्वनराजिषु॥ यं यं वाञ्छति सा राजंस्तर्पयन्त्यनुकंपिता॥ तं तं समा
नयत्कामं कृच्छ्रेणाप्यजितेन्द्रियः॥ कपोती प्रथमं गर्भं गृह्णन्ती काल आगते॥ अण्डा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नि सुषुवे नीडे स्वपत्युस्सन्निधौ सती ॥ तेषु काले व्यजायन्त रचितावयवा हरेः ॥ शक्तिभि-
र्दुर्विभाव्याभिः कोमलाङ्गतनूरुहाः ॥ प्रजाः पुपुषतुः प्रीतौ दम्पती पुत्रवत्सलौ ॥ शृण्वन्तौ कूजि-
तं तासां निर्वृतौ कलभाषितैः ॥ तासां पतत्रैः सुस्पर्शैः कूजितैर्मुग्धचेष्टितैः ॥ प्रत्युद्ग-
मैरदीनानां पितरौ मुदमापतुः ॥ स्नेहानुबद्धहृदयावन्योन्यं विष्णुमायया
विमोहितौ दीनधियौ शिशून् पुपुषतुः प्रजाः ॥ एकदा जग्मतुस्तासामन्नार्थं
कुटुम्बिनौ ॥ परितः कानने तस्मिन्नर्थिनौ चेरतुश्चिरं ॥ दृष्ट्वा तान् लुब्धकः कश्चिद्य-
दृच्छातो वनेचरः ॥ जगृहे जालमातत्य चरतः स्वालयान्तिके ॥ कपोतश्च कपोती च प्रजापोषे स-
दोत्सुकौ ॥ गतौ पोषणमादाय स्वनीडमुपजग्मतुः ॥ कपोती स्वात्मजान्वीक्ष्य बालकाञ्जाल-

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

संहृताव॥ तानभ्यधावत्तत्रौ शञ्जीकौ रातोष्टरा दुःखिता॥ सासहृत्तस्नेहगुणाताडीनचिन्तात्रमाय
या॥ स्वयश्शावद्धात(सचाबद्धान्वपत्यस्य परम्पतिः॥ कपोतस्यामजान्वबद्धानामनोभ्यधिकान्वप्रिया
शा॥ भार्याश्चामसमा कीनांविललापाति दुःखितः॥ अहोमेपत्यतापायमल्पपुण्यस्य
दुर्मतेः॥ अतृप्तस्याह तार्थस्यगृहख्यैवर्गिकोद्धतः॥ अनु क्षालाञ्चपादयस्यमेपति
देवता॥ स्नान्येगृहेमां संत्यज्यपुत्रैस्वर्याति साधुति॥ सोहंरूब्येगृहेदीनोम्ह
तादारोमृतप्रजः॥ जिजीविपेकिमर्थं वाषिधुरोदुःखजीवितः॥ तौस्त्रथौवावृतावसि
नाम्दित्युग्रस्त्राब्विचेष्टुतः॥ स्वयश्चक्षपण्यास्तिक्षुपस्यसष्यबुधोपतन्व॥ तंनष्वालुव्ध[illegible]ः
रः कपोतंगृहमेधिनः॥ कपोतीस्वकपोतीं वसिद्धार्थः प्रययौगृहं॥ एवंकुड्ड्यशालालाइ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न्द्वारामः पतत्रिवत्॥ पुष्णन्कुटुंबं कृपणस्सानुबन्धोवसीदति॥ यः प्राप्य मानुषं लोकं मुक्तिद्वा
रमपावृतं॥ गृहेषु खगवत्सक्तास्तमारूढच्युतं विदुः॥ इति श्रीभागवते एकादशस्कन्धे सप्त
मोध्यायः॥ ७ श्रवधूतः सुखमैन्द्रियकं राजन्स्वर्गे नरक एव च॥ देहिनां यद्यथा दुःख
तस्मान्नेच्छेत तद्बुधः॥ ग्रासं सुमृष्टं विरसं महान्तं स्तोकमेव वा॥ यदृच्छयैवाप
तितं ग्रसेदजगरो ऽक्रियः॥ शयीताहानि भूरीणि निराहारो नुपक्रमः॥ यदि
नोपनमेद्ग्रासो महाहिरिव दिष्टभुक्॥ ओजस्सहोबलयुतं बिभ्रद्देहमकर्मकं
शयानो वीतनिद्रश्च नेहेतेन्द्रियवानपि॥ मुनिः प्रसन्नगम्भीरो दुर्विगाह्यो दुरत्य
यः॥ अनन्तपारो ह्यक्षोभ्यः स्तिमितोद इवार्णवः॥ समृद्धकामो हीनो वा नारायणप

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

रो ग्रु लि ः॥ नोत्स प्रैति न रु ष्ये त स रि त्र भि रि व सा ग रः॥ ट्ट ष्ट्वा स्वि य द्धे व मा या न्नत भा वे रग्नि
ते ड्रि यः प्र नो भि न ः प त त्य श्वे त म स्य ष्वौ प तं ग व त ॥ यो षि द्वि र या भ र मौ ब सा दि द्रु व्ये षु मा
या र त्यु ते षु स ढः॥ घु नो भि ता भा ह्य प भो ग बु द्धा प तं ग व ञ्च रप ति न ष्ट ट्टि ः॥ सो
कै सौ के अ स त गा सौं दे ह्ये व ते न या व ता॥ ग्ट हा न हिं स ञ्ज ति ष्ठ ह्र त्ति मा ङु व रि मु
नि ः॥ व्य ता ब्ध स्व म ह स्य. च्य शा स्त्रे भ्य ः कु श लो न रः॥ सर्व तः सा र मा द द्यात् पु ष्पे भ्य इ व
य टं प द ः॥ सा यन्न नं स स्त्र वं घा न सं ग्ट ह्ली त भि क्षु तां॥ पा सि पा यो द स मो नो
वि के व न सं ग्र ही॥ सा य न्न न्नं स्व स्व नं वा न सं ग्ट ह्ली त भि द्दु क ः॥ म क्षि का इ व सं ग्ट ह्ला न स हं ते
न वि न स्य ति॥ प दा पि युव तीं भि क्षु र्न स्पृ शे द्दा र वी म पि॥ स्पृ श न्क री व ब ध्ये त क रि ण्या अं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गं सं ग तः॥ ना धि न के त स्त्रि यं पा शः वार्डि चिन्मत्यु मा कि नः॥ ब ला धि वैरस्य ठ न्ये त ग ज र न्थे
र्गं जो य था॥ न दे य नो प भो ग्यं श्च लु ध्वौ र्यं दु स्व सं श्चि तं॥ भुं क्तो त द पि न द्या न्यो म धु रे वा र्थि वि
म धु॥ स्तु दु स्वो पा र्जि तै र्वि त्तै रा शा सा नां गृ हा रि षु॥ म धु रे वा ग्र तो भुं क्तो प ति वैं गृ
ह मे धि नां॥ ग्रा स्य तौ त न्न ग्रा क्यात प ति र्व न च रः क चित॥ स्त्र क्तोत हा रिणा
र तु द्धिं मृ ग यो गी त मोहि ता त्र॥ नृ त्त वादि त्र गी ता नि कु प न ग्रा म्या णि यो
षि तां॥ श्रा सां क्री ड न को व रूप त्रा स्य शं गो मृ गी स्तु तः॥ वि दु या ति प मा थि न्या ज नो
र र सि मोहि तः॥ मृ त्यु मृ क स्य सा र बु द्धि र्ग्मा स्य स्त्रा त हि रौ र्ग्य था॥ इन्द्रि या णि ज प क्षा रु नि रा हा रा
म नी षि णः॥ व र्जं यि त्वा तु र स न ज न्नि र स्य व र्द्ध ते॥ तावज्जि तेन्द्रि यो न स्याद्विजि तान्ये न्द्रि यः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पुगाव॥ नजये दूसनां याव श्रितं साव्रं जतेरसे॥ पिंगलानामवेत्र्या सीद्वि देहनुगरे पुरा॥
तस्यामेशिश्चितं किं श्रिद्भिबोध नृपनन्दन॥ सास्वैरि तपिकदा कांसं केतमुपने ब्यति॥ अथ तशी
लेबहिर्द्वारि बिभ्रती रूपमुत्तमं॥ मार्गिश्रागत्क तो वीक्ष्य पुरुषार्थं भक्ष्य पुरुरुष्र्षभ॥ता क्षु
कदाबित्तेव तः काला नेर्थकामुका॥ श्रागते —— षुपया तेष्वुसासं केतोपजीविनी
श्र प्यन्यावित्तवाव को —— पिमामुपेष्यति भूरि दः॥ एवं दुरा रायाद्भुस्तनिद्राद्वार्यव
लंबि नी॥ निर्गच्छत्ती प्रविराती निशीथं समपद्यत॥ तस्यावित्ताशया शुष्यद्वक्त्राया दीन
चेतसः॥ निर्वेदः परमो जज्ञे चिन्ताहेतुः सुखावहः॥ तया निर्विण्णचित्ताया गीतं शृणु यथा मम॥
निर्वेद आशापाशानां पुरुषस्य यथा ह्यसिः॥ न ह्यंगाजातनिर्वेदो देहबन्धं जिहासति॥ पिंगला॥ अहो

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गे मोह वितर्तिं पश्यताविजितात्मनः॥ याकान्तादसतः कामं कामयेये न बालिशा॥ सन्तं समीपे रमणं रति
प्रदं वित्तप्रदं नित्यमिमं विहाय॥ अकामदं दुःखभयाधिशोकमोहप्रदं तुच्छमहं भजेज्ञा॥ अहो
प मयात्मा परितापितो वृ थासांकेत्यवृत्त्यातिविगर्ह्यवार्तया॥ स्त्रैणान्नराद्यार्थतृषोनुशोच्या
ग्र त्क्रीतेन वित्तं रति मात्मनेच्छती॥ यदस्थिभिर्निर्मित वंशवंश्यस्थूणं
त्वचारोमनखैः पिनद्धं॥ क्षरन्नवद्वारमगारमेतत् विण्मूत्रपूर्णं मदुपै
ति कान्या॥ विदेहानां पुरे ह्यस्मिन्नहमेकैव मूढधीः॥ यान्यमिच्छन्त्यसत्यस्मादा
ट. त्मदात्काममच्युतात्॥ सुहृत्प्रेष्ठतमो नाथ आत्मा चायं शरीरिणां॥ तं विक्रीयात्म
नैवाहं रमेनेन यथा रमा॥ कियत्प्रियं ते व्यभजन्कामा ये कामदा नराः॥ आद्यन्तव

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तोभाग्यायादेवावाकालविद्रुताः॥ ब्रह्मन्मेभगवान्प्रीतोविहस्युःकोनापिकर्मणा॥ निर्वेदोयदु
राशापायुष्मे जातस्तुखावहः॥ मैवंस्युर्मन्दभाग्यायाः क्लेशानिर्वेदहेतवः॥ येनानुबन्धन्निर्
दृत्यपुरुषस्यशमम्रु कृतिः॥ तौबोपकृतमादायपश्चिरसाभ्याम्यसंगतः॥ त्यक्ता ह्रराशा
स्यारराबजामितमधी खरः॥ सन्तुष्टाश्रद्दधत्येतद्यथालाभेनजीवती॥ विहराम्य
मुनेवाहमाममनारम तौनवे॥ संसारकूपपतितोविषयैर्मुषितेक्षणं॥ ग्रस्तंका
लाहिनामानंकोन्यस्त्रा उमधीश्वरः॥ आत्मैवह्यात्मनोगोप्तानिर्विद्येततदा खिलाद्यः॥ अ
प्रमत्तइदंपश्येत्ग्रस्तंकालाहिनाजगत्॥ ब्राह्मणः॥ एवंव्यवसितमतिर्दुराशांकान्ततर्षजां॥ छि
त्वोपशममास्थायशय्यामुपविवेशसा॥ आशाहिपरमंदुःखंनैराश्यंपरमंसुखं॥ यथासं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

च्छिद्य कान्ताशां सुखं सुष्वाप पिंगला ॥ ० ॥ इति श्रीभागवते एकादशस्कन्धे अष्टमोध्यायः ॥
० ॥ ब्राह्मणः ॥ परिग्रहो हि दुःखाय यद्यत्प्रियतमं नृणां ॥ अनन्तं सुखमाप्नोति तद्विद्वान्यस्त्वकिंचनः
सामिषं कुररं जघ्नुर्बलिनो ये निरामिषाः ॥ तदामिषं परित्यज्य स सुखं समविंदत ॥ न
मे मानावमानौ स्तो न चिंता गेहपुत्रिणां ॥ आत्मक्रीड आत्मरतो विचरामीह बाल
वत् ॥ द्वावेव चिंतया मुक्तौ परमानन्द आप्लुतौ ॥ यो विमूढो जडो बालो यो गुणेभ्यः प
रं गतः ॥ क्वचित्कुमारी त्वात्मानं वृणानान्गृहमागतान् ॥ स्वयं तानर्हयामास क्वापि या
तेषु बन्धुषु ॥ तेषामभ्यवहारार्थं शालीन्रहसि पार्थिव ॥ अवघ्नन्त्याः प्रकोष्ठस्थाश्चक्रुः शंखाः स्व
नं महत् ॥ सा तज्जुगुप्सितं मत्वा महती व्रीडिता ततः ॥ बभंजैकैकशः शंखान्द्वौ द्वौ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पाणिपारशोषयत्॥ उभयोरप्यभूद्घोषो ह्यवघ्नत्याः स्म शंखयोः॥ तत्राप्येकं निरभिनदेकस्मान्ना
भवद्ध्वनिः॥ अन्वशिक्षमिमं तस्या उपदेशमरिंदम॥ लोकाननुचरन्नेताँल्लोकतत्व
विवित्सया॥ वासे ब हूनां कलहो भवेद्वार्ता द्वयोरपि॥ एक एव वसेत्तस्मात्कु
मार्या इव कंकणः॥ मन एकत्र संयुंज्याज्जितश्वासो जितासनः॥ वैराग्याभ्या
सयोगेन ध्रियमाणमतंद्रितः॥ यस्मिन्मनो लब्धपदं यदेतच्छनैश्शनैर्मुंच
ति कर्मरेणून्॥ सत्वेन वृद्धेन रजस्तमश्च विधूय निर्वाणमुपैत्यनिंधनं॥ तदै
वमात्मन्युपरुद्धचित्तो न वेद किंचिद्बहिरंतरं वा॥ यथेषुकारो नृपतिं व्रजंतमिषौ गता
त्मा न ददर्श पार्श्वे॥ एकचार्यनिकेतस्यादप्रमत्तो गुहाशयः॥ अलक्ष्यमाण आचारै

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

के प्रमं शरणं दिमर्षिं चौ रा क्ष्य कं समस्त हे नाथ स्वधाम न य मा म पि ॥ त व वि क्रीडि तां कुस-
हणि प ञ्च मे य नं क णि नी पृ ष मा खा द्य त्य ज न्त्य न्य स्पृहां ज नः ॥ रा म्या स ना ट न स्था न स्थान
नी अ श्व ना दि षु ॥ क थं वां ब्रि स मा त्मा नं व यं भ ता स्त पं जे मं हि ॥ त्व यो पं यु ता स्त्व सं
य ता रो ले वा र्य चि वि मि ः ऽ कि षृ भो ज ना दा सा स्तु व मा या ऽ ये मं हि ॥ मु न
यो वा न ए स ना ऽ मः सा ऽ र्थ मध्य नः ॥ ब्र ह्मा र थं धा म ते या नि शा ता स न्या
स जो म ना ः ॥ व र्यं वि ड म ड़ा यो गि रू ण म लः क मी च मि रु ॥ स दा तं या त रि प्या मि
स्ता न के ढुं स्त र त मः ॥ स्म रं तः की र्ति य न्न स्ते क ता नि ग दि ता नि च ॥ ग त्यु त्तिम ते क्ष णौ वो नी
प त्र लो वा वि ड ब नं ॥ स्त्री रु कः ॥ ए वं वि ज्ञा पि तो रा ज न्व भ ग वा न्दे व की सु तः ॥ ए का न्ति नं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्तुमठाप्तुत्यै पास्यामो द्यैव भाविरं॥ यत्र स्नावादक्षरा पातगृहीतो यद्मणोडुराटं। वे मु क्रोशिम
बिभास्तगौभेजेभू यः कनोद यै॥व यं च त स्मि न्नाल्मु त्य त र्पयिता पि हृ न स्तु सन्न॥ भोजशिता
रिघावित्रहा नागण व ताव्ध सा॥तेषु दानाभि पात्रे षु यद्व याप्यम ढाशि वै॥ व्रजि ना नित रि ष्या
मो दा वै नौ गि रि वा री वं॥ एवं भ गव द तादि ष्टा याद वाः क्व स्न न ह्व न॥ ग हुं कृ त धि
यसी स्थिरथ दृ नाव स म सु युजन॥ त भि रीक्ष्यो ढ वो राजन्ह कुवा भगव तो दृ तं॥ दृ
ष्टुरि धु भि श्री रा णि नि त्यं वा ह्य म न्क क तः॥ वि वि क्त उ प सं ग म्य ज ग ता मी ख रे स्व रं
प्र णक पवि र सा पा दौ षां ज लि स्त म भा ष त॥ देव दे वे श यो गे श पु ण्य श्र व ण की र्त न॥ सं ह त्यैत
त कु लं नू नं लो कां सं त्य क्ष्य ते भ वा न्॥ वि प्र शा पं स म र्थो पि प्र त्य ह न्न य द्री ख रः॥ नाहं त्वा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

चव रितमेतच्चेयदस्य विदुधाखरः।। कृतं यः कार्यमखिलं भमेर्भारोवतारितः।। तद्दिढ्वया
ढ्वकुलनवीर्यरौर्यश्रियोद्धतं।। लोकांञ्जिघृक्षदुर्द्धम्मवेलयेवमहार्णवः।। यद्यसंहत्यदृप्ता
वांयद्वनांविपुलंकुलं लं।।गत्वास्म्ययनेननोकोयुभुद्वेलेनविनक्ष्यति।।इदानीमारानी
न्त्यारर्णःकुलस्यद्वि जशापजः।।यास्यामिभवनंब्रह्म भुंतदहंतवानघ।।श्री
शुकः।।इत्युक्तोलो कनाथेनस्वयंभूःप्रणिपत्य तं।।सहदेवगणैर्देव
स्वधामप्रत्यपद्यत।। श्रयत्नस्यामहोत्पातोद्धारवत्यांसमुत्थितान्।।विलोक्यभगवाना
हयदुवृद्धान्समागतान्।।भगवानुवाच।।एतेवैसुमहोत्पातास्त्व्युत्तिष्ठन्तीहसर्वतः।।शापश्चनःकुलन
स्यासीत्रब्राह्मणेभ्योदुरत्ययः।।नवस्तव्यमिहास्माभिर्जिजीविषुभिरार्यकाः।।प्रभासं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तमस्माभिरद्यो यामं स्सत्पैशोपपादितं॥ धर्मस्थ स्थापितस्सास्तत्यं साधु पुंवे त्वया॥
कीर्तिरवद्धिद्युविक्षिप्तास्सर्वलोकमलापहा॥ अवतीर्य यदोर्वंशे बिभ्रद्रूपमनुत्तमं। कर्मा
म ण्युद्दामवृत्तानि हि तायजगतो कृपाः॥ यानि ते चरितानीश मेनुष्याख्याधवः कलौ
पु श्रृण्वंस्संकीर्तयन्स्त स्वतरिष्यन्त्यञ्जसा तमः॥ यदुवंशे रोवतीर्णस्य भवतः पु
रुषोत्तम॥ शरत्क तं पुतीयाय पंचविंशाधिकं प्रभो ॥ नाधुना तेखिलाधार दे
वकार्यावशेषितं कुलं च विप्रशापेन नष्टप्रायमभूदिदं॥ ततस्स्वधाम परमं
विशस्व यदि मन्यसे॥ सलोकान्लोकपालान्नः पाहि वैकुण्ठकिंकरान्॥ श्रीशुकः॥ संस्तुतो
भगवानित्थं विबुधैः पद्मजादिभिः॥ प्रतिनन्द्य पोवाह तान्ब्राजन्मापामनुजईश्वरः॥ भगवानु

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

र्ग म मो घ वी र्यिः॥ सौ पँ त्व या नु ग त्त श्वा न्मि न श्वा एड को शँ है मँ स स — ई बहि रा व र एौ र

पे त्तँ॥ ता न्त स्कु ष ग्वु ज ग त स्च भ वा न श्री रो य न्भा य यो न्पु ग णवि क्षा य कोय नीताब॥ अ त्यीअु व न्नपि

त्त षी वा प ते न नि ष्ठो ये म्ये स्वु तः प रि त्त ता द पिबि भ्यति स्म॥ स्भा या क लो कल व द्दर्शि त भाव

हा रि ष्टूँ ष्ट म एड लप्रहि तु सौ र त मँ ब्र शौ एडेः॥ प न्व्य रक्षणो ड श स ठ ख म नं ग बा

णौ र्यि स्थुँ द्धि याँ षि म प्पि तँ कृ ठ के र्नि वि भ्यः॥ वि भ्य स्तवा भत्त क यो द व हा खि नो वयाः पा

दो व वे ज सै रि त्त स्थम ला नि ठँ तुँ॥ श्वा ब्र स्र वँ खु ता भि रंधि ज मँ ग सँ गौ स्ती र्थ द्ध यँ ए

वि ष द त्त ड प स्पृ राँ ति॥ श्री रु कः॥ इ त्य भि ष्टू य वि बु धै शो रा स्था त धृ ति ईं रिँ॥ ब्र भ्य ऽड

त गो णि हुँ प्र ए स्याँ ब र मा त्सि तः॥ ब ह्मा॥ भू मे भी रा व ता रा य म या वि जा पि तः प्र भो॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मायाजिज्ञासुभिः परमभागवतैः परीष्टः॥ पर्युष्टया तव विभो वनमालयेयं संस्पर्द्धिनी भ
गवती प्रतिपत्निवच्छ्रीः॥ यस्तु प्रणीतममुयार्हणमाददान्नो भूयात्सदांघ्रिरशुभाशयधूम
केतुः॥ केतुस्त्रिविक्र मयुतस्त्रिपतत्पताको यस्ते भयाभयकरोऽसुरदेवचम्वोः॥ स्वो
र्गाय साधुषु खलेष्वि तरायभूमन् पादः पुनातु भगवन् भजतामघं नः॥ नस्योत
गाव इव यस्य वशे भ वन्ति ब्रह्मादयस्तनुभृतो मुहुर र्दीमानः॥ कालस्य ते प्र
कृति पूरुषयोः पर स्य शन्नस्तनोतु चरणः पुरुषोत्तमस्य॥ अस्यासि हेतुरुदयस्
थितिसंयमानामव्यक्तजीवमहतामपि कालमाहुः॥ सोऽयं त्रिणाभिरखिलापचये प्रवृत्तः॥ कालो
गभीररय उत्तमपूरुषस्त्वं॥ त्वत्तः पुमान् समधिगम्य यदास्य वीर्यं धत्ते महान्तमिव ग

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हीसरैः॥ देवाः॥ नतास्मते नाथ पदारविन्दं बुद्धीन्द्रियप्राणमनोवचोभिः॥ यच्चिन्त्यतेन्तर्हृदि भावयु-
तैर्मुमुक्षुभिः कर्ममयोरुपाशात्॥ त्वंमायया त्रिगुणयात्मनि दुर्विभाव्यं व्यक्तं सृजस्यवसि लु-
म्पसि तद्गुणस्थः॥ नैतै र्भवानजित कर्मभिरज्यते वै यत्स्वे सुखेव्यवहितेभिरतोनवद्यः॥
शुद्धिर्नृणां न तु तथे ड्य दुराशयानां विद्याश्रुताध्ययन दानतपः क्रियाभिः॥
सत्वात्मनामृषभते यशसि प्रवृद्धसच्छ्रद्धया श्रवण संभृतया यथा स्यात्॥
स्यान्नस्तवाङ्घ्रिरशुभा शयधूमकेतुः क्षेमाय यो मुनिभिरार्द्रहृदोह्यमानः॥ यस्सात्वतैः
समविभूतय आत्मवद्भिर्व्यूहेर्चितः सवनशः स्वरतिक्रमाय॥ यश्चिन्त्यते प्रयतपाणिभि-
रध्वराग्नौ त्रय्या निरुक्तविधिनेश हविर्गृहीत्वा॥ अध्यात्मयोग उत योगिभिरात्म

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ॐ इति श्रीभागवते एकादशस्क
न्धे पञ्चमोध्यायः॥ श्रीशुकः॥ अथ ब्रह्मात्मजैर्देवैः प्रजेशैरावृतोभ्यगात्॥ भवश्च भूतभव्ये
शो ययौ भूतगणैर्वृत ः॥ इन्द्रो मरुद्भिर्भगवानादित्या वसवोश्विनौ॥ ऋभवोङ्गिरसो रु
द्रा विश्वे साध्याश्च देव ताः॥ गन्धर्वाप्सरसो नागाः सिद्धचारणगुह्यकाः॥ ऋष
यः पितरश्चैव सवि द्याधरकिन्नराः॥ द्वारकामुपसंजग्मुः सर्वे कृष्णदिदृक्ष
वः॥ वपुषा येन भग वान्नरलोकमनोरमः॥ यशो वितेने लोकेषु सर्वलोकम
लापहं॥ तस्यां विभ्राजमानायां समृद्धायां महर्द्धिभिः॥ व्यचक्षतावितृप्ताक्षाः कृष्णमद्भुतदर्शनं॥
स्वर्गोद्यानोपगैर्माल्यैश्छादयन्तो यदूत्तमं॥ गीर्भिश्चित्रपदार्थाभिस्तुष्टुवुर्जग

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्च मूढतां॥ त्रैवर्गिका ह्यक्षणिका आत्मानं घातयन्ति ते॥ एते आत्महनोऽशान्ता अज्ञाने ज्ञानमानि
नः॥ सीदन्त्यकृतकृत्या वै कालध्वस्तमनोरथाः॥ हित्वात्यायासरचिता गृहापत्यसुहृच्छ्रियः॥
तमो विशन्त्यनिच्छन्तो वासुदेवपराङ्मुखाः॥ कस्मिन् काले स भगवान् किंवर्णः की
दृशो नृभिः॥ नाम्ना वा केन विधिना पूज्यते तदिहोच्यतां॥ करभाजन उ॥ कृतं त्रेता
द्वापरं च कलिरित्येषु केशवः॥ नानावर्णाभिधाकारो नानैव विधिनेज्यते॥ कृते
शुक्लश्चतुर्बाहुर्जटिलो वल्कलाम्बरः॥ कृष्णाजिनोपवीताक्षान् बिभ्रद्दण्डकमण्डलू॥
मनुष्यास्तु तदा शान्ता निर्वैराः सुहृदः समाः॥ यजन्ति तपसा देवं शमेन च दमेन च॥ हंसः सुपर्णो वै
कुण्ठो धर्मो योगेश्वरो मलः॥ ईश्वरः पुरुषोऽव्यक्तः परमात्मेति गीयते॥ त्रेताया र

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प्रपाबखलाः॥ सर्वे पुराखतनु ष्टास्व वस्थितं यपास्वमात्मा न म [illegible]

न श्ट एवते बुधा मनोरयानी प्रवदन्ति वार्ते या॥ लो केव्य वायामि ष भ द्य से वा नित्या स्तजं सौर्वहि

तत्र चेद ना॥ व्यवस्थि ति स्त्र ज विचाह य ज सु रा ग्रहै रा स्तुति प्रोत्ति रि ष्टा॥ ध नं च धर्मेक

म फलं यातो स्यजानं सवि ज्ञा न म नु प्र शां सि॥ व्द हे षु युं अभि का क्षे व र स्य म्ह यु न प

न्य स्य सि द्दु र म वी र्य॥ याव ज्ञा ण भ क्षो वि हि त स्तु रा या स्त्र पाप रा रा ल भ न भ हिं सा॥ प

वं व्यवा यः प्रजया न रत्ये इमं विरुद्धं अवि द्धः स्व धर्मं॥ ये त्व ने वं वि दो रा म स्त श्वा स्त द

ति मानिनः॥ प स्वद्धु ह्यन्ति वि स्त्र ब्धा ब्र प्रे त्य खा द न्ति ते च तान्॥ द्वि ष न्तः पर का ये षु स्वात्मानं ह

रिमीश्वरं॥ मृत के सानुबंन्धे स्मिन बद्ध स्नेहाः पतन्त्यधः॥ ये वै कल्पस्म सं प्राप्ता ये चा नीता

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वमीश्वरे। नभ ज व्य व जा नक्षि स्पा नात भ श्रः प तस्य धः॥ इरे हरितं क पाः केचि दूरे वा च्युत की
र्तनाः। खि व स्थू दा द प स्थे व तो नु कं प्या भ वा ह यो॥ वि प्रे रा गन्य वै रयो च ह रेः प्रा प्ताः पदा
लि का॥ सौ ते न च म्म ना प्यापि कृ ह स्या म्ना प वादि नः। क म्मि राय कौवि दा स्त भाम स्वैः
प्रपिडि त भानि नः। व द क्षि वा ट का ब्भ ढा य या मा व्यु भि रो तस्तु काः॥ र जे सा
वी रं सैं क त्पाः का म का अहि म ब्ध वेः॥ डो भि कामा नि नः पा पा ड विद्धि सब्ध
व्युत प्र याव व द्वैत वान्यो न्य मु पारि त स्त्रि यो गट्ठे षु भैक्ष्य प रे षु चारि षः॥ प डे
ष्य स्ट प्रान्यशं वि धा न द ण्क्षि णी ह त्यै प रैं ऋति प रू न त दि देः॥ स घा वि ह त्याभि ज ने ना व द्य
या त्या गे न ह्र पे णा ब ले न क म णा। आ त स्म ये नौ ष धि प स ट्ठे स रा ब स तो व म न्यां श्रि त ह रि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

पामलानां वृजिनसमस्त्वो रामस्वठहयकृन्ताप्यपभार्गवाग्निः ॥ सोऽब्धिं बबन्ध दशवक्त्रम
हन्सलङ्कं सीतापतिर्जयति लोकमलघ्नकीर्तिः ॥ भूमेर्भरावतरणाय यदुष्वजन्मा जातः क
रिष्यति सुरैरपि दु ष्कराणि ॥ वादैर्विमोहयति यज्ञकृतोऽतदर्हान् शूद्रान्का
लौक्षितिभुजो न्यहनि ष्यदन्ते ॥ एवंविधानि कर्माणि जन्मा नि च जगत्पतेः ॥
भूरीणि भूरियशसो वर्णितानि महाभुज ॥ इति श्री भागवते एकादशस्कं
धे चतुर्थोऽध्यायः ॥ राजा ॥ भगवन्तं हरिं ये वै न भजं त्यात्मवित्तमाः ॥ तेषाम
शान्तकामानां कानि ष्ठाविजितात्मनां ॥ चमसः ॥ मुखबाहूरुपादेभ्यः पुरुषस्याश्र
मैस्सह ॥ चत्वारो जज्ञिरे वर्णा गुणैर्विप्रादयः पृथक् ॥ य एषां पुरुषं साक्षादात्मप्रभ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सु मजातिभिः॥ सज्जतेस्मिन्नहंभावो देहे वै स हरेः प्रियः॥ न यस्वः पर इति वित्तेष्वात्मनि वा
भिदा॥ सर्वभूतसमः शांतः स वै भागवतोत्तमः॥ त्रिभुवनविभवहेतवेप्यकुण्ठस्मृतिरजितात्मसु
रादिभिर्विमृग्यात्॥ न चलति भगवत्पदारविंदाल्लवनिमिषार्द्धमपि यस्स वैष्णवाग्र्यः॥
भगवत उरुविक्रमांघ्रिशाखानखमणिचंद्रिकया निरस्ततापे हृदि कथमुपसी
दतां पुनस्सः प्रभवति चंद्र इवोदितेर्कतापः॥ विसृजति हृदयं न यस्य साक्षाद्ध
रिरवशाभिहितोप्यघौघनाशः॥ प्रणयरशनया धृतांघ्रिपद्मस्स भवति भागवतप्रधान
उक्तः॥ इति श्रीभागवते महापुराणे एकादशस्कंधे द्वितीयोध्यायः॥ श्रीशुकः॥ निर्ण्णो एवोवले साक्षा
दास्मेनोयो विपर्ययः॥ सैषा भगवतो मायायये दं निर्म्मिमे विभुः॥ इन्द्रियार्थसमात्राग्रासस्त्वप्नो संकरण

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ॐ रत तः परं शांतिमुपैति साक्षात्॥ राजा॥ अथ भागवतं ब्रूत यद्धर्मो यादृशो नृणां॥ यथाचर
ति यत् ब्रूते यैर्लिंगैर्भगवत्प्रियः॥ हरिः॥ सर्वभूतेषु यः पश्येत् भगवद्भावमात्मनः॥ भूतानि
भगवत्यात्मन्येष भा गवतोत्तमः॥ ईश्वरे तदधीनेषु बालिशेषु द्विषत्सु च॥ प्रेममै
त्रीकृपोपेक्षा यः करोति स मध्यमः॥ अर्च्चायामेव हरये पूजां यः श्रद्धयेहते॥ नत
द्भक्तेषु चान्येषु स भ क्तः प्राकृतः स्मृतः॥ गृहीत्वापीन्द्रियैरर्थान् यो न द्वेष्टि न हृष्यति॥
विष्णोर्म्मायामिदं पश्यन् स वै भागवतोत्तमः॥ देहेन्द्रियप्राणमनोधियां यो जन्माप्ययक्षुद्भ
य तर्षकृच्छ्रैः॥ संसारधर्म्मैरविमुह्यमानः स्मृत्या हरेर्भागवतप्रधानः॥ न कामकर्म्मबीजानां
यस्य चेतसि संभवः॥ वासुदेवैकनिलयः स वै भागवतोत्तमः॥ न यस्य जन्मकर्म्मभ्यां न वर्णा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

क्रमः॥ सुतंत द्वासनाबीजं तद्व्याप्तिस्तद्वयः॥ विरुद्धं ज्ञानमेवैकं म्मायया भासते निधा॥
ग्राहकाद्यैर्यथा स्वप्ने यत्तत्संवित्॥ क्रियाफलं॥ वैतत्याद्यभिचारात्त्व माया नैव द्वैमात्म
निजमायामनोरूप स्वप्नेऽत्यात्मरूपेषा परात्म्यति॥ राजा॥ परस्य विक्षोरीशस्य मा
पिनामपि मोहिनीं॥ मायां वेदितुं मिका मो भगवन्नो बुवं स्तु नः॥ नानुतृप्ये
पिबन्युष्मद्वचोह रिकयामृतं॥ संसारतापसंतप्तो मर्त्य स्तत्तापभेषजं॥
श्चचरिदः॥ तभि र्हतानि भूतात्मा महाभूतै र्महाभुजः॥ ससर्जोच्चावचान्यादौ स्वमा
त्मप्रसिद्धये॥ एवं सृष्टानि भूतानि प्रविश्य पंचधातुभिः॥ एकधा दशधात्मानं विभजन् जुष
ते गुणान्॥ गुणैर्गुणान्स भुंजान आत्मप्रद्योतितैः प्रभुः॥ मन्यमान इदं सृष्टमात्मानमिहस्स

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ब्रातेः कर्मीणा कर्मभिः कुर्वन्स निर्मितानि देहस्थत्र॥ तत्र कर्मफलं गत्वा अमतीह सुखेन

रे॥ इ ईयं कर्मगतिं गा कन्न बद्धभं दुर्वहः प्रमाद॥ आभूतसंप्लवान्सर्गः प्रलयावत्सु

ते व राः॥ धातृपप्ल व आसन्नेव्यक्ताद्व्यक्तगुणात्मकं॥ अनादिनिधनः कालो ह्यव्य

क्तो यापकर्षति॥ रात वर्षमना वृष्टिर्भविष्यत्युत्बणा भुवि॥ तत्र कालोपचितो

ष्णार्को लोकांस्त्रीन्प्रत पिष्यति॥ पातालतलमारभ्य संकर्षणमुखानलः॥

दहन्नूर्द्ध्वशिखो विष्व ग्वर्द्धते वायुनेरितः॥ संवर्तको मेघगणो वर्षति स्मशतं समाः

धाराभिर्हस्तिहस्ताभिर्लीयते सलिले विराट्॥ ततो विराजमुत्सृज्य वैराजः पुरुषो नृप॥ अव्यक्तं वि

विशते सूक्ष्मं निरिन्धन इवानलः॥ वायुनाहृतगन्धा भूस्सलिलत्वाय कल्पते॥ सलिलं तद्धृतरसं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ज्योतिषायोपकल्पते॥ हृतरूपं तु तमसा वायौ ज्योतिः प्रलीयते॥ हृतस्पर्शोऽवकाशेन वायुर्न
भसि लीयते॥ कालात्मना हृतगुणन्नभ आत्मनि लीयते॥ इन्द्रियाणि मनो बुद्धिस्सह वैकारि
कैर्नृप॥ प्रविशन्ति ह्यहङ्कारं स्वगुणैरहमात्मनि॥ एषा माया भगवतस्सर्गस्थि
त्यन्तकारिणी॥ त्रिविधा वर्णितास्माभिः किं भूयः श्रोतुमिच्छसि॥ राजा॥ यथैतामै
श्वरीम्मायां दुस्तरामकृतात्मभिः॥ तरन्त्यञ्जस्स्थूलधियो महर्ष इदमुच्य
तां॥ प्रबुद्धः॥ कर्माण्यारभमाणानां दुःखहत्यै सुखाय च॥ पश्येत्पाकविपर्यासं मि
थुनीचारिणां नृणां॥ नित्यार्तिदेन वित्तेन दुर्लभेनात्ममृत्युना॥ गृहापत्याप्तपशुभिः का
प्रीतिः साधितैश्चलैः॥ एवं लोकं परं विद्यान्नश्वरं कर्मनिर्मितं॥ सतुल्यातिशयध्वंसं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यथा मण्डलवर्त्तिनां॥ तस्मात्प्रपद्येत गुरुं जिज्ञासुः श्रेय उत्तमं॥ शाब्दे परे च निष्णातं ब्रह्मण्यु
पशमाश्रयं॥ तत्र भागवतान्धर्मान् शिक्षेद्गुर्वात्मदैवतः॥ अमाययानुवृत्त्या यैस्तुष्ये
दात्मात्मदो हरिः॥ सर्वतो मनसोऽसंगमादौ संगं च साधुषु॥ दयां मैत्रीं प्रश्रयं
च भूतेष्वद्धा यथोचितं॥ सत्यं शौचं तितिक्षां मौनं स्वाध्यायमार्जवं॥ ब्र
ह्मचर्यमहिंसां च सममद्वन्द्वसंज्ञयोः॥ सर्वत्रात्मेश्वरान्वीक्षां कैवल्य
मनिकेततां॥ विविक्तचीरवसनं संतोषं येनकेनचित्॥ श्रद्धां भागवते शा
स्त्रेऽनिन्दामन्यत्र चैव हि॥ मनोवाक्कर्मदण्डं च सत्यं शमदमावपि॥ श्रवणं कीर्त्त
नं ध्यानं हरेरद्भुतकर्मणः॥ जन्मकर्मगुणानां च तदर्थेऽखिलचेष्टितं॥ इष्टं द

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तं तपो दत्तं स्तैः यच्चात्मनः प्रियं॥ दारान्सुतान्गृहान्प्राणान्यत्परस्मै निवेदयेत्॥ एवं कृष्णात्मनाथेषु मनुष्येषु च सौहृदं॥ परिचर्यां चोभयत्र महत्सु नृषु साधुषु॥ परस्परानुकथनं पावनं भगवद्यशः॥ मिथो रतिर्मिथस्तुष्टिर्निवृत्तिर्मिथ आत्मनः॥ स्मरन्तः स्मारयन्तश्च मिथोऽघौघहरं हरिं॥ भक्त्या सञ्जातया भक्त्या बिभ्रत्युत्पुलकां तनुं॥ क्वचिद्रुदन्त्यच्युतचिन्तया क्वचिद्धसन्ति नन्दन्ति वदन्त्यलौकिकाः॥ नृत्यन्ति गायन्त्यनुशीलयन्त्यजं भवन्ति तूष्णीं परमेत्य निर्वृताः॥ इति भागवतान्धर्मान् शिक्षन्भक्त्या तदुत्थया॥ नारायणपरो मायामञ्जस्तरति दुस्तरां॥ राजा॥ नारायणाभिधानस्य ब्रह्मणः परमात्मनः॥ निष्ठामर्हथ नो वक्तुं यूयं हि ब्रह्मवित्तमाः॥ पिप्पलायनः॥ स्थित्युद्भवप्रल

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प ठे त उ र ठे त उ र स्य प स्व म्न जा ग र स्त ष्ठ त्ति पु स त्र ब ठि स्व॥ दे ठे द्धि या स्त्व द या स्त रे च्च तं
ति ये न सं जी वि ता नि त म वे ठि प र न्नु रे न्दु॥ नै न म्म नो षि रा त्ति वा ग्ठ त च च्छु रा त्मा प्रा णो
द्वि या नि णि च य थ न त्र म र्थि ष स्वाः॥ रा ष्ठो पि बो ध क नि षे ध त या त्म स्र ल म ष्ठीता मा
ठं य द्व ते न नि षे ध सि द्धिः॥ स त्वं र ज स्त म इ ति त्रि ह दे ङ क मा ध्ये सु त्रे म्म हा न हां म
ति प्र व द त्ति जी वं॥ ज्ञा न क्रि या र्थ फ ल त्र प त यो स्त रा त्ति र्व त्थै वं भा ति स द स च्च
त यः प रं य त्र॥ ना त्मा ज ना न न म रि ष्य ति वै ध ते सौ न क्षी य ते स व न वि द्व भि चा रि णा
ठि॥ स र्व त्र रा स्व द न पा य्यु प ल ब्धि मा त्रं प्रा णो य थे न्द्रि य ब ले न वि क ल्पि त स त्व॥ अं ठे पु ये यि
पु त स्त्र व नि स रि ष्य ते पु प्रा णो ठि जी व म नु धा व ति त च त त्र॥ रा ज्ञे य थे न्द्रि य ग णो ह मि व प

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सुप्तेकूटस्थ आसयमृते तदनुस्मृतिर्नः॥ यर्ह्यब्जनाभचरणैषणयोरुभक्त्या चेतोमलानि
विधमेद्गुणकर्मजानि॥ तस्मिन्विशुद्ध उपलभ्यत आत्मतत्वं साक्षाद्यथामलदृशोः सवि
तृप्रकाशः॥ विदेहः॥ कर्मयोगं वदत नः पुरुषो येन संस्कृतः॥ विधूयेहाशु का
र्माणि नैष्कर्म्यं विन्दते परं॥ एवं प्रश्नमृषीन्पूर्वमपृच्छं पितुरन्तिके॥ नाब्रुवन्ब्र
ह्मणः पुत्रास्तत्र कारणमुच्यतां॥ आविर्होत्रः॥ कर्माकर्मविकर्मेति वेदवादो न
लौकिकः॥ वेदस्य चेश्वरात्मत्वात्तत्र मुह्यन्ति सूरयः॥ परोक्षवादो वेदोयं बालानामनु
शासनं॥ कर्ममोक्षाय कर्माणि विधत्ते ह्यगदं यथा॥ नाचरेद्यस्तु वेदोक्तं स्वयमज्ञोऽजितेन्द्रियः॥
विकर्मणा ह्यधर्मेण मृत्योर्मृ— त्युमुपैति सः॥ वेदोक्तमेव कुर्वाणो निःसंगोर्पितमी

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ह रे नै क र्म्णा लभं ते सिद्धिं रो च न र्त्तीः फल प्रुतिः॥ य श्रा रु द्र व गं र्म्यी हिं अ ही र्षु रि वा भि नः॥
विधि ना प च रे दू वं त वौ तौ न च के शा वं॥ मच्छा नु ग्र ह श्री वा र्ध्या तैं न सौ ब र्थिं ता ग मः॥ म
ह पु रु ष म न्य कैं न्ह त्मोभि म त या मि न त्रा रु द्धः स म्रु ख श्या सी नुः प्रा रा सं य म श्वा
बाद्धि भिः॥ पं रहें वृ णा द्धु त न्या स रा त र दो चै ये द रि॥ श्र वी दी द्र द्र ये चा पि य
पा न ध्या प वा र कैः द्व व्य द्वि या न लिं गा नि वि ष्णा हा प्राक्ष्य वा स नं॥ पा द्या दी नु प क
ल्पा य सं भि धा प्य स मा हि तः॥ द्र द या दि हा त न्या सो म्र ल मं त्रे ण चा वे य त्॥ सी गो पी गां स पा
र्पि दां ता भा म्र्स्ति रव मं त्र तः॥ पा द्या र्घ्यी च म नी या द्यै स्ना न वा सो वि भू ष णैः॥ गं न्ध मा ल्या द ते स्व ब्धि र्दि
प दी पा प न्ना र कैः॥ सांगो सं प ज्य वि धि व त्त स्तै र्वै स्तु स्वा न मे द्ध रिं॥ न्त्वा त्मा न न्म यं ध्या यन्

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सर्त्तिं संस्पृजयेद्धृदि हरेः॥ देषा माधाय शिरसि स्वधाम्नु द्वास्य सात्व क्षतं॥ एवमग्न्यर्कितोयादावद्वि
पब्दद्दये च यः॥ पत्रे स्वरं स्वमानमविरान्मुच्यते हि सः॥ ३ इति श्रीभागवते महापुराणे का
दशस्कन्धे तृतीयो ध्यायः॥ ३॥ राजोवाच॥ यानि यानीह कर्माणि यैर्यैः स्वच्छन्दजन्मभिः॥
म चक्रे करोति कर्ता वा हरिस्तानि ब्रुवन्तु नः॥ द्रुमिलः॥ यो वा अनन्तस्य गुणान
ननन्तानानुक्रमिष्य न्स तु बालबुद्धिः॥ रजांसि भूमेर्गणयेत्कथंचित्कालेन
नैवाखिलशक्तिधाम्नः॥ भूतैर्यदा पंचभिरात्मसृष्टैः पुरं विराजं विरचय्य तस्मिन्॥
(೧) स्वांशेन विष्टः पुरुषाभिधानमवाप नारायण आदिदेवः॥ यत्काय एष भुवनत्रयसन्निवेशो
यस्येन्द्रियैस्तनुभृतामुभयेन्द्रियाणि॥ ज्ञानं स्वतः श्वसनतो बलमोज ईहा सत्वादिभि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्थितिलयोद्भवस्यादिकर्त्री ॥ आदावक्षकतधृति रजसास्य सर्गे विष्णुस्थितौ क्रतुपतिर्द्वि
जधर्मसेतुः ॥ रुद्रोऽप्यायपतमसा पुरुषः स आद्य इत्युद्भवस्थितिलयाः सततं प्रजासु
धर्मस्य दक्षदुहितर्यजनिष्ट मूर्त्यां नारायणो नरऋषिः पुरुषः प्रशान्तः ॥ नैष्क
र्म्यलक्षणमुवाच चचार धर्मं योऽद्यापि चास्त ऋषिवर्यनिषेवितांघ्रिः ॥ इन्द्रो
विशंक्य मम धाम जिघृक्षतीति कामं न्ययुंक्त सगणं स बदर्युपाख्यं गत्वाप्सरोगणव
सन्तसुमन्दवातैः स्त्रीप्रेक्षणेषुभिरविध्यदतन्महिज्ञः ॥ विज्ञाय शक्रकृतमक्रममादि
देवः प्राह प्रहस्य गतविस्मय एजमानान् ॥ मा भैष्ट भो मदन मारुत देववध्वो गृह्णीत नो बलि
मशून्यमिमं कुरुध्वं ॥ इत्थं ब्रुवत्यभयदे नरदेव देवाः सव्रीडनम्रशिरसः सघृणं तमूचुः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

चुः॥ मैं तां द्धि भो व वि प रे वि ह्य ति र्वि चि ज्ञा खा रां म धी र नि का रा न त पा द प त्मो। बाँ सेव ताँ स्तु र क्षत्ता व
ह वो न रा या स्वो वो षि लँ ह्य प र मँ व न तौ प द वें।। नो व्य स्यब हिं षिब लिं द द तः स्व भा गँ ध ते प दं त्वि म वि
क्लि ता य दि वि घ्न मार्जी क्रुद्ध ट र्ट वि का ल ७५ ए मा रु त जै द्यु शै क्ष्या न स्मा न पा र ज ल धी नि
म ति ती यि कोवि त॥ ओ ध स्य यानि वि फु ल स्यव रां प दे गो मि ड्डु लि दु स्व र त प स हृ ये
न स्तु न लि॥ हृ ति फु ग्र ए तौं त्रि पाँ स्त्रि यो त्य त्तु त द शी ना ः॥ द रीं या मा स रु स्व षा म द्व
वें कु र्व ती वि कुः॥ तें दे वा नु च रा ट्ट ब्राखि य यी रि व स्पि एः॥ गी थे न म्रु म्रु ह्न स्ता सों ह्र प्रो
दा यि ह त स्त्रि यः॥ ता नाह दे व दे वे राः फ ए ता वि ठ स क्षि व॥ श्रा सा भे क ता मौ ह ड छ्रु स्त व ए
स्व गी ह्र ष ए॥ श्रो मि त्या दे रा मा दा य न ला तं स्तु र वं क्षि नः॥ ड वे दी म स र ये षां पु र स्व्र

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्य दिवं यपुः॥ इत्थं या नम्य सदसि स्थितेन्द्रदिवौकसां॥ उकुश्री रायणाब लै शाक स्तत्रासावस्मितः॥
हे सस्वस्त्र प्य वदद च्युतश्चात्मयोगीदत्तः कुमार जप भोभवबाबाधिता नः॥ विद्युत्सा वाय
जगतीं कलयावती ऐसे नाहू तामकृभिदासुत योह यास्य॥ ७५ प्रोप्य येमनुरक्तो
पुधयस्वमात्स्यजो ड हेतोर्दितिज ऽ द्ध रतीभसः दम्भ॥ कोमेघृतो द्रुरम्हतोऽस्म
पनेखदपुण्याहार्ष पञ्चभिमराजममुञ्चदातीं सैस्तु बुतोऽक्षि पतिताक्रमाणा
नृपौस्वराकस्वदृच वधतत्तमसः प्रविष्टं॥ देवखियोस्तुरष्ट हेऽपिठतात्र नापात्रधे
स्तुरेन्द्रं नभयायसताश्चर्सिंहे॥ देवासुरे युधि च दैत्यपतिं स्तुरार्थं गता तरे षुभुवनान्यदधात
कालानिकिः॥ भूता यवामनङमा महरारबलेः द्यां या ज्ञाकले नरामदा ददितो स्तुते भ्यः॥ निर्जि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

य भगवान् दास्यत्यात्मानमप्यजः॥ स्रीनारदः॥ एवं ते निमिना पृष्टा वसुदेव महत्तमाः॥ प्रतिपूज्या
ब्रुवन् प्रीत्या ससदस्यर्त्विजं नृपं॥ कविः॥ मन्येऽकुतश्चिद्भयमच्युतस्य पादाम्बुजोपासनमत्र
नित्यं॥ उद्विग्नबुद्धेरसदात्मभावाद्विश्वात्मना यत्र निवर्तते भीः॥ ये वै भगवता प्रो
क्ता उपाया ह्यात्मलब्धये॥ अञ्जः पुंसामविदुषां विद्धि भागवतान् हि तान्॥ याना
स्थाय नरो राजन्न प्रमाद्येत कर्हिचित्॥ धावन्निमील्य वा नेत्रे न स्खलेन्न पते
दिह॥ कायेन वाचा मनसेन्द्रियैर्वा बुद्ध्यात्मना वानुसृतस्वभावः॥ करोति यद्यत्सक
लं परस्मै नारायणायेति समर्पयेत्तत्॥ भयं द्वितीयाभिनिवेशतः स्यादीशादपेतस्य विपर्य
योऽस्मृतिः॥ तन्माययातो बुध आभजेत्तं भक्त्यैकयेशं गुरुदेवतात्मा॥ अविद्यमानोप्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प्यवभाति हि द्वयोर्ध्यातुर्द्धिया स्वप्नमनोरथौ यथा ॥ तत्कर्मसंकल्पविकल्पकं मनो बुधो निरुं
ध्यादभयं ततः स्यात् ॥ शृण्वन् सुभद्राणि रथांगपाणेर्जन्मानि कर्माणि च यानि
लोके ॥ गीतानि नामानि तदर्थकानि गायन् विलज्जो विचरेदसंगः ॥ एवंव्रतः स्वप्रिय
नामकीर्त्या जातानुरागो द्रुतचित्त उच्चैः ॥ हसत्यथो रोदिति रौति गायत्युन्मा
दवं नृत्यति लोकबाह्यः ॥ खं वायुमग्निं सलिलं महीं च ज्योतींषि सत्वानि दिशो
द्रुमादीन् सरित्समुद्रांश्च हरेः शरीरं यत्किंच भूतं प्रणमेदनन्यः ॥ भक्तिः परेशा
नुभवो विरक्तिरन्यत्र चैष त्रिक एककालः ॥ प्रपद्यमानस्य यथाश्नतः स्यात् तुष्टिः पुष्टिः क्षुदपा
योनुघासं ॥ इत्यच्युतांघ्रिं भजतोनुवृत्त्या भक्तिर्विरक्तिर्भगवत्प्रबोधः ॥ भवन्ति वै भागवतस्य रा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ज्ञापयिद्याधरद्विजगवाँश्च वनानि कामं॥ त एकदा निमेस्सत्रमुपाजग्मुर्यदृच्छया॥ वितायमाज
ऋषिभिरञ्जीयजे यामहात्मनः॥ तान्दृष्ट्वा देवसंकाशान्महाभागवतान्नृप॥ यजमानोऽग्नयो
विप्रास्सर्वएवोपतस्थि रे॥ विदेहस्तानभिप्रेत्य नारायणपरायणान्॥ प्रीतस्संपूजयां
चक्रे आसनस्थान्यथा र्हतः॥ तान्रोचमानान्स्वरुचा ब्रह्मपुत्रोपमान्नव॥ पप्र
च्छ परमप्रीतःप्रश्र यावनतो नृपः॥ विदेहः॥ मन्येभग वतस्साक्षात्पार्षदान्
वो मधुद्विषः॥ विष्णोर्भू तानि लोकानां पावनाय चरन्ति हि॥ दुर्लभो मानुषो देहो देहिनां क्ष
णभङ्गुरः॥ तत्रापि दुर्लभं मन्ये वैकुण्ठप्रियदर्शनं॥ अत आत्यन्तिकं क्षेमं पृच्छामो भवतोऽनघाः॥
संसारेऽस्मिन्क्षणार्धोऽपि सत्सङ्गश्शेवधिर्नृणां॥ धर्मान्भागवतान्ब्रूत यदि नः श्रुतये क्षमं॥ यैः प्रपन्न

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

...विवक्षया॥ अवतीर्णं सुतशतं तस्यासीद्ब्रह्मपारगं॥ तेषां वै भरतो ज्येष्ठो नारायण
परायणः॥ विख्यातं वर्षमेतद्यन्नाम्ना भारतमद्भुतं॥ स भुक्तभोगां त्यक्त्वेमां निर्गतस्तप
सा हरिं॥ उपासीनस्तत्पदवीं लेभे वै जन्मभिस्त्रिभिः॥ तेषां नव नवद्वीपपतयोऽस्य
समन्ततः॥ कर्मतन्त्रप्रणेतार एकाशीतिर्द्विजातयः॥ नवाभवन्महाभागा मुनयो ह्य
र्थशंसिनः॥ श्रमणा वातरशना आत्मविद्याविशारदाः॥ कविर्हरिरन्तरि
क्षः प्रबुद्धः पिप्पलायनः॥ आविर्होत्रोऽथ द्रुमिलश्चमसः करभाजनः॥ एते
(6) वै भगवद्रूपं विश्वं सदसदात्मकं॥ आत्मनोऽव्यतिरेकेण पश्यन्तो व्यचरन्महीं॥ अव्याहतेष्टग
तयः सुरसिद्धसाध्यगन्धर्वयक्षनरकिन्नरनागलोकान्॥ मुक्ताश्चरन्ति मुनिचारणभूत

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

हितोहं देवमायया॥ यथाविचित्रव्यसनाद्भवद्भिर्विश्वतोभयात्॥ मुच्येमह्यञ्जसैवाद्धा तथा
नश्शाधि सुव्रत॥ श्रीशुकः॥ राजन्नेवं कृतप्रश्नो वसुदेवेन धीमता॥ प्रीतस्तमाह देवर्षिर्हरे
स्संस्मारितो गुणैः॥ ना रदः॥ सम्यगेतद्व्यवसितं भवता सात्वतर्षभ॥ यत्पृच्छसे
भागवतान्धर्म्मांस्त्वं विश्व भावनान्॥ श्रुतोनुपठितो ध्यात आदृतो वानुमोदितः॥
सद्यः पुनाति सद्धर्म्मो देवविश्वद्रुहोपि हि॥ त्वया परम कल्याणः पुण्यश्रवण
कीर्त्तनः॥ स्मारितो भगवानद्य देवो नारायणो मम॥ अत्राप्युदाहरन्तीममिति
हासं पुरातनं॥ आर्षभाणां च संवादं विदेहस्य महात्मनः॥ प्रियव्रतो नाम सुतो मनोस्स्वा
यंभुवस्य यः॥ तस्याग्नीध्रस्ततो नाभिरृषभस्तत्सुतः स्मृतः॥ तमाहुर्व्वासुदेवांशं मोक्षध

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गुप्तायां द्वारवत्यां कुरूद्वह ॥ अवात्सीन्नारदोभीक्ष्णं कृष्णोपासनलालसः ॥ को नु
राजन्निन्द्रियवान्मुकुन्दचरणांबुजं ॥ न भजेत्सर्वतोमृत्युरुपास्यममरोत्तमैः ॥ तमेक
दा तु देवर्षिं वसुदेवो गृहागतं ॥ अर्च्चितं सुखमासीनमभिवाद्येदमब्रवीत् ॥
भगवन्भवतो यात्रा स्वस्त्यय सर्वदेहिनां ॥ कृपणानां यथा पित्रोरुत्तमश्लो
कवर्त्मिनां ॥ भूतानां देवचरितं दुःखाय च सुखाय च ॥ सुखायैव हि साधूनां
त्वादृशामच्युतात्मनां ॥ भजन्ति ये यथा देवान्देवा अपि तथैव तान् ॥ छायेव कर्मसचि
वाः साधवो दीनवत्सलाः ॥ ब्रह्मंस्तथापि पृच्छामो धर्मान्भागवतांस्तव ॥ यान्छ्रुत्वा श्रद्धया मर्त्यो
मुच्यते सर्वतो भयात् ॥ अहं किल पुरानन्तं प्रजार्थो भुक्तिमुक्तिदं ॥ अपूजयं न मोक्षाय मो

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

राज्ञ आवेदयां चक्रुः सर्वयादवसन्निधौ ।। श्रुत्वामोघं विप्रशापं दृष्ट्वा च मुसलं नृप ।। विस्मिता
भयसंत्रस्ता बभूवुर्द्वारकौकसः ।। संचूर्णयित्वा मुसलं यदुराजस्स आहुकः ।। समुद्र
सलिले प्रास्यल्लोहं चास्यावशेषितं ।। कश्चिन्मत्स्योऽग्रसील्लोहं चूर्णानि त
रलैस्ततः ।। उह्यमानानि वेलायां लग्नान्यासन् किलैरकाः ।। मत्स्यो गृहीतो मत्स्य
घ्नैर्जालेनान्यैस्सहार्णवे ।। तस्योदरगतं लोहं स शल्ये लुब्धकोऽकरोत् ।। भगवान् ज्ञा
तसर्वार्थ ईश्वरोपि तदन्यथा ।। कर्तुं नैच्छद्विप्रशापं कालरूप्यन्वमोदत ।। ❀ ।।
इति श्रीभागवते महापुराणे एकादशस्कन्धे प्रथमोध्यायः ।। ❀ श्रीरुकः ।। गोविन्द भज

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सतःकाण्डोद्धवीराष्ट्रमुरंबिराः॥ कार्यपर्वामदेवोत्रिर्वसिष्ठो नारदोदयः॥ काण्ड
नत्तानुपत्त्र्यकुमारयदुनन्दनाः॥ उपसंगृह्य पप्रच्छु रविनीताविनीतवत्॥ ते वेषाय
६१ नास्त्रीचे ष्टेर्सावंजाँ बवतीसुतं॥ एषा प्रकृतिर्वोविप्राः यस्य हर्वं स्यासि ते कुलं॥
न पपुंविनज्ञतीयुष्मा नप्रबूतामोवदशीनाः॥ प्रसोष्य तीपुच कामाकिंस्विरं
जनयिष्यतिएवं प्रलब्धामुनयसांगूचुः कुपितान्न प॥ जनयिष्यति वे
षुकुसलंकुलना शानं॥ सुता ते तीव सं त्र साविमुव्य सहसोदरं॥ सांब
१ दहसंस्तरिमिन्मुसलंतदयस्मये॥ किं कृतमस्मद्भाग्येर्जः किं वदिष्यंति नो जनाः॥ इतिव
द्धलितागेहमादायमुसलं ययुः॥ तं श्रोप नीयस दसिपरि म्लान मुखश्रियः॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नि भु का लो चन छ एां ॥ गीर्भि स्सारम र तां चि तं प दै स्सा नी दा तां क्रि या ॥ ...

वि त त्प ह्यं ज सा जु कौं ॥ त मा ज या त रि पा त्तीत्य गात्स्वं पु द मी स र ॥ य जा ॥ ब हा ा पा वं ा व दा

न्या जा लि त्यं ह द्धो प — से वि नों ॥ वि पु शा पः क थ म श्र ह्व सा जा ध्य भ चे त सो ॥ यु

भि भ न स्स वै शा पो या — द शो दि ग स त म ॥ का थ मे का — म नौं गे द ए त त्रा ब

व द स्व मे ॥ सी सु कः — ॥ बि श्रे द्ध पुः सा के न स्वन्द र स भि — दे शं क र्मा च र ज्ञ भे

वि स्व मं गु न्न मा त्र का — मः ॥ श्रा स्था य था म र म मा ता उ दा र वीर्त्ति स्सं ह तुं मै कत कु

न स्थि त छा त्य शे षः ॥ का र्मा ति प ा प नि व हा नि स्तु मं ग ला नि मा य ञ्ज ग त्वा लि म ला प ह रा णि

क ला ॥ वा ला ाम ना नि न स ता य द्ध दे व गो हे पि डा र वं स म ग म स्थ न यो नि स श्रा ॥ वि श्वा नि दे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्मृत्य संस्मृत्य रूपमत्यद्भुतं हरेः॥ विस्मयो मे महान्राजन् हृष्यामि च पुनः पुनः॥ ७७॥ यत्र
योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः॥ तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम॥
७८॥ इति श्रीभगव द्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जु
४५ नसंवादे मोक्ष योगो नामाष्टादशोध्यायः श्रीसं रामाय नमो नमः
स्वपरिचितेत्वा लेख्येव पलमिपोयद्यदक्षिणं लिखितं॥ तत्तत्क
ग्रांजनिश्चेमातः दक्षव्यमखिलं वागवीपे॥ श्रीकृष्णाय नमः शुभमस्तु रामराम

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यो नरः॥ सोपि मुक्तः शुभाल्लोकान्प्राप्नुयात्पुण्यकर्मणाम्॥७१॥ कच्चिदेतच्छ्रुतं पार्थ त्वयैकाग्रे
ण चेतसा॥ कच्चिदज्ञानसम्मोहः प्रनष्टस्ते धनंजय॥७२॥ अर्जुन उवाच॥ नष्टो मोहः स्मृ
तिर्लब्धा त्वत्प्रसादा न्मयाच्युत॥ स्थितोस्मि गतसन्देहः करिष्ये वचनं तव॥
७३॥ संजय उवाच॥ इत्यहं वासुदेवस्य पार्थस्य च म हात्मनः॥ संवादमि
ममश्रौषमद्भु तं रोमहर्षणं॥७४॥ व्यासप्रसा दाच्छ्रुतवानेतद्गुह्य
महं परं॥ योगं योगेश्वरात्कृष्णात्साक्षात्कथयतः स्वयं॥७५॥ राजन्संस्मृ
त्य संस्मृत्य संवादमिममद्भुतं॥ केशवार्जुनयोः पुण्यं हृष्यामि च मुहुर्मुहुः॥७६॥ तच्च सं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

भव मद्भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु । मामेवैष्यसि सत्यं ते प्रतिजाने प्रियोसि मे ॥६५॥ सर्व-
धर्मान्परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज । अहं त्वां सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥६६॥
इदं ते नातपस्का- य नाभक्ताय कदाचन । न चाशुश्रूषवे वाच्यं न च मां योऽभ्यसू-
५- यति ॥६७॥ य इदं प- रमं गुह्यं मद्भक्तेष्वभिधारयति । भक्तिं मयि परां कृ-
त्वा मामेवैष्यत्यसं- शयः ॥६८॥ न च तस्मान्मनुष्येषु कश्चिन्मे प्रियकृत्तमः ।
6 भविता न च मे तस्मादन्यः प्रियतरो भुवि ॥६९॥ अध्येष्यते च य इदं धर्म्यं संवादमावयोः ।
ज्ञानयज्ञेन तेनाहमिष्टः स्यामिति मे मतिः ॥७०॥ श्रद्धावाननसूयश्च शृणुयादपि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

इति मन्यसे ॥ मिथ्यैष व्यवसायस्ते प्रकृतिस्त्वां नियोक्ष्यति ॥ ५९ ॥ स्वभावजेन कौ
न्तेय निबद्धः स्वेन कर्मणा । कर्तुं नेच्छसि यन्मोहात्करिष्यस्यवशोऽपि तत् ॥
६० ॥ ईश्वरः स र्वभूतानां हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठति । भ्रामयन्सर्वभूतानि
यन्त्रारूढानि मा यया ॥ ६१ ॥ तमेव शरणं गच्छ सर्वभावेन भारत ।
तत्प्रसादात्परां शा न्तिं स्थानं प्राप्स्यसि शाश्वतम् ॥ ६२ ॥ इति ते ज्ञानमाख्यातं गुह्याद्गु
ह्यतरं मया । विमृश्यैतदशेषेण यथेच्छसि तथा कुरु ॥ ६३ ॥ सर्वगुह्यतमं
भूयः शृणु मे परमं वचः । इष्टोऽसि मे दृढमिति ततो वक्ष्यामि ते हितम् ॥ ६४ ॥ मन्मना

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मुच्य निर्ममः शांतो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥५३॥ ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा न शोचति न कांक्षति ॥
समः सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं लभते परां ॥५४॥ भक्त्या मामभिजानाति यावान्यश्चास्मि तत्
त्वतः ॥ ततो मां तत्त्वतो ज्ञात्वा विशते तदनन्तरं ॥५५॥ सर्वकर्माण्यपि स
५८ दा कुर्वाणो मद्व्यपाश्रयः ॥ मत्प्रसादादवाप्नोति शाश्वतं पदमव्ययं ॥५६॥
चेतसा सर्वकर्म्माणि मयि संन्यस्य मत्परः ॥ बुद्धियोगमुपाश्रित्य
मच्चित्तः सततं भव ॥५७॥ मच्चित्तः सर्वदुर्गाणि मत्प्रसादात्तरिष्यसि ॥ अ
थ चेत्त्वमहंकारान्न श्रोष्यसि विनंक्ष्यसि ॥५८॥ यदहंकारमाश्रित्य न योत्स्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नुष्ठितात् ।। स्वभावनियतं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषं ।। ४७ ।। सहजं कर्म कौन्तेय सदोषम
पि न त्यजेत् ।। सर्वारंभा हि दोषेण धूमेनाग्निरिवावृताः ।। ४८ ।। असक्तबुद्धिः सर्वत्र जितात्मा
विगतस्पृहः ।। नैष्कर्म्यसिद्धिं परमां संन्यासेनाधिगच्छति ।। ४९ ।। सिद्धिं प्रा
प्तो यथा ब्रह्म तथाप्नोति निबोध मे ।। समासेनैव कौन्तेय निष्ठा ज्ञानस्य या
परा ।। ५० ।। बुद्ध्या विशुद्धया युक्तो धृत्यात्मानं नियम्य च ।। शब्दादीन्विष
यांस्त्यक्त्वा रागद्वेषौ व्युदस्य च ।। ५१ ।। विविक्तसेवी लघ्वाशी यतवाक्कायमानसः ध्यानयोग
परो नित्यं वैराग्यं समुपाश्रितः ।। ५२ ।। अहंकारं बलं दर्पं कामं क्रोधं परिग्रहं ।। वि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तप'' कर्म्माणि प्रविभक्तानि स्वभावप्रभवैर्गुणैः ॥४१॥ शमो दमस्तपः शौचं क्षान्तिरा
र्जवमेव च ॥ ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं ब्राह्मं कर्म्म स्वभावजं ॥४२॥ शौर्य्यं तेजो धृतिर्द्दा
क्ष्यं युद्धे चाप्यपला यनं ॥ दानमीश्वरभावश्च क्षात्रं कर्म्म स्वभावजं ॥४३॥ कृ
५५ षिगोरक्ष्यवाणिज्यं वैश्यकर्म्म स्वभावजं ॥ परिचर्य्यात्मकं कर्म्म शूद्रस्या
पि स्वभावजं ॥४४॥ स्वे स्वे कर्म्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ॥ स्वकर्म्मनि
रतः सिद्धिं यथा विन्दति तच्छृणु ॥४५॥ यतः प्रवृत्तिर्भूतानां येन सर्वमिदं ततं ॥ स्व
कर्म्मणा तमभ्यर्च्य सिद्धिं विन्दति मानवः ॥४६॥ श्रेयान्स्वधर्म्मो विगुणः परधर्म्मात्स्व

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ययास्वप्नंभयंशोकं विषादम्मदमेव च॥ न विमुंचति दुर्मेधा धृतिः सा पार्थ तामसी॥३५॥ सु
खं त्विदानीं त्रिविधं शृणु मे भरतर्षभ॥ अभ्यासाद्रमते यत्र दुःखान्तं च निगच्छति॥३६॥
यत्तदग्रे विषमिव परिणामेऽमृतोपमं॥ तत्सुखं सात्विकं प्रोक्तमात्मबुद्धिप्रसा
दजं॥३७॥ विषयेन्द्रियसंयोगाद्यत्तदग्रेऽमृतोपमं॥ परिणामे विषमि
व तत्सुखं राजसं स्मृतं॥३८॥ यदग्रे चानुबंधे च सुखं मोहनमात्मनः॥ निद्रा
लस्यप्रमादोत्थं तत्तामसमुदाहृतं॥३९॥ न तदस्ति पृथिव्यां वा दिवि देवेषु वा पुनः॥ सत्वं प्रकृति
जैर्मुक्तं य—— देभिः स्यात्त्रिभिर्गुणैः॥४०॥ ब्राह्मण—क्षत्रियविशां शूद्राणां च परं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

धृतेश्चैव गुणतस्त्रिविधं शृणु ।। प्रोच्यमानमशेषेण पृथक्त्वेन धनंजय ।। २९ ।।
प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च कार्याकार्ये भयाभये ।। बंधं मोक्षं च या वेत्ति बुद्धिः सा पार्थ सात्विकी ।। ३० ।।
यया धर्ममधर्मं च कार्यं चाकार्यमेव च ।। अयथावत्प्रजानाति बुद्धिः सा पार्थ
५५ राजसी ।। ३१ ।। अधर्मं धर्ममिति या मन्यते तमसावृता ।। सर्वार्थान्वि
परीतांश्च बुद्धिः सा पार्थ तामसी ।। ३२ ।। धृत्या यया धारयते मनःप्राणें
द्रियक्रियाः ।। योगेनाव्यभिचारिण्या धृतिः सा पार्थ सात्विकी ।। ३३ ।। यया तु धर्म
कामार्थान्धृत्या धारयतेर्जुन ।। प्रसंगेन फलाकांक्षी धृतिः सा पार्थ राजसी ।। ३४ ।।

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

संगरहितमरागद्वेषतः कृतं। अफलप्रेप्सुना कर्म्म यत्तत्सात्विकमुच्यते॥२३॥ यत्तु
कामेप्सुना कर्म्म साहंकारेण वा पुनः। क्रियते बहुलायासं तद्राजसमुदाहृतं॥
२४॥ अनुबंधं क्ष यं हिंसामनवेक्ष्य च पौरुषं। मोहादारभ्यते कर्म्म तत्ताम
समुदाहृतं॥२५॥ मुक्तसंगोनहंवादी धृत्युत्साह समन्वितः। सिद्ध्यसि
द्ध्योर्न्निर्विकारः कर्त्ता सात्विक उच्यते॥२६॥ रागी कर्म्मफलप्रेप्सुर्लुब्धो हिं
सात्मकोऽशुचिः हर्षशोकान्वितः कर्त्ता राजसः परिकीर्त्तितः॥२७॥ अयुक्तः प्राकृतः स्त
ब्धः शठो नैष्कृतिकोऽलसः। विषादी दीर्घसूत्री च कर्त्ता तामस उच्यते॥२८॥ बुद्धेर्भेदं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तबुद्धित्वान्न स पश्यति दुर्मतिः ॥१६॥ यस्य नाहंकृतो भावो बुद्धिर्यस्य न लिप्यते ॥ हत्वापि स
इमांल्लोकान्न हन्ति न निबध्यते ॥१७॥ ज्ञानं ज्ञेयं परिज्ञाता त्रिविधा कर्मचोदना ॥ करणं कर्म
कर्तेति त्रिविधः कर्मसंग्रहः ॥१८॥ ज्ञानं कर्म च कर्ता च त्रिधैव गुणभेदतः ॥ प्रोच्यते
५० गुणसंख्याने यथावच्छृणु तान्यपि ॥१९॥ सर्वभूतेषु येनैकं भावमव्य
यमीक्षते ॥ अविभक्तं विभक्तेषु तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकं ॥२०॥ पृथक्त्वेन तु य
ज्ज्ञानं नानाभावान्पृथग्विधान् ॥ वेत्ति सर्वेषु भूतेषु तज्ज्ञानं विद्धि राजसं ॥२१॥ यत्तु कृत्स्नव
देकस्मिन्कार्ये सक्तमहेतुकं ॥ अतत्त्वार्थवदल्पं च तत्तामसमुदाहृतं ॥२२॥ नियतं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्व समाविष्टो मेधावी छिन्नसंशयः ॥१०॥ न हि देहभृता शक्यं त्यक्तुं कर्म्माण्यशेषतः ।
यस्तु कर्म्मफलत्यागी स त्यागीत्यभिधीयते ॥११॥ अनिष्टमिष्टं मिश्रं च त्रिविधं क
र्म्मणः फलम् । भवत्यत्यागिनां प्रेत्य न तु सन्न्यासिनां क्वचित् ॥१२॥ पंचैतानि
महाबाहो कारणानि निबोध मे ॥ सांख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि सिद्धये सर्व
कर्म्मणां ॥१३॥ अधिष्ठानं तथा कर्त्ता करणं च पृथग्विधं ॥ विविधाश्च पृ
थक्चेष्टा दैवं चैवात्र पंचमं ॥१४॥ शरीरवाङ्मनोभिर्यत्कर्म्म प्रारभते नरः ॥ न्याय्यं वा वि
परीतं वा पंचैते तस्य हेतवः ॥१५॥ तत्रैवं सति कर्त्तारमात्मानं केवलं तु यः ॥ पश्यत्यकृत

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

४॥ यज्ञदानतपःकर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत्॥ यज्ञो दानं तपश्चैव पावनानि मनीषि
णां॥५॥ एतान्यपि तु कर्माणि संगं त्यक्त्वा फलानि च॥ कर्तव्यानीति मे पार्थ नि
श्चितं मतमुत्तमं॥६॥ नियतस्य तु संन्यासः कर्मणो नोपपद्यते॥ मोहा
५२ त्तस्य परित्यागस्तामसः परिकीर्तितः॥७॥ दुःखमित्येव यत्क
र्म कायक्लेशभयात्त्यजेत्॥ स कृत्वा राजसं त्यागं नैव त्यागफलं ल
भेत्॥८॥ कार्यमित्येव यत्कर्म नियतं क्रियतेर्जुन॥ संगं त्यक्त्वा फलं चैव स त्या
गः सात्विको मतः॥९॥ न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म कुशले नानुषज्जते॥ त्यागी स

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे श्रद्धात्रयविभा
गयोगो नाम सप्तदशोऽध्यायः ॥ अर्जुन उवाच ॥ संन्यासस्य महाबाहो तत्त्वमिच्छा
मि वेदितुं ॥ त्यागस्य च हृषीकेश पृथक्केशिनिषूदन ॥ १ ॥ श्रीभग
वानुवाच ॥ काम्यानां कर्म्मणां न्यासं संन्यासं कवयो विदुः ॥ सर्व्वकर्म्म
फलत्यागं प्राहुस्त्यागं विचक्षणाः ॥ २ ॥ त्याज्यं दोषवदित्येके कर्म्म
प्राहुर्म्मनीषिणः ॥ यज्ञदानतपःकर्म्म न त्याज्यमिति चापरे ॥ ३ ॥ निश्चयं शृ
णु मे तत्र त्यागे भरतसत्तम ॥ त्यागो हि पुरुषव्याघ्र त्रिविधः संप्रकीर्त्तितः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

ॐ तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः॥ ब्राह्मणास्तेन वेदाश्च यज्ञाश्च विहिताः पुरा॥
२३ तस्मादोमित्युदाहृत्य यज्ञदानतपःक्रियाः॥ प्रवर्तन्ते विधानोक्ताः सततं ब्रह्मवा
दिनां॥२४॥ तदित्य नभिसंधाय फलं यज्ञतपःक्रियाः॥ दानक्रियाश्च विवि
५२ धाः क्रियन्ते मोक्ष काङ्क्षिभिः॥२५॥ सद्भावे साधुभावे च सदित्येतत्प्रयुज्य
ते॥ प्रशस्ते कर्मणि त था सच्छब्दः पार्थ युज्यते॥२६॥ यज्ञे तपसि दाने च स्थि
तिः सदिति चोच्यते॥ कर्म चैव तदर्थीयं सदित्येवाभिधीयते॥२७॥ अश्रद्धया हुतं द
त्तं तपस्तप्तं कृतं च यत्॥ असदित्युच्यते पार्थ न च तत्प्रेत्य नो इह॥२८॥ इति श्रीम

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ततां तपस्तत्रिविधं व्रतैः॥ अफलाकांक्षिभिर्युक्तैः सात्विकं परिचक्षते॥१७॥ सत्कारमा
नपूजार्थं तपो दंभेन चैव यत॥ क्रियते तदिह प्रोक्तं राजसं चलमध्रुवं॥१८
मूढग्राहेणात्म नो यत्पीडया क्रियते तपः॥ परस्योत्सादनार्थं वा त
त्तामसमुदाहृ तं॥१९॥ दातव्यमिति यद्दानं दी यतेनुपकारिणे॥
देशे काले च पा त्रे च तद्दानं सात्विकं स्मृतं॥२०॥ ॥यत्तु प्रत्युपकारा
र्थं फलमुद्दिश्य वा पुनः॥ दीयते च परिक्लिष्टं तद्राजसमुदाहृतं॥२१॥ अदेश
काले यद्दानमपात्रेभ्यश्च दीयते॥ असत्कृतमवज्ञातं तत्तामसमुदाहृतं॥२२

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यष्टव्यमेवेति मनःसमाधाय स सात्विकः ॥११॥ अभिसंधाय तु फलं दंभार्थमपि
चैव यत् ॥ इज्यते भरतश्रेष्ठ तं यज्ञं विद्धि राजसं ॥१२॥ विधिहीनमसृष्टान्नं मंत्र
हीनमदक्षिणं ॥ श्रद्धाविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते ॥१३॥ देवद्विज
५१ गुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवं ॥ ब्रह्मचर्यमहिंसा च शारीरं तप उ
च्यते ॥१४॥ अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यंप्रियहितं च यत् ॥ स्वाध्याया
भ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥१५॥ मनःप्रसादः सौम्यत्वं मौनमा
त्मविनिग्रहः ॥ भावसंशुद्धिरित्येतत्तपो मानसमुच्यते ॥१६॥ श्रद्धया परया

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तप्यन्ते येतपोजनाः ॥ दंभाहंकारसंयुक्ताः कामरागबलान्विताः ॥५॥ कर्शयन्तः शरीरस्थं
भूतग्राममचेतसः ॥ मां चैवान्तः शरीरस्थं तान्विद्ध्यासुरनिश्चयान् ॥६॥ आहारस्त्वपि सर्व
स्य त्रिविधो भवति प्रि यः ॥ यज्ञस्तपस्तथा दानं तेषां भेदमिमं शृणु ॥७॥ आयुःसत्वबला
रोग्यसुखप्रीतिविव र्द्धनाः ॥ रस्याः स्निग्धाः स्थिरा हृद्या आ हाराः सात्विकप्रियाः ॥ क
ट्वम्ललवणात्यु ष्णतीक्ष्णरूक्षविदाहिनः । आहारा राजसस्ये
ष्टा दुःखशोकामयप्रदाः ॥८॥ यातयामं गतरसं पूति पर्युषितं च यत् ॥ उच्छि
ष्टमपि चामेध्यं भोजनं तामसप्रियं ॥१०॥ अफलाकांक्षिभिर्यज्ञो विधिदृष्टो य इज्यते

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

र्म कर्तुमिहार्हसि ॥२५॥ इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्री
कृष्णार्जुनसंवादे दैवासुरसंपद्विभागयोगो नाम षोडशोऽध्यायः ॥ अर्जुन उवाच ॥
ये शास्त्रविधिमुत्सृज्य यजन्ते श्रद्धयान्विताः ॥ तेषां निष्ठा तु का कृष्ण सत्त्वमाहो
५० रजस्तमः ॥१॥ श्रीभगवानुवाच ॥ त्रिविधा भवति श्रद्धा देहिनां सा स्वभावजा ॥
सात्त्विकी राजसी चैव तामसी चेति तां शृणु ॥२॥ सत्त्वानुरूपा सर्वस्य श्र
द्धा भवति भारत ॥ श्रद्धामयोऽयं पुरुषो यो यच्छ्रद्धः स एव सः ॥३॥ यजन्ते सात्त्विका देवान्य
क्षरक्षांसि राजसाः ॥ प्रेतान्भूतगणांश्चान्ये यजन्ते तामसा जनाः ॥४॥ अशास्त्रविहितं घोरं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

१८॥ तानहं द्विषतः क्रूरान्संसारेषु नराधमान्॥ क्षिपाम्यजस्रमशुभानासुरीष्वेव
योनिषु॥१९॥ आसुरीं योनिमापन्ना मूढा जन्मनि जन्मनि॥ मामप्राप्यैव कौन्तेय
ततो यात्यधमां गतिं॥२०॥ त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः॥ का
मः क्रोधस्तथा लोभस्तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत्॥२१॥ एतैर्विमुक्तः कौन्तेय
तमोद्वारैस्त्रिभिर्नरः॥ आचरत्यात्मनः श्रेयस्ततो याति परां गतिं॥
२२॥ यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य वर्तते कामकारतः॥ न स सिद्धिमवाप्नोति न सुखं न प
रां गतिं॥२३॥ तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं ते कार्याकार्यव्यवस्थितौ॥ ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं क

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

इदमद्य मया लब्धमि प्राप्स्ये मनोरथं ।। इदमस्तीदमपि मे भविष्यति पुनर्द्धनं ।।
१३।। असौ मया हतः शत्रुर्हनिष्ये चापरानपि ईश्वरोहमहं भोगी सिद्धोहं बलवा
सुखी ।।१४।। आ ढ्योभिजनवानस्मि कोन्योस्ति स दृशो मया ।। यक्ष्ये दास्या
मि मोदिष्य इत्य ज्ञानविमोहिताः ।।१५।। अने कचित्तविभ्रान्ता मो
हजालसमावृता ः ।। प्रसक्ताः कामभोगेषु पतन्ति नरकेऽशुचौ ।।१६।।
आत्मसंभाविताः स्तब्धा धनमानमदान्विताः ।। यजन्ते नामयज्ञैस्ते दंभेनाविधिपूर्वकं ।।१७।।
अहंकारं बलं दर्प्पं कामं क्रोधं च संश्रिताः ।। मामात्मपरदेहेषु प्रद्विषन्तोभ्यसूयकाः ।।

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वीसंपद्विमोक्षाय निबन्धायासुरी मता ॥ मा शुचः संपदं दैवीमभिजातोऽसि पाण्डव ॥ ५ ॥ द्वौ भूत
सर्गौ लोकेऽस्मिन्दैव आसुर एव च । दैवो विस्तरशः प्रोक्त आसुरं पार्थ मे शृणु ॥ ६ ॥ प्रवृत्तिं च
निवृत्तिं च जना न वि दुरासुराः । न शौचं नापि चाचारो न सत्यं तेषु विद्यते ॥ ७ ॥
असत्यमप्रतिष्ठं ते जगदाहुरनीश्वरं ॥ अपरस्प रसंभूतं किमन्यत्काम
हैतुकं ॥ ८ ॥ एतां दृष्टि मवष्टभ्य नष्टात्मानोऽल्पबुद्धयः ॥ प्रभ वन्त्युग्रकर्माणः क्षयाय
जगतोऽहिताः ॥ ९ ॥ काममाश्रित्य दुष्पूरं दम्भमानमदान्विताः ॥ मोहाद्गृहीत्वासद्ग्राहा
न्प्रवर्तन्तेऽशुचिव्रताः ॥ १० ॥ चिन्तामपरिमेयां च प्रलयान्तामुपाश्रिताः ॥ कामोपभोगपरमा एतावदिति
निश्चिताः ॥ ११ ॥ आशापाशशतैर्बद्धाः काम क्रोधपरायणाः ॥ ईहन्ते कामभोगार्थमन्यायेनार्थसंचया ॥ १२ ॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सर्वभावेन भारत ॥१९॥ इति गुह्यतमं शास्त्रमिदमुक्तं मयानघ । एतद्बुद्ध्वा बुद्धिमान्स्यात्कृतकृत्यश्च
भारत ॥२०॥ इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे
पुरुषोत्तमयोगो नाम पञ्चदशोऽध्यायः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ अभयं सत्त्वसंशुद्धिर्ज्ञानयो
गव्यवस्थितिः दानं दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवं ॥१॥ अहिंसा सत्यम-
क्रोधस्त्यागः शान्तिरपैशुनं ॥ दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीरचापलं ॥
२॥ तेजः क्षमा धृतिः शौचमद्रोहो नातिमानिता ॥ भवन्ति संपदं दैवीमभिजातस्य भारत ॥
३॥ दम्भो दर्पोऽभिमानश्च क्रोधः पारुष्यमेव च ॥ अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ संपदमासुरीं ॥४॥ दै

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

धीः सर्वाः सोमो भूत्वा रसात्मकः ॥१३॥ अहं वैश्वानरो भूत्वा प्राणिनां देहमाश्रितः ॥ प्राणापान
समायुक्तः पचाम्यन्नं चतुर्विधं ॥१४॥ सर्वस्य चाहं हृदि संनिविष्टो मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं
च ॥ वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यो वेदान्तकृद्वेदविदेव चाहं ॥१५॥ द्वाविमौ पुरु
षौ लोके क्षरश्चाक्षर एव च ॥ क्षरः सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्य
ते ॥१६॥ उत्तमः पुरुषस्त्वन्यः परमात्मेत्युदाहृतः ॥ यो लोकत्रयमाविश्य
बिभर्त्यव्यय ईश्वरः १७॥ यस्मात्क्षरमतीतोहमक्षरादपि चोत्तमः ॥ अतोस्मिल्लोके वे
दे च प्रथितः पुरुषोत्तमः ॥१८॥ यो मामेवमसंमूढो जानाति पुरुषोत्तमं ॥ स सर्वविद्भजति मां

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यं तत् ॥५॥ न तद्भासयते सूर्यो न शशांको न पावकः ॥ यद्गत्वा न निवर्तन्ते तद्धाम परमम्म
म ॥६॥ ममैवांशो जीवलोके जीवभूतः सनातनः ॥ मनःषष्ठानीन्द्रियाणि प्रकृतिस्थानि कर्षति
॥७॥ शरीरं यदवाप्नोति यच्चाप्युत्क्रामतीश्वरः ॥ गृहीत्वैतानि संयाति वायुर्गन्धानिवा
१०९ शयात् ॥८॥ श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च रसनं घ्राणमेव च । अधिष्ठाय मनश्चायं
विषयानुपसेवते ॥९॥ उत्क्रामन्तं स्थितं वापि भुञ्जानं वा गुणान्वितं । विमूढा
नानुपश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः ॥१०॥ यतन्तो योगिनश्चैनं पश्यन्त्यात्मन्यवस्थितं । यत
न्तोऽप्यकृतात्मानो नैनं पश्यन्त्यचेतसः ॥११॥ यदादित्यगतं तेजो जगद्भासयतेऽखिलं । यच्च
न्द्रमसि यच्चाग्नौ तत्तेजो विद्धि मामकं ॥१२॥ गामाविश्य च भूतानि धारयाम्यहमोजसा ॥ पुष्णामि चौ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यो[illegible] श्याहा स्वा गुं न सं वा दे गुणात्रयविभाग[illegible] चतुदशोध्या[illegible] श्रीभगवानुवा
[illegible] मूलमधःशाखमस्त्थं प्राहुरव्ययं ॥ छंदांसि यस्य पर्णानि यस्तं वेद स वेदवित् ॥१॥
[illegible] ध्वं प्रसृतास्त स्य शाखा गु[illegible] प्रवृद्धा विषयप्रवालाः ॥ अधश्च मूलान्यनु
त[illegible]नि वा र्मानुबं धीनि [illegible] मनुष्य लोके ॥ [illegible] न रूपमस्
ह त[illegible] पलभ्यते ना न्तो न चादिर्न च संप्रतिष्ठा ॥ अश्वत्थ[illegible]मेनं सुविरूढमूलमसं
[illegible] शास्त्रेण दृढेन छि त्वा ॥३॥ ततः पदं तत्परिमार्गितव्यं यस्मिन्गता न नि[illegible] भू
यः ॥ तमेव चाद्यं पुरुषं प्रपद्ये यतः प्रवृत्तिः प्रसृता पुराणी ॥४॥ निर्मानमोहा जितसंगदो
षा अध्यात्मनित्या विनिवृत्त कामाः ॥ द्वंद्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसंज्ञैर्गच्छंत्यमूढाः पदमव्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ने तानतीतो भवति प्रभो । किमाचारः कथं चैतांस्त्रीन्गुणानतिवर्त्तते ॥ २१ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ प्र
काशं च प्रवृत्तिं च मोहमेव च पाण्डव ॥ न द्वेष्टि संप्रवृत्तानि न निवृत्तानि कांक्षति ॥ २२ ॥ उदासीन
वदासीनो यो वतिष्ठ. ति नेंगु णै यो न विचाल्यते ॥ गुणा वर्त्तन्त इत्येवं यो वति [illegible]
२३ ॥ सम दुःखसुखः स्वस्थः समलोष्टाश्मकांचनः ॥ तुल्य[illegible] प्रियाप्रियो धीरस्तुल्य
निन्दात्म संस्तुतिः २४ । मानापमानयोस्तुल्यस्तुल्यो [illegible] मित्रारिपक्षयोः ॥ स
र्वारम्भ परित्यागी गुणा तीतः स उच्यते ॥ २५ ॥ मां च यो व्यभिचारेण भक्तियोगेन से
स गुणान्समतीत्यैतान् ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥ २६ ॥ ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाहममृतस्याव्ययस्य च
शाश्वतस्य च धर्मस्य सुखस्यैकान्तिकस्य च ॥ २७ ॥ इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ता [illegible] णा रजसि प्रलयं गत्वा कर्मसंगि [illegible] जा [illegible] त आप्रलीन स्तमसि मूढयोनिषु जायते

कर्मणः सुकृतस्याहुः सात्विकं निर्मलं फलं [illegible] रजसस्तु फलं दुःखमज्ञानं तमसः फलं

सं जायते ज्ञानं रजसो लोभ एव च [illegible] प्र[illegible] दमोहौ तमसो भवतोऽज्ञानमेव च ॥१७॥ ऊ

सत्वस्था मध्ये तिष्ठन्ति राजसाः ॥ ज [illegible] न्यगुणावृत्त [illegible] स्था अधो गच्छन्ति तामसा

ना न्यं गुणेभ्यः कर्तारं यदा द्रष्टा [illegible] पश्यति ॥ ग [illegible] णोभ्यश्च परं वेत्ति मद्भा

[illegible] गच्छति ॥१९॥ गुणानेतानतीत्य त्रीन्देही देहसमुद्भवान् ॥ जन्ममृत्युजरादुः

[illegible] मृतमश्नुते ॥२०॥ अर्जुन उवाच ॥ कैर्लिङ्गैस्त्रीन्गुणाना

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विद्धि मोहजं सर्वदेहिनां ॥ प्रमादालस्यनिद्राभिस्तन्निबध्नाति भारत ॥ ८ ॥ सत्त्वं सु
खे संजयति रजः कर्मणि भारत ॥ ज्ञानमावृत्य तु तमः प्रमादे संजयत्युत ॥ ९ ॥ रजस्तमश्चा
भिभूय सत्त्वं भवति [illegible] भारत ॥ रजः सत्त्वं तमश्चैव तमः सत्त्वं रजस्तथा ॥ १० ॥ सर्वद्वा
रेषु देहेऽस्मिन्प्रकाश [illegible] उपजायते ॥ ज्ञानं यदा तदा विद्याद्विवृद्धं सत्त्वमित्युत ॥
लोभः प्रवृत्तिरा [illegible] रंभः कर्मणामशमः स्पृहा ॥ रजस्येतानि जायन्ते विव
र्द्धे भरतर्षभ ॥ १२ ॥ अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च प्रमादो मोह एव च ॥ तमस्येतानि जायन्ते विवृद्धे
कुरुनन्दन ॥ १३ ॥ यदा सत्त्वे प्रवृद्धे तु प्रलयं याति देहभृत् ॥ तदोत्तमविदां लोकानमलान्

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प[illegible]त्वा[illegible]न्नयेः सर्वे परां सिद्धिमितो गताः ॥ [illegible]दं [illegible]ानमुपाश्रित्य मम साधर्म्यमागताः

स[illegible]पि नो[illegible]पजायन्ते प्रलये न व्यथन्ति च ॥ २ ॥ म[illegible]म योनिर्महद्ब्रह्म तस्मिन्[illegible]र्भं दधाम्यहं । सं

भ[illegible]ः सर्वभूतानां   सं ततो भवति [illegible]ारत ॥ ३ ॥ सर्वयोनिषु कौन्तेय मूर्तयः संभवं

ति [illegible] ॥ तासां ब्रह्म   महद्योनिरहं बी[illegible]प्रदः पिता ॥ ४ ॥   सत्वं रजस्तम इति [illegible]

णाः प्र[illegible]ृति संभवा   ॥ निबध्नन्ति महाबा[illegible]ो देहे देहि[illegible]   नमव्ययं ॥ ५ ॥ तत्र स

त्वं निर्म[illegible]लत्वात्प्रकाशक[illegible]नामयं ॥ सुखसंगेन बध्नाति ज्ञानसंगेन दान[illegible] द, रजो

रागात्मकं विद्धि तृष्णासंगसमुद्भवं ॥ तन्निबध्नाति कौन्तेय कर्मसंगेन देहिनां ॥ ७ ॥ तम

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

रं स पश्यति ॥३०॥ यदा भूतपृथग्भावमेकस्थमनुपश्यति ॥ तत एव च विस्तारं ब्रह्म सं
पद्यते तदा ॥३१॥ अनादित्वान्निर्गुणत्वात्परमात्मायमव्ययः ॥ शरीरस्थोऽपि कौन्तेय न क
[illegible] लिप्यते ॥३२॥ यथा सर्वगतं सौक्ष्म्यादाकाशं नोपलिप्यते ॥ स[illegible]
तो देहे तथात्मा नोपलिप्यते ॥३३॥ यथा प्रकाश[illegible] त्येकः कृत्स्नं लोकमि
मं रविः ॥ क्षेत्रं क्षेत्री तथा कृत्स्नं प्रकाशयति भारत ॥३४॥ क्षेत्रक्षेत्रज्ञयो
रेवमन्तरं ज्ञानचक्षुषा ॥ भूतप्र[illegible]तिमोक्षं च ये विदुर्यान्ति ते परं ॥३५॥ इति
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योग[illegible]शास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे क्षेत्रक्षेत्रज्ञ
[illegible]गो नाम त्रयोदशोऽध्यायः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ परं भू[illegible]ः प्रवक्ष्यामि ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ति चाप्युक्तो देहेस्मिन्पुरुषः परः॥२३॥ य एवं वेत्ति पुरुषं प्रकृतिं च गुणैः सह॥ सर्वथा वर्त

मानोपि न स भूयोभिजायते॥२४॥ ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति केचिदात्मानमात्मना॥ अन्ये सांख्येन

योगेन कर्मयोगे न चापरे॥२५॥ अन्ये त्वेवमजानन्तः श्रुत्वान्येभ्य उपासते

तेपि चातितरन्त्ये व मृत्युं श्रुतिपरायणाः॥२६॥ यावत्संजायते किंचि

त्सत्वं स्थावरजंगमं॥ क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात्तद्विद्धि भरतर्षभ॥२७॥ स

मं सर्वेषु भूतेषु तिष्ठन्तं परमेश्वरं॥ विनश्यत्स्वविनश्यन्तं यः पश्यति स पश्य

ति॥२८॥ समं पश्यन्हि सर्वत्र समवस्थितमीश्वरं॥ न हिनस्त्यात्मनात्मानं ततो याति परां

गतिं॥२९॥ प्रकृत्यैव च कर्माणि क्रियमाणानि सर्वशः॥ यः पश्यति तथात्मानमकर्तारं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

तं भूतभर्तृ च तज्ज्ञेयं ग्रसिष्णु प्रभविष्णु च ॥१७॥ ज्योतिषामपि तज्ज्योतिस्तमसः परमुच्यते ॥
ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यं हृदि सर्वस्य विष्ठितं ॥१८॥ इति क्षेत्रं तथा ज्ञानं ज्ञेयं चोक्तं समासतः ॥ मद्भ
क्त एतद्विज्ञाय मद्भावायोपपद्यते ॥१९॥ प्रकृतिं पुरुषं चैव विद्ध्यनादी उभा
वपि विकारांश्च गुणांश्चैव विद्धि प्रकृतिसंभवान् ॥२०॥ कार्यकारणक
र्तृत्वे हेतुः प्रकृतिरुच्यते ॥ पुरुषः सुखदुःखानां भोक्तृत्वे हेतुरु
च्यते ॥२१॥ पुरुषः प्रकृतिस्थो हि भुंक्ते प्रकृतिजान्गुणान् ॥ कारणं गुणसंगोऽस्य
सदसद्योनिजन्मसु ॥२२॥ उपद्रष्टानुमन्ता च भर्ता भोक्ता महेश्वरः ॥ परमात्मे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स चानन्ययोगेन भक्तिरव्यभिचारिणी ॥ विविक्तदेशसेवित्वमरतिर्जनसंसदि ॥११॥
अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनं ॥ एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तमज्ञानं यदतोन्यथा
॥१२॥ ज्ञेयं यत्तत् प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वामृतमश्नुते ॥ अनादिमत्परं ब्रह्म नस
त्तन्नासदुच्यते ॥१३॥ सर्वतः पाणिपादं तत्सर्व तोक्षिशिरोमुखं ॥ सर्व
तः श्रुतिमल्लोके सर्वमावृत्य तिष्ठति ॥१४॥ सर्वेन्द्रि गुणाभासं सर्वेन्द्रियवि
वर्जितं ॥ असक्तं सर्वभृच्चैव निर्गुणं गुणभोक्तृ च ॥१५॥ बहिरन्तश्च भूतानामचरं चरमे
व च ॥ सूक्ष्मत्वात्तदविज्ञेयं दूरस्थं चान्तिके च तत् ॥१६॥ अविभक्तं च भूतेषु विभक्तमिव च स्थि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

५॥ महाभूतान्यहंकारो बुद्धिरव्यक्तमेव च॥ इंद्रियाणि दशैकं च पंच चेंद्रिय
गोचराः॥६॥ इच्छा द्वेषः सुखं दुःखं संघातश्चेतना धृतिः॥ एतत्क्षेत्रं समासेन
सविकारमुदाहृतं॥७॥ अमानित्वमदंभित्वमहिंसा क्षांतिरार्जवं॥ आचार्यो
५२ पासनं शौचं स्थैर्यमात्मविनिग्रहः॥८॥ इंद्रियार्थेषु वैराग्यमन
हंकार एव च॥ जन्ममृत्युजराव्याधिदुःखदोषानुदर्शनं॥९॥ असक्तिर
नभिष्वंगः पुत्रदारगृहादिषु॥ नित्यं च समचित्तत्वमिष्टानिष्टोपपत्तिषु॥१०॥ मयि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यांगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे भक्तियोगो नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ अर्जुन उवाच ॥ प्रकृतिं
पुरुषं चैव क्षेत्रं क्षेत्रज्ञमेव च ॥ एतद्वेदितुमिच्छामि ज्ञानं ज्ञेयं च केशव ॥ १ ॥ श्रीभग
वानुवाच ॥ इदं शरीरं कौन्तेय क्षेत्रमित्यभिधीयते ॥ एतद्यो वेत्ति तं प्रा
हुः क्षेत्रज्ञमिति तद्विदः ॥ २ ॥ क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि सर्वक्षेत्रे
षु भारत ॥ क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मतं मम ॥ ३ ॥ तत्क्षेत्रं यच्च
यादृक् च यद्विकारि यतश्च यत् ॥ स च यो यत्प्रभावश्च तत्समासेन मे शृणु ॥ ४ ॥ ऋषि
भिर्बहुधा गीतं छन्दोभिर्विविधैः पृथक् ॥ ब्रह्मसूत्रपदैश्चैव हेतुमद्भिर्विनिश्चितैः ॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

जते च यः॥ हर्षामर्षभयोद्वेगैर्मुक्तो यः स च मे प्रियः॥१५॥ अनपेक्षः शुचिर्दक्ष उदासी
नो गतव्यथः॥ सर्वारंभपरित्यागी यो मद्भक्तः स मे प्रियः॥१६॥ यो न हृष्यति न द्वेष्टि
न शोचति न कांक्ष ति॥ शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान्यः स मे प्रियः॥१७॥ समश्श
५१ त्रौ च मित्रे च तथा मानावमानयोः॥ शीतोष्णसुखदुःखेषु समः संगविवर्जि
तः॥१८॥ तुल्यनि न्दास्तुतिर्मौनी संतुष्टो येन केनचित्॥ अनिकेतस्थिरमतिः
र्भक्तिमान्मे प्रियो न रः॥१९॥ ये तु धर्म्यामृतमिदं यथोक्तं पर्युपासते॥ श्रद्दधा
ना मत्परमा भक्तास्तेऽतीव मे प्रियाः॥२०॥ इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्या

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नततो मामिच्छाप्तुं धनंजय ॥९॥ अभ्यासेप्यसमर्थोसि मत्कर्म्मपरमो भव ॥ मदर्थमपि
कर्म्माणि कुर्व्वन्सिद्धिमवाप्स्यसि ॥१०॥ अथैतदप्यशक्तोसि कर्तुं मद्योगमाश्रितः ॥ सर्व्व
कर्म्मफलत्यागं ततः कुरु यतात्मवान् ॥११॥ श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासाज्ज्ञानाद्ध्यानं
विशिष्यते । ध्यानात्कर्म्मफलत्यागस्त्यागाच्छान्तिरनन्तरं ॥१२॥ अ
द्वेष्टा सर्व्वभूतानां मैत्रः करुण एव च ॥ निर्म्ममो निर
हङ्कारः समदुःखसुखः क्षमी ॥१३॥ सन्तुष्टः सततं योगी यतात्मा दृढनिश्च
यः मय्यर्पितमनोबुद्धिर्यो मद्भक्तः स मे प्रियः ॥१४॥ यस्मान्नोद्विजते लोको लोकान्नोद्वि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

...रातिः॥ स्रद्ध... रयोपेतास्ते मे युक्ततमा मताः॥२॥ ये त्वक्षरमनिर्द्देश्यमव्यक्तं
...पर्युपासते॥ सर्व्वत्रगमचिंत्यं च कूटस्थमचलं ध्रुवं॥३॥ सन्नियम्येंद्रियग्रामं सर्व्वत्रसम
बुद्धयः॥ ते प्राप्नुवंति मामेव सर्व्वभूतहिते रताः॥ क्लेशोधिकतरस्तेषाम
व्यक्तासक्तचेतसां अव्यक्ता हि गतिर्दुःखं देहवद्भिरवाप्यते॥५॥ ये तु सर्व्वा
णि कर्म्माणि मयि संन्यस्य मत्पराः॥ अनन्येनैव योगेन मां ध्यायंत उपास
ते॥६॥ तेषामहं समुद्धर्त्ता मृत्युसंसारसागरात्॥ भवामि नचिरात्पार्थ मय्यावेशि
तचेतसां॥७॥ मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धिं निवेशय॥ निवसिष्यसि मय्ये
व अत ऊर्ध्वं न संशयः॥८॥ अथ चित्तं समाधातुं न शक्नोषि मयि स्थिरं॥ अभ्यासयोगे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

शीनकांक्षिणः ॥५२॥ नाहं वेदैर्न तपसा न दानेन न चेज्यया शक्य एवंविधो द्रष्टुं दृष्ट
वानसि मां यथा ॥५३॥ भक्त्या त्वनन्यया शक्य अहमेवंविधोऽर्जुन ॥ ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन
प्रवेष्टुं च परंतप ॥५४॥ मत्कर्मकृन्मत्परमो मद्भक्तः संगवर्जितः ॥ निर्वैरः
सर्वभूतेषु यः स मा मेति पाण्डव ॥५५॥ इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्म
विद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे विश्वरूपदर्शनयोगो नामैका
दशोऽध्यायः ॥ अर्जुन उवाच ॥ एवं सततयुक्ता ये भक्तास्त्वां पर्युपासते ॥ ये चाप्यक्ष
रमव्यक्तं तेषां के योगवित्तमाः ॥१॥ श्रीभगवानुवाच ॥ मय्यावेश्य मनो ये मां

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न वेदयज्ञाध्ययनैर्न दानैर्न च क्रियाभिर्न तपोभिरुग्रैः॥ एवंरूपः शक्य अहं नृलोके द्रष्टुं त्वदन्येन कु
रुप्रवीर॥४८॥ मा ते व्यथा मा च विमूढभावो दृष्ट्वा रूपं घोरमीदृङ्ममेदं॥ व्यपेतभीः
प्रीतमनाः पुनस्तं तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य॥४९॥ संजय उवाच॥ इत्यर्जु
नं वासुदेवस्तथोक्त्वा स्वकं रूपं दर्शयामास भूयः॥ आश्वासयामास च
भीतमेनं भूत्वा पुनः सौम्यवपुर्महात्मा॥५०॥ अर्जुन उवाच॥ दृष्ट्वेदं मानुषं
रूपं तव सौम्यं जनार्दन॥ इदानीमस्मि संवृत्तः सचेताः प्रकृतिं गतः॥५१॥ श्रीभ
गवानुवाच॥ सुदुर्दर्शमिदं रूपं दृष्टवानसि यन्मम॥ देवा अप्यस्य रूपस्य नित्यं द

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

महमीशमीड्यं॥ पितेव पुत्रस्य सखेव सख्युः प्रियः प्रियायार्हसि देव सोढुं॥४४॥ अ
दृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा भयेन च प्रव्यथितं मनो मे॥ तदेव मे दर्शय देव रूपं प्रसी
द देवेश जगन्निवास॥४५॥ किरीटिनं गदिनं चक्रहस्तमिच्छामि त्वां द्रष्टुमहं त
थैव॥ तेनैव रूपेण चतुर्भुजेन सहस्रबाहो भव विश्वमूर्ते॥४६॥ श्रीभग
वानुवाच॥ मया प्रसन्नेन तवार्जुनेदं रूपं परं दर्शितमात्मयोगात्॥ ते
जोमयं विश्वमनन्तमाद्यं यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वं॥४७॥ नवेदयज्ञाध्यय

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प. वृ त स्तो न गो स्कः ते र धृ त त त र स्त वा॥

गो गोमि त वि क्र म स्त्वं सर्वं॥ स मा प्नोषि त तो सि स र्व॥ ५॥ स खे ति म त्वा प्र स भं य दु क्तं

हे कृ ष्ण हे या द व हे स खे ति॥ अ जा न ता म हि मा नं त वे दं म या प्र मा दात्प्र ण

ये न वापि॥ ४१॥ य च्चा प हा सा र्थं म स त्कृ तो सि वि हा र श य्या स न भो ज ने षु

ए को थ वा प्य च्यु त त त्स म क्षं त त्क्षा म ये त्वा म ह म प्र मे यं॥ ४२॥ पिता

सि लो क स्य च रा च र स्य त्व म स्य पू ज्य श्च गु रु र्ग री या न्॥ न त्व त्स मो स्त्य भ्य धि कः

कु तो न्यो लो क त्र ये प्य प्रति म प्र भा व॥ ४३॥ त स्मा त्प्र णा म्य प्र णि धा य का यं प्र सा द ये त्वा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ता [illegible] ॥ ३५ ॥ स्थाने हृषीकेश तव प्रकीर्त्या जगत्प्रहृष्यत्यनुरज्यते च ॥ रक्षांसि [illegible]
नि[illegible] शो द्रवन्ति सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसंघाः ॥ ३६ ॥ कस्माच्च ते न नमेरन्महात्मन्
ग[illegible]यसे ब्रह्मणो प्यादिकर्त्रे ॥ अनन्त देवेश जगन्निवास त्वमक्षरं स
दसत्तत्परं यत् ३७ ॥ त्वमादिदेवः पुरुषः पुराणस्त्वमस्य विश्वस्य
परं निधानं ॥ वेत्तासि वेद्यं च परं च धाम त्वया ततं विश्वमनन्त
रूप ॥ ३८ ॥ वायुर्यमोग्निर्वरुणः शशाङ्कः प्रजा[illegible]ति स्त्वं प्रपितामहश्च
नमो नमस्ते स्तु सहस्रकृत्वः पुनश्च भूयोपि नमो नमस्ते ॥ ३९ ॥ नमः पुरस्तादथ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वप्रहति॥३१॥ श्रीभगवानुवाच॥ कालोस्मि लोकक्षयकृत्प्रवृद्धो लोकान्समाहर्तु
मिह प्रवृत्तः॥ ऋतेपि त्वां न भविष्यन्ति सर्वे येवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः॥३२॥
तस्मात्त्वमुत्तिष्ठ यशो लभस्व जित्वा शत्रून्भुंक्ष्व राज्यं समृद्धं॥ मयैवैते
निहताः पूर्वमेव निमित्तमात्रं भव सव्यसाचिन्॥३३॥ द्रोणं च भीष्मं
जयद्रथं च कर्णं तथान्यानपि योधवीरान्॥ मया हतांस्त्वं जहि मा व्यथिष्ठा
युध्यस्व जेतासि रणे सपत्नान्॥३४॥ संजय उवाच॥ एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य
कृताञ्जलिर्वेपमानः किरीटी॥ नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णं सगद्गदं भीत

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न्तरेषु सन्दृश्यन्ते चूर्णितैरुत्तमाङ्गैः ॥ २७ ॥ यथा नदीनां बहवोम्बुवेगाः
समुद्रमेवाभिमुखा द्रवन्ति ॥ तथा तवामी नरलोकवीरा विशन्ति वक्त्राण्यभिविज्व
लन्ति ॥ २८ ॥ यथा प्रदीप्तं ज्वलनं पतङ्गा विशन्ति नाशाय समृद्धवेगाः
स्तथैव नाशाय विशन्ति लोकास्तवापि वक्त्राणि समृद्धवेगाः ॥ २९ ॥ ले
लिह्यसे ग्रसमानः समन्ताल्लोकान्समग्रान्वदनैर्ज्वलद्भिः ॥ तेजोभिरापूर्य
जगत्समग्रं भासस्तवोग्राः प्रतपन्ति विष्णो ॥ ३० ॥ आख्याहि मे को भवानुग्र
रूपो नमोस्तु ते देववर प्रसीद ॥ विज्ञातुमिच्छामि भवन्तमाद्यं न हि प्रजानामि तव

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ष्ठालोकाः प्रव्यथितास्तथाहं ॥ २३ ॥ नभःस्पृशं दीप्तमनेकवर्णं व्यात्ताननं दी
प्तविशालनेत्रं । दृष्ट्वा हि त्वां प्रव्यथितान्तरात्मा धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो
॥ २४ ॥ दंष्ट्राकरालानि च ते मुखानि दृष्ट्वैव कालानलसन्निभानि ।
दिशो न जाने न लभे च शर्म प्रसीद देवेश जगन्निवास ॥ २५ ॥
अमी च त्वां धृतराष्ट्रस्य पुत्राः सर्वे सहैवावनिपालसंघैः ॥
। भीष्मो द्रोणः सूतपुत्रस्तथासौ सहास्मदीयैरपि योधमुख्यैः ॥ २६ ॥
वक्त्राणि ते त्वरमाणा विशन्ति दंष्ट्राकरालानि भयानकानि ॥ केचिद्विलग्ना द

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

दिमध्यान्तमनन्तवीर्यमनन्तबाहुं शशिसूर्यनेत्रं पश्यामि त्वां दीप्तहुताशवक्त्रं स्वतेज
सा विश्वमिदं तपन्तं॥१९॥ द्यावापृथिव्योरिदमन्तरं हि व्याप्तं त्वयैकेन दिशश्च सर्वाः॥ दृ
ष्ट्वाद्भुतं रूपमुग्रं तवेदं लोकत्रयं प्रव्यथितं म्महात्मन्॥२०॥ अमी हि त्वां सुर
संघा विशन्ति केचिद्भीताः प्रांजलयो गृणन्ति॥ स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षिसिद्धसंघाः स्तुवन्ति
त्वां स्तुतिभिः पुष्कलाभिः॥२१॥ रुद्रादित्या वसवो ये च साध्या विश्वेश्विनौ मरुतश्चो
ष्मपाश्च॥ गंधर्वयक्षासुरसिद्धसंघाः वीक्षन्ते त्वां विस्मिताश्चैव सर्वे॥२२॥ रूपं म
हत्ते बहुवक्त्रनेत्रं म्महाबाहो बहुबाहूरुपादं॥ बहूदरं बहुदंष्ट्राकरालं दृ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

रसा देवं कृतांजलिरभाषत ॥१४ अर्जुन उवाच ॥ पश्यामि देवांस्तव देव देहे सर्वांस्तथा भूत
तविशेषसंघान् ॥ ब्रह्माणमीशं कमलासनस्थमृषींश्च सर्वानुरगांश्च दिव्यान् ॥१५॥
अनेकबाहूदरवक्त्रनेत्रं पश्यामि त्वां सर्वतोऽनन्तरूपं ॥ नान्तं न मध्यं न पुन
स्तवादिं पश्यामि विश्वेश्वर विश्वरूप ॥१६॥ किरीटिनं गदिनं चक्रिणं च
तेजोराशिं सर्वतो दीप्तिमन्तं ॥ पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्यं समन्ताद्दीप्तानला
र्कद्युतिमप्रमेयं ॥१७॥ त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं त्वमस्य विश्वस्य परं
निधानं ॥ त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्ता सनातनस्त्वं पुरुषो मतो मे ॥१८॥ अना

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पश्य मे योगमैश्वरं ॥ ८ ॥ संजय उवाच ॥ एवमुक्त्वा ततो राजन्महायोगेश्वरो हरिः ॥ दर्शया
मास पार्थाय परमं रूपमैश्वरं ॥ ९ ॥ अनेकवक्त्रनयनमनेकाद्भुतदर्शनं ॥ अने
कदिव्याभरणं दिव्यानेकोद्यतायुधं ॥ १० ॥ दिव्यमाल्याम्बरधरं दिव्यग
न्धानुलेपनं ॥ सर्वाश्चर्यमयं देवमनन्तं विश्वतोमुखं ॥ ११ ॥ दिवि सूर्य
सहस्रस्य भवेद्युगपदुत्थिता ॥ यदि भाः सदृशी सा स्याद्भासस्तस्य म
हात्मनः ॥ १२ ॥ तत्रैकस्थं जगत्कृत्स्नं प्रविभक्तमनेकधा ॥ अपश्यद्देवदेवस
शरीरे पाण्डवस्तदा ॥ १३ ॥ ततः स विस्मयाविष्टो हृष्टरोमा धनंजयः ॥ प्रणम्य शि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गतो मम ॥१॥ भवाप्ययौ हि भूतानाँ श्रुतौ विस्तरशो मया ॥ त्वत्तः कमलपत्राक्ष माहात्म्यमपि चा
व्ययं ॥२॥ एवमेतद्यथात्थ त्वमात्मानं परमेश्वर द्रष्टुमिच्छामि ते रूपमैश्वरं पुरुषो
त्तम ॥३॥ मन्यसे यदि तच्छक्यं मया द्रष्टुमिति प्रभो योगेश्वर ततो मे त्वं
२५ दर्शयात्मानमव्ययं ॥४॥ श्रीभगवानुवाच ॥ पश्य मे पार्थ रूपाणि शतशो
ऽथ सहस्रशः ॥ नानाविधानि दिव्यानि नानावर्णाकृतीनि च ॥५॥ पश्या
दित्यान्वसून्रुद्रानश्विनौ मरुतस्तथा ॥ बहून्यदृष्टपूर्वाणि पश्याश्चर्याणि
भारत ॥६॥ इहैकस्थं जगत्कृत्स्नं पश्याद्य सचराचरं ॥ मम देहे गुडाकेश यच्चान्यद्
द्रष्टुमिच्छसि ॥७॥ न तु मां शक्यसे द्रष्टुमनेनैव स्वचक्षुषा ॥ दिव्यं ददामि ते चक्षुः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

तदहमर्जुन॥ न तदस्ति विना यत्स्यान्मया भूतं चराचरं॥ ३९॥ नान्तोऽस्ति मम दिव्यानां विभू
तीनां परंतप॥ एष तूद्देशतः प्रोक्तो विभूतेर्विस्तरो मया॥ ४०॥ यद्यद्विभूतिमत्सत्वं
श्रीमदूर्जितमेव वा॥ तत्तदेवावगच्छ त्वं मम तेजोंशसंभवं॥ ४१॥ अथवा
बहुनैतेन किं ज्ञातेन तवार्जुन॥ विष्टभ्याहमिदं कृत्स्नमेकांशेन स्थि
तो जगत्॥ ४२॥ इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे
श्रीकृष्णार्जुनसंवादे विभूतिविस्तारयोगो नाम दशमो ध्यायः॥ अर्जुन
उवाच॥ मदनुग्रहाय परमं गुह्यमध्यात्मसंज्ञितं॥ यत्त्वयोक्तं वचस्तेन मोहोयं वि
CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF
CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सामासिकस्य च॥ अहमेवाक्षयः कालो धाताहं विश्वतोमुखः॥३३॥ मृत्युः सर्वहरश्चाह
मुद्भवश्च भविष्यतां॥ कीर्तिः श्रीर्वाक्च नारीणां स्मृतिर्मेधा धृतिः क्षमा॥३४॥ बृहत्साम तथा
सामांगायत्री छंद सामहं॥ मासानां मार्गशीर्षोह[मृतू]नां कुसुमाकरः॥३५॥ द्यू
३३ तं छलयतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहं॥ जयोस्मि व्यवसायोस्मि सत्वं
सत्ववतामहं॥३६॥ वृष्णीनां वासुदेवोस्मि पाण्डवानां धनंजयः॥ मुनीनां
मप्यहं व्यासः कवीनामुशना कविः॥३७॥ दण्डो दमयतामस्मि नीतिरस्मि जि
गीषतां॥ मौनं चैवास्मि गुह्यानां ज्ञानं ज्ञानवतामहं॥३८॥ यच्चापि सर्वभूतानां बीजं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त ते कथयिष्यामि दिव्या ह्यात्मविभूतयः॥ प्राधान्यतः कुरुश्रेष्ठ नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे॥१९॥ अहमा
त्मा गुडाकेश सर्वभूताशयस्थितः॥ अहमादिश्च मध्यं च भूतानामन्त एव च॥२०॥ आदित्याना
महं विष्णुर्ज्योतिषां रविरंशुमान्॥ मरीचिर्मरुतामस्मि नक्षत्राणामहं शशी
३१ ॥२१॥ वेदानां सामवेदोऽस्मि देवानामस्मि वासवः॥ इन्द्रियाणां मनश्चास्मि
भूतानामस्मि चेतना॥२२॥ रुद्राणां शंकरश्चास्मि वित्तेशो यक्षरक्ष
10 सां॥ वसूनां पावकश्चास्मि मेरुः शिखरिणामहं॥२३॥ पुरोधसां च मुख्यं मां वि
द्धि पार्थ बृहस्पतिं॥ सेनानीनामहं स्कन्दः सरसामस्मि सागरः॥२४॥ महर्षीणां भृगुरहं गि
रामस्म्येकमक्षरं॥ यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि स्थावराणां हिमालयः॥२५॥ अश्वत्थः सर्ववृक्षा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

त्मभावस्थो ज्ञानदीपेन भास्वता ॥११॥ अर्जुन उवाच ॥ परं ब्रह्म परं धाम पवित्रं परमं भवान् । पु
रुषं शाश्वतं दिव्यमादिदेवमजं विभुं ॥१२॥ आहुस्त्वामृषयः सर्वे देवर्षिर्नारदस्तथा ॥ असितो दे
वलो व्यासः स्वयं चैव ब्रवीषि मे ॥१३॥ सर्वमेतदृतं मन्ये यन्मां वदसि केशव ॥ न हि ते भ
गवन्व्यक्तिं विदुर्देवा न दानवाः ॥१४॥ स्वयमेवात्मना त्मानं वेत्थ त्वं पुरुषोत्त
म ॥ भूतभावन भूतेश देवदेव जगत्पते ॥१५॥ वक्तु मर्हस्यशेषेण दिव्या
ह्यात्मविभूतयः ॥ याभिर्विभूतिभिर्लोकानिमांस्त्वं व्याप्य ष्ठसि ॥१६॥ कथं विद्यामह
हं योगिंस्त्वां सदा परिचिं यन् ॥ केषु केषु च भावेषु चिन्त्योऽसि भगवन्मया ॥१७॥ विस्तरेणात्मनो
योगं विभूतिं च ज यः कथय तृप्तिर्हि शृण्वतो नास्ति मेऽमृतं ॥१८॥ अर्जुन उवाच ॥ ह
श्रीभगवा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF
CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

र्ज्ञानमसम्मोहः क्ष[...] मः शमः॥ सुखं दुःखं भवोभावो भयं चा[...]यमेव च॥४॥ अहिंसा स
मता तुष्टिस्तपो दानं य[...] यशः॥ भवन्ति भावा भूतानां मत्त एव पृथग्विधाः॥५॥ महर्षयः
सप्त पूर्वे चत्वारो मनवस्तथा॥ मद्भावा मानसा जा[...] येषां लोक इमाः प्रजाः
३१ ६॥ एतां विभूतिं यो गं च मम यो वेत्ति तत्त्वतः॥ सोऽवि[...] कंपेन योगेन युज्यते
नात्र संशयः॥७॥ अहं सर्वस्य प्रभवो मत्तः सर्वं [...] प्रवर्त्तते॥ इति मत्वा भ
जन्ते मां बुधा भावस मच्छित्ताः॥८॥ मच्चित्ता मद्गतप्राणा बोधयन्तः परस्परं॥ कथय
न्तश्च मां नित्यं तुष्यन्ति च रमन्ति च॥९॥ तेषां सततयुक्तानां भजतां प्रीतिपूर्वकं॥ ददामि बु
द्धियोगं तं येन मामुपयान्ति ते॥१०॥ तेषामेवानुकम्पार्थमहमज्ञानजं तमः॥ नाशयाम्यात्म

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

३१॥ मांहि पार्थ व्यपाश्रित्य येपि स्युः पापयोनयः॥ स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रास्तेपि यांति परां गतिं॥३२॥
किं पुनर्ब्राह्मणाः पुण्याभक्ताराजर्षयस्तथा॥ अनित्यमसुखं लोकमिमं प्राप्य भजस्व मां॥३३॥
मन्मनाभव मद्भक्तो मद्याजी मान्नमस्कुरु॥ मामेवैष्यसि युक्त्वैव मात्मानं मत्परायण
णः॥३४॥ इति श्रीमद्भग वद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां यो गशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसं
वादे राजगुह्ययो गो नाम नवमोध्यायः॥ श्रीभगवा नुवाच॥ भूय एव महा
बाहो शृणु मे परमं वचः॥ यत्तेहं प्रीयमाणाय वक्ष्यामि हि तकाम्यया॥१॥ न मे विदुः
सुरगणाः प्रभवन्न महर्षयः॥ अहमादिर्हि देवानां महर्षीणां च सर्वशः॥२॥ यो मामज
नादिं च वेत्ति लोकमहेश्वरं॥ असम्मूढः स मर्त्येषु सर्वपापैः प्रमुच्यते॥३॥ बुद्धि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

...जानन्ति तत्त्वेनातश्च्यवन्ति ते ॥२४॥ यान्ति देवव्रता देवान्पितॄन्यान्ति पितृव्रताः ॥ भूतानि यान्ति
भूतेज्या यान्ति मद्याजिनोऽपि मां ॥२५॥ पत्रं पुष्पं फलं तोयं यो मे भक्त्या प्रयच्छति ॥ तदहं भक्त्युपहृतमश्ना
श्री मि प्रयतात्मनः ॥२६॥ यत्करोषि यदश्नासि यज्जुहोषि ददासि यत् ॥ यत्तपस्यसि कौ
न्तेय तत्कुरुष्व मद र्पणं ॥२७॥ शुभाशुभफलैरेवं मोक्ष्यसे कर्मबन्धनैः ॥ सं
३० न्यासयोगयुक्तात्मा विमुक्तो मामुपैष्यसि ॥२८॥ समोऽहं सर्वभूतेषु न मे द्वे
गी ष्योऽस्ति न प्रियः ॥ ये भजन्ति तु मां भक्त्या मयि ते तेषु चाप्यहं ॥२९॥ अपि चेत्सुदुरा
चारो भजते मामनन्यभाक् ॥ साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग्व्यवसितो हि सः ॥३०॥
क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वच्छान्तिं निगच्छति ॥ कौन्तेय प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति ॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मोंकार ऋक्साम यजुरेव च ॥१७॥ गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी निवासः शरणं सुहृत् ॥ प्रभवः प्र
लयः स्थानं निधानं बीजमव्ययं ॥१८॥ तपाम्यहमहं वर्षं निगृह्णाम्युत्सृजामि च ॥ अमृतं चैव
मृत्युश्च सदसच्चा हमर्जुन ॥१९॥ त्रैविद्या मां सोमपाः पूतपापा यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गतिं प्रा
र्थयन्ते ॥ ते पुण्यमासा द्य सुरेन्द्रलोकमश्नन्ति दिव्यान्दिवि देवभोगान् ॥२०॥ ते तं भु
क्त्वा स्वर्गलोकं विशा लं क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशन्ति ॥ एवं त्रयीधर्ममनुप्रप
न्ना गतागतं काम कामा लभन्ते ॥२१॥ अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते ॥
तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहं ॥२२॥ येप्यन्यदेवता भक्ता यजन्ते श्रद्धयान्विताः ॥ तेपि
मामेव कौन्तेय यजन्त्यविधिपूर्वकं ॥२३॥ अहं हि सर्वधर्म्माणां भोक्ता च प्रभुरेव च ॥ न तु माम
यज्ञा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

राप्रकृतिः सूयते सचराचरं हेतुनानेन कौंतेय जगद्विपरिवर्तते ॥१०॥ अवजान
ति मां मूढा मानुषीं तनुमाश्रितं ॥ परं भावमजानंतो मम भूतमहेश्वरं ॥११॥ मोघाशा मो
घकर्म्माणो मोघज्ञाना विचेतसः ॥ राक्षसीमासुरींचैव प्रकृतिं मोहिनींश्रि
२९ ताः ॥१२॥ महात्मानस्तु मां पार्थ दैवीं प्रकृतिमाश्रिताः ॥ भजंत्यनन्यमनसो
ज्ञात्वा भूतादिमव्ययं ॥१३॥ सततं कीर्त्तयंतो मां यतंतश्च दृढव्रताः ॥ नमस्यंत
श्च मां भक्त्या नित्ययुक्ता उपासते ॥१४॥ ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये यजंतो मामुपासते ॥ ए
कत्वेन पृथक्त्वेन बहुधा विश्वतोमुखं ॥१५॥ अहं क्रतुरहं यज्ञः स्वधाहमहमौषधं मं
त्रोहमहमेवाज्यमहमग्निरहं हुतं ॥१६॥ पितामहस्य जगतो माता धाता पितामहः ॥ वेद्यं पवित्र

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

द्यावगमधर्म्यं सुसुखं कर्तुमव्ययं ॥२॥ अश्रद्दधानाः पुरुषा धर्मस्यास्य परंतप । अप्रा
प्य मां निवर्तन्ते मृत्युसंसारवर्त्मनि ॥३॥ मया ततमिदं सर्वं जगदव्यक्तमूर्तिना । मत्स्था
नि सर्वभूतानि न चाहं तेष्ववस्थितः ॥४॥ न च मत्स्थानि भूतानि पश्य मे योगमै
श्वरं । भूतभृन्न च भूतस्थो ममात्मा भूतभावनः ॥५॥ यथाकाशस्थितो नित्यं वा
युः सर्वत्रगो महान् । तथा सर्वाणि भूतानि मत्स्थानी[illegible]त्युपधारय ॥६॥ सर्वभूता
नि कौन्तेय प्रकृतिं यान्ति मामिकां । कल्पक्षये पुनस्तानि [illegible]ल्पादौ विसृजाम्यहं ॥७॥ प्रकृ
तिं स्वामवष्टभ्य विसृजामि पुनः पुनः । भूतग्राममिमं कृत्स्नमवशं प्रकृतेर्वशात् ॥८॥ न च मां
तानि कर्माणि निबध्नन्ति धनंजय । उदासीनवदासीनमसक्तं तेषु कर्मसु ॥९॥ मयाध्यक्षे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गती ह्येते जगतः शाश्वते मते ॥ एकया यात्यनावृत्तिमन्ययावर्त्तते पुनः ॥२६॥ नैते
सृती पार्थ जानन्योगी मुह्यति कश्चन ॥ तस्मात्सर्वेषु कालेषु योगयुक्तो भवार्जुन ॥२७॥
वेदेषु यज्ञेषु तपःसु चैव दानेषु यत्पुण्यफलं प्रदिष्टं ॥ अत्येति तत्सर्वमि
१२ दं विदित्वा योगी परं स्थानमुपैति चाद्यं ॥२८॥ इति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु
ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे महापुरुषयोगो नामाष्टमोऽध्या
यः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे ॥ ज्ञानं विज्ञान
सहितं यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥१॥ राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमं प्रत्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

शः पार्थ प्रभवत्यहरागमे ॥१९॥ परस्तस्मात्तु भावोन्योव्यक्तोव्यक्तात्सनातनः ॥ यः स सर्वेषु
भूतेषु नश्यत्सु न विनश्यति ॥२०॥ अव्यक्तोक्षर इत्युक्तस्तमाहुः परमां गतिं ॥ यं प्राप्य न नि
वर्त्तन्ते तद्धाम पर मम्मम ॥२१॥ पुरुषः स परः पार्थ भक्त्या लभ्यस्त्वनन्य
या ॥ यस्यान्तस्थानि भूतानि येन सर्वमिदं ततं ॥२२॥ यत्र काले त्वनावृत्तिमावृ
त्तिं चैव योगिनः ॥ प्रयाता यान्ति तं कालं वक्ष्यामि भरतर्षभ ॥२३॥ अग्निर्ज्योतिरहः
शुक्लः षण्मासा उत्तरायणं ॥ तत्र प्रयाता गच्छन्ति ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः ॥२४॥ धूमो रात्रिस्तथा
कृष्णः षण्मासा दक्षिणायनं ॥ तत्र चान्द्रमसं ज्योतिर्योगी प्राप्य निवर्त्तते ॥२५॥ शुक्लकृष्णे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

याति त्यजद्देहं स याति परमां गतिं ॥१३॥ अनन्यचेताः सततं यो मां स्मरति नि
त्यशः ॥ तस्याहं सुलभः पार्थ नित्ययुक्तस्य योगिनः ॥१४॥ मामुपेत्य पुनर्ज्जन्म दुःखाल
यमशाश्वतं ॥ नापु वन्ति महात्मानः संसिद्धिं परमां गताः ॥१५॥ आब्रह्मभुवना
ल्लोकाः पुनरावर्त्ति नोर्ज्जुन ॥ मामुपेत्य तु कौन्तेय पुनर्ज्जन्म न विद्यते ॥१६॥
सहस्रयुगपर्यन्त महर्यद्ब्रह्मणो विदुः ॥ रात्रिं युगसहस्रान्तां ते होरा
त्रविदो जनाः ॥१७॥ अव्यक्ताद्व्यक्तयः सर्व्वाः प्रभवन्त्यहरागमे ॥ रात्र्यागमे प्र
लीयन्ते तत्रैवाव्यक्तसंज्ञके ॥१८॥ भूतग्रामः स एवायं भूत्वा भूत्वा प्रलीयते ॥ रात्र्यागमे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मय्यर्पितमनोबुद्धिर्मामेवैष्यस्यसंशयः ॥७॥ अभ्यासयोगयुक्तेन चेतसा नान्यगामिना
परमं पुरुषं दिव्यं याति पार्थानुचिन्तयन् ॥८॥ कविं पुराणमनुशासितारमणोरणीयां
समनुस्मरेद्यः ॥ सर्वस्य धातारमचिन्त्यरूपमादित्यवर्णं तमसः पर
स्तात् ॥९॥ प्रयाणकाले मनसाचलेन भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव ॥
भ्रुवोर्मध्ये प्राणमावेश्य सम्यक् स तं परं पुरुषमुपैति दिव्यं ॥१०॥ यदक्ष
रं वेदविदो वदन्ति विशन्ति यद्यतयो वीतरागाः ॥ यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति
तत्ते पदं संग्रहेण प्रवक्ष्ये ॥११॥ सर्वद्वाराणि संयम्य मनो हृदि निरुध्य च ॥ मूर्ध्न्याधाया
त्मनः प्राणमास्थितो योगधारणाम् ॥१२॥ ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म व्याहरन्मामनुस्मरन् ॥ यः प्र

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गो नाम सप्तमोऽध्यायः॥ अर्ज्जुन उवाच॥ किं तद्ब्रह्म किमध्यात्मं किं कर्म्म पुरुषोत्तम॥ अधिभू
तं च किं प्रोक्तमधिदैवं किमुच्यते॥१॥ अधियज्ञः कथं कोऽत्र देहेऽस्मिन्मधुसूदन॥ प्रयाणकाले
च कथं ज्ञेयोऽसि नि यतात्मभिः॥२॥ श्रीभगवानुवाच॥ अक्षरं ब्रह्म परमं स्वभावो
१९ ध्यात्ममुच्यते॥ भू तभावोद्भवकरो विसर्गः कर्म्म संज्ञितः॥३॥ अधिभू
6) तं क्षरो भावः पु रुषश्चाधिदैवतं॥ अधियज्ञो हमेवात्र देहे देह
भृतां वर॥४॥ अन्त काले च मामेव स्मरन्मुक्त्वा कलेबरं॥ यः प्रयाति स म
द्भावं याति नास्त्यत्र संशयः॥५॥ यं यं वापि स्मरन्भावं त्यजत्यन्ते कलेबरं॥ तं तमेवैति
कौन्तेय सदा तद्भावभावितः॥६॥ तस्मात्सर्वेषु कालेषु मामनुस्मर युद्ध्य च॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

द्धयः॥ परं भावमजानन्तो ममा व्ययमनुत्तमं॥२४॥ नाहं प्रकाशः सर्वस्य योगमायासमा
वृतः॥ मूढोयं नाभिजानाति लोको माममजमव्ययं॥२५॥ वेदाहं समतीतानि वर्तमानानि
चार्जुन। भविष्याणि च भूतानि मां तु वेद न कश्चन॥२६॥ इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमो
हेन भारत। सर्वभूता नि सम्मोहं सर्गे यान्ति परन्तप॥२७॥ येषां त्वन्तगतं पापं
जनानां पुण्यकर्मणां ते द्वन्द्वमोहनिर्मुक्ता भजन्ते मां दृढव्रताः॥२८॥ जरामर
णमोक्षाय मामाश्रि त्य यतन्ति ये। ते ब्रह्म तद्विदुः कृत्स्नमध्यात्मं कर्म चाखिलं॥२९॥
साधिभूताधिदैवं मां साधियज्ञं च ये विदुः॥ प्रयाणकालेपि च मां ते विदुर्युक्तचेतसः॥३०॥ इति
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे ज्ञानविज्ञानयो

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ति नोर्जुन॥ आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ॥१६॥ तेषां ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिर्विशिष्यते॥ प्र
यो हि ज्ञानिनोत्यर्थमहं स च मम प्रियः॥१७॥ उदाराः सर्व एवैते ज्ञानी त्वात्मैव मे मतं॥ आस्थितः स हि यु
क्तात्मा मामेवानुत्तमां गतिं॥१८॥ बहूनां जन्मनामन्ते ज्ञानवान्मां प्रपद्यते॥ वासुदेवः सर्वमि
२५ ति स महात्मा सुदुर्लभः॥१९॥ कामैस्तैस्तैर्हृतज्ञानाः प्रपद्यन्तेन्यदेवताः॥ तं तं नियम
मास्थाय प्रकृत्या नियताः स्वया॥२०॥ यो यो यां यां तनुं भक्तः श्रद्धयार्चितुमिच्छति॥ त
स्य तस्याचलां श्रद्धां तामेव विदधाम्यहं॥२१॥ स तया श्रद्धया युक्तस्तस्याराधनमी
हते॥ लभते च ततः कामान्मयैव विहितान्हि तान्॥२२॥ अन्तवत्तु फलं तेषां तद्भवत्यल्पमेध
सां॥ देवान्देवयजो यान्ति मद्भक्ता यान्ति मामपि॥२३॥ अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नं मन्यन्ते मामबु

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्मि शशिसूर्ययोः प्रणवः सर्ववेदेषु शब्दः खे पौरुषं नृषु ॥ ८ ॥ पुण्यो गंधः पृथिव्यां च तेजश्चा
स्मि विभावसौ । जीवनं सर्वभूतेषु तपश्चास्मि तपस्विषु ॥ ९ ॥ बीजं मां सर्वभूतानां विद्धि पार्थ सनात
नं । बुद्धिर्बुद्धिमताम स्मि तेजस्तेजस्विनामहं ॥ १० ॥ बलं बलवतां चाहं कामरागविव
र्जितं । धर्माविरुद्धो भू तेषु कामोऽस्मि भरतर्षभ ॥ ११ ॥ ये चैव सात्विका भावा राजसा
स्तामसाश्च ये । मत्त एवेति तान्विद्धि न त्वहं तेषु ते मयि ॥ १२ ॥ त्रिभिर्गुणमयैर्भावैरे
भिः सर्वमिदं जगत् ॥ मोहितं नाभिजानाति मामेभ्यः परमव्ययं ॥ १३ ॥ दैवी ह्येषा गु
णमयी मम माया दुरत्यया ॥ मामेव ये प्रपद्यन्ते मायामेतां तरंति ते ॥ १४ ॥ न मां दुःष्कृतिनो मूढाः प्र
पद्यन्ते नराधमाः । माययापहृतज्ञाना आसुरं भावमाश्रिताः ॥ १५ ॥ चतुर्विधा भजन्ते मां जनाः सुकृ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु ॥१॥ ज्ञानं तेहं सविज्ञानमिदं वक्ष्याम्यशेषतः ॥ यज्ज्ञात्वा नेह भूयोन्यज्ज्ञातव्यमवशिष्यते ॥२॥ मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धये ॥ यततामपि सिद्धानां कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः ॥३॥ भूमिरापोनलो वायुः खं मनो बुद्धिरेव च ॥ अहंकार इतीयं मे भिन्ना प्रकृतिरष्टधा ॥४॥ अपरेयमितस्त्वन्यां प्रकृतिं विद्धि मे पराम् ॥ जीवभूतां महाबाहो ययेदं धार्यते जगत् ॥५॥ एतद्योनीनि भूतानि सर्वाणीत्युपधारय ॥ अहं कृत्स्नस्य जगतः प्रभवः प्रलयस्तथा ॥६॥ मत्तः परतरं नान्यत्किंचिदस्ति धनंजय ॥ मयि सर्वमिदं प्रोतं सूत्रे मणिगणा इव ॥७॥ रसोहमप्सु कौन्तेय प्रभा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF
CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तत्रं बुद्धिसंयोगं लभते पौर्वदेहिकं॥ यततेच ततो भूयः संसिद्धौ कुरुनन्दन॥४३॥ पूर्वाभ्यासेन तेनैव
ह्रियते ह्यवशोपि सः। जिज्ञासुरपि योगस्य शब्दब्रह्मातिवर्तते॥४४॥ प्रयत्नाद्यतमानस्तु योगी संशुद्ध
किल्बिषः। अनेक जन्मसंसिद्धस्ततो याति परां गतिं॥४५॥ तपस्विभ्योधिको योगी ज्ञानि
भ्योपि मतोधिकः। क र्मिभ्यश्चाधिको योगी तस्माद्योगी भवा र्जुन॥४६॥ योगिनामपि
सर्वेषां मद्गतेनान्त रात्मना॥ श्रद्धावान्भजते यो मां स मे युक्ततमो मतः॥४७॥ इति
श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे आत्मसंयमयोगो नाम षष्ठोध्या
यः॥६॥ श्रीभगवानुवाच॥ मय्यासक्तमनाः पार्थ योगं युञ्जन्मदाश्रयः॥ असंशयं समग्रं मां

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प इति मे मतिः॥ वश्यात्मना तु यतता शक्योऽवाप्तुमुपायतः॥३६॥ अर्जुन उवाच॥ अयतिः श्र
द्धयोपेतो योगाच्चलितमानसः॥ अप्राप्य योगसंसिद्धिं कां गतिं कृष्ण गच्छति॥३७॥ कच्चिन्नोभयविभ्रष्ट
श्छिन्नाभ्रमिव नश्यति॥ अप्रतिष्ठो महाबाहो विमूढो ब्रह्मणः पथि॥३८॥ एतन्मे संश
२२ यं कृष्ण छेत्तुमर्हस्यशेषतः॥ त्वदन्यः संशयस्यास्य छेत्ता न ह्युपपद्यते॥३९॥
श्रीभगवानुवाच॥ पार्थ नैवेह नामुत्र विनाशस्तस्य विद्यते॥ नहि कल्याणकृत्कश्चिद्दु
र्गतिं तात गच्छति॥४०॥ प्राप्य पुण्यकृतां लोकानुषित्वा शाश्वतीः समाः॥ शुचीनां श्रीमतां गेहे योग
भ्रष्टोऽभिजायते॥४१॥ अथवा योगिनामेव कुले भवति धीमतां॥ एतद्धि दुर्लभतरं लोके जन्म यदीदृशं॥४२॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मानं सर्वभूतानि चात्मनि । ईक्षते योगयुक्तात्मा सर्वत्र समदर्शनः ॥ २९ ॥ यो मां पश्यति सर्व
त्र सर्वं च मयि पश्यति ॥ तस्याहं न प्रणश्यामि स च मे न प्रणश्यति ॥ ३० ॥ सर्वभूतस्थि
तं यो मां भजत्ये कत्वमास्थितः ॥ सर्वथा वर्तमानोऽपि स योगी मयि वर्तते ॥
३१ ॥ आत्मौपम्येन सर्वत्र समं पश्यति योऽर्जुन ॥ सुखं वा यदि वा दुःखं स योगी
परमो मतः ॥ ३२ ॥ अर्जुन उवाच ॥ योऽयं योगस्त्वया प्रोक्तः साम्येन मधुसूदन ॥
एतस्याहं न पश्या मि चञ्चलत्वात्स्थितिं स्थिरां ॥ ३३ ॥ चञ्चलं हि मनः कृष्ण प्रमाथि बल
वद्दृढं ॥ तस्याहं निग्रहं मन्ये वायोरिव सुदुष्करं ॥ ३४ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ असंशयं महाबाहो म
नो दुर्निग्रहं चलं ॥ अभ्यासेन तु कौन्तेय वैराग्येण च गृह्यते ॥ ३५ ॥ असंयतात्मना योगो दुष्प्रा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

न्यते नाधिकं ततः॥ यस्मिन्स्थितो न दुःखेन गुरुणापि विचाल्यते॥२२॥ तं विद्याद्दुःखसंयो
गवियोगं योगसंज्ञितं॥ स निश्चयेन योक्तव्यो योगो निर्विण्णचेतसा॥२३॥ संकल्पप्रभवान्कामांस्त्यक्त्वा
सर्वानशेषतः॥ मनसैवेन्द्रियग्रामं विनियम्य समन्ततः॥२४॥ शनैः शनैरुपरमेद्बु
११ द्ध्या धृतिगृहीतया॥ आत्मसंस्थं मनः कृत्वा न किंचिदपि चिंतयेत्॥२५॥ यतो यतो
निश्चरति मनश्चंचलमस्थिरं॥ ततस्ततो नियम्यैतदात्मन्येव वशं नयेत्॥२६॥ प्रशां
तमनसं ह्येनं योगिनं सुखमुत्तमं॥ उपैति शान्तरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषं॥२७॥ युंजन्नेवं
सदात्मानं योगी विगतकल्मषः॥ सुखेन ब्रह्मसंस्पर्शमत्यन्तं सुखमश्नुते॥२८॥ सर्वभूतस्थमा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

परमाम्मत्संस्थामधिगच्छति॥१५॥ नात्यश्नतस्तु योगोस्ति न चैकान्तमनश्नतः॥ न चातिस्व
प्नशीलस्य जाग्रतो नैव चार्जुन॥१६॥ युक्ताहारविहारस्य युक्तचेष्टस्य कर्मसु युक्तस्वप्नाव
बोधस्य योगो भवति दुःखहा॥१७॥ यदा विनियतं चित्तमात्मन्येवावतिष्ठते॥ नि
स्पृहः सर्वकामेभ्यो युक्त इत्युच्यते तदा॥१८॥ यथा दीपो निवातस्थो नेङ्गते सो
पमा स्मृता॥ योगिनो यतचित्तस्य युञ्जतो योगमात्मनः॥१९॥ यत्रोपरमते
चित्तं निरुद्धं योगसेवया॥ यत्र चैवात्मनात्मानं पश्यन्नात्मनि तुष्यति॥२०॥ सुखमात्यन्तिकं य
त्तद्बुद्धिग्राह्यमतीन्द्रियं॥ वेत्ति यत्र न चैवायं स्थितश्चलति तत्त्वतः॥२१॥ यं लब्ध्वा चापरं लाभम्म

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

द्वेष्यबन्धुषु । साधुष्वपि च पापेषु समबुद्धिर्विशिष्यते ॥९॥ योगी युञ्जीत सततमात्मानं रहसि स्थि
तः । एकाकी यतचित्तात्मा निराशीरपरिग्रहः ॥१०॥ शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य स्थिरमासनमात्म
नः ॥ नात्युच्छ्रितं ना तिनीचं चैलाजिनकुशोत्तरं ॥११॥ तत्रैकाग्रं मनः कृत्वा य
२१ तचित्तेन्द्रियक्रियः ॥ उपविश्यासने युञ्ज्याद्योगमा त्मविशुद्धये ॥१२॥ स
मं कायशिरोग्रीवं धारयन्नचलं स्थिरः ॥ संप्रेक्ष्य नासिकाग्रं स्वं दिशश्चा
नवलोकयन् ॥१३॥ प्रशान्तात्मा विगतभीर्ब्रह्मचारिव्रते स्थितः ॥ मनः संयम्य मच्चित्तो
युक्त आसीत मत्परः ॥१४॥ युञ्जन्नेवं सदात्मानं योगी नियतमानसः ॥ शान्तिं निर्वाणा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ति कश्चन॥२॥ आरुरुक्षोर्मुनेर्योगं कर्म कारणमुच्यते॥ योगारूढस्य तस्यैव शमः कारणमुच्य
ते॥३॥ यदा हि नेन्द्रियार्थेषु न कर्मस्वनुषज्जते॥ सर्वसंकल्पसंन्यासी योगारूढस्त
दोच्यते॥४॥ उद्धरे दात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत्॥ आत्मैव ह्यात्मनो बन्धु
रात्मैव रिपुरात्म नः॥५॥ बन्धुरात्मात्मनस्तस्य ये नात्मैवात्मना जितः॥ अ
नात्मनस्तु शत्रुत्वे वर्तेतात्मैव शत्रुवत्॥६॥ जितात् मनः प्रशान्तस्य परमा
त्मा समाहितः॥ शीतोष्णसुखदुःखेषु तथा मानापमानयोः॥७॥ ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो
विजितेन्द्रियः॥ युक्त इत्युच्यते योगी समलोष्टाश्मकाञ्चनः॥८॥ सुहृन्मित्रार्युदासीनमध्यस्थ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कल्मषाः ॥ छिन्नद्वैधा यतात्मानः सर्वभूतहिते रताः ॥२५॥ कामक्रोधवियुक्तानां यतीनां यतचेतसां
अभितो ब्रह्मनिर्वाणं वर्तते विदितात्मनां ॥२६॥ स्पर्शान् कृत्वा बहिर्बाह्यांश्चक्षुश्चैवान्तरे भ्रुवोः ॥ प्राणापा
नौ समौ कृत्वा नासा भ्यन्तरचारिणौ ॥२७॥ यतेन्द्रियमनोबुद्धिर्मुनिर्मोक्षपरायणः
विगतेच्छाभयक्रोधो यः सदा मुक्त एव सः ॥२८॥ भोक्तारं य ज्ञतपसां सर्वलोकमहे
श्वरं सुहृदं सर्वभू तानां ज्ञात्वा मां शान्तिमृच्छति ॥२९॥ इति श्रीभगवद्गीतासूप
निषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे संन्यासयोगो नाम पञ्च
मोध्यायः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ अनाश्रितः कर्मफलं कार्यं कर्म करोति यः ॥ स संन्यासी च योगी च न नि
रग्निर्न चाक्रियः ॥१॥ यं संन्यासमिति प्राहुर्योगं तं विद्धि पाण्डव ॥ न ह्यसंन्यस्तसंकल्पो योगी भव

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्तिं ज्ञाननिर्धूतकल्मषाः ॥१७॥ विद्याविनयसंपन्ने ब्राह्मणे गवि हस्तिनि । शुनि चैव श्वपाके च पण्डिताः
समदर्शिनः ॥१८॥ इहैव तैर्जितः सर्गो येषां साम्ये स्थितं मनः । निर्दोषं हि समं ब्रह्म तस्माद्ब्रह्मणि ते
स्थिताः ॥१९॥ न प्रहृष्येत्प्रियं प्राप्य नोद्विजेत्प्राप्य चाप्रियं । स्थिरबुद्धिरसंमूढो ब्रह्मविद्ब्रह्म
णि स्थितः ॥२०॥ बाह्यस्पर्शेष्वसक्तात्मा विन्दत्यात्मनि यत्सुखं । स ब्रह्मयोगयुक्तात्मा सु
खमक्षयमश्नुते ॥२१॥ ये हि संस्पर्शजा भोगा दुःखयोनय एव ते । आद्यन्तवन्तः कौन्तेय
न तेषु रमते बुधः ॥२२॥ शक्नोतीहैव यः सोढुं प्राक्शरीरविमोक्षणात् । कामक्रोधोद्भवं वेगं स
युक्तः स सुखी नरः ॥२३॥ ~~लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणमृषयः क्षीणकल्मषाः छिन्नद्वैधा~~ योऽन्तःसुखोऽन्तरारामस्त
थान्तर्ज्योतिरेव यः । स योगी ब्रह्मनिर्वाणं ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति ॥२४॥ लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणमृषयः क्षीणक

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त विवृत॥ पश्यञ्शृण्वन्स्पृशञ्जिघ्रन्नश्नन्गच्छन्स्वपञ्श्वसन्॥ ८॥ प्रलपन्विसृजन्गृह्णन्नुन्मिषन्निमि
षन्नपि॥ इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु वर्तन्त इति धारयन्॥ ९॥ ब्रह्मण्याधाय कर्म्माणि सङ्गं त्यक्त्वा करोति यः।
लिप्यते न स पापेन पद्मपत्रमिवाम्भसा॥ १०॥ कायेन मनसा बुद्ध्या केवलैरिन्द्रियैरपि॥ यो
गिनः कर्म्म कुर्वन्ति सङ्गं त्यक्त्वात्मशुद्धये॥ ११॥ युक्तः कर्म्मफलं त्यक्त्वा शान्तिमाप्नोति नै
ष्ठिकीम्॥ अयुक्तः कामकारेण फले सक्तो निबध्यते॥ १२॥ सर्वकर्म्माणि मनसा संन्यस्या
स्ते सुखं वशी॥ नवद्वारे पुरे देही नैव कुर्वन्न कारयन्॥ १३॥ न कर्तृत्वं न कर्म्माणि लोक
स्य सृजति प्रभुः॥ न कर्म्मफलसंयोगं स्वभावस्तु प्रवर्तते॥ १४॥ नादत्ते कस्यचित्पापं न चैव
सुकृतं विभुः॥ अज्ञानेनावृतं ज्ञानं तेन मुह्यन्ति जन्तवः॥ १५॥ ज्ञानेन तु तदज्ञानं येषां नाशितमात्मनः॥ ते
षामादित्यवज्ज्ञानं प्रकाशयति तत्परम्॥ १६॥ तद्बुद्धयस्तदात्मानस्तन्निष्ठास्तत्परायणाः॥ गच्छन्त्यपुनरावृ

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

उवाच॥ संन्यासं कर्मणां कृष्ण पुनर्योगं च शंससि॥ यच्छ्रेय एतयोरेकं तन्मे ब्रूहि सुनिश्चितं॥१॥ श्रीभ
गवानुवाच॥ संन्यासः कर्मयोगश्च निःश्रेयसकरावुभौ॥ तयोस्तु कर्मसंन्यासात्कर्मयोगो विशि
ष्यते॥२॥ ज्ञेयः स नि सः त्यसंन्यासी यो न द्वेष्टि न कांक्षति॥ निर्द्वन्द्वो हि महाबाहो सुखं
बंधात्प्रमुच्यते॥३॥ सांख्ययोगौ पृथग्बालाः प्रवदंति न पण्डिताः॥ एकमप्या
स्थितः सम्यगुभयो र्विंदते फलं॥४॥ यत्सांख्यैः प्राप्यते स्थानं तद्योगैरपि ग
म्यते॥ एकं सांख्यं च योगं च यः पश्यति स पश्यति॥५॥ संन्यासस्तु महाबाहो दुःखमा
प्तुमयोगतः॥ योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म नचिरेणाधिगच्छति॥६॥ योगयुक्तो विशुद्धात्मा विजि
तात्मा जितेंद्रियः॥ सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि न लिप्यते॥७॥ नैव किंचित्करोमीति युक्तो मन्येत

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि भस्मसा[illegible] कुरुते तथा ॥ ३७ ॥ नहि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ॥ तत्स्वयं यो
गसंसिद्धः कालेनात्मनि विन्दति ॥ ३८ ॥ श्रद्धावांल्लभते ज्ञानं तत्परः संयतेन्द्रियः ॥ ज्ञानं लब्ध्वा परां शांति
मचिरेणाधिगच्छ ति ॥ ३९ ॥ अज्ञश्चाश्रद्दधानश्च संशयात्मा विनश्यति ॥ नायं लो
१८ कोस्ति न परो न सु खं संशयात्मनः ॥ ४० ॥ योगसंन्य स्तकर्माणं ज्ञानसंछिन्न
संशयं ॥ आत्मवं तं न कर्माणि निबध्नन्ति धनंज य ॥ ४१ ॥ तस्मादज्ञानसं
भूतं हृत्स्थं ज्ञाना सिनात्मनः ॥ छित्वैनं संशयं योगमातिष्ठोत्तिष्ठ भारत ॥ ४२ ॥ इ
ति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे चतुर्थोध्यायः ॥ अर्जुन

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ष्मः ॥३०॥ यज्ञशिष्टामृतभुजो यान्ति ब्रह्म सनातनं ॥ नायं लोकोस्त्ययज्ञस्य कुतोन्यः कुरुसत्तम ॥३१॥ एवं ब
हुविधा यज्ञा वितता ब्रह्मणो मुखे ॥ कर्मजान्विद्धि तान्सर्वानेवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यसे ॥३२॥ श्रेयान्द्रव्य
मयाद्यज्ञाज्ज्ञानयज्ञः परन्तप ॥ सर्वं कर्माखिलं पार्थ ज्ञाने परिसमाप्यते ॥३३॥
तद्विद्धि प्रणिपातेन परिप्रश्नेन सेवया ॥ उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्व
दर्शिनः ॥३४॥ यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहमेवं यास्यसि पाण्डव ॥ येन भूतान्यशे
षेण द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि ॥३५॥ अपि चेदसि पापेभ्यः सर्वेभ्यः पापकृत्तमः
सर्वं ज्ञानप्लवेनैव वृजिनं सन्तरिष्यसि ॥३६॥ यथैधांसि समिद्धोग्निर्भस्मसात्कुरुतेर्जुन ॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ब्रह्मार्प्पणं ब्रह्म हविर्ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतं। ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं ब्रह्मकर्म्मसमाधिना ॥२४॥ दैवमे
वापरे यज्ञं योगिनः पर्युपासते। ब्रह्माग्नावपरे यज्ञं यज्ञेनैवोपजुह्वति ॥२५॥ श्रोत्रादीनी
न्द्रियाण्यन्ये संयमाग्निषु जुह्वति। शब्दादीन्विषयानन्य इन्द्रियाग्निषु जुह्वति ॥२६॥
१० सर्व्वाणीन्द्रियकर्म्माणि प्राणकर्म्माणि चापरे। आत्मसंयमयोगाग्नौ जुह्व
ति ज्ञानदीपिते ॥२७॥ द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञा योगयज्ञास्तथापरे। स्वाध्यायज्ञानयज्ञा
श्च यतयः संशितव्रताः ॥२८॥ अपाने जुह्वति प्राणं प्राणेऽपानं तथापरे। प्राणापानगती रुद्ध्वा प्राणाया
मपरायणाः ॥२९॥ अपरे नियताहाराः प्राणान्प्राणेषु जुह्वति। सर्व्वेप्येते यज्ञविदो यज्ञक्षपितकल्म

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

णो गतिः ॥१७॥ कर्म्मण्यकर्म्म यः पश्येदकर्म्मणि च कर्म्म यः ॥ स बुद्धिमान्मनुष्येषु स युक्तः
कृत्स्नकर्म्मकृत् ॥१८॥ यस्य सर्वे समारम्भाः कामसंकल्पवर्ज्जिताः ॥ ज्ञानाग्निदग्धकर्म्माणं त
माहुः पण्डितं बुधाः ॥१९॥ त्यक्त्वा कर्म्मफलासंगं नित्यतृप्तो निराश्रयः ॥ कर्म्मण्यभि
प्रवृत्तोऽपि नैव किंचित्करोति सः ॥२०॥ निराशीर्यतचित्तात्मा त्यक्तसर्वप
रिग्रहः शारीरं केवलं कर्म्म कुर्व्वन्नाप्नोति किल्बिषं ॥२१॥ यदृच्छालाभ
सन्तुष्टो द्वन्द्वातीतो विमत्सरः समः सिद्धावसिद्धौ च कृत्वापि न निबध्यते ॥
२२॥ गतसंगस्य मुक्तस्य ज्ञानावस्थितचेतसः ॥ यज्ञायाचरतः कर्म्म समग्रं प्रविलीयते ॥२३॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वर्त्तेमनुष्याः पार्थसर्वशः॥११॥ कांक्षन्तः कर्मणां सिद्धिं यजंत इह देवताः॥ क्षिप्रं हि मा-
नुषे लोके सिद्धिर्भवति कर्मजा॥१२॥ चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं गुणकर्मविभागशः॥ तस्य कर्त्ता
रमपिमांविद्ध्यक र्त्तारमव्ययं॥१३॥ न मां कर्माणि लिंपंति न मे कर्मफले स्पृहा॥ इ
१८ तिमां योभिजानाति कर्मभिर्न्नसबद्ध्यते॥१४॥ एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म्म पूर्वैरपि
७ मुमुक्षुभिः॥ कुरु कर्म्मैव तस्मात्त्वं पूर्वैः पूर्व्वतरं कृतं॥१५॥ किं कर्म्म किमक
र्म्मेति कवयोप्यत्र मोहिताः॥ तत्ते कर्म्म प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेशुभात्॥
१६॥ कर्म्मणो ह्यपि बोद्धव्यं बोद्धव्यं च विकर्म्मणः॥ अकर्म्मणश्च बोद्धव्यं गहनाकर्म्म

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे कर्म्मयोगोना
मतृतीयोध्यायः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ इमं विवस्वते योगं प्रोक्तवानहमव्ययं ॥ विवस्वान्मन
५ वे प्राह मनुरिक्ष्वा कवेऽब्रवीत ॥१॥ एवं परंपराप्राप्तमिमं राजर्षयो विदुः
१४ स कालेनेह मह ता योगो नष्टः परंतप ॥२॥ स एवायम्मया तेद्य योगः
प्रोक्तः पुरातनः ॥ भक्तोसि मे सखा चेति रहस्यं ह्ये तदुत्तमं ॥३॥ अर्जुन उ
वाच ॥ अपरं भव तो जन्म परं जन्म विवस्वतः ॥ कथमेतद्विजानीयां त्वमा
दौ प्रोक्तवानिति ॥४॥ श्रीभगवानुवाच ॥ बहूनि मे व्यतीतानि जन्मानि तव चार्जुन ॥ ताव्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ह्निर्यथादर्शो मलेन च॥ यथोल्बेनावृतो गर्भस्तथा तेनेदमावृतं॥ ३८॥ आवृ
तं ज्ञानमेतेन ज्ञानिनो नित्यवैरिणा॥ कामरूपेण कौन्तेय दुष्पूरेणानलेन च॥ ३९॥
इन्द्रियाणि मनो बुद्धिरस्याधिष्ठानमुच्यते॥ एतैर्विमोहयत्येष ज्ञानमा
वृत्य देहिनं॥ ४०॥ तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यादौ नियम्य भरतर्षभ॥ पाप्मा
नं प्रजहि ह्येनं ज्ञानविज्ञाननाशनं॥ ४१॥ इन्द्रियाणि पराण्याहु
रिन्द्रियेभ्यः परं मनः मनसस्तु परा बुद्धिर्यो बुद्धेः परतस्तु सः॥ ४२॥
एवं बुद्धेः परं बुद्ध्वा संस्तभ्यात्मानमात्मना॥ जहि शत्रुं महाबाहो कामरूपं दुरासदं॥ ४३॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विमूढांस्तान्विद्धि नष्टानचेतसः ॥३२॥ सदृशं चेष्टते स्वस्याः प्रकृतेर्ज्ञानवानपि । प
कृतिं यान्ति भूतानि निग्रहः किं करिष्यति ॥३३॥ इंद्रियस्येंद्रियस्यार्थे रागद्वेषौ व्यवस्थि
तौ । तयोर्न वशमागच्छेत्तौ ह्यस्य परिपंथिनौ ॥३४॥ श्रेयान्स्वधर्मो विगु
णः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् । स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥
१४ ३५॥ अर्जुन उवाच । अथ केन प्रयुक्तोयं पापं चरति पूरुषः । अनिच्छन्न
पि वार्ष्णेय बलादिव नियोजितः ॥३६॥ श्रीभगवानुवाच । काम एष क्रोध एष रजोगु
णसमुद्भवः । महाशनो महापाप्मा विद्ध्येनमिह वैरिणं ॥३७॥ धूमेनाव्रियते

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

युक्तः समाचरन् ॥२६॥ प्रकृतेः क्रियमाणानि गुणैः कर्माणि सर्वशः अहंकारविमूढात्मा
कर्ताहमिति मन्यते ॥२७॥ तत्ववित्तु महाबाहो गुणकर्मविभागयोः ॥ गुणा गुणेषु व
र्तन्त इति मत्वा न स ज्जते ॥२८॥ प्रकृतेर्गुणसंमूढाः सज्जन्ते गुणकर्मसु ॥ ता
न कृत्स्नविदो मन्दा न्कृत्स्नविन्न विचालयेत् ॥२९॥ मयि सर्वाणि कर्मा
णि संन्यस्याध्यात्म चेतसा ॥ निराशीर्निर्ममो भूत्वा युध्यस्व विगत
ज्वरः ॥३०॥ ये मे म[...]मिदं नित्यमनुतिष्ठन्ति मानवाः ॥ श्रद्धावन्तो नसूयन्तो
मुच्यन्ते तेपि कर्मभिः ॥३१॥ ये त्वेतदभ्यसूयन्तो नानुतिष्ठन्ति मे मतं ॥ सर्वज्ञान

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

णैव हि संसिद्धिमास्थिता जनकादयः॥ लोकसंग्रहमेवापि संपश्यन् कर्तुमर्हसि॥२०॥ यद्य
द्दाचरति श्रेष्ठस्तत्तदेवेतरो जनः॥ स यत्प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते॥२१॥ न मे पार्थास्ति कर्त
२ व्यं त्रिषु लोकेषु किंच न॥ नानवाप्तमवाप्तव्यं वर्त एव च कर्मणि॥२२॥ यदि ह्यहं न
१२ वर्तेयं जातु कर्मण्यतन्द्रितः॥ मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः॥२३॥ उत्सी
देयुरिमे लोका न कुर्यां कर्म चेदहं॥ संकरस्य च कर्ता स्यामुपहन्यामिमाः
प्रजाः॥२४॥ सक्ताः कर्मण्यविद्वांसो यथा कुर्वन्ति भारत॥ कुर्याद्विद्वांस्तथा सक्तश्चिकीर्षु
र्लोकसंग्रहं॥२५॥ न बुद्धिभेदं जनयेदज्ञानां कर्मसंगिनां॥ जोषयेत्सर्वकर्माणि विद्वा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तः सर्वकिल्बिषैः भुंजते ते त्वघं पापा ये पचंत्यात्मकारणात् ॥ १३ ॥ अन्नाद्भवंति भूतानि पर्ज
न्यादन्नसंभवः ॥ यज्ञाद्भवति पर्जन्यो यज्ञः कर्म्मसमुद्भवः ॥ १४ ॥ कर्म्म ब्रह्मोद्भवं विद्धि
ब्रह्माक्षरसमुद्भवं ॥ तस्मात्सर्वगतं ब्रह्म नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितं ॥ १५ ॥
एवं प्रवर्तितं चक्रं नानुवर्तयतीह यः ॥ अघायुरिन्द्रियारामो
मोघं पार्थ स जीवति ॥ १६ ॥ यस्त्वात्मरतिरेव स्यादात्मतृप्तश्च मानवः
आत्मन्येव च संतुष्टस्तस्य कार्यं न विद्यते ॥ १७ ॥ नैव तस्य कृतेनार्थो ना
कृतेनेह कश्चन ॥ न चास्य सर्वभूतेषु कश्चिदर्थव्यपाश्रयः ॥ १८ ॥ तस्मादसक्तः स
ततं कार्यं कर्म्म समाचर ॥ असक्तो ह्याचरन्कर्म्म परमाप्नोति पूरुषः ॥ १९ ॥ कर्म्म

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मूढात्मा मिथ्याचारः स उच्यते॥६॥ यस्त्विन्द्रियाणि मनसा नियम्यारभतेर्जुन॥ कर्मे
न्द्रियैः कर्मयोगमसक्तः स विशिष्यते॥७॥ नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्य
कर्मणः॥ शरीरयात्रापि च ते न प्रसिध्येदकर्मणः॥८॥ यज्ञार्थात्कर्म
१२ णोन्यत्र लोकोयं कर्मबंधनः॥ तदर्थं कर्म कौंतेय मुक्तसंगः
समाचर॥९॥ सहयज्ञैः प्रजाः सृष्ट्वा पुरोवाच प्रजापतिः॥ अनेन
प्रसविष्यध्वमेष वोस्त्विष्टकामधुक्॥१०॥ देवान्भावयतानेन ते देवा भा
वयन्तु वः॥ परस्परं भावयंतः श्रेयः परमवाप्स्यथ॥११॥ इष्टान्भोगान्हि वो देवा दास्यंते य
ज्ञभाविताः॥ तैर्दत्तानप्रदायैभ्यो यो भुंक्ते स्तेन एव सः॥१२॥ यज्ञशिष्टाशिनः संतो मुच्यं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

संवादे सांख्ययोगो नाम द्वितीयोध्यायः ॥ अर्ज्जुन उवाच ॥ ॐ
ज्यायसी चेत्कर्म्मणस्ते मता बुद्धिर्ज्जनार्द्दन । तत्किं कर्म्मणि घोरे मां नियोजयसि केशव ॥ १ ॥
व्यामिश्रेणेव वाक्येन बुद्धिं मोहयसीव मे ॥ तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोह
माप्नुयां ॥ २ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ लोकेस्मिं द्विविधा निष्ठा पुरा प्रोक्ता मया
नघ ॥ ज्ञानयोगेन सांख्यानां कर्म्मयोगेन योगिनां ॥ ३ ॥ न कर्म्मणा
मनारम्भान्नैष्कर्म्यं पुरुषोश्नुते ॥ न च सन्न्यसनादेव सिद्धिं समधिगच्छति ॥
४ ॥ न हि कश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्म्मकृत् ॥ कार्य्यते ह्यवशः कर्म्म सर्व्वः प्र
कृतिजैर्ग्गुणैः ॥ ५ ॥ कर्म्मेन्द्रियाणि संयम्य य आस्ते मनसा स्मरन् ॥ इन्द्रियार्थान्वि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तस्माद्यस्य महाबाहो निगृहीतानि सर्वशः॥ इंद्रियाणींद्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता॥६८॥
या निशा सर्वभूतानां तस्यां जागर्ति संयमी॥ यस्यां जाग्रति भूतानि सा निशा पश्यतो मुनेः॥६९॥
७ आपूर्यमाणम चलप्रतिष्ठं समुद्रमापः प्रविशंति यद्वत्॥ तद्वत्कामा यं प्र
११ विशंति सर्वे स शांतिमा प्नोति न कामकामी॥७०॥ विहाय कामान्यः सर्वान्पुमांश्च
७ रति निःस्पृहः नि र्ममो निरहंकारः स शांतिम धिगच्छति॥७१॥ ए
षा ब्राह्मी स्थितिः पार्थ नैनां प्राप्य विमुह्यति॥ स्थित्वास्यामंतकालेपि ब्रह्मनिर्वाण
मृच्छति॥७२॥ इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

अर्जुन उवाच ॥ स्थितप्रज्ञस्य का भाषा समाधिस्थस्य केशव । स्थितधीः किं प्रभाषे
त किमासीत व्रजेत किं ॥ ५४ श्रीभगवानुवाच ॥ प्रजहाति यदा कामान्सर्वान्पार्थ मनोगतान् ।
२ आत्मन्येवात्मना तुष्टः स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते ॥ ५५ ॥ दुःखेष्वनुद्विग्नमनाः सुखेषु
१० विगतस्पृहः । वीतरागभयक्रोधः स्थितधीर्मुनिरुच्यते ॥ ५६ ॥ यः सर्वत्रानभिस्ने
हस्तत्तत्प्राप्य शुभाशुभं ॥ नाभिनंदति न द्वेष्टि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥ ५७ ॥ य
दा संहरते चायं कूर्मोऽङ्गानीव सर्वशः ॥ इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस्त
स्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥ ५८ ॥ विषया विनिवर्तन्ते निराहारस्य देहिनः ॥ रसवर्जं रसोऽप्य
स्य परं दृष्ट्वा निवर्तते ॥ ५९ ॥ यततो ह्यपि कौंतेय पुरुषस्य विपश्चितः ॥ इन्द्रियाणि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प्रमाथीनि हरंति प्रसभं मनः ॥६०॥ तानि सर्वाणि संयम्य युक्त आसीत मत्परः ॥ वशे हि य
स्येंद्रियाणि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥६१॥ ध्यायतो विषयान्पुंसः संगस्तेषूपजायते ॥ संगात्सं
जायते कामः कामात्क्रोधोभिजायते ॥६२॥ क्रोधाद्भवति संमोहः संमोहात्स्मृतिविभ्रमः
स्मृतिभ्रंशाद्बुद्धिनाशो बुद्धिनाशात्प्रणश्यति ॥६३॥ रागद्वेषवियुक्तैस्तु विषया
णींद्रियैश्चरन् ॥ आत्मवश्यैर्विधेयात्मा प्रसादमधिगच्छति ॥६४॥ प्रसा
दे सर्वदुःखानां हानिरस्योपजायते ॥ प्रसन्नचेतसो ह्याशु बुद्धिः पर्यवतिष्ठते ॥
६५॥ नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य न चायुक्तस्य भावना ॥ न चाभावयतः शांतिरशांतस्य कुतस्सु
खं ॥६६॥ इंद्रियाणांहि चरतां यन्मनोनुविधीयते ॥ तदस्य हरति प्रज्ञां वायुर्नावमिवांभसि ॥६७॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मा ते संगोस्त्वकर्म्मणि ॥४७॥ योगस्थः कुरु कर्म्माणि संगं त्यक्त्वा धनंजय ॥ सिद्ध्यसिद्ध्योः समो भू
त्वा समत्वं योग उच्यते ॥४८॥ दूरेण ह्यवरं कर्म्म बुद्धियोगाद्धनंजय ॥ बुद्धौ शरण
मन्विच्छ कृपणाः फलहेतवः ॥४९॥ बुद्धियुक्तो जहातीह उभे सुकृत
दुष्कृते तस्माद्योगाय युज्यस्व योगः कर्म्मसु कौशलं ॥५०॥ कर्म्मजं बुद्धि
युक्ता हि फलं त्यक्त्वा मनीषिणः ॥ जन्मबंधविनिर्म्मुक्ताः पदं गच्छंत्यनाम
यं ॥५१॥ यदा ते मोहकलिलं बुद्धिर्व्यतितरिष्यति ॥ तदा गन्तासि निर्वेदं श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च ॥५२॥
श्रुतिविप्रतिपन्ना ते यदा स्थास्यति निश्चला ॥ समाधावचला बुद्धिस्तदा योगमवाप्स्यसि ॥५३॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

व्यवसायिनां॥४१॥ यामिमां पुष्पितां वाचं प्रवदंत्यविपश्चितः॥ वेदवादरताः पार्थ
नान्यदस्तीति वादिनः॥४२॥ कामात्मानः स्वर्गपरा जन्मकर्मफलप्रदां॥ क्रियाविशेषब
हुलां भोगैश्वर्य गतिं प्रति॥४३॥ भोगैश्वर्यप्रसक्तानां तयापहृतचेत
सां॥ व्यवसाया त्मिका बुद्धिः समाधौ न विधीय ते॥४४॥ त्रैगुण्यविष
या वेदा निस्त्रैगु ण्यो भवार्जुन॥ निर्द्वन्द्वो नित्य सत्वस्थो निर्योगक्षे
म आत्मवान्॥४५॥ यावानर्थ उदपाने सर्वतः संप्लुतोदके॥ तावान्सर्वेषु वेदेषु ब्राह्म
णस्य विजानतः॥४६॥ कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन॥ मा कर्मफलहेतुर्भू

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यास्यसि लाघवं॥३५॥ अवाच्यवादांश्च बहून्वदिष्यन्ति तवाहिताः॥ निन्दन्तस्तव सामर्थ्यं त
तो दुःखतरन्नु किं॥३६॥ हतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं जित्वा वा भोक्ष्यसे महीं॥ तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय
युद्धाय कृतनिश्च यः॥३७॥ सुखदुःखे लाभालाभौ जयाजयौ॥ ततो युद्धाय युज्य
स्व नैवं पापमवाप्स्यसि॥३८॥ एषा तेभिहिता सांख्ये बुद्धिर्योगेत्वि
मां शृणु॥ बुद्ध्या युक्तो यया पार्थ कर्मबन्धं प्रहास्यसि॥३९॥ नेहाभि
क्रमनाशोस्ति प्रत्यवायो न विद्यते॥ स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य त्रायते महतो भयात्॥
४०॥ व्यवसायात्मिका बुद्धिरेकेह कुरुनन्दन॥ बहुशाखा ह्यनन्ताश्च बुद्धयोव्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

२९॥ देही नित्यमवध्योयं देहे सर्व्वस्य भारत तस्मात्सर्व्वाणि भूतानि न त्वं शोचितु
मर्हसि॥३०॥ स्वधर्म्ममपि चावेक्ष्य न विकंपितुमर्हसि॥ धर्म्म्याद्धि युद्धाछ्रेयोन्यत
६३ क्षत्रियस्य न विद्यते॥३१॥ यदृछया चोपपन्नं स्वर्ग्गद्वारमपावृतं॥
सुखिनः क्षत्रियाः पार्थ लभन्ते युद्धमीदृशं॥३२॥ अथ चेत्त्वमिमंध
र्म्यं संग्राममन्न करिष्यसि॥ ततः स्वधर्म्मं कीर्त्तिंच हित्वा पापमवाप्स्यसि॥
३३॥ अकीर्त्तिंचापि भूतानि कथयिष्यन्ति तेव्ययां॥ संभावितस्य चाकीर्त्तिर्म्मरणादतिरि
च्यते॥३४॥ भयाद्रणादुपरतं मंस्यन्ते त्वां महारथाः॥ येषांच त्वं बहुमतो भूत्वा
CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF
CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्थाणुरचलोयं सनातनः ॥२४॥ अव्यक्तोयमचिं त्योयमविकार्योयमु
च्यते ॥ तस्मादेवं विदित्वैनं नानुशोचितुमर्हसि ॥२५॥ अथ चैनं नित्यजातं नि
त्यं वा मन्यसे मृ तं ॥ तथापि त्वं महाबाहो नैनं शोचितुमर्हसि ॥२६॥ जा
तस्य हि ध्रुवो मृत्युर्ध्रु र्ध्रुवं जन्म मृतस्य च ॥ तस्मा दपरिहार्येर्थे न त्वं शो
चितुमर्हसि ॥२७॥ अव्यक्तादीनि भूतानि व्यक्तमध्यानि भारत ॥ अव्यक्त
निधनान्येव तत्र का रिदेवना ॥२८॥ आश्चर्यवत्पश्यति कश्चिदेनमाश्चर्यवद्व
दति तथैव चान्यः ॥ आश्चर्यवच्चैनमन्यः शृणोति श्रुत्वाप्येनं वेद न चैव कश्चित्

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तो हतं। उभौ तौ न विजानीतो नायं हन्ति न हन्यते ॥१९॥ न जायते म्रियते वा कदाचिन्ना
यं भूत्वा भविता वा न भूयः। अजो नित्यः शाश्वतो यं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरी
रे ॥२०॥ वेदाविनाशिनं नित्यं य एनमजमव्ययं। कथं स पुरुषः पार्थ कं
घातयति हन्ति कं ॥२१॥ वासांसि जीर्णानि यथा विहाय नवानि गृह्णाति
नरोऽपराणि तथा शरीराणि विहाय जीर्णान्यन्यानि संयाति न
वानि देही ॥२२॥ नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः। न चैनं क्लेदयन्त्यापो न
शोषयति मारुतः ॥२३॥ अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च। नित्यः सर्वगतः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

था देहे कौमारं यौवनं जरा॥ तथा देहान्तरप्राप्तिर्धीरस्तत्र न मुह्यति॥१३॥ मात्रास्प
र्शास्तु कौन्तेय शीतोष्णसुखदुःखदाः॥ आगमापायिनोऽनित्यास्तांस्तितिक्षस्व भारत॥१४॥ यं
हि न व्यथयन्त्येते पुरुषं पुरुषर्षभ॥ समदुःखसुखं धीरं सोऽमृतत्वाय क
ल्पते॥१५॥ नासतो विद्यते भावो नाभावो विद्यते सतः॥ उभयोरपि दृ
ष्टोऽन्तस्त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः॥१६॥ अविनाशि तु तद्विद्धि येन सर्वमिदं ततं॥ विनाश
मव्ययस्यास्य न कश्चित्कर्तुमर्हति॥१७॥ अन्तवन्त इमे देहा नित्यस्योक्ताः शरीरिणः
अनाशिनोऽप्रमेयस्य तस्माद्युध्यस्व भारत॥१८॥ य एनं वेत्ति हन्तारं यश्चैनं मन्य

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गो गतिः ॥१७॥ कर्म्मण्यकर्म्म यः पश्येदकर्म्मणि च कर्म्म यः ॥ स बुद्धिमान्मनुष्येषु स युक्तः
कृत्स्नकर्म्मकृत् ॥१८॥ यस्य सर्वे समारम्भाः कामसंकल्पवर्जिताः ॥ ज्ञानाग्निदग्धकर्म्माणं त
माहुः पण्डितं बुधाः ॥१९॥ त्यक्त्वा कर्म्मफलासंगं नित्यतृप्तो निराश्रयः ॥ कर्म्मण्यभि
प्रवृत्तोपि नैव किंचित्करोति सः ॥२०॥ निराशीर्यतचित्तात्मा त्यक्तसर्वप
रिग्रहः शारीरं केवलं कर्म्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषं ॥२१॥ यदृच्छाला
भसंतुष्टो द्वन्द्वातीतो विमत्सरः समः सिद्धावसिद्धौ च कृत्वापि न निबध्यते ॥
२२॥ गतसंगस्य मुक्तस्य ज्ञानावस्थितचेतसः ॥ यज्ञायाचरतः कर्म्म समग्रं प्रविलीयते ॥२३॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

अनार्यजुष्टमस्वर्ग्यमकीर्तिकरमर्जुन ॥ २ ॥ क्लैब्यं मा स्म गमः पार्थ नैतत्त्वय्युपपद्यते ।
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्यक्त्वोत्तिष्ठ परंतप ॥ ३ ॥ अर्जुन उवाच ॥ कथं भीष्ममहं संख्ये द्रो
णं च मधुसूदन । इषुभिः प्रतियोत्स्यामि पूजार्हावरिसूदन ॥ ४ ॥ गुरूनह
त्वा हि महानुभावान् श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके । हत्वार्थकामांस्तु गुरूनि
हैव भुञ्जीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान् ॥ ५ ॥ न चैतद्विद्मः कतरन्नो गरीयो य
द्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः । यानेव हत्वा न जिजीविषामस्तेऽवस्थिताः प्रमुखे धार्तरा
ष्ट्राः ॥ ६ ॥ कार्पण्यदोषोपहतस्वभावः पृच्छामि त्वां धर्मसंमूढचेताः । यच्छ्रेयः स्यान्नि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

अहो वत महत्पापं कर्तुं व्यवसिता वयं॥ यद्राज्यसुखलोभेन हंतुं स्वजनमुद्यताः॥४५॥ य
दि मामप्रतीकारमशस्त्रं शस्त्रपाणयः॥ धार्तराष्ट्रा रणे हन्युस्तन्मे क्षेमतरं भवेत्॥४६
संजय उवाच॥ एवमुक्त्वार्जुनः संख्ये रथोपस्थ उपाविशत्॥ विसृज्य सशरं चा
पं शोकसंविग्नमानसः॥४७॥ इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां
योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे अर्जुनविषाद योगो नाम प्रथमोध्यायः॥
संजय उवाच॥ तं तथा कृपयाविष्टमश्रुपूर्णाकुलेक्षणं॥ विषीदंतमिदं वाक्यमुवाच म
धुसूदनः॥१॥ श्रीभगवानुवाच॥ कुतस्त्वा कश्मलमिदं विषमे समुपस्थितं॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्यंति लोभोपहतचेतसः॥ कुलक्षयकृतं दोषं मित्रद्रोहे च पातकं॥ ३८॥ कथं न ज्ञेयमस्माभिः पा
पादस्मान्निवर्तितुं॥ कुलक्षयकृतं दोषं प्रपश्यद्भिर्जनार्दन॥ ३९॥ कुलक्षये प्रणश्यंति कुल
धर्माः सनातनाः॥ धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नमधर्मोभिभवत्युत॥ ४०॥ अधर्माभिभवात्कृ
ष्ण प्रदुष्यंति कुलस्त्रियः॥ स्त्रीषु दुष्टासु वार्ष्णेय जायते वर्णसंकरः॥ ४१॥ सं
करो नरकायैव कुलघ्नानां कुलस्य च॥ पतंति पितरो ह्येषां लुप्तपिंडोदकक्रि
याः॥ ४२॥ दोषैरेतैः कुलघ्नानां वर्णसंकरकारकैः॥ उत्साद्यंते जातिधर्माः कुलधर्माश्च शाश्व
ताः॥ ४३॥ उत्सन्नकुलधर्माणां मनुष्याणां जनार्दन॥ नरके नियतं वासो भवतीत्यनुशुश्रुम॥ ४४॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ष्ण न च राज्यं सुखानि च॥ किं नो राज्येन गोविंद किं भोगैर्जीवितेन वा॥३२॥ येषामर्थे कांक्षितं नो राज्य
भोगाः सुखानि च॥ त इमेवस्थिता युद्धे प्राणांस्त्यक्त्वा धनानि च॥३३॥ आचार्याः पितरः पुत्रास्तथैव च पितामहाः
मातुलाः श्वशुराः पौत्राः स्यालाः संबंधिनस्तथा॥३४॥ एतान्न हंतुमिच्छामि घ्नतोपि मधु
४ सूदन॥ अपि त्रैलोक्यराज्यस्य हेतोः किं नु महीकृते॥ ३५ निहत्य धार्तराष्ट्रा
न्नः का प्रीतिः स्याज्जनार्दन॥ पापमेवाश्रयेदस्मान्हत्वैतानाततायिन॥३६॥ तस्मान्नार्हा
वयं हंतुं धार्तराष्ट्रान्स्वबांधवान्॥ स्वजनं हि कथं हत्वा सुखिनः स्याम माधव॥३७॥ यद्यप्येतेन प

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हान् आचार्यान्मातुलान्भ्रातॄन्पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा ॥२६॥ श्वशुरान्सुहृदश्चैव
सेनयोरुभयोरपि ॥ तान्समीक्ष्य स कौंतेयः सर्वान्बंधून वस्थितान् ॥२७॥ कृपया परया
विष्टो विषीदन्निदम | ब्रवीत् ॥ अर्जुन उवाच ॥ दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण युयुत्सुं समुपस्थितं ॥
॥२८॥ सीदंति मम गात्रा | णि मुखं च परिशुष्यति वेपथुश्च श | रीरे मे रोमहर्षश्च जायते
॥२९॥ गांडीवं स्रंसते हस्तात्त्वक्चैव परिदह्यते ॥ न च शक्नोम्यवस्थातुं भ्रमतीव च मे मनः ॥३०॥ निमि
त्तानि च पश्यामि विपरीतानि केशव ॥ न च श्रेयोनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ॥३१॥ न कांक्षे विजयं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सेनयोरुभयोर्मध्ये रथं स्थापय मेच्युत ॥ २१ ॥ यावदेतान्निरीक्षेहं योद्धुकामान
वस्थितान् ॥ कैर्मया सह योद्धव्यमस्मिन्रणसमुद्यमे ॥ २२ ॥ योत्स्यमानानवेक्षेहं य ए
तेऽत्र समागताः धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुद्धेर्युद्धे प्रियचिकीर्षवः ॥ २३ ॥ संजय उवा
३ च ॥ एवमुक्तो हृषी केशो गुडाकेशेन भारत ॥ सेनयोरुभयोर्मध्ये
स्थापयित्वा रथो त्तमं ॥ २४ ॥ भीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षितां ॥ उवा
च पार्थ पश्यैतान् समवेतान् कुरूनिति ॥ २५ ॥ तत्रापश्यत्स्थितान् पार्थः पितॄनथ पितामहान्

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

लः सहदेवश्च सुघोषमणिपुष्पकौ ॥१६॥ काश्यश्च परमेष्वासः शिखं
डी च महारथः धृष्टद्युम्नो विराटश्च सात्यकिश्चापराजितः ॥१७॥ द्रुपदो द्रौपदेयाश्च स
र्वशः पृथिवीपते । सौभद्रश्च महाबाहुः शंखान्दध्मुः पृथक्पृथक् ॥१८॥
स घोषो धार्तराष्ट्राणां हृदयानि व्यदारयत् नभश्च पृथिवीं चैव तुमुलो व्य
नुनादयन् ॥१९॥ अथ व्यवस्थितान्दृष्ट्वा धार्तराष्ट्रान्कपिध्वजः प्रवृत्ते शस्त्रसंपाते धनु
रुद्यम्य पाण्डवः ॥२०॥ हृषीकेशं तदा वाक्यमिदमाह महीपते ॥ अर्जुन उवाच ॥

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वाभिरक्षन्तु भवन्तः सर्व एवहि ॥११॥ तस्य संजनयन् हर्षं कुरुवृद्धः पितामहः ॥
सिंहनादं विनद्योच्चैः शंखं दध्मौ प्रतापवान् ॥१२॥ ततः शंखाश्च भेर्यश्च पणवानक
गोमुखाः सहसैवाभ्यहन्यन्त स शब्दस्तुमुलोऽभवत् ॥१३॥ ततः श्वेतै
र्हयैर्युक्ते महति स्यन्दने स्थितौ ॥ माधवः पाण्डवश्चैव दिव्यौ शंखौ प्रदध्मतुः
॥१४॥ पांचजन्यं हृषीकेशो देवदत्तं धनंजयः पौण्ड्रं दध्मौ महाशंखं
भीमकर्मा वृकोदरः ॥१५॥ अनन्तविजयं राजा कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः नकु

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वान् सौभद्रो द्रौपदेयाश्च सर्व एव महारथाः ॥६॥ अस्माकं तु विशिष्टा ये तान्निबोध द्वि
जोत्तम । नायका मम सैन्यस्य संज्ञार्थं तान्ब्रवीमि ते ॥७॥ भवान्भीष्मश्च कर्णश्च
कृपश्च समितिंजयः । अश्वत्थामा विकर्णश्च सौमदत्तिस्तथैव च ॥८॥ अ
न्ये च बहवः शूरा मदर्थे त्यक्तजीविताः । नानाशस्त्रप्रहरणाः
सर्वे युद्धविशारदाः ॥९॥ अपर्याप्तं तदस्माकं बलं भीष्माभिरक्षितम् । पर्याप्तं त्विदमे
तेषां बलं भीमाभिरक्षितम् ॥१०॥ अयनेषु च सर्वेषु यथाभागमवस्थिताः । भीष्मे

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीरामाय नमः ॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत संजय ॥१॥ संजय उवाच ॥ दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं व्यूढं दुर्योधनस्त
दा । आचार्यमुपसंग […] म्य राजा वचनमब्रवीत् ॥२॥ पश्यैतां पाण्डुपुत्राणामाचार्य महतीं च
मूं व्यूढां द्रुपदपुत्रेण […] तव शिष्येण धीमता ॥३॥ अत्र शूरा […] महेष्वासा भीमार्जुनस
मा युधि ॥ युयुधा […] नो विराटश्च द्रुपदश्च महारथः ॥४॥ धृष्टकेतुश्चेकितानः काशिराज
श्च वीर्यवान् पुरुजित्कुन्तिभोजश्च शैब्यश्च नरपुंगवः ॥५॥ युधामन्युश्च विक्रान्त उत्तमौजाश्च वीर्यवा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

षदैर्गायन्ति यं सामगाः॥ ध्यानावस्थिततद्गतेन मनसा पश्यन्ति यं योगिनो
यस्यान्तं न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः॥ ॥ इति न्यासः समाप्तः

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

दुर्योधनावर्तिनी सोत्तीर्णा खलु पाण्डवोर्णा वनदीः कौन्तेदर्तकः कोशं वः ॥ ६ ॥ पाराश
र्यो व वः सरोजममलं गीतार्थगंधोत्कटं नानाख्यानककेसरं हरिकथासंबोधना
बोधितं । लोके स ज्जनषट्पदैरहरहः पेपी पमानं मुदा भूया
द्भारतपंकजं कलि मलप्रध्वंसि नः श्रेयसे ॥ ७ ॥ मूकं करोति वा
चालं पंगुं लंघयते गिरिं ॥ यत्कृपा तमहं वन्दे परमानन्दमाधवं ॥
॥ यं ब्रह्मा वरुणेन्द्ररुद्रमरुतः स्तुन्वन्ति दिव्यैः स्तवैर्वेदैः साङ्गपदक्रमोपनि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तत्तैलं पूर्णः प्रक्षालितो ज्ञानमयः प्रदीपः ॥२॥ प्रपन्नपारिजाताय तोत्रवेत्रैक[illegible]णा
ये ॥ ज्ञानमुद्राय कृष्णाय गीतामृतदुहे नमः ॥३॥ सर्वोपनिषदो गावो
दोग्धा गोपालनन्दनः ॥ पार्थो वत्सः सुधीर्भोक्ता दुग्धं गीतामृतं महत्
४॥ वसुदेवसुतं देवं कंसचाणूरमर्दनं ॥ देवकीपरमानन्दं कृ
ष्णं वन्दे जगद्गुरुं ॥५॥ भीष्मद्रोणतटा जयद्रथजला गान्धारनीलोत्पला श
ल्यग्राहवती कृपेण वहनी कर्णेन वेलाकुला ॥ अश्वत्थामविकर्णघोरमकरा

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्यः सर्वगतस्थाणुरिति कवचाय हुं॥ पश्य मे पार्थ रूपाणि शतात नेत्रत्रयाय

वौषट्॥ नानाविधानि दिव्यानीत्यस्त्राय फट्॥ श्रीकृष्णप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः॥ अथ ध्या

नं॥ पार्थाय प्रति बोधितां भगवता नारायणेन स्वयं व्यासेन ग्रथितां पु

राणमुनिना मध्ये महाभारतं॥ अद्वैतामृत वर्षिणीं भगवतीम

ष्टादशाध्यायिनीम म्ब त्वामनुसन्दधामि भगवद्गीते भवद्वेषिणीं

॥१॥ नमोस्तु ते व्यास विशालबुद्धे फुल्लारविन्दायतपत्रनेत्र॥ येन त्वया भार

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

इति तर्जनीभ्यां नमः॥ अथ केद्योयमदाह्यायमलोद्योशोष्परावचइति मध्यमाभ्यां नमः॥ नि
त्यःसर्वगतस्था … यांरचलोपंसनातनइति अथ नामिकाभ्यां नमः॥ परं
मेपार्थरूपाणि … रात्तशोथसहस्त्रशइति … कनिष्ठिकाभ्यां न
मः॥ नानाविधा … निदिव्यानिनानावर्णाकृतीनि … निवेतिकरतलक
रपृष्ठाभ्यां नमः … वैनंछिंदंतिशस्त्राणिइतिहृदयायनमः॥ नैनंदे
दहतिपावकइति शिरसे स्वाहा॥ अथ केद्योयमदाह्योयमिति शिखायै वौषट्॥ नि

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीरामाय नमः॥ ॐ अस्य श्रीभगवद्गीतामंत्रस्य भगवान्वे
दव्यास ऋषिरनुष्टुप् छंदः श्रीकृष्णः परमात्मा देवता॥ अशोच्यानन्वशोच
स्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषसेति बीजं॥ सर्वधर्मान्परित्यज्य मा
मेकं शरणं व्रजेति शक्तिः॥ अहं त्वां सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्या
मि मा शुचः इति कीलकं॥ नैनं छिंदंति शस्त्राणि नैनं दहति
पावक इति अंगुष्ठाभ्यां नमः॥ न चैनं क्लेदयंत्यापो न शोषयति मारुतं

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Guruvayoor Campus Palm-Leaf Manuscript Collection, Thrissur, Kerela